B221
694*

VERSLAG

VAN DEN

DIENST VAN HET BOSCHWEZEN

IN

NEDERLANDSCH-INDIË

OVER HET JAAR

1911.

WELTEVREDEN
F. B. SMITS
1913.

BAT
GENEESKUNDIG
LAND
BATAVIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

INHOUD.

BLADZ.

I. BOSCHBEHEER OP JAVA EN MADOERA 1

1. Toestand der bosschen 1

§ 1. Uitgestrektheid der bosschen 1

§ 2 Weersgesteldheid 5

§ 3 Gesteldheid der bosschen 7

2. Inrichting der bosschen 7

§ 4. Inrichtingswerk door het beheerspersoneel 7

§ 5. Definitieve boschinrichting 11

3. Kultuur der bosschen 19

§ 6. Djaticultuur 22

§ 7. Wildhoutcultuur 28

4. Exploitatie der bosschen 31

§ 8 Hulpmiddelen voor de exploitatie 31

§ 9. Geregelde exploitatie 42

A. der djatibosschen 42

a. in eigen beheer 42

b. door tusschenkomst van aannemers 55

B der wildhoutbosschen 61

C. Uitdunningen 62

§ 10. Ongeregelde exploitatie 65

§ 11. Verkoop en vervreemding van hout 68

5. Het Caoutchoucbedrijf van het boschwezen 74

§ 12. Het caoutchoucbedrijf 74

6. Bescherming en bewaking der bosschen 89

§ 13. Bescherming tegen brand 89

§ 14. Bescherming tegen andere gevaren 92

§ 15. Boschpolitie 93

II. BOSCHBEHEER IN DE BUITENBEZITTINGEN 94

§ 16 Boschbeheer door ambtenaren van het Boschwezen 94

§ 17. Boschbeheer door ambtenaren van het B. B. 97

III. MEDEDEELINGEN VAN ALGEMEENEN AARD 103

§ 18. Personeel 103

§ 19. Voorschriften 107

§ 20. Boschproefstation 108

§ 21 Geldelijke uitkomsten 109

BIJLAGE. Overzicht van de op contract met het Gouvernement werkende ondernemingen voor den aankap van hout in 's Lands bosschen op Java en Madoera. 114

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VERSLAG VAN DEN DIENST VAN HET BOSCHWEZEN IN NEDERLANDSCH-INDIË OVER HET JAAR 1911.

I. BOSCHBEHEER OP JAVA EN MADOERA.

1. TOESTAND DER BOSSCHEN.

§ 1. Uitgestrektheid der bosschen.

Zooals in het verslag over het vorige dienstjaar werd opgemerkt, is van de uitgestrektheid der z.g.n. „niet in stand te houden wildhoutbosschen" weinig bekend; toch is ditmaal getracht eenige, zij het ook ruwe, gegevens te erlangen omtrent die uitgestrektheid, terwijl voorts van de in stand te houden wildhoutbosschen (zoogenaamde boschreserve), voor zoover dit mogelijk was, afzonderlijk zijn vermeld de oppervlakten, die op grond van de voorhanden grensprojectkaarten konden worden vastgesteld en de overige, op min of meer nauwkeurige taxatie berustende oppervlaktecijfers.

Bovenbedoelde uitgestrektheden, zoomede die der djatibosschen, zijn samengevat in tabel **1**, waarbij in de kolom aanmerkingen aangegeven is welke djatibosschen niet begrepen zijn in de, in de tweede kolom opgenomen, cijfers en welke uitgestrektheid de caoutchoucondernemingen bezitten. Ook thans zijn de niet tot afzonderlijke ondernemingen samen gevoegde caoutchouc aanplantingen zoomede de pilang en andere culturen van wildhout geplaatst onder de bosschen binnen welker areaal zij zijn gelegen.

Veranderingen in het djatiboschareaal.

De in het verslag over 1910 vermelde oppervlakte der djatibosschen is met het niet onaanzienlijke getal van 8438 H.A. toegenomen. Tabel 2 geeft hieromtrent de noodige opheldering waarbij nog speciaal vermeld moge worden dat de belangrijke afschrijving in het boschdistrict Padangan (890 H.A.) betrekking heeft op een groot aantal verspreide boschjes en boschranden, die door geisoleerde ligging of zeer slechte gesteldheid niet voor een duurzaam bedrijf in aanmerking kwamen, dan wel ter verkrijging van overzichtelijke grenzen prijs gegeven moesten worden. Behalve aan de gewone veranderingen door rectificatie, afschrijving, grensregeling, beplanten van tot het vrije staatsdomein behoorende gronden met djati, enz. is het verschil met het vorige jaar voornamelijk toe te schrijven aan het opnemen van gegevens omtrent de uitgestrektheid der djatibosschen in de Residenties Bantam en Djocdjakarta.

In het laatstgenoemde gewest bedroeg de schijnbare toenamc uit dien hoofde niet minder dan 12390 H. A. en in Bantam 180 H. A.

Laat men deze toename buiten beschouwing, dan blijkt het djatiboschareaal in stede van vermeerderd, met 4132 H.A. te zijn verminderd, waartoe in de eerste plaats heeft bijgedragen de afscheiding van vier binnen het djatiareaal gelegen en te voren daartoe gerekende caoutchouc ondernemingen, die gezamelijk eene uitgestrektheid van 3275 H. A. in beslag nemen.

In stand te houden wildhoutbosschen.

In verschillende gewesten ondergingen de in stand te houden wildhoutbosschen uitbreiding, doordien bepaalde complexen of terreinen daaraan werden toegevoegd. Hiervan mogen vermeld worden:

a. in het boschdistrict West Preanger c.a.

Gouvernementsbesluiten ddo. 15 Juli 1911 en 14 October 1911 No. 33 en No. 9 & 10 (Staatsbladen 418, 561, 562.)

b. in het boschdistrict Oost Preanger c.a.

Gouvernementsbesluiten ddo. 25 Januari, 27 Februari, 5 April, 9 en 26 Juni No.'s 32, 31, 25, 19 en 39 (Staatsbladen 109, 182, 276, 365, 390.)

c. in het boschdistrict Oost Cheribon Tegal

REPUBLIK INDONESIA

Gouvernementsbesluit van 10 Maart 1911 No. 11 (Staatsblad 212)

d. in het boschdistrict Banjoemas.

Gouvernementsbesluit ddo. 8 October 1911 No. 25 (Staatsblad 552)

e. in het boschdistrict Pasoeroean.

Gouvernementsbesluit ddo. 15 Juli 1911 No. 32 (Staatsblad 417.)

In verschillende boschdistricten zijn verdere reserveeringsvoorstellen in bewerking, waarvan vermeld worden West Preanger (betreffende eenige bosschen in de afdeelingen Soekaboemi en Tjiandjoer als ook in de residentie Bantam), Oost Preanger (voor de districten Nagara, Batoewangi en Kandangwesi en de afdeeling Krawang), Oost Cheribon Tegal (voor de afdeelingen Brebes, Tegal en Pemalang) Banjoemas (voor de afdeeling Tjilatjap en het aangrenzende gedeelte der afdeeling Poerwokerto), Ponorogo, Besoeki, Pasoeroean en Kediri.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL I.

UITGESTREKTHEID der djati- en andere bosschen op Java en Madoera.

BOSCHDISTRICT OF HOUTVESTERIJ.	OPPERVLAKTE IN H.A. OP ULTº. 1911.				AANMERKINGEN.
	Djati-bosschen.	In stand te houden wildhoutbosschen waarvan de uitgestrektheid bepaald volgens		Niet in stand te houden wildhout-bosschen.	
		grensproject-kaarten c.d.m.	minder nauwkeurige gegevens.		
1.	2.	3.	4.	5.	
1. West-Preanger c.a.	338 [1])	*39830*	100330	365000	De namen der boschdistricten zijn vet gedrukt, die der houtvesterijen gewoon.
2. Oost-Preanger c.a.	4452	*83929*	59610	1000000	
3. West-Cheribon- Soemedang	17865	*5100*	20820	?	
4. Oost-Cheribon Tegal	9653	*32768*	44450	?	Een streep in de kolom beduidt, dat er in het boschdistrict geen bosschen voorkomen van de in het hoofd der kolom aangegeven rubriek; een vraagteeken, dat ze er wel voorkomen maar de grootte ervan zelfs bij benadering niet is op te geven.
5. Banjoemas	5230	*25143*	25670	10000	
6. Pekalongan — Kendal	19097		35000	10000	
7. Grobogan	29998	*594*	750	?	
8. Semarang West-Soerakarta	17527		4312	?	
9. Japara en Regaloh	14735	*1280*	11000	4000	
10. Noord-Randoeblatoeng	20415	—	—	—	
11. Zuid-Randoeblatoeng	23989	—	—	—	
12. Blora	10085	—	—	—	
13. Todanan	15732	—	—	—	[1]) Exclusief de nog onbekende oppervlakte der djatibosschen in de afdeeling Serang der residentie Bantam en de districten Djampangwetan, Tjidamar en Tjihea (afdeeling Tjiandjoer) en Pelaboehan, Djampang-tengah en Djampang-koelon (afdeeling Soekaboemi) der residentie Preanger-Regentschappen.
14. Rembang	3250	—	—	—	
15. Kedewan	18667	—	—	—	
16. Toeban	45208	—	—	—	
17. Padangan	35403	*3300*	—	—	
18. Bodjonegoro	41252	—	5821	—	
19. Noord-Soerabaja Madoera	29780	—	—	—	
20. Zuid-Soerabaja	24043	*6711*	12500	3500	
21. Ngawi Oost-Soerakarta	41765 [2])	*3741*	—	2000	[2]) Ongerekend de nog onbekende oppervlakte van enkele djatibosschen in de residentie Soerakarta.
22. Ponorogo	20800	*5090*	8180	3000	
23. Madioen	38931	—	3710	800	
24. Kediri	46723	*5695*	59255	8000	
25. Pasoeroean	9390	—	177000	20000	
26. Besoeki	16977	—	99200	50000	
27. Kedoe- Djokjakarta	13397	*11469*	4200	10000	
28. Bagelen	1481 [3])	*30194*	12280	—	[3]) Ongerekend de niet bekende, weinig belangrijke uitgestrektheid der bosschen in de afdeeling Keboemen.
Totaal boschdistricten	576183	254844	684088	Minstens 1486300	
1. Noord-Kradenan	4040	—	—	—	[4]) Hierin is niet begrepen de uitgestrektheid van afgescheiden caoutchoudernemingen: Tjipinang-koempaj, Merboeh, Ba Banjoemanis en Kalitelo, te samen 3551 H. A. bestaande.
2. Noord-West Wirosari	5989	—	—	—	
3. Toeder	4063	—	—	—	
4. Balo	4926	—	—	—	
5. Margasari	6748	—	—	—	
6. Ngarengan	3494	—	—	—	
7. Oost-Tegal	5305	—	—	—	
8. West-Soelang	5745	—	—	—	
9. Grobogan-Oendakan	7347	—	—	—	
10. Oost-Soelang	5403	—	—	—	
11. Manggar	4462	—	—	—	
12. Telawa	4178	—	—	—	
13. Tjabak	4027	—	—	—	
14. Bandjaran	5038	—	—	—	
15. Bloengoen	5100	—	—	—	
16. Nanas	4924	—	—	—	
17. Tanggoeng	3944	—	—	—	
18. Pajaman	4115	—	—	—	
19. Tempoeran	6997	—	—	—	
20. Gedangan	4093	—	—	—	
21. Karanggede	4230	—	—	—	
Totaal houtvesterijen	101168	—	—	—	
Totaal boschdistricten	576183	254844	684088	1486300	
Totaal Generaal [4])	680351	254844	684088	1486300	
		938,932 H. A.			

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Veranderingen in het djatiboschareaal op Java en Madoera gedurende het jaar 1911.

Boschdistrict of Houtvesterij. 1.	Complex. 2.	Toename in H.A. 3.	Afname in H.A. 4.	Redenen van de toe- of afname. 5.
1. West-Preanger.	—	180	—	Nieuwe gegevens betreffende de residentie Bantam.
2. Oost-Preanger.	—	84	—	Bijplanting van vrij staatsdomein.
3. West-Cheribon-Soemedang.	West-Cheribon.	—	26	Afschrijving Tjikeroeh, D. v. L. 10 Juli 1911.
—	—	—	102	Afschrijving Tjideuok, D. v. L. 3 Juli 1911.
5. Banjoemas.	—	735	433	Rectificatie.
6. Pekalongan Kendal.	—	—	309	Afsplitsing van de caoutchouconderneming Merboeh.
7. Grobogan.	Doempel (Kalangdosari).	—	820	Afschrijving goedgekeurd D. v. L. 25 April 1911.
8. Semarang West-Soerakarta.	—	—	8323	Afsplitsing der houtvesterijen Gedangan en Karanggede.
—	—	—	1	Grensregeling houtvesterij Karanggede, goedgekeurd D. v. L. 26 Januari 1911.
9. Japara en Regaloh	—	577	—	Rectificatie.
—	—	—	1732	Afsplitsing van de caoutchoucondernemingen Balong en Banjoemanis.
10. Noord-Randoeblatoeng.	Bandjarredjo.	—	4	Grensregeling complex Bandjarredjo, goedgekeurd D. v. L. 12 December 1911.
17. Padangan.	Tambakredjo.	40	890	Grensregeling Tambakredjo, goedgekeurd D.v.L. 4 Juli 1911.
—	Z.-Ngoempak.	—	17	Idem Zuid-Ngoempak, D. v. L. 2 October 1911.
21. Ngawi-Oost-Soerakarta.	—	—	4	Rectificatie.
27. Kedoe-Djokjakarta.	—	12390	—	Nieuwe gegevens betreffende de residentie Djokjakarta.
6. Ngarengan.	—	—	745	Afsplitsing van de caoutchouconderneming Kalitelo.
14. Bandjaran.	—	—	489	Afsplitsing van de caoutchouconderneming Balong.
15. Bloengoen.	—	4	—	Rectificatie.
20. Gedangan.	—	4093	—	Nieuwe houtvesterij.
21. Karanggede.	—	4230	—	Idem.
TOTAAL.	—	22333	13895	
Toename overtreft afname met	—	8438	—	
		13895	13895	

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

§ 2. Weersgesteldheid. Uit de maandverslagen van het Koninklijk Magnetisch en Meteorologisch Observatorium nopens regenwaarnemingen op Java en Madoera over 1911 zijn de, op het verslagjaar betrekking hebbende gegevens geput, die in onderstaande tabel 3 zijn samen gevat.

Uit deze cijfers laat zich voor het eigenlijke gebied der djatibosschen reeds afleiden, dat 1911 een vrij droog jaar is geweest, waarin zoowel de maanden Februari en Maart een te kort aan regen tegen over het normale cijfer vertoonden, alsook de eigenlijke oostmoesonmaanden door bijzonder weinig neerslag gekenmerkt waren.

Uit de jaarverslagen van de verschillende beheerders van boschdistricten en houtvesterijen worden in verband met de weersgesteldheid in het verslagjaar, nog de volgende bijzonderheden vermeld.

De lange en droge oostmoeson, die zich vooral in de maand Augustus en, tot op de laatste dagen na, in de maand September deed gelden, had over het algemeen een ongunstigen, hier en daar zelfs zeer ongunstigen invloed op het slagen der nieuwe culturen en op de ontwikkeling van de aanplantingen van vorige jaren.

Mede leden de nieuw aangelegde culturen in enkele beheerseenheden vooral in Oost Java, nadeel doordat na een korte, tamelijk regenrijke periode, welke voor het uitpoten der pitten benut was, wederom een felle droogte volgde. Ten gevolge hiervan stierven de kiemplanten of verkwijnden zij. Hoewel het optreden van de zooeven bedoelde droogteperiode in de tweede helft van October en November uit de maandcijfers voor de stations Madioen, Ngawi en Modjokerto niet direct blijkt, kan men bij het raadplegen van de dagelijksche regenvalcijfers voor die stations ontwaren, dat de in November gevallen regens bijna geheel voor rekening van de laatste dagen van die maand komen.

In verschillende andere beheerseenheden moest door de droogte met het uitplanten van de pitten tot laat in het jaar worden gewacht, waarvan achterlijkheid van de nieuwe aanplantingen bij de afsluiting van het verslagjaar het natuurlijke gevolg was. Voor de oudere culturen bleek de droogte in enkele gevallen gunstig te zijn in verband met drassigheid van den grond, doch over het algemeen deed ook hier het ongunstige weer afbreuk aan de ontwikkeling der planten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 3.

Vergelijking tusschen de in 1911 gevallen en de normale hoeveelheid regen.

STATIONS.		Januari.		Februari.		Maart.		April.		Mei.		Juni.		Juli.		Augustus.		Sept.		October.		Nov.		Dec.		TOTAAL.	
No.	NAAM.	1911	Normaal	1911	Normaal	1911	Normaal	1911	Normaal	1911	Normaal	1911	Normaal	1911	Normaal	1911	Normaal	1911	Normaal	1911	Normaal	1911	Normaal	1911	Normaal	1911.	Normaal.
32	Poerwakarta	307	377	240	311	431	356	136	299	194	195	201	157	292	122	54	75	136	116	235	200	191	334	499	296	2922	2838
56	Bandjardawa	352	407	190	437	61	217	86	151	200	99	73	87	76	61	19	46	54	39	89	69	58	123	263	272	1491	2011
66	Bodja	600	495	304	461	356	423	443	367	451	228	121	156	123	116	34	70	72	88	181	175	441	324	607	154	3733	3357
87	Toeder	280	250	242	254	120	268	80	136	83	123	52	70	74	45	5	29	96	39	73	67	145	170	343	254	1603	1705
88	Toeban	306	255	145	220	69	205	98	116	45	87	138	60	31	42	—	17	15	22	31	42	144	111	147	216	1169	1393
89	Bodjonegoro.	268	283	390	278	358	286	81	172	77	108	156	65	33	40	—	29	56	52	101	73	222	183	306	277	2048	1846
90	Ngawi	362	253	106	256	178	301	197	227	191	150	60	87	58	60	—	47	62	58	226	129	206	268	225	269	1874	2103
91	Madioen	332	308	227	274	170	257	127	223	172	129	70	73	47	40	—	27	—	29	120	65	75	205	173	244	1513	1874
92	Kederi	212	286	195	282	100	256	88	183	127	120	81	71	165	30	—	13	—	21	104	55	136	137	161	250	1369	1704
97	Modjokerto	537	337	338	348	267	307	80	155	132	105	44	75	59	36	—	18	68	16	39	38	95	133	211	219	1870	1829

Vergelijking tusschen het aantal regendagen in 1911 en het normale aantal.

32	Poerwakarta	20	19,6	14	17,8	21	18,8	11	15,8	11	11,3	7	8,5	14	6,9	3	4,6	4	7,2	12	10,7	13	16,7	19	17,2	149	155,1
56	Bandjardawa	20	20,9	19	20,6	10	15,5	11	11,7	12	8,2	11	6,8	7	4,8	2	4,8	5	4,-	7	7,1	8	10,8	16	17,9	128	133,1
66	Bodja	22	24,1	21	21,2	17	21,-	19	18,-	17	13,6	5	9,2	4	7,2	1	5,7	4	7,6	11	11,2	19	18,1	21	22,3	161	179,5
87	Toeder	20	18,1	17	16,8	9	16,4	10	11,-	9	9,5	4	6,4	4	4,-	1	3,1	3	3,-	5	5,-	9	11,5	16	17,-	107	121,8
88	Toeban	13	15,8	13	14,1	9	13,8	7	9,-	5	6,2	6	4,6	3	3,2	—	1,6	2	1,7	3	3,-	6	7,3	12	14,6	79	91,9
89	Bodjonegoro.	11	17,3	15	16,4	12	15,6	4	10,3	7	7,8	11	4,5	3	3,3	—	2,4	3	3,-	9	5,8	11	12,6	16	16,5	102	115,5
90	Ngawi	24	18,1	15	16,7	11	19,-	14	14,4	16	9,4	6	6,-	3	3,9	—	3,6	4	3,7	13	9,3	16	16,-	13	17,7	135	137,8
91	Madioen	18	18,3	16	16,7	13	16,4	10	12,2	13	8,-	6	5,2	4	2,9	—	2,1	—	1,8	7	4,9	11	12,7	14	16,5	112	117,7
92	Kediri	15	15,4	11	15,6	5	14,8	9	9,2	6	6,9	6	4,7	6	1,9	—	1,2	—	1,8	5	3,7	8	8,-	14	13,6	85	96,6
97	Modjokerto	15	18,5	14	19,1	9	16,4	6	10,8	10	6,9	4	5,5	5	2,4	—	1,3	2	1,4	1	2,7	4	8,5	11	15,5	81	109,-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Voor het schoonmaken der te beplanten terreinen, waarmede in vochtige jaren nogal eens moeite wordt ondervonden, was de droogte een gunstige factor. Ook op het houttransport had de droogte en vooral het vroeg in het jaar verminderen der regens een zeer belangrijken invloed ten goede, waardoor het in verschillende beheerseenheden, die voor hun transport geheel of voor een belangrijk gedeelte op vervoer per as zijn aangewezen, mogelijk werd de bosch- en verzamelplaats voorraden tot zeer geringe hoeveelheden terug te brengen. Nadeelig voor het houttransport was evenwel het lage peil der grootere rivieren, terwijl gebrek aan water en voeder voor de sleepbeesten een belemmerenden invloed uitoefende in de houtvesterij Manggar.

In het boschdistrict Kedoe-Djocjakarta veroorzaakte een in de maand Juli plotseling opkomende bandjir in de kali Ojo groot verlies door het medevoeren van een aanzienlijke hoeveelheid brandhout naar zee. Het grootste gedeelte hiervan kon echter nog te gelde gemaakt worden, doordien het op verschillende plaatsen langs de zuidkust aanspoelde en aldaar verzameld werd.

Omtrent den gezondheidstoestand in verband met de weersgesteldheid kan geen algemeene conclusie getrokken worden daar hierover in zeer uiteenloopenden zin werd gerapporteerd. Meenden sommige beheerders aan de weersgesteldheid van 1911 een gunstigen invloed in deze te hebben moeten toeschrijven, anderen oordeelden de droogte niet bevorderlijk aan het lichamelijk welzijn van personeel en Inlandsche bevolking, daar koortsen en malaria hier en daar veelvuldig voorkwamen. Ook werden sommige streken geteisterd door de cholera; hieromtrent kwamen berichten in van de beheerders der boschdistricten Oost Cheribon Tegal, Pekalongan Kendal, Semarang West Soerakarta, Noord Randoeblatoeng, Todanan, Kedewan, Padangan en Kediri en van de houtvesterijen Bloengoen, Tanggoeng en Gedangan. Deze berichten hadden echter uitsluitend betrekking op de bevolking; nopens choleragevallen onder het personeel van het Boschwezen werden geen mededeelingen gedaan.

§ 3. Gesteldheid der bosschen.

Hetgeen hieromtrent werd medegedeeld in het verslag over 1910 is ook thans nog van kracht. Over het algemeen bleef de gesteldheid der bosschen stationair. Bepaald zichtbare vooruitgang op eenigszins belangrijke schaal werd slechts geconstateerd bij enkele djatibosschen in het district Ponorogo. Daarentegen werd eenige achteruitgang gerapporteerd door de beheerders van Grobogan, Noord Randoeblatoeng, Blora, Kedewan, Toeban en Padangan. De meest voorkomende oorzaak van teruggang waren branden, die in verband met de droge weersgesteldheid veelvuldig en in hevigen graad optraden en waartegen in het algemeen slechts de culturen van de laatste jaren op afdoende wijze beschermd kunnen worden.

Een verdere zeer algemeene oorzaak van teruggang der gesteldheid van djaticulturen en jongere natuurlijke verjongingen is gelegen in de veeweide. Hier en daar werden als maatregelen tegen dit laatste euvel omrasteringen met gewapend ijzerdraad met succes toegepast.

Onder de meer belangrijke oorzaken van spontanen achteruitgang der gesteldheid van enkele in stand te houden wildhoutbosschen moeten in de eerste plaats genoemd worden eene uitbarsting van den vulkaan Smeroe in November 1911 waardoor enkele bosschen in het boschdistrict Pasoeroean te lijden hadden, ernstige branden op het Jangplateau (boschdistrict Besoeki) benevens groote clandestiene ontginningen en diefstallen in het boschdistrict Bagelen.

2. INRICHTING DER BOSSCHEN.

§ 4. Inrichtingswerk door het beheerspersoneel.

In tabel 4. is gespecificeerd wat in het verslagjaar is besteed respectievelijk aan grensregeling der djati en der in stand te houden wildhoutbosschen en aan onderhoud dier grenzen, terwijl voorts de, in de zes voorafgaande jaren, voor gezegde doeleinden uitgegeven totaalbedragen ter vergelijking mede zijn opgenomen. Een gedeelte (f 31004.—) der in 1911 voor dit doel verwerkte fondsen werd gevonden uit de begrootingspost voor maatregelen in verband met de reboisatie van kale berghellingen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

TABEL 4.

OVERZICHT van de uitgaven voor de grensregeling, afbakening, opname, kaarteering en het onderhoud van dat werk op Java en Madoera.

BOSCHDISTRICTEN.	Grensregeling enz. van de djatibosschen.	Grensregeling enz. van de in staat te houden wildbanschen.	Onderhoud van de grensregelingen enz.	Totaal in 1911.	Totaal in 1910.	Totaal in 1909.	Totaal in 1908.	Totaal in 1907.	Totaal in 1906.	AANMERKINGEN.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. West-Preanger	—	171	1781	1952	386	594	739	1147	2696	De in de kolommen 3 en 4 met een * gemerkte bedragen zijn geheel of gedeeltelijk gevonden uit de begrootingspost „reboisatie van kale berghellingen" en wel volgens onderstaande specificatie.
2. Oost-Preanger	379	* 817	*2029	3225	5706	2701	2835	3158	3253	
3. W. Cherib. Soemed.	82	* 430	481	993	1557	1557	1094	525	440	
4. O. Cherib. Tegal	—	*1914	1521	3435	4546	2889	2754	5723	2810	
5. Banjoemas	40	*1082	494	1616	4068	2474	4264	1700	4734	
6. Pek. Kendal	200	*4952	* 949	6101	2706	1775	1774	816	841	
7. Grobogan	420	127	117	664	586	880	349	662	287	
8. Semarang W. Srk.	75	75	56	206	101	54	308	888	275	
9. Japara Regaloh	—	*4140	[1]) 93	4233	118	123	160	383	175	
10. Noord-Randoebl.	6	—	98	104	44	160	255	236	166	
11. Zuid-Randoebl.	82	—	315	397	933	1700	185	113	22	
12. Blora	—	—	9	9	26	22	14	136	399	
13. Todanan	22	—	236	258	185	300	137	129	193	
14. Rembang	—	—	—	—	—	19	4	24	31	
15. Kedewan	—	—	220	220	314	26	673	184	134	
16. Toeban	670	—	1694	2364	1210	299	425	404	226	
17. Padangan	150	—	668	818	1127	941	278	838	395	
18. Bodjonegoro	482	—	167	649	178	596	1537	1904	1823	
19. Noord-Srb. Mad.	718	—	598	1316	643	1463	2035	500	766	
20. Zuid-Srb.	—	*1939	* 238	2177	2390	2030	3025	1602	1011	
21. Njawi Oost-Srk.	—	* 246	721	967	543	866	624	582	280	
22. Ponorogo	—	* 777	* 83	860	838	813	1564	329	198	
23. Madioen	—	166	403	569	631	755	538	791	674	
24. Kediri	466	* 470	430	1366	1236	2489	1749	2819	2774	
25. Pasoeroean	349	*1631	—	1980	72	3396	2781	4747	319	
26. Besoeki	958	*6406	345	7709	1910	1150	1151	800	884	
27. Kedoe Djokjakarta	1012	*1569	293	2874	2319	1760	2627	1049	585	
28. Bagelen	—	*3197	768	3965	3633	2879	3081	1420	2492	
TOTAAL.	6111	30109	14807	51027	38015	34711	36923	33609	28874	
Houtvesterijen										
1. Noord-Kradenan	—	—	718	718	185	269	113	83	200	
2. N. W. Wirosari	—	—	521	524	931	465	163	—	—	
3. Toeder	—	—	285	285	165	45	17	11	8	
4. Balo	—	—	430	430	123	144	9	10	10	
5. Margasari	—	—	161	161	228	218	—	80	101	
6. Ngarengan	—	—	161	161	6	102	189	—	43	
7. Oost-Tegal	—	—	160	160	155	138	164	68	117	
8. West-Soelang	—	—	96	96	245	70	139	304	206	
9. Grobogan-Oendak.	—	—	461	461	536	232	326	137	—	
10. Oost-Soelang	—	—	18	18	25	6	186	—	—	
11. Manggar	—	—	65	65	293	43	—	—	—	
12. Telawa	—	—	176	176	333	370	11	—	—	
13. Tjabak	—	—	139	139	1	—	—	—	—	
14. Bandjaran	—	—	105	105	1	119	—	—	—	
15. Bloengoen	—	—	—	—	373	19	—	—	—	
16. Nanas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
17. Tanggoeng	—	—	66	66	—	—	—	—	—	
18. Pajaman	—	—	219	219	5	—	—	—	—	
19. Tempoeran	—	—	129	129	—	—	—	—	—	
20. Gedangan	—	—	480	480	—	—	—	—	—	
21. Karanggede	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Totaal Houtvesterijen	—	—	4393	4393	3608	2240	1319	693	685	
„ Boschdistricten	6111	30109	14807	51027	38015	34711	36923	33609	28874	
TOTAAL.	6111	30109	19200	55420	41623	36951	38242	34302	29559	

BOSCHDISTRICTEN.	Grensregeling enz.	Onderhoud.
Oost-Preanger	817	2013
W. Cher. Smd.	415	—
O. Cher. Tegal.	1914	—
Banjoemas	1081	—
Pek. Kendal	4951	294
Japara	4140	—
Z. Soerabaja	1450	44
Ngawi O. Srk.	246	—
Ponorogo	777	69
Kediri	430	—
Pasoeroean	1191	—
Besoeki	6406	—
Kedoe Dj.	1569	—
Bagelen	3197	—
Totaal	28584	2420
Te zamen	31004	

[1]) Van dit bedrag is f 81 verantwoord op de begrootingspost voor „voorloopige inrichting" [opneming, kaarteering enz.] en f 12.— betrekking hebbend op het definitief ingericht complex Regaloh, op de begrootingspost voor „exploitatie" [kap- en steeploonen, enz.].

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Het djatihoschareaal was op oltimo van het verslagjaar geheel afgebakend in de houtwesterijen en in de boschdistricten met uitzondering van de uitgestrektheden, die in het onderstaande staatje zijn genoemd:

BOSCHDISTRICT.	H. A. NOG NIET AFGEBAKEND DJATIBOSCH	
West-Preanger	338	
Oost-Preanger	1452	
West-Cheribon-Soemedang . . .	4340	
Banjoemas	453	
Bodjonegoro	p. m.	Totaal.
Kediri	1614	27668 H. A.
Pasoeroean	500	
Besoeki.	9577	
Kedoe-Djocjakarta.	8404	
Bagelen	990	

Omtrent Bodjonegoro valt hierbij nog aan te teekenen, dat de afbakening van het djatiboschareaal ook daar gereed is doch dat de hetrekkelijke processenverbaal van grensregeling eerst in den loop van 1912 ingediend konden worden.

De afbakening en grensregeling der djatibosschen heeft zich in het verslagjaar kunnen bepalen tot de regelingen, die reeds in tabel 2 in de kolom opmerkingen werden genoemd.

Aan grensregeling en afbakening der wildhonthosschen werd een bedrag van f 30109.— uitgegeven. De volgende grensregelingen werden goedgekeurd:

Linggapada in het hoschdistrict Oost-Cheribon.

Telaga-lele en Goenoeng Djaran c. a. in het boschdistrict Banjoemas.

Oost Ardjoeno in het boschdistrict Zuid-Soerabaja.

Goenoeng Pisang en Watoe-atap in het boschdistriet Kediri.

G. Sindoro in het boschdistriet Kedoe-Djocjakarta alsmede een aantal kleine complexen in het boschdistriet Bagelen, omschreven in Staatsblad 1907 No. 249 sub k IV d 1 t/m 7, 13 t/m 17, 23 t/m 26 en k IV c. 1 t/m 9.

Ten einde een denkbeeld te geven van de hoeveelheid werk, die nog aan het voltooien van de grenswerkzaamheden voor de in stand te houden wildhoutbosschen verricht zal moeten worden, is in onderstaand staatje eene opsomming gegeven van de uitgestrektheid der boschreserveterreinen, waarvoor nog grensregelingen ontworpen moeten worden

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

BOSCHDISTRICT.	Hectaren nog niet afgebakende in stand te houden wildhoutbosschen.	TOELICHTINGEN.
West-Preanger ca. . . .	80000	
Oost-Preanger ca	55539	
West-Cheribon-Soemedang.	15000	
Oost-Cheribon-Tegal. . .	47936	
Banjoemas.	29914 *)	*) Waaronder 12000 H. A. vloedbosscheu, die niet voor afbakening in aanmerking komen.
Pekalongan.	24000	
Grobogan.	750	
Semarang-West-Soerakarta .	1216	
Japara	11000	
Bodjonegoro	p. m. **)	**) De wildhoutbosschen ter uitgestrektheid van 5821 H. A. zijn reeds afgebakend, doch moet het hetrekkelijke processverbaal nog opgemaakt worden.
Zuid-Soerabaja	12500	
Madioen	1200	
Kediri	30550	
Pasoeroean	177000	
Besoeki.	99200	
Kedoe-Djocdjakarta. . . .	4200	
Totaal.	± 590000	

Voor verschillende wildhoutbosschen in de boschdistricten Banjoemas, Japara, Madioen en Kediri werden in het verslagjaar processen verbaal van afbakening gedresseerd. Aan de grondruiling, ter voldoening aan bij vroegere grensregelingen overeengekomen voorwaarden werd in verschillende boschdistricten voortdurend gewerkt.

Het onderhoud der bestaande afbakeningen kostte in de boschdistricten f 14807.— en in de houtvesterijen f 4393 — dus per 1000 H. A. der definitief ingerichte bosschen f 42.—

Van de acht en twintig boschdistricten waarin Java en Madoera verdeeld is schijnt het onnoodig voorloopige bedrijfsplannen op te stellen voor de boschdistricten West-Preanger c.a. en Bagelen, waar nagenoeg geen djatibosschen voorkomen.

Vnor het boschdistrict Banjoemas kan evenzeer van de opstelling van een voorloopig bedrijfsplan afgezien worden, omdat de daar aanwezige 5230 H. A. djatibosschen voor het overgroote gedeelte bestaan uit betrekkelijk jonge culturen, waarvoor het ontwerpen van een kapregeling zonder bezwaar aan de toekomstige beheerders over gelaten kan worden; er kan volstaan worden met een in het verslagjaar door den betrokken houtvester opgestelde „leiddraad voor het beheer".

Van enkele andere boschdistricten met name Semarang-West-Soerakarta, Japara, Blora en Rembang, waarvoor ten deele in vroegere jaren voorloopige bedrijfsplannen werden opgesteld en uitgevoerd, kan, in verband met de voortschrijdende definitieve inrichting. van de herziening van de reeds geëxpireerde of binnenkort afloopende bedrijfsplannen worden afgezien.

Hetzelfde wordt ten opzichte van het boschdistrict Grobogan overwogen.

Voor de overige boschdistricten bestaan voorloopige bedrijfsplannen.

VOOR DE PERIODE						
1902/1911	1903/1912	1904/1913	1905/1914	1906/1915	1907/1916	1908/1917
Pekalongan Kendal. Kedewan.	Todanan Bodjonegoro.	Zuid-Randoeblatoeng. Zuid-Soerabaja. Noord-Soerabaja.	Oost-Preanger c.a. Toeban. Padangan Ngawi. Kediri. Besoeki.	Madioen.	Noord-Randoeblatoeng.	Ponorogo.

Voor de boschdistricten West- en Oost-Cheribon, Pasoeroean en Kedoe-Djokjakarta bestaan nog geen goedgekeurde plannen.

In verband met de opstellingen van bedoelde plannen, voor boschdistricten, waar daarover nog niet beschikt kan worden en de herziening van ten einde loopende of geloopen plannen, werd het volgende verricht:

In het boschdistrict Oost-Cheribon kwam het plan in concept voor de periode 1910/1919 gereed en zal na eenige wijziging vermoedelijk in den loop van 1912 goedgekeurd worden. Hetzelfde is met 't nieuwe voorloopige bedrijfsplan voor Pekalongan-Kendal, omvattende de periode 1912/1921, het geval.

In Todanan werden de boschbeschrijvingen zooveel noodig herzien en de oppervlakte tabellen en boniteeringskaarten bijgewerkt, terwijl de kapregeling mede ontworpen werd. Ongeveer even ver vorderde het bedrijfsplan voor Kedewan.

In Toeban, Padangan en Kediri werd aan de indeeling en boschbeschrijving gewerkt, terwijl in het boschdistrict Zuid-Soerabaja de indeeling in één complex werd voltooid.

Voor het boschdistrict Ngawi kwamen indeeling en beschrijving gereed, terwijl de opstelling van het plan grootendeels gereed kwam.

Gebrek aan tijd en personeel en andere ongunstige omstandigheden beletten den beheerders van West-Cheribon, Zuid-Randoeblatoeng, Noord-Soerabaja, Bodjonegoro, Pasoeroean en Besoeki in noemenswaarde mate aan de opstelling of herziening der bedrijfsplannen te werken.

Voor de hier bedoelde werkzaamheden waren gedurende een grooter of kleiner gedeelte van het jaar twee houtvesters, een adjunct houtvester en een adspirant houtvester respectievelijk aan de beheerders van de boschdistricten Pekalongan-Kendal, Ngawi c. a. Kedewan en Noord-Soerabaja toegevoegd.

Mede moge hier vermeld worden dat een voorloopig bedrijfsplan voor het boschdistrict Madioen, betrekking hebbende op de periode 1906-1915 in het verslagjaar werd goedgekeurd.

§ 5. Definitieve boschinrichting.

Met de definitieve inrichting wordt voortgegaan in enkele gedeelten van de boschdistricten Semarang c. a. Grobogan, Japara, Blora, Rembang en Noord-Randoeblatoeng, zooals in de volgende paragraaf nader uiteengezet zal worden.

Personeel.

Aan de contrôle op een gedeelte der beheerswerkzaamheden, die evenals vorige jaren aan den Chef der boschinrichting werd opgedragen, werd eenige uitbreiding gegeven door toevoeging aan zijne inspectie-afdeeling van het boschdistrict Japara en van de houtvesterijen Bandjaran en Ngarengan. Voorts onderging het aantal houtvesterijen, waarvan het beheer onder zijne contrôle was gesteld, uitbreiding door de afscheiding der definitief ingerichte beheerseenheden Gedangan en Karanggede van het boschdistrict Semarang-West-Soerakarta, zoodat in het verslagjaar aan dezen Chef de contrôte van het beheer was opgedragen in 3 boschdistricten en 8 houtvesterijen.

Onder het personeel der inrichtingsbrigade vonden de volgende mutaties plaats.

Toegevoegd aan den Chef der hoschinrichting werden 1 houtvester, 1 aspirant-houtvester, 1 leerling opziener en 2 tijdelijke mantri's-opnemer, terwijl 2 leerling-opzieners, waarvan een tot opziener en de andere tot opnemer werd bevorderd, alsmede een definitief benoemde tijdelijke mantri-opnemer, bij de inrichting bleven geplaatst.

Verminderd werd het personeel der inrichtingsbrigade met 3 houtvesters, 1 aspirant-houtvester, 1 adjunct-houtvester der 2de klasse, 1 opziener, 1 leerling-opziener en 2 manti's-opnemer, waarvan een overleed en aan den andere wegens ziekle eervol ontslag moest worden verleend.

Aan het einde van het verslagjaar was dus de sterkte der inrichtingsbrigade:

1 Inspecteur.
5 Houtvesters, waarvan 4 in tijdelijken dienst.
1 Aspirant-houtvester.
1 Adjunct-houtvester der 2de klasse
4 Opzieners.
1 Leerling-opziener.
2 Chefs-opnemer.
9 Opnemers. en
24 Mantri's-opnemer, waarvan 4 tijdelijk.

Kon deze sterkte van het personeel, speciaal bestemd voor de opname, in verband met de nadering der voltooiïng van de nieuw-opname der djatibosschen voldoende worden genoemd, het personeel bestemd voor de definitieve inrichting in engeren zin — het opstellen der definitieve bedrijfsplannen — was, in verband met de urgentie van een zeer spoedigen voortgang dezer werkzaamheden, ten einde het boschbeheer aan de daaraan te stellen eischen te kunnen doen beantwoorden, veel te gering in sterkte. In de eerste plaats echter dient te worden zorg gedragen, dat de herzieningen van 10 jaar te voren opgestelde bedrijfsplannen steeds op tijd gereed zijn, wat aan 't beschikbare inrichtingspersoneel een aanzienlijk deel van zijne werkkracht onttrekt.

Met het overgebleven personeel kunnen dan per jaar niet meer dan 2 à 3 houtvesterijen worden ingericht, waardoor van het voltooien der definitieve inrichting in de eerste decenniën nog geen sprake kan zijn. Intusschen mag voor dit inrichtingswerk niet meer personeel worden beschikbaargesteld dan is overeen te brengen met de mogelijkheid om met behulp der overige technische ambtenaren de reeds bestaande beheerseenheden en de, door de inrichting nieuw af te leveren, houtvesterijen goed te kunnen beheeren, waarbij tevens gerekend moet worden op de eischen, door 't zich uitbreidende beheer der hosschen in de Buitenbezittingen, door 't Gvts. Caoutchoucbedrijf en door 't op te richten Boschproefstation aan de totale formatie gesteld.

Eerst nadat de invloed merkbaar zal worden van de uitbreiding, welke twee jaar geleden werd gegeven aan 't aantal der jaarlijks in opleiding te nemen aanstaande houtvesters, welke opleiding circa vijf jaar duurt, zal 't mogelijk zijn meer personeel voor 't inrichtingswerk aan te wijzen.

Grensregeling en afbakening.

Evenals in het vorige jaar bepaalde dit werk zich tot de uitvoering van partiëele grenswijzigingen en onderhoud der afbakening in complexen waarvan de definitieve inrichting onderhanden was.

Opnemingen.

De uitgevoerde nieuwe opname, wordt geacht gelijkwaardig te zijn aan de volledige opmeting en kaarteering van 40100 H. A. boschareaal, dit is belangrijk minder dan in 1910, doch meer dan in 1909. Aangezien de metingen, evenals het vorige jaar, in hoofdzaak plaats vonden in de uitgestrekte bosschen van Padangan, Bodjonegoro en Kediri, waarvan de totale uitgestrektheid slechts zeer globaal bekend is, kan de becijfering der fractie van de totale oppervlakte, die als volledig gemeten en gekaarteerd mag worden beschouwd, ook niet nauwkeurig zijn. Doordat de raming der gemeten oppervlakte echter zeer voorzichtig is geschied, bestaat weinig kans dat, na gereedkoming van het werk in de genoemde hoschdistricten, de betreffende cijfers te hoog zullen blijken.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Opmeting en kaarteering werd verricht van de nader te noemen boschcomplexen.

Oost-Ponorogo.
West-Ponorogo. Ten aanzien van beide complexen kwam de verevening van grens- en detailmeting geheel, de kaarteering op weinig na, gereed.

Brebek. Ook van dit complex kon de verevening van alle metingen waarvan coördinatenberekening plaats moet vinden, tot een goed einde worden gebracht en werd de kaarteering, op weinig na, voltooid.

Blitar. Van dit complex kwamen niet alleen alle berekeningen, maar kwam ook de kaarteering, gedurende het verslagjaar gereed.

Noord-West- Kediri. Het terreinwerk kwam evenals alle berekeningen en vereffeningen geheel, de kaarteering voor ongeveer de helft, gereed.

Noord-Oost - Kediri. De meting van theodoliet-polygonen, evenals van het detail, werd beëindigd. De vereffening van polygonen en grensmetingen werd tot een goed einde gevoerd, de vereffening van de metingen van het detail der Iste orde kwam voor het grootste deel gereed, terwijl de kaarteering onderhanden was.

Djombang (Z.-Soerabaja). Met de opname van dit complex werd eerst in het verslagjaar een aanvang gemaakt. De hoofdpolygonen werden geheel gemeten en verevend. De grensmetingen kwamen gereed, doch konden eerst voor de grootste helft vereffend worden. Secundaire polygonen werden nog niet gemeten. Detailmeting werd compleet uitgevoerd, met vereffening van het detail en met de kaarteering, kon een aanvang worden gemaakt.

Kemlagi (Z.-Soerabaja). Aangevangen in het verslagjaar. De meting van hoofd- en van secundaire polygonen kwam voor ongeveer de helft gereed, de vereffening kon nog niet worden verricht. Van de grensmeting kwam de grootste helft, en van de detailmeting een klein deel, gereed.

Tandjoeng (Z.-Soerabaja). Hier werd met de meting van hoofd- en secundaire polygonen een aanvang gemaakt, doch kon de grensmeting in het verslagjaar geheel worden beëindigd.

Bodjonegoro. De meting en vereffening van primaire en secundaire polygonen kwam gereed, de boschgrensmeting kon op weinig na voltooid worden, evenals de meting van het detail. De vereffening der boschgrenzen en van het detail der eerste orde was onderhanden en vorderde goed, terwijl de kaarteering voor de grootste helft gereed kwam.

Padangan. De meting der theodoliet-polygonen werd beëindigd, terwijl de vereffening dier metingen tot op weinig na gereed kwam. De meting der boschgrenzen werd voor het grootste deel, van het detail voor c. a. de helft, voltooid. De gemeten boschgrenzen konden worden vereffend, de vereffening der detailmetingen is onderhanden. Van de kaarteering kwam ongeveer de helft gereed.

Suppletoire metingen in verschillende boschdistricten, houtvesterijen en ingericht. wordende complexen. Evenals vorige jaren eischte dit werk veel tijd niet alleen op het terrein, maar ook op de opname-bureaux, om de uitgevoerde metingen te berekenen en te kaarteeren. De geleidelijke toename dezer werkzaamheden doet het in de naaste toekomst noodig voorkomen daarmede speciaal personeel te belasten en de nieuw-opname iets in te krimpen.

Kaarteering. Omtrent de kaarteering der minuutkaarten, kan worden verwezen naar hetgeen ten aanzien der afzonderlijke complexen is vermeld. Ten dienste der boschbeschrijvers werden de noodige vakkaartjes aangemaakt, de kaarten behoorende bij de in bewerking zijnde bedrijfsplannen werden voor zoover mogelijk gereed gemaakt, terwijl de noodige overzichtskaarten voor het beheerspersoneel werden vervaardigd.

Onderstaande staten geven, als gewoonlijk, een meer gespecificeerd overzicht van het verrichte meetwerk.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 5.

OVERZICHT der gedurende het jaar 1911 verrichte opnemingen uitgedrukt in oppervlakte.

BOSCHGEBIED OF COMPLEX.	GEMETEN OPPERVLAKTE IN H. A.	*TOELICHTING.*
Oost-Ponorogo	950	
West-Ponorogo	1200	
Berbek	2532	Uitgestrektheid nauwkeurig bekend.
Blitar.	1904	id. id.
Noord-West-Kediri	3800	
Noord-Oost-Kediri	6650	
Zuid-Soerabaja	5100	
Bodjonegoro	8940	
Padangan	9020	
Totaal, rond. . .	40100	

Door de afschrijving van het djatiboschareaal van uitgestrekte terreinen, voornamelijk van caoutchouc-ondernemingen, onderging de uitgestrektheid van de totaal gemeten oppervlakte aan djatiboschareaal de volgende vermindering:

Suppleloire grensregeling in het boschdistrict Grobogan	803 H.A.
id. in het boschdistrict Japara, complex Zuid-Pati	2 „
id. id. id. id. Keling.	1732 „
id. in de houtvesterij Ngarengan	715 „
id. id. Bandjaran	667 „
Totaal vermindering der gemeten oppervlakte. . . .	3949 H.A. [1])

De tot ultimo 1911 gemeten djatibosch-oppervlakte wordt mitsdien geschat gelijkwaardig te zijn aan 524800 + 40100 — 3949 H.A. = rond 561000 H.A. of 83½ % der totale djatibosch-oppervlakte van Java.

Aan het einde van het verslagjaar bestonden volledige kaarten op schaal van 1 : 10000 en 1 : 25000 van 439711 H.A. of met in rekening brengen der van het reeds gekaarteerde djatiboschareaal afgeschreven uitgestrektheid, van 435762 H.A.

[1]) De hier in rekening gebrachte wijzigingen van het gemeten djatiboschareaal zijn gedeeltelijk eerst in het jaar 1912 bekrachtigd.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

TABEL. 6.

OVERZICHT der gedurende het jaar 1911 verrichte opnemingen uitgedrukt in Kilometers meettracee.

Boschgebeid complex of boschdistrict.	GEMETEN MET								*Aanmerkingen*
	theodoliet en latten of meetveer.	BOUSSOLE-AFSTANDMETER.							
	Aantal hoeken	Afstand in K.M.	met coördinaten berekend.		Detail 2de orde in K. M.	Hermetingen in K. M.	Suppletoire metingen in K. M.	Totaal in K. M.	
			Boschgrens in K. M.	Wegen en rivieren in K. M.					
West-Ponorogo . .	—	—	—	—	—	16	—	16	*) Hermeting
Berbek	—	—	—	—	—	2	—	2	
Noord-West-Kediri. .	—	—	—	5	336	11	—	352	
Noord-Oost-Kediri .	—	1*)	—	87	1602	6	—	1695	
Zuid-Soerabaja. . .	772	131 11*)	271	280	1156	9	—	1716	
Bodjonegoro . . .	435	56	109	191	1234	2	—	1536	
Padangan	194	18	161	292	1463	19	—	1845	
Verschillende boschdistricten en houtvesterijen.	—	—	—	—	—	—	1511	1511	
Totaal. . .	1401	205 12*)	541	765	5791	65	1511	8673	
								65	
of zonder hermetingen								8608	
gemeten met latten of meetveer. . . .								205	
Totaal generaal . . .								8813	

Definitieve inrichting van houtvesterijen. Gereed kwamen de bedrijfsplannen voor de houtvesterijen Ledok en Karanggede. alsmede het herziene bedrijfsplan der houtvesterij Toeder.

Houtvesterij Ledok. Het terreinwerk, noodig voor de opstelling van het bedrijfsplan dezer houtvesterij, was reeds, evenals de beide eerste deelen van het plan, in 1910 voltooid.

Houtvesterij Toeder. De boschbeschrijvingen, die reeds het vorige jaar werden voltooid, werden plaatselijk herzien en waar noodig verbeterd, vooral met het oog op de uitscheiding der tijdelijk niet voor leegkap geschikte opstanden.

Het bedrijfsplan voor de nieuwe periode, waarvan in het vorige jaar een klein gedeelte kon worden gereedgemaakt, werd voltooid.

Houtvesterij Karanggede. Het bedrijfsplan, dat voor het grootste gedeelte reeds in het vorige jaar was opgesteld, werd door den samensteller, die inmiddels in het begin van het verslagjaar was overgeplaatst en niet meer bij de inrichtingsbrigade werkzaam was, in concept

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

voltooid, waarna het afschrijven der stukken op het bureau van den Chef der Inrichting werd volvoerd.

Overzichten van den inhoud en strekking van de boven bedoelde in het verslagjaar goedgekeurde bedrijfsplannen zullen binnen kort in het tijdschrift Tectona gepubliceerd worden.

In bewerking was gedurende het verslagjaar de definitieve inrichting van de volgende toekomstige houtvesterijen.

Keling. Het bedrijfsplan voor dit complex was in Januari 1910 ter goedkeuring ontvangen. In verband met eene, ten behoeve van het Caoutchoucbedrijf noodig geachte afschrijving van eenige tot dit complex behoorende terreinen, alsmede op grond van andere overwegingen. werd dit plan ter omwerking teruggezonden. Tengevolge der onvermijdelijk gebleken inkrimping van het inrichtingspersoneel, kon daarvoor niet dadelijk iemand beschikbaar worden gesteld. Voor zoover daartoe gelegenheid bestond werd die omwerking op het bureau van den Chef der Inrichting onder handen genomen en is het nieuwe boschbeschrijvings-register geschreven, zijn de klassentabel, boniteerings-tabel en leeftijdsklassentabel opnieuw opgesteld, terwijl voorts nieuwe kaarten werden vervaardigd.

West-Pati. Wegens gebrek aan personeel, zoowel voor het laterc definitieve beheer, als voor de inrichting, moest de afwerking van het bedrijfsplan voor dit complex, waartoe de terreinwerkzaamheden reeds sedert geruimen tijd gereed zijn, worden uitgesteld.

Voor de aanwijzing der voorloopig voor leegkap ongeschikte opstanden, welke boschklasse tijdens de opstelling der boschbeschrijvingen in dit complex nog niet werd afgescheiden, was eene herziening der beschrijvingen noodig, die evenwel in korten tijd kon worden uitgevoerd.

Het verdere terreinwerk beperkte zich tot onderhoud van sleuven en bruggen, alsmede het vernieuwen van enkele grenspalen, waartoe hulp door hel beheerspersoneel werd verleend.

Aan de samenstelling van het bedrijfsplan kon in het verslagjaar het volgende worden gepresteerd.

Deel I kwam op weinig na gereed, de afwerking wachtte slechts op de indiening en goedkeuring van een suppletoir grensproject en drie suppletoire processen-verbaal van afbakening.

Deel II kwam geheel gereed.

Deel III kwam voor het grootste deel in concept gereed, terwijl een aanmerkelijk gedeelte hiervan in duplo kon worden overgeschreven.

Oost-Pati. Omtrent het terreinwerk kan worden verwezen naar hetgeen ten aanzien van West-Pati werd vermeld.

Aangezien de oppervlakten der verschillende boschonderdeelen nog niet waren bepaald, kon aan het bedrijfsplan nog niet worden gewerkt.

In de geprojecteerde indeeling werd eenige wijziging gebracht, voorts werden 12 vakken beschreven.

Ngawen. Door overplaatsing in het begin van het verslagjaar van den met de inrichting van dit comptex belaste Houtvester, naar het boschbeheer, moest dit werk worden gestaakt.

Merah. De opziener die hier met indeeling bezig was, moest in Januari van het verslagjaar worden overgeplaatst; voorloopig moest daarom met de verdere indeeling worden opgehouden.

Balo. De herziening der inrichting van deze houtvesterij werd in het verslagjaar begonnen.

De Adjunct-houtvester der 2de klasse die aanvankelijk met dit werk belast was, werd naar de Buitenbezittingen overgeplaatst en moest door een anderen, reeds bij de inrichting werkzamen, titularis worden vervangen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

In een aan de houtvesterij grenzende boschstrook, die bij de herziening tot deze houtvesterij zal worden getrokken, werd de indeeling geprojecteerd, het rooien der sleuven kon nog niet worden begonnen.

Beschreven werden 121 vakken, met 355 subvakken. Eene kleine grenswijziging bleek noodig. Van het bedrijfsplan werd het hoofdstuk geschiedenis, voor zoover daartoe de gegevens bereids beschikbaar waren, opgesteld.

Ten dienste van den boschbeschrijver werd eene verplaatsbare woning, met geraamte van universaalijzer, opgericht. Dit huis voldoet wel, echter zal later moeten blijken of verplaatsing met geringe kosten mogelijk is. Slechts voor dakbedekking is nog geen materiaal gevonden hetwelk aan ondoorlatendheid voor den regen, lichtheid en onbrandbaarheid paart.

Het daartoe door den leverancier aanbevolen rubberoïd voldoet niet.

Regaloeh.

In dit definitief ingerichte complex werd met de periodische herziening der inrichting eind Mei van het verslagjaar een aanvang gemaakt. Ziekte van den Aspirant-houtvester wien het boschbeschrijven was opgedragen, veroorzaakte vertraging in dit werk. Eind November was de boschbeschrijving gereed.

Het hoofdstuk geschiedenis van het herziene bedrijfsplan kwam, voor zoover de gegevens reeds beschikbaar waren, gereed. In December was de oppervlaktebepaling der boschonderdeelen afgeloopen en kon een aanvang worden gemaakt met de samenstelling van Deel II van het bedrijfsplan.

Ngliron.

De terreinwerkzaamheden voor de inrichting van dit complex kwamen gereed.

Aan de opstelling van het bedrijfsplan kon het volgende worden verricht.

Van Deel 1 werden de processenverbaal van grensregeling en afbakening voor het concept afgeschreven, eveneens werd de geschiedenis der opmeting en kaarteering in concept opgesteld.

Het hoofdstuk geschiedenis werd door den samensteller in de Duitsche taal in concept geschreven, dit stuk zal dus nog in het Nederlandsch moeten worden omgewerkt.

Van Deel II kwamen het boschbeschrijvingsregister, de klassentabel, de groeiplaatsboniteeringstabel en het grensregister in duplo gereed.

Doordat de hiermede belaste Houtvester in September van het verslagjaar naar het boschbeheer moest worden overgeplaatst, ondervond de gereedkoming van dit werk vertraging.

Kedinding.

De inrichting van dit complex kon in het verslagjaar worden voortgezet.

Bij het nagaan der ontworpen indeeling bleken enkele omleggingen aan reeds geprojecteerde sleuven gewenscht. Voorts werd de indeeling gecompleteerd door het projecteeren van 4 K. M. nieuwe sleuven en werden de boomen staande op de indeelingslijnen die door oud bosch loopen, gerin'gd. Voor zoover zulks nog niet was geschied werden langs de niet gerooide sleuven inspectiepaden aangelegd.

De afbakening werd voorts nagegaan en waar noodig werden nieuwe grenspalen geplaatst.

Met de beschrijving van 76 vakken, met 146 subvakken, werd de boschbeschrijving voltooid.

Aan de samenstelling van het bedrijfsplan werd nog niet begonnen.

48 H A. werden, voor kapvlakte der eerste exploitatiejaren, geringd.

Soeloer.

Enkele kleine grensregelingen die noodig bleken werden geprojecteerd. Een erf te Soeloer, ten dienste der later te bouwen hoofdopzieners-woning, werd ingekocht. De afbakening werd nagegaan en voor onderhoud daarvan werden 282 grenspalen vernieuwd. De indeeling werd gecompleteerd door het projecteeren van 8, 5 K. M. sleuven alsmede het rooien van 18,5 en het planeeren van 11 K. M. en het aanleggen van 9,6 K. M. inspectiepaden. Langs de sleuven werden 42 vak- en 388 H. M.-palen geplaatst, waarmede dit werk voltooid werd.

Beschreven werden 69 vakken, met 127 subvakken, terwijl de beschrijving van 22 vakken tot het volgend jaar moest worden uitgesteld.

Aan de opstelling van het bedrijfsplan, werd nog niet begonnen.

Zuid-Kradenan. Over eene lengte van 82,7 K. M. werd de grens nagegaan, waarbij 616 oude grenspalen werden verwisseld. Ten dienste van den lateren houtafvoer werd een weg vanaf de hoschgrens tot de tramhalte Kradenan, die eventueel later ook geschikt zal zijn voor railbaan tracee, uitgezet en afgehakend.

Door het traceeren van 80 K. M. sleuven werd de indeeling voltooid, het c. a. 5500 H. A. groote complex is in 140 vakken verdeeld. Gerooid werden 21,6 K. M. hoofd-sleuven, waarvan 17,6 K. M. werden geplaneerd, terwijl 82,6 K. M. inspectie paden werden aangelegd.

Langs de indeelingslijnen werden 174- vak- en 1406 H. M. palen geplaatst, waarmede dit werk voor het grootste gedeelte gereed kwam, bedoelde palen werden echter nog niet geletterd en genummerd.

Met het boschbeschrijven kon nog geen aanvang worden gemaakt.

De bouw eener verplaatsbare woning van universaal ijzer, ten dienste van het inrichtingspersoneel kon, doordat de leverancier niet op tijd zijn verplichtingen nakwam, in het verslagjaar niet worden voltooid.

Oost-Goendih. Met de inrichting van dit complex kon eerst in December van het verslagjaar een aanvang worden gemaakt. Er werd begonnen met de indeeling, waartoe 11,7 K. M. sleuven werden geprojecteerd.

Karangsono. Het onderhoud der grenzen werd op de gewone wijze voortgezet. De indeeling was reeds in het vorige jaar gereed gekomen; er werden in het verslagjaar nog 0,8 K. M. hoofd- en 1,4 K. M. zijsleuven gerooid, 2,9 K. M. hoofd- en 1,9 K. M. zijsleuven geplaneerd, twee bruggen gebouwd, enkele bermen aangelegd en 27 K. M. sleuven schoongehouden.

Door het beschrijven van 65 vakken, met 177 subvakken, kwam de boschbeschrijving gereed. Aangezien dit werk pas aan het einde van het verslagjaar voltooid werd, moest de samenstelling van het bedrijfsplan tot het volgende jaar worden uitgesteld.

De voor de eerstkomende exploitatiejaren te ringen vlakte werd aangewezen en door het beheerspersoneel geringd, waarbij tevens de cultuur in den grond werd gebracht.

Tojong. De grenzen werden nagegaan en onderhouden, waartoe 486 grens- en 72 kerkhofpalen werden geplaatst.

Door het projecteeren van 90,5 K. M. indeelingslijnen werd de indeeling voltooid. Langs 60,8 K. M. geprojecteerde sleuven werden inspectiepaden aangelegd, 5,4 K. M. hoofd- en 0,7 K. M. zijsleuven werden gerooid en 5,7 K. M. hoofd- en 0,7 K. M. zijsleuven geplaneerd. In de sleuven werden voorts 3 bruggen en eenige steenen bermen gebouwd. Voorts werd het indeelingsnet over eene lengte van 51 K. M. onderhouden. Langs de sleuven werden 154 vakpalen en 850 hectometerpalen geplaatst en geletterd, waarmede dit werk voor het grootste deel gereed kwam. Met boschbeschrijven kon nog geen aanvang worden gemaakt.

Bijgroeionderzoekingen. Nieuwe proefperken werden niet uitgezet.

De bestaande proefperken werden onderhouden en enkele ervan nieuw opgenomen.

In October van het verslagjaar werd het bijgroeionderzoek overgegeven aan een speciaal daarmede belasten Houtvester.

Uitgaven. De uitgaven voor definitieve inrichting bedroegen gedurende het verslagjaar.

A. Personeel.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

	BEZOLDIGING.	INDEMNITEIT VOOR REISKOSTEN.	REISDECLARATIES.
Inspecteur	f 10800	f —	f 2598
Houtvesters	„ 24575	„ 6250	„ 1500
Aspirant-houtvesters	„ 2250	„ 450	„ 181
Adjunct-houtvesters 2de klasse .	„ 3060	„ 850	„ 421
Opzieners	„ 5050	„ 2300	„ 51
Leerling-opzieners.	„ 1350	„ 750	„ 13
Chefs-opnemer.	„ 7680	„ 1200	„ 957
Opnemers.	„ 16780	„ 4850	„ 1057
Mantri's-opnemer	„ 15760	„ 1470	„ —
Schrijvers	„ 1140	„ —	„ —
Totaal	f 88445	f 18120	f 6778
		f 113343	

B. Verwerkte fondsen.

Instrumenten, teeken- en schrijfbehoeften, alsmede gedrukten.	f 5602
Grensregeling, afbakening, opmeting en kaarteering in de residenties Semarang, Kediri, Madioen en Soerabaja	„ 15734
Idem in de residentie Rembang	„ 12178
Verdere inrichting bedoeld sub 4, 5 en 6 van artikel 16 van het Dienstreglement, in de boschdistricten Semarang c. a. en Grobogan . .	„ 40111
Idem in de boschdistricten Blora, Noord-Randoeblatoeng, Todanan en Rembang, alsmede herziening der inrichting van de houtvesterijen Toeder en Balo	„ 9828
Idem in het boschdistrict Japara, incl. herziening der definitieve inrichting van het complex Regaloeh.	„ 1160
Bijgroei-onderzoek en extra schrijfloonen.	„ 1936
Diversen	„ 6833
Totaal	f 93382

In vergelijking met de beide voorgaande jaren, waren de uitgaven:

	1909	1910	1911
Personeel	f 116182	f 129853	f 113343
Verwerkte fondsen	f 103212	f 99994	f 93382
	f 219394	f 229847	f 206725

3. CULTUUR DER BOSSCHEN.

Tabel 8 bevat een overzicht van de aan de verschillende boschculturen op Java bestede uitgaven. Tot djaticultuur zijn ook thans gerekend alle verjongingen binnen het djatiboschareaal, uitgezonderd de caoutchoucculturen, die afzonderlijk behandeld zijn, ongerekend of zij binnen dan wel buiten het djatiboschareaal vallen. Onder wildhoutculturen zijn begrepen alle buiten het djatiboschareaal aangelegde verjongingen, mede met uitzondering van caoutchouc.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 8.

UITGAVEN voor de culturen in de boschdistricten en de houtvesterijen op Java en Madoera in 1911.

BOSCHDISTRICTEN EN HOUTVESTERIJEN. 1	Djaticultuur. 2	Wildhout cultuur. 3	Caoutchouc cultuur. 4 *)	Totaal. 5	AANMERKINGEN. 6
1. West-Preanger.	—	3644	14904	18548	*) De uitgaven voor caoutchouc cultuur in de afgesplitste ondernemingen zijn hierin *niet* begrepen.
2. Oost-Preanger.	3694	1354[1])	92	5140	
3. West-Cheribon-Soemedang	4433	—	923	5356	
4. Oost-Cheribon-Tegal . .	6083	—	2045	8128	
5. Banjoemas	946	93[2])	10424	11463	[1]) Reboisatie kale berghellingen f 1354.—
6. Pekalongan-Kendal . . .	17816	191	45405	63412	
7. Grobogan	11653	—	—	11653	[2]) Reboisatie kale berghellingen f 93.—
8. Semarang W.-Soerakarta .	14535	137	608	15280	
9. Japara en Regaloh . . .	2566[3])	—	9456	12022	[3]) Waarvan f 737.— voor Regaloh.
10. Noord-Randoeblatoeng . .	17354	—	200	17554	
11. Zuid-Randoeblatoeng . .	13651	—	—	13651	
12. Blora	9920	—	—	9920	
13. Todanan	9971	—	68	10039	
14. Rembang.	1909	—	—	1909	
15. Kedewan.	16075	—	—	16075	
16. Toeban	24680	—	166	24846	
17. Padangan	22959	—	310	23269	
18. Bodjonegoro	17397	—	1891	19288	
19. N.-Soerabaja-Madoera . .	22340	—	9	22249	
20. Zuid-Soerabaja.	14795	1620[4])	1489	17904	[4]) Reboisatie kale berghellingen f 1620.
21. Ngawi-Oost-Soerakarta . .	10071	1500[5])	10883	22454	
22. Ponorogo.	10602	2884[6])	536	14022	[5]) Reboisatie kale berghellingen f 1500.
23. Madioen	29778	84	448	30310	
24. Kediri.	11645	—	2659	14304	[6]) Reboisatie kale berghellingen f 2519.
25. Pasoeroean	4047	949	—	4996	
26. Besoeki	7127	11073	1691	19891	
27. Kedoe-Djogja	2974	7777[7])	817	11568	[7]) Reboisatie kale berghellingen f 5735.
28. Bagelen	—	3905	5926	9831	
Totaal Boschdistricten . . .	308921	35211	110950	455082	
1. Noord-Kradenan	4325	—	—	4325	
2. Noord-West-Wirosari . .	7770	—	—	7770	
3. Toeder.	3888	—	12	3900	
4. Balo	3823	—	—	3823	
5. Margasari.	4541	—	1779	6320	
6. Ngarengan	5019		17877	22896	
7. Oost-Tegal	4403	—	152	4555	
8. West-Soelang	9702	—	—	9702	
9. Grobogan-Oendakan. . .	7739	—	—	7739	
10. Oost-Soelang	7881	—	—	7881	
11. Manggar.	10914	—	—	10914	
12. Telawa	10310	—	—	10310	
13. Tjabak.	3610	—	359	3969	
14. Bandjaran	4482	—	8667	13149	
15. Bloengoen	4283	—	272	4555	
16. Nanas.	4077	—	—	4077	
17. Tanggoeng	4601	—	—	4601	
18. Pajaman	3176	—	—	3176	
19. Tempoeran	2012	—	—	2012	
20. Gedangan	2258	—	—	2258	
21. Karanggede.	188	—	—	188	
Totaal Houtvesterijen . . .	109002	—	29118	138120	
„ Boschdistricten . . .	308921	35211	110950	455082	
Totaal Generaal	417923	35211[8])	140068	593202	[8]) Reboisatie f 12821.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

TABEL 9.

SPECIFICATIE van de uitgaven voor de djaticulturen op Java en Madoera in 1911.

BEHEERSEENHEDEN.	CULTUUR VAN 1911.		CULTUUR VAN 1910.		OUDERE CULTUREN.		Brandbestrijding kosten.	Proeven, kosten.	Verschillende andere kleine uitgaven.	Totaal kosten.	Aanmerkingen.
	Grootte in H. A.	Kosten.	Grootte in H. A.	Kosten.	Grootte in H. A.	Kosten.					
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
1. West-Preanger. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2. Oost-Preanger. . . .	84	847	58	2287	238	193	362	—	5	3694	
3. West-Cheribon c. a. .	81	1549	77	1431	321	1351	102	—	—	4433	
4. Oost-Cheribon c. a. .	123	1342	162	3378	361	1327	—[1]	—	36	6083	
5. Bandjoemas	30	316	29	522	26	95	13	—	—	946	
6. Pekalongan-Kend. . .	71	1327	225	5531	1027	9368	1590	—	—	17816	
7. Grobogan	116	3719	120	2610	1156	3429	1895	—	—	11653	
8. Semarang-W. Srk. . .	133	3518	100	4099	3730	3152	3766	—	—	14535	
9. Japara-Regaloh. . . .	114	1604	20	372	211	361	226	—	—	2566	
10. Noord-Randoebl . . .	328	10249	248	4126	640	2354	625	—	—	17354	
11. Zuid-Randoebl. . . .	202	7875	89	3626	342	1561	573	16	—	13651	
12. Blora	197	3586	131	4498	397	1550	286	—	—	9920	
13. Todanan	193	5218	153	779	2613	1032	2942	—	—	9971	
14. Rembang.	30	541	32	286	881	773	309	—	—	1909	
15. Kedewan.	365	4434	275	3835	708	3243	3795	—	968	16075	
16. Toeban	615	11647	645	7005	618	2801	3014	213	—	24680	
17. Padangan.	296	11591	378	8684	843	1494	1190	—	—	22959	
18. Bodjonegoro.	593	8527	267	3527	1310	3447	1539	—	357	17397	
19. N.-Soerabaja-Madoera .	292	7265	314	9665	462	4123	1132	55	—	22240	
20. Z.-Soerabaja	342	6109	253	4387	946	3843	—[1]	—	456	14795	
21. Ng. Oost-Srk	126	3016	105	1722	870	2121	2777	435	—	10071	
22. Ponorogo.	344	3870	356	4071	897	2225	436	—	—	10602	
23. Madioen	500	14433	370	6922	1115	4847	3576	—	—	29778	
24. Kediri.	401	2385	404	5137	800	3964	159	—	—	11645	
25. Pasoeroean	154	2804	133	788	150	314	141	—	—	4047	
26. Besoeki	146	4291	35	532	308	2145	159	—	—	7127	
27. Kedoe-Djokjakarta . .	25	476	90	497	155	1700	301	—	—	2974	
28. Bagelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Totaal. . . .	5901	122539	5069	90317	21125	62816	30708	719	1822	308921	
1. Noord-Kradenan . . .	58	1390	40	758	72	849	1328	—	—	4325	
2. N.-W.-Wirosari . . .	99	2255	81	3345	164	1236	906	—	28	7770	
3. Toeder	83	1068	92	2509	203	205	105	—	1	3888	
4. Balo	65	957	103	1748	242	735	281	102	—	3823	
5. Margasari	143	1739	123	1876	603	613	313	—	—	4541	
6. Ngarengan	56	1267	56	1764	135	1289	699	—	—	5019	
7. Oost-Tegal	120	1559	117	1329	228	1514	1	—	—	4403	
8. West-Soelang	124	1511	131	5507	364	1258	1426	—	—	9702	
9. Grob. Oendakan . . .	116	3019	128	3196	339	849	675	—	—	7739	
10. Oost-Soelang	113	3742	138	1427	213	1522	1190	—	—	7881	
11. Manggar.	101	4173	68	2827	60	2536	599	779	—	10914	
12. Telawa	136	4136	98	3844	40	829	1014	487	—	10310	
13. Tjabak	80	1362	33	456	343	500	1292	—	—	3610	
14. Bandjaran	87	1565	147	2155	500	554	208	—	—	4482	
15. Bloengoen	32	735	72	1103	—	—	1533	612	—	4283	
16. Nanas.	97	3258	5	111	169	222	486	—	—	4077	
17. Tanggoeng	83	2332	30	725	40	474	942	128		4601	
18. Pajaman.	78	909	141	425	68	503	1339	—	—	3176	
19. Tempoeran	24	489	—	—	9	434	1057	32	—	3012	
20. Gedangan	54	1095	—	—	—	—	1056	107	—	2258	
21. Karanggede.	18	145	—	—	—	—	43	—	—	188	
Totaal houtvesterijn. . .	1765	38706	1603	35405	3792	16122	16493	2247	29	109002	
Totaal boschdistricten . .	5901	122539	5069	90317	21125	62816	30708	719	1822	308921	
Totaal 1911	7666	161245	6672	125722	24917	78938	47201	2966	1851	417923	

[1]) Niet afzonderlijk opgegeven, zijn begrepen in de kosten, gespecificeerd in de kolommen 3,5 en 7.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

§ 6. Djaticultuur.

In het verslagjaar werden aangelegd 7666 H. A. nieuwe djaticulturen, waarvan 5901 H. A. in de boschdistricten en 1765 H.A. in de houtvesterijen; voorts werden onderhouden 6672 H. A. culturen van het vorig jaar (5069 H. A. in de boschdistricten en 1603 H. A. in de houtvesterijen) benevens 24917 H. A. oudere culturen (21125 H.A. in de boschdistricten en 3792 H. A. in de houtvesterijen.)

Een overzicht van de aangelegde en de onderhouden cultuurvlakten is opgenomen in tabel 9 waarin tevens de aan deze werkzaamheden bestede kosten zijn gespecificeerd. Volledigheidshalve zijn in deze tabel ook opgenomen de aan bescherming tegen brandgevaar uitgegeven bedragen, voor zoover zij zijn gevonden uit de voor djaticultuur toegestane fondsen. Nadere bijzonderheden nopens de hierbedoelde brandbescherming zijn hierachter in § 13 te vinden.

TABEL 10.

VOOR HET JAAR.	Totaal uitgaven djati cultuur.	Oppervlakte van den aanleg in het vorige jaar.	De cijfers in kolom 2 gedeeld door die in kolom 3.
1	2	3	4
1907	260208	6876	37,84
1908	294847	6729	43,82
1909	313773	7825	40.10
1910	355447	6653	53.43
1911	417923	6556	63.75

Tabel 10 geeft een vergelijkend overzicht van de totaal uitgaven voor djaticultuur in het verslagjaar en in de daaraan voorafgaande laatste vijf jaren, benevens van de uitgestrektheden der nieuwe aanplantingen in elk voorafgaand jaar. In de vierde kolom van dezen staat zijn de gemiddelde jaarlijksche kosten, berekend per H. A. nieuwen aanleg, aangegeven. In het verslagjaar werd totaal aan djaticultuur (aanleg en onderhoud) uitgegeven f 417923; voor dat bedrag werden o. m. aangelegd 7666 H. A. nieuwe culturen, zoodat per H. A. van de hierbedoelde verjongingen gemiddeld is uitgegeven f 54,52, d. i. dus weer een hooger bedrag, dan in het jaar te voren. Nopens de redenen van dit schijnbaar duurder worden van de djaticulturen moge worden verwezen naar de in het Jaarverslag over 1910 daaromtrent gegeven uitvoerige toelichtingen.

De voornaamste van de daar opgegeven redenen bleek ook in het verslagjaar te zijn het bij voortduring zuiniger exploiteeren van de kapvlakten, waardoor zeer weinig hout voor de planters achterblijft, met het gevolg dat eenerzijds hoogere aanneemsommen aan de plantcontractanten moeten worden toegekend anderzijds voor een betrekkelijk groot gedeelte der culturen geen aannemers te vinden zijn en deze in eigen beheer uitgevoerd moeten worden.

Ook doet de algemeene stijging der werkloonen op Java zich bij het tot stand brengen van boschculturen gevoelen.

In de boschdistricten en in de houtvesterijen bedroeg de aanleg van het laatste semester 1911 respectievelijk 5901 en 1765 H. A.; de kosten hiervan waren f 122539 en f 38706, dat is dus gemiddeld per H. A. f 20,77 en f 21,93.

Onderhoud van oudere culturen.

Deze werkzaamheden vorderden zeer belangrijke uitgaven in de boschdistricten Pekalongan-Kendal, Noord-Soerabaja-Madoera en Madioen en in de houtvesterijen Noord-West-Wirosari, Ngarengan, Oost-Tegal, West-Soelang, Oost-Soelang en Manggar. In de overige beheerseenheden was de toestand, wat dit betreft, gunstiger. In de houtvesterij Bloengoen werd zelfs niets uitgegeven voor het onderhoud der oudere culturen. Dit laatste was ook het geval in de pas kort in werking getreden houtvesterijen Gedangan en Karanggede, doch hier is het nagenoeg ontbreken van voorjarige culturen en de omstandigheid dat laatst genoemde houtvesterij eerst in de tweede helft van het verslagjaar in werking kwam, oorzaak dat aan onderhoud van oudere culturen geen gelden werden besteed.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Voortzetting van den aanleg der culturen van het vorige jaar.

De culturen van 1910 bedroegen 6672 H. A. (waarvan 5069 H. A. in 27 boschdistricten en 1603 H.A. in 18 houtvesterijen.) Waarvoor onderscheidenlijk f 90317.— en f 35405 of f 17.82 en f 22.09 per H. A. werd uitgegeven. De grootste totaal-oppervlakten van deze culturen hadden, voor zoover de boschdistricten betreft, Toeban (645 H. A.), Kediri (404 H. A.) en Padangan (378 H. A.) en voor wat de houtvesterijen aangaat, Bandjaran (147 H. A.), Pajaman (141 H. A.) en Oost-Soelang (138 H. A.).

De uitgaven per H.A. van de ten behoeve van de voortzetting van den aanleg der culturen van het vorig jaar waren het hoogst in de houtvesterijen West-Soelang (f 42,04), Manggar (f 41,57) en Noord-West Wirosari (f 41,29). In de boschdistricten werd aan dit doel het meest besteed in Semarang West-Soerakarta (f 40,99), Zuid-Randoeblatoeng (f 40,74) en Oost-Preanger (f 39,43). Hierbij wordt echter opgemerkt. dat de cultuurvlakten in Oost-Preanger en Manggar slechts geringe uitgestrektheden hadden, nl. 58 en 68 H. A.

Aanleg 1911.

Aan het hoofd van deze paragraaf werden reeds de uitgestrektheden vermeld, die in hel verslagjaar met djati werden beplant.

TABEL 11.

OVERZICHT van de culturen binnen het djatiboschareaal gedurende de laatste 31 jaren.

JAAR.	GROOTTE DER CULTUREN IN		
	Totaal.	de boschdistricten.	de houtvesterijen.
1	2	3	4
1911	7666	5901	1765
1910	6556	4745	1811
1909	6653	5167	1486
1908	7825	6543	1282
1907	6729	5896	833
1906	6876	6236	640
gemiddeld van 1901 t/m 1905.	6713	6167	547
„ „ 1881 t/m 1900.	2562	2096	466

In Tabel 11 worden deze cijfers vergeleken met de uitgestrektheid der culturen van vorige jaren, waarbij het opvalt dat in 1911 ruim 1000 H. A. meer beplant werd dan in het jaar te voren, welke vermeerdering geheel voor rekening van de boschdistricten komt. In de houtvesterijen werd iets minder aangeplant dan in 1910; hoewel in aanmerking nemende dat het gedeelte van het boschareaal dat op deze wijze wordt beheerd, jaarlijks in uitgestrektheid toeneemt, juist het tegendeel verwacht moest worden.

Dit verschijnsel is — althans voor een gedeelte — toe te schrijven aan de omstandigheid dat het in enkele houtvesterijen van zeer slechte gesteldheid, in verband met gebrek aan goede planters, noodzakelijk bleek, de omzetting van totaal gedevasteerde bosschen en open plekken in jonge culturen in een iets langzamer tempo te doen plaals vinden, dan bij de opstelling der betrekkelijke bedrijfsplannen in de bedoeling lag.

Mede zijn in verschillende nieuwere houtvesterijen de cultuurvlakten ter verzekering van de best mogelijke resultaten bij de aanplantingen, betrekkelijk klein gekozen.

De grootste cultuurvlakte van den nieuwen aanleg had het boschdistrict Toeban (615 H. A.), waarop onmiddellijk volgden de boschdistricten Bodjonegoro (593 H.A.), Madioen (500 H. A.) en Kediri (401 H. A.) Van de houtvesterijen stonden in dil opzicht bovenaan Margasari (143 H. A.), Telawa (136 H. A.), West-Soelang (124 H. A.) en Oost-Tegal (120 H. A.).

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

De gemiddelde kosten per H.A. waren het hoogst, voor zoover de boschdistricten betreft, in Padangan (f 39,16), Zuid-Randoeblatoeng (f 38,99), Grobogan (32,06) en Noord-Randoeblatoeng (f 31,25); voor wat de houtvesterijen aangaat in Manggar (f 41,32), Nanas (34,29), Oost-Soelang (f 33,12) en Telawa (30,41).

In 1911 werd voortgegaan met de in de voorafgaande jaren genomen proeven op het gebied der djaticultuur. Ten deele zijn de voor dat doeleinde uitgegeven sommen in kolom 9 van tabel 9 vermeld, doch daarbij dient in het oog te worden gehouden, dat in de beheerseenheden, waaromtrent ten deze geen aparte gegevens zijn verstrekt, toch in de meeste gevallen evenzeer cultuurproeven hebben plaats gehad. Hier echter zijn de voor dat doel bestede uitgaven niet afzonderlijk gehouden, zoodat zij begrepen zijn in de overige, onder djaticultuur verantwoorde bedragen.

De zoogenaamde Brascampsche methode bestaande in het onderplanten van den ouden opstand met djati, gelijktijdig met het ringen, al dan niet gecombineerd met de hieronder ter sprake komende tusschenplanting van kemlandingan, vond op grootere of kleinere schaal toepassing in de boschdistricten Grobogan, Semarang c.a., Noord-Randoeblatoeng. Noord-Soerabaja c. a. en Madioen, benevens in de houtvesterijen Tempoeran, Gedangan en Karanggede. Totaal werden op deze wijze ongeveer 143 H. A. aangeplant, waarvan 40 H. A. in het boschdistrict Semarang, 21 H. A. in Madioen en 47 H. A. in de houtvesterij Gedangan.

Oudere aanplantingen volgens deze werkwijze vindt men o. m. in de houtvesterijen Manggar, Telawa en Tanggoeng.

Waar reeds conclusies omtrent het resultaat konden worden getrokken, voldeed deze cultuurmethode goed. Evenzeer slaagde een in het boschdistrict Noord-Soerabaja c. a. toegepaste cultuurwijze, bestaande in het schoonmaken van eenige pas geringde bosschen nadat de gevallen zaden waren gekiemd.

De tusschenplanting met kemlandingan bleek ook in het verslagjaar over het algemeen aan de gekoesterde verwachtingen te beantwoorden.

De omvang die thans aan den onderbouw met dit gewas wordt gegeven moge blijken uit de omstandigheid dat van de culturen van 1910 in de boschdistricten 2294 H. A. of 48% van de totale uitgestrektheid en in de houtvesterijen 1163 H. A. of 64% met behulp van dit gewas tot stand gebracht zijn.

Voor de nieuwe culturen van 1911 waren deze cijfers in de boschdistricten 2676 H. A. of 45% en voor de houtvesterijen 1343 H. A. of 76% van de totaal aangeplante vlakte.

Slechts werd hier en daar de ervaring opgedaan, dat deze leguminose op slechte gronden minder goed gedijt en in drassig terrein vaak zelfs geheel mislukt. Tegen een te weelderigen groei, die ten nadeele zou kunnen strekken van den djatiaanplant, moest nauwlettend worden gewaakt, hetzij door veelvuldig toppen, hetzij door knakken of op stomp kappen. Ten gevolge van het spoedig weer uitloopen groeiden de plantjes alsdan meer in de breedte uit en leverden zij alduś de gewenschte bodembedekking, die èn den grond in vochtigen toestand hield èn het opschieten van alang-alang tegenhield. Over de beste hoogte voor het toppen loopen de gevoelens nog uiteen; waar enkele boschbeheerders deze op 10 à 15 c.M. stelden, was een hunner — de houtvester van Bodjonegoro — van meening, dat zij ongeveer gelijken tred moet houden met de ontwikkeling der djatiboompjes, zoodanig dat de laatste ongeveer 30 c. M. boven de kemlandingan moeten blijven uitsteken. Het meerendeel der beheerders achtte echter een hoogte van 30 à 50 c.M. (kniehoogte) het meest doelmatig. Een der moeilijkheden verbonden aan kemlandingan-cultuur is, dat deze boomsoort in den eersten tijd na het uitzaaien veel te lijden heeft van witte mieren, soms ook van andere insecten en van apen en muizen, gezwegen van de voor nagenoeg alle jonge culturen nadeelige wildevarkensplaag. Deze periode eenmaal te boven, groeit kemlandingan bij gunstige bodems- en weersgesteldheid meestal krachtig op.

Wat den besten tijd van uitzaaien betreft, over het algemeen werden de meest gunstige resultaten verkregen in het einde van den drogen tijd, speciaal in de maand October. In enkele beheerseenheden slaagden echter ook de in Maart en April aangelegde culturen zeer goed. In het boschdistrict Banjoemas werd de ervaring opgedaan, dat poten aanmerkelijk betere resultaten opleverde dan uitzaaien. De cultuur door middel van stumps werd ook hier en daar met succes toegepast.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

In hoever of kemlandingan, afgescheiden van zijn goede diensten bij de bestrijding van alang-alang in de culturen, bescherming geeft tegen brandgevaar, is nog niet met zekerheid te zeggen. Waar de meeste boschbeheerders geneigd schenen deze vraag in bevestigenden zin te beantwoorden, enkele hunner zelfs spraken van afdoende wering van brand uit djaticulturen door den aanlag van brandmantels van of onderplantingen met kemlandingen, waren anderen (Pekalongan-Kendal, Grobogan en Zuid-Soerabaja) van meening, dat de hierbedoelde planlensoort als direct afweringsmiddel tegen brand nagenoeg geen waarde heeft. De beheerder van Grobogan ulte zelfs het gevoelen, dat bij groote droogte de brandbaarheid van kemlandingan die van alang-alang nagenoeg evenaarde. Tusschen de bovenbedoelde uitersten in was het standpunt van den Houtvester van Noord-Soerabaja c.a. dat na raadpleging van de vele berichten over kemlandingan wel als juist kan worden aanvaard, dat de onderwerpelijk bedoelde leguminose in het algemeen wel bescherming oplevert tegen brandgevaar, doch in den droogsten tijd van het jaar niet op afdoende wijze, 't geen dan ook in Telawa bewezen werd, door onder goed toezicht een loopvuur bij een brandmantel aan te steken.

De onderplanting van Tephrosia vond in de boschdistricten Oost-Preanger en West-Cheribon in de cultuurjaren 1910 en 1911 op eene totale uitgestrektheid van respectievelijk 142 H. A. en 23 H. A. en in enkele andere beheerseenheden als proef plaats, meest met vrij gunstige resultaten. Het grootste voordeel van dit gewas is, dat het veelal slaagt op vochtigen, zelfs drassigen grond, waar kemlandingan in de jeugd niet gedijt. Slechts in de houtvesterij Margasari mislukte ook Tephrosia op de terreinen, waar dit reeds met kemlandingan het geval was geweest. Eerstgenoemde plant heeft voorts de gunstige eigenschap van niet getopt te moeten worden, waardoor de cultuur ervan minder kostbaar wordt. Waar echter kemlandingan goed aanslaal, schijnt die als bodembedekking te verkiezen te zijn boven Tephrosia, zooals uitdrukkelijk geconstateerd werd door den Houtvester van Banjoemas. In het boschdistrict Padangan werd op drassigen grond en afgespoelde hellingen, waar met onderplanting van kemlandingan geen resultaten konden worden bereikt, een uitmuntend geslaagde proef genomen met marmojo waarover in het Tijdschrift Tectona deel V blz. 690 e. v. verslag wordt gedaan. Ook in het boschdistrict Banjoemas werd waargenomen, dat deze plant de overhand behield op alang-alang.

Blijkens een in het boschdistrict Noord-Soerabaja opgedane ervaring kan op goede gronden ook Ipomea carnea dienen tot onderdrukking van evengenoemde grassoort; op slechte gronden bleef de groei te ijl.

Als plantverband voor de djaticulturen wordt tegenwoordig op de gronden van minder goede gesteldheid veelal een afstand van 1 bij 2 Meter gekozen, op de betere gronden blijft 1 × 3 M. en een enkele maal 1 × 2½ Meter gebruikelijk. De vroeger veelal gevolgde werkwijze om de djati in de rijen zeer eng te planten (3 × 0.20 M.) vindt nog slechts in weinige gevallen toepassing.

Menging.

Aan de menging van djati met andere wildhoutsoorten wordt in verschillende beheerseenheden bijzonder aandacht geschonken. Waar deze geschiedt om den bodem volledlger de beschaduwen, dan in de djatiopstanden veelal het geval is, wordt de keuze bij voorkeur op de Kesambi gevestigd. Zoo werden in Ponorogo op met alang-alang begroeide plekken in de oudere cultuur ± 37600 Kesambi en pilangstompen uitgeplant en werden in Madioen in alle nieuwe culturen in een verband van 3 3 Meter in de djatirijen kesambipitten gepoot, terwijl ook in Bodjonegoro op verschillende wijze menging van de djati met kesambi in alle culturen van 1911 werd toegepast.

Van de houtvesterijen moet hier speciaal Telawa genoemd worden, waar 60 H. A. van den nieuwen aanleg met kesambi werd gemengd.

Mede in verband met bijzondere bodemgesteldheid werd in Toeder op kleine schaal een menging ingeleid door het uitplanlen van Gempolstekken, terwijl een bijzonder vochtig terrein in Ngawi ter uitgestrektheid van 18 H. A. met een menging van djati, woengoe, trenggoeli en kesambi beplant werd.

De wensch om zooveel mogelijk met de algemeene en steeds toenemende behoefte aan natuurlijke looisloffen rekening te houden, gaf meerdere boschbeheerders aanleiding pilang en trenggoeli te cultiveeren in menging met de djati, waarvan

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

genoemd worden de boschdistricten Padangan (21 H. A.) Ponorogo (16½ H. A.) terwijl in Madioen langs cultuurpaden en wegen regelmatig pilang en trenggoeli wordt geplant

Zuivere culturen van looistof leverende gewassen werden slechts op eene uitgestrektheid van ¼ H. A. tot stand gebracht.

In het boschdistrict Madioen werd op eene uitgestrektheid van 31 H. A. de djati met trenggoeli, pilang, kesambi, mahagoni, sago en sonokeling gemengd, waardoor een opstand zal ontstaan waarin eerlang ongetwijfeld interessante waarnemingen omtrent de samenleving van verschillende Javasche boomsoorten gemaakt zullen kunnen worden, hetgeen ook het geval is met een mengopstand die in Telawa werd aangelegd, waar weroe, kemloko, dadap, lahan en kesambi als gezellen aan de djati werden toegevoegd.

Vermeld moge nog worden dat in Noord-Soerabaja op 10 H. A. een mengopstand van djati met sonokeling en sonokembang werd aangelegd, terwijl deze beide kostbare houtsoorten ook elders in het klein werden aangeplant, hetgeen ook met de mahagoni het geval was.

In tabel 12 is aangegeven, welke uitgestrektheden de culturen der verschillende leeftijdsgroepen op het einde van het verslagjaar innamen. Wanneer men deze tabel vergelijkt met de overeenkomende in het vorige verslag, valt het op, dat ook de uitgestrektheden belangrijke wijzigingen ondergaan. Hiervan is de reden in de eerste plaats te zoeken in het gereed komen van boschbeschrijvingen voor verschillende voorloopige bedrijfsplannen, waarbij herhaaldelijk blijkt, dat boschgroepen, die men te voren onder de natuurbosschen geplaatst had, juister als natuurlijke verjougingen uit een bepaalde periode worden beschouwd, en omgekeerd.

In de tweede plaats bleek voor verschillende beheerseenheden in Midden Java de voorzichtigheid te eischen belangrijke uitgestrektheden natuurlijke verjongingen, die in vorige opgaven reeds als plantsoen van een bepaalden jaargang waren vermeld, voorloopig buiten beschouwing te laten, omdat de gesteldheid daarvan nog niet zoodanig was, dat zij als geslaagd aangezien mogen worden.

Ten slotte is een gedeelte der verschillen met de opgaven van vorige jaren toe te schrijven aan eene algeheele herziening van de gegevens voor deze tabel, die bij de opstelling der verslagen van de verschillende beheerseenheden plaats vond.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 12.

OVERZICHT van de verjongingen binnen het Djatiboschareaal op Java en Madoera.

BOSCHDISTRICTEN EN HOUTVESTERIJEN.	OPPERVLAKTE IN H. A. OP ULTIMO VAN HET VERSLAGJAAR.							
	DE NATUURLIJKE EN KUNSTMATIGE HERBOSSCHINGEN.						De andere djatibosschen, incl. de geheel of gedeeltelijk gedevasteerde terreinen en openplekken.	TOTAAL GENERAAL.
	Voor 1865.	Van ult°. 1865 tot ult°. 1880.	Van ult°. 1880 tot ult°. 1900.	Van ult°. 1900 tot ult°. 1909.	Gedurende het cultuur jaar 1910.	Totaal.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1 West-Preanger	338	—	—	—	—	338	—	338
2 Oost-Preanger	233	1018	292	391	58	2022	2430	4452
3 West-Cheribon c. a.	10	—	93	528	77	708	17157	17865
4 Oost-Cheribon-Tegal	38	77	516	1093	162	1886	7767	9653
5 Banjoemas	139	934	3352	252	29	4706	524	5230
6 Pakalongan-Kendal	1796	774	3598	2649	195	9012	10085	19097
7 Grobogan	6854	30	2040	1605	120	10649	19349	29998
8 Semarang-West-Soerakarta	106	—	3023	1713	88	4930	12597	17527
9 Japara-Regaloeh	160	2041	954	448	20	3623	11112	14735
10 N.-Randoeblatoeng	1356	150	840	1477	248	4071	16344	20415
11 Z.-Randoeblatoeng	8623	306	550	1651	89	11219	12270	23489
12 Blora	—	—	492	756	131	1379	8706	10085
13 Todanan	1822	—	1088	1414	25	4349	11383	15732
14 Rembang	—	—	250	383	32	665	2585	3250
15 Kedewan	1069	—	2107	2593	261	6030	12637	18667
16 Toeban	1087	1402	3491	3815	641	10436	34772	45208
17 Padangan	953	286	356	2066	378	4039	31364	35403
18 Bodjonegoro	132	100	2685	3286	267	6470	34782	41252
19 N.-Soerabaja c. a.	39	283	2781	2952	314	6369	23411	29780
20 Z.-Soerabaja	—	399	2544	2605	254	5802	18241	24043
21 Ngawi-Oost-Soerakarta	112	6806	2000	2400	270	11588	30177	41765
22 Ponorogo	—	10	581	2405	348	3344	17456	20800
23 Madioen	302	205	1413	4276	370	6566	32365	38931
24 Kediri	967	1671	2700	3338	393	9069	37654	46723
25 Pasoeroean	763	1038	2722	906	180	5609	3781	9390
26 Besoeki	613	77	656	479	58	1883	15094	16977
27 Kedoe-Djokjakarta	104	—	397	771	90	1362	12035	13397
28 Bagelen	183	702	374	—	—	1259	222	1481
Totaal boschdistricten	27799	18339	41895	46252	5098	139383	436800	576183
1 Noort-Kradenan	—	—	1661	525	42	2228	1812	4040
2 N.-W.-Wirosari	35	—	680	795	81	1591	4398	5989
3 Toeder	4	584	703	491	92	1874	2189	4063
4 Balo	—	—	204	571	103	878	4048	4926
5 Margasari	131	407	1512	1113	123	3286	3462	6748
6 Ngarengan	35	36	629	282	56	1038	2456	3494
7 Oost-Tegal	165	151	635	997	117	2115	3190	5305
8 West-Soelang	—	93	132	527	108	860	4885	5745
9 Grobogan-Oendakan	—	4	58	359	128	549	6798	7347
10 Oost-Soelang	—	—	—	188	132	320	5083	5403
11 Manggar	—	—	481	103	56	640	3822	4462
12 Telawa	—	—	465	379	54	898	3280	4178
13 Tjabak	—	—	—	343	33	376	3651	4027
14 Bandjaran	4	89	150	1174	178	1595	3443	5038
15 Bloengoen	—	350	30	478	72	930	4170	5100
16 Nanas	102	15	493	413	5	1028	3896	4924
17 Tanggoeng	730	291	433	392	30	1856	2088	3944
18 Pajaman	485	46	394	481	141	1547	2568	4115
19 Tempoeran	1059	2141	479	314	—	3993	3004	6997
20 Gedangan	—	—	1508	147	—	1655	2438	4093
21 Karanggede	—	—	479	689	12	1180	3050	4230
Totaal houtvesterijen	2750	4207	11156	10761	1563	30437	73731	104168
Totaal boschdistricten	27799	18339	41895	46252	5098	139383	436800	576183
SAMEN	30549	22546	53051	57013	6661	169820	510531	680351

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

§ 7. Wildhoutcultuur. Een overzicht van de onder dit hoofd verwerkte fondsen geeft tabel 13.

TABEL 13.

SPECIFICATIE van de uitgaven voor wildhoutculturen op Java en Madoera over het jaar 1911.

BEHEERSEENHEDEN.	Besteed aan aanleg en onderhoud der			Totaal besteed aan wildhoutculturen.	Daarvan verantwoord op		*Aanmerkingen.*
	Culturen van 1911.	Culturen van 1910.	Oudere culturen.		Wildhoutcultuur.	Reboisatie van kale berghellingen.	
1	2	3	4	5	6	7	8
1 West-Preanger	227	—	3417	3644	3644	—	[1]) De hiervoor aangelegde Albizzia-aanplantingen mislukten door onwil der planters.
2 Oost-Preanger	43	—	1311	1354	—	1354	
5 Banjoemas.	93[1])	—	—	93	—	93	
6 Pek. Kendal	191	—	—	191	191	—	
20 Zuid-Soerabaja	1261	359	—	1620	—	1620	[2]) Dit bedrag is uitgegeven onder het hoofd „maatregelen ter bevordering van spontane reboisatie".
21 Ngawi-O-Soerakarta . . .	463	242	795	1500	—	1500	
22 Ponorogo	—	2519	365	2884	365	2519	
23 Madioen	—	84	—	84	84	—	
25 Pasoeroean	194	598	157	949	949	—	
26 Besoeki.	10439	102	532	11073	11073	—	
27 Kedoe-Djokja	2795	278	4704	7777	2042	5735	
28 Bagelen	2394[2])	—	1511	3905	3905	—	
TOTAAL. . .	18100	4182	12792	35074	22253	12821	

Onder wildhout zijn begrepen alle aanplantingen buiten het djatihoschareaal met uitzondering van caoutchouc. Voor wildhoutreboisaties werden ook dit jaar aanzienlijk minder fondsen en personeel beschikbaar gesteld, dan voor de cultuur van djati- en latex producerende boomen. Hiervoor golden nog steeds de in het Jaarverslag over 1910 vermelde motieven

Van het totaalbedrag van f 35074, hetwelk aan wildhoutcultuur werd besteed, werd een gedeelte, n. l. f 12821.— geput uit het bekende, rentelooze voorschot voor maatregelen in het belang van de economische ontwikkeling van Nederlandsch Indie. Blijkens tabel 4 werd uit deze begrootingspost onder het hoofd „reboisatie van kale berghellingen" mede een bedrag van f 31004.— gevonden voor grensregeling en afbakening van wildhoutbosschen en het onderhoud daarvan. In totaal werd dus voor bedoelde reboisatie een bedrag van f 43825.— uit het voorschot verkregen.

Nopens de in 1911 plaats gehad hebbende reboisatiewerkzaamheden op den Goenoeng Merapi (Djokjakarta) kan het volgende worden gemeld. De in vorige jaren aangelegde culturen bleken bij nameting een oppervlakte van 265 H. A. te beslaan. In 1911 werden 78 H. A. nieuwe culturen aangelegd, zoodat op ultimo van dat jaar 343 H. A. totaal aanwezig waren. Wegens de moeielijkheid om contractanten te krijgen geschiedde slechts het verder onderhoud van 28 H. A. in contract. Onderhoud en aanleg der overige culturen, dus 315 H. A. geschiedde in eigen beheer. Aan deze werkzaamheden werd een bedrag van f 2213 uitgegeven. De aangelegde culturen slaagden over het algemeen goed. De Goenoeng Merapi bleek voorts, wat spontane reboisatie betreft, ook in gunstige condities te verkeeren. Nieuwe culturen zullen er dan ook als overbodig, in de toekomst niet meer aangelegd worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Tabel 14 is eene samenvatting van de in verschillende boschdistricten aanwezige wildhoutculturen.

TABEL. 14.

OVERZICHT van de uitgestrektheid der wildhout culturen op Java en Madoera op ultimo 1911.

BOSCHDISTRICTEN.	Uitgestrektheid in H.A. der wildhoutculturen, aangelegd in de jaren.			
	Vóór 1910.	1910.	1911.	TOTAAL.
1. West-Preanger	611	40	30	681
2. Oost-Preanger	41	—	—	41
5. Banjoemas	73	—	—	73
8. Semarang-W.-Soerakarta. .	784	—	—	784
9. Japara-Regaloh	23	—	—	23
17. Padangan	3	—	—	3
20. Zuid-Soerabaja	—	15	10	25
21. Ngawi-O-Soerakarta . . .	29	13	12	54
22. Ponorogo	150	100	—	250
23. Madioen	1	6	—	7
25. Pasoeroean	250	27	5	282
26. Besoeki	40	14	108	162
27. Kedoe-Djokja	3941	25	240	4206
28. Bagelen.	9296	—	—	9296
TOTAAL. . . .	15242	240	405	15887

De hierbedoelde boschdistricten elk afzonderlijk genomen, valt daaromtrent nog het volgende op te merken.

1. West-Preanger. De oudere wildhoutculturen bestaan voornamelijk uit Albizzia, Soeren, Poespa, Rasamala, Manglid en nog eenige andere goede houtsoorten. Voor de nieuwe aanplantingen werd als voorbouw Albizzia gebezigd.

2. Oost-Preanger. Geen nieuwe culturen werden aangelegd: de oudere bestaan uit Poespa, Manglid, Rasamala en Pasang.

5. Banjoemas. Een poging tot aanleg in contract van nieuwe wildhoutculturen mislukte door onwilligheid der bevolking. De oudere culturen bestonden uit Tjemara, Poespa, Eucalyptus, Pasang en Cupressus.

8. Semarang-West-Soerakarta. Ook hier had geen aanleg van nieuwe culturen plaats. Op de bergen Telomojo en Oengarang had echter de natuurlijke reboisatie goeden voortgang. Er moge hier tevens gewezen worden op het feit dat de oudere culturen op de Merbaboe, die ook onder dit boschdistrict ressorteeren, als proeftuin voor talrijke, grootendeels uitheemsche boomsoorten eene bijzondere beteekenis hebben.

20. Zuid-Soerabaja. De gordelcultuur om den Penanggoengan werd voortgezet. Daarvoor werden gebezigd Kemiri, Kesek, en Tristanea conferta. De laatste boomsoort bleek ongunstige resultaten op te leveren, zoodat de verdere aanplant daarvan zal worden gestaakt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

21. Ngawi-Oost-Soerakarta. De oudere culturen bestaan hoofdzakelijk uit Tristanea conferta en Albizzia moluccana. De eerste boomsoort staat minder gunstig dan laatst genoemde. Eenige mede aanwezige culturen van Eucalyptus verkeerden in ongunstigen toesland. Een gemengde cultuur van 1908, bestaande uit Albizzia moluccana en Stereospermum hypostictum gedijde goed. In 1911 werd met den aanplant van deze twee boomsoorten voortgegaan met voorloopig bevredigend resultaat. Evenzeer slaagde een nieuwe aanplant van Kemlandingan goenoeng (Albizzia montana). Op den Lawoe had voorts overal boven den gordelweg natuurlijke reboisatie plaats.

22. Ponorogo. De oudere culturen van Podocarpus, Tjemara, Kina, Poespa en Tristanea deden zich gunstig voor. Minder was dit het geval met de aanplantingen van Albizzia Moluccana, die veel van wind te lijden hadden, en van Eucalyptus. Onder de Pitjisan heerschte groote sterfte. Bijgeplant werden in 1910/1911 Goelmo, Kapassan, Pasang, Poetat, Sarangan, Endogdogan, Podocarpus, Kina, Menjan, Tjemara en Tristanea. Over het resultaat viel nog weinig te zeggen. Hier en daar had ook natuurlijke reboisatie plaats.

25. Pasoeroean. Zoowel de oude, als de nieuw aangelegde culturen bestaan uit Tjemara en Kesek, waarmede gunstige resultaten werden verkregen.

26. Besoeki.

In de boschreserve Nogosaren en Tjorah-tjabeh is men in 1910 begonnen de vrij talrijke sadang opslagen vrij te stellen om zoodoende den groei te bevorderen. Opslag tot ongeveer ½ Meter hoogte kwam zeer veel voor naast oude stammen van 15 tot 18 Meter, doch de tusschentrap ontbrak geheel. Een tweetal fotografieen, waarvan de eerste het bosch laat zien in den ouden toestand en de tweede een beeld geeft van den toestand na de vrijstelling der jonge planten, zijn aan dit verslag toegevoegd.

In Penanggoenan is in 1910 begonnen met de aanplanting van bamboe tali in verband met de belangen van de tabakscultuur. Als plantverband werd genomen 2 × 1 Meter, hetgeen later op 2 × 2 gebracht kan worden. In 1911 werd deze aanplanting met 30 H. A. in de reserve Nogosaren uitgebreid. Voor het kappen van het wildhoutbosch en het onderhoud der bamboecultuur wordt f 20.— per H. A. uitgegeven. De bevolking mag gedurende een jaar veldgewassen teelen en ontvangt het plantmateriaal verstrekt, hetgeen ongeveer een waarde van f 37.50 per H. A. vertegenwoordigt. Inclusief toezicht komt de cultuur dan op omstreeks f 100.— per H. A.

Te Paraspetib is in 1904 begonnen met den aanplant van mahagoni en sandelhout, respectievelijk op eene oppervlakte van 8 en 1 H. A. In 1908 en 1910 werd de sandelhoutaanplant met respectievelijk 3 en 4 H. A. uitgebreid.

In het verslagjaar werd aan aanleg en onderhoud van wildhoutculturen f 1073.— uitgegeven.

27. Kedoe-Djokjakarta. De oude herbosschingen bestonden uit Poespa, Tristanea, Tengsek, Pitjis en Kina. Daarenboven Cupressussoorten en Albizzia in zuivere aanplantingen. De beide laatstgenoemde boomculturen waren aan het uitsterven. Nieuwe culturen werden aangelegd van Tristanea, Poespa Pitjis, Wrakas, Sarangan, Woeroe gedang, Brasan, Mahonie, Sonokling, Kina, Manglid (Baros), Tjemara, Cupressus, Eucalyptus, Sapoeajer, Kemlandingan goenoeng, Oemboel-oemboel, Lotrok, Tengsek, Spatodea, Anggroeng goenoeng en Grevillea robusta. De voorloopige resultaten waren bevredigend. Op den Tlerep en den Merapi, waar de bevolking uit de boschreserven kon worden gehouden, had ook in bevredigende mate natuurlijke reboisatie plaats.

28. Bagelen. Geen nieuwe culturen werden aangelegd. De oudere bestonden uit:

a. in het hooggebergte:

Pitjisan, Poespa, Tjemara, Tristanea conferta, Kina, Mlaman, Lestri en verschillende Woeroesoorten.

b. in lagere streken:

Tjengkek, Njamploeng, Laban, Sonokling, Wilodo, Boeloe, Salam en Gondang.

Boven den gordelweg op de bergen Sindoro en Soembing had eenige spontane reboisatie plaats.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

4. EXPLOITATIE DER BOSSCHEN.

§ 8. Hulpmiddelen voor de exploitatie.

Hetgeen in de boschdistricten uit de fondsen voor voorloopige inrichting is besteed aan aanleg en onderhoud van wegen, paden, sleuven en bruggen, voorts aan bouw en onderhoud van woningen en tijdelijke verblijfplaatsen, benevens ten behoeve van taxatie en ringen van uit te geven perceelen, schatting van houtgewas op in erfpacht aangevraagde gronden en extra toezicht op retributieperceelen, is in tabel 15 gespecificeerd, waarin volledigheidshalve ook zijn opgenomen de reeds in tabel 4 vermelde kosten voor grensregeling, afbakening en onderhoud van grenzen, voor zoover zij mede uit de post voorloopige inrichting zijn bekostigd. In de laatste kolom van tabel 15 zijn ter vergelijking vermeld de totaalkosten van het vorige jaar aan overeenkomstige werkzaamheden uit dezelfde begrootingspost voldaan.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 15.

UITGAVEN in guldens ten behoeve van de voorloopige inrichting.

	Grensregeling en afbakening, benevens onderhoud der grenzen 1	Waardebepaling van uit te breiden boschperceelen. 2	Taxatie houtgewas op in erfpacht uit te geven perceelen. 3	Ringen. 4	Aanleg van wegen, sleuven, paden, bruggen en duikers 5	Onderhoud van wegen, paden, sleuven, bruggen en duikers. 6	Bouw van woningen en tijdelijke verblijfplaatsen. 7	Onderhoud van woningen en tijdelijke verblijfplaatsen. 8	Extra toezicht op retributieperceelen. 9	Diverse uitgaven. 10	Totaal. 11	In 1910 waren de uitgaven. 12
West-Preanger	1952	—	200	—	—	47	7000	37	—	56	9292	4153
Oost-Preanger	395	—	737	—	265	333	1021	314	—	664	3729	7419
West-Cheribon	577	—	—	437	94	218	—	474	—	627	2427	2502
Oost-Cheribon	1521	—	28	78	931	1005	2466	174	—	320	6523	5255
Banjoemas	534	—	80	109	677	671	2014	840	—	309	5234	4765
Pekalongan-Kendal	855	—	126	26	293	1018	8270	769	—	832	12189	5092
Grobogan	664	—	—	278	158	1841	5156	786	—	783	9666	3746
Semarang c. a.	206	—	—	145	—	496	1845	1135	586	405	4818	3683
Japara-Regaloh	81	—	—	2	212	404	3664	504	—	890	5757	1717
Noord-Randoeblatoeng	104	10	9	—	171	243	—	447	2359	289	3632	8337
Zuid-Randoeblatoeng	397	33	—	531	2294	14359	2825	1212	605	1387	10719	12964
Blora	9	—	—	—	—	139	—	226	1942	271	2587	3772
Todanan	258	158	—	—	320	1763	—	492	672	336	3999	3443
Rembang	—	—	—	—	—	91	—	58	240	66	455	465
Kedewan	220	—	—	84	2122	2526	3816	1028	713	658	11167	9046
Toeban	2364	—	—	—	5198	2821	8820	1612	—	835	21650	11128
Padangan	818	—	—	71	6452	1743	1286	1327	—	698	12395	8683
Bodjonegoro	649	19	—	184	2785	548	—	987	784	1319	7275	3925
Noord-Soerabja	1316	118	—	137	2559	3087	—	1109	—	384	8710	13855
Zuid-Soerabaja	682	15	—	58	1075	671	400	587	—	240	3728	4968
Ngawi c. a.	721	—	—	316	1975	1412	3084	961	815	3519	12803	8750
Ponorogo	14	—	—	5	755	280	1067	370	—	157	2648	1509
Madioen	569	117	—	335	1471	1211	2892	529	—	894	8018	8943
Kediri	936	99	—	623	541	489	3950	255	180	299	7372	4689
Pasoeroean	789	—	4	53	1009	475	—	170	—	163	2663	2235
Besoeki	1303	36	101	47	4498	296	3736	526	—	1336	11879	14416
Kedoe-Djokjakarta	1405	—	—	—	923	697	2494	771	—	1073	7363	8321
Bagelen	768	—	—	—	643	350	644	560	—	268	3233	2546
TOTAAL	20107	605	1285	3519	37421	26310	66450	18260	8896	19078	201931	170087

[1]) Hieronder begrepen f 450 voor onderhoud railbanen, abusievelijk verantwoord op „voorloopige inrichting."

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Een gedeelte der uitgaven voor hooger bedoelde en eenige daarmede overeenkomende werkzaamheden werden in de boschdistricten bestreden uit de gelden, toegestaan voor exploitatie in eigen beheer, terwijl zij in de houtvesterijen geheel ten laste van de exploitatie rekening komen.

Deze kosten zijn aangegeven in de tabellen 16 en 17 waarbij vermelding verdient, dat de post voor diverse uitgaven vermeerderd moet worden met een bedrag van f 3754.—, dat door het Hoofdbureau ten laste van verschillende beheerseenheden uitgegeven werd voor diverse gereedschappen (zagen, bijlen, Amerikaansche wielstellen met assen, enz.)

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 16.

OVERZICHT van de uitgaven voor inrichtingswerkzaamheden in boschdistrichten betaald uit fondsen voor exploitatie.

BOSCHDISTRICT.	Aanleg van wegen, sleuven, paden, bruggen en duikers.	Onderhoud van wegen, sleuven paden, bruggen en duikers.	Bouw van woningen en tijdelijke verblijfplaatsen.	Onderhoud van woningen en tijdelijke verblijfplaatsen.	Bouw en onderhoud stapel- en verzamelplaatsen en looden ind. grondhuur, hoorzijsporen, enz.	Ringen.	Diversen.	Totaal.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
West-Preanger	4489	2596	—		792	—	1188	9065
Oost-Preanger	62			23	1538	709	2678	5010
West-Cheribon-Soemedang	—	—	—	—	299	428	649	1376
Oost-Cheribon-Tegal	—	—	—	—	—	50	228[1])	278
Banjoemas	—	—	—	—	—	—	—	—
Pekalongan-Kendal	—	42	—	—	102	108	25	277
Grobogan	—	214	—	—	2126	11	6084	8435
Semarang-West-Soerakarta	—	—	—	—	1037	—	339	1376
Japara en Regaloh	165	218	—	86	18	3	356	846
Noord-Randoeblatoeng	—	—	—	—	12	—	58	70
Zuid-Randoeblatoeng	3600	2145	—	—	3759	—	3667	13171
Blora	—	—	—	—	—	—	107	107
Todanan	30	19	—	—	87	18	202	356
Rembang	—	—	—	—	—	—	—	—
Kedewan	152	—	—	115	215	159	830	1471
Toeban	2444	1762	1415	—	1667	1659	10870	19817
Padangan	—	180	—	954	2719	224	11766	15843
Bodjonegoro	50	27	—	82	880	169	3226	4434
Noord-Soerabaja-Madioen	906	1656	—	—	903	605	7229	11299
Zuid-Soerabaja	59	—	—	—	—	—	205	264
Ngawi-Oost-Soerakarta	42	26	—	50	1308	20	603	2049
Madioen	5636	1106	990	288	1169	47	5276	14512
Ponorogo	309	250	—	—	148	—	632	1339
Kediri	—	—	—	—	—	7	119	126
Pasoeroean	49	639	—	—	84	71	312	1155
Besoeki	4728	3876	64	250	2187	102	1946	13153
Kedoe-Djokja	—	—	—	60	488	137	4070	4755
Bagelen	619	—	—	—	—	—	142	761
Totaal	23340	14756	2469	1908	21538	4527	62807	131345

AANMERKINGEN.

[1]) Hierin begrepen een bedrag van f 81 voor het wildhoutbosch Kalipadoeng

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

TABEL. 17.

OVERZICHT van uitgaven voor exploitatie hulpmiddelen in de houtvesterijen.

HOUTVESTERIJ.	Aanleg van wegen.	Onderhoud van wegen.	Bouw van woningen en van andere gebouwen.	Onderhoud van woningen en van andere gebouwen.	Bouw en onderhoud van stapel- en verzamelplaatsen.	Diverse uitgaven incl. ringen.	TOTAAL.
1	2	3	4	5	6	7	8
Noord-Kradenan	49	353	—	346	712	367	1827
Noord-West-Wirosari	—	949	3339	287	768	2098	7441
Toeder	—	679	1791	802	28	1455	4755
Balo	202	1443	1369	1665	101	4094	8874
Margasari	1394	1717	616	369	969	1977	7042
Ngarengan	—	419	497	474	345	4585	6320
Oost-Tegal	229	828	1122	334	687	1786	4986
West-Soelang	748	2021	—	334	1551	2010	6664
Grobogan-Oendakan	1252	1080	—	755	2213	4668	9968
Oost-Soelang	138	1538	3929	559	610	2283	9057
Manggar	716	1312	7231	151	433	3394	13237
Telawa	—	942	1015	323	325	2957	5562
Tjabak	2071	521	290	940	22	1890	8734
Bandjaran	1111	377	9564	337	1356	2227	14972
Bloengoen	1258	1579	—	—	1012	11223	15072
Nanas	611	100	5150	344	2	3119	9326
Tanggoeng	1659	761	11549	186	949	4887	19991
Pajaman	1014	576	9214	3149	—	2266	16219
Tempoeran	962	2433	4307	402	1202	4100	13406
Gedangan	1010	1193	12034	406	1032	2068	17743
Karanggede	—	77	128	117	6	44	372
TOTAAL. . . .	14424	20898	73145	12280	14323	66498 [1]	201568

[1] Hiervan besteed voor ringen f 3297.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Railbanen.

Van de gelden, die in verschillende beheerseenheden aan den aanleg en het onderhoud van railbanen ten koste zijn gelegd, geeft tabel 18 een gespecificeerd overzicht. Hieruit blijkt, dat voor aanleg van banen f 456760.— werd uitgegeven, dus ruim vijftig duizend gulden meer, dan in het voorafgaande jaar.

Het onderhoud der banen en van het rollende materieel vorderde in 1911 f 43462.— tegen f 39877.— in 1910, hetgeen per K. M. van de aan het begin en het einde van die beide jaren gemiddeld beschikbare hoeveelheid materieel f 77.— en f 92.— uitmaakt, waaruit dus afgeleid kan worden, dat het onderhoud der banen goedkooper wordt.

De railbaanvoorraad vermeerderde met 103 K. M., hetgeen gevoegd bij wat op ultimo 1910 aanwezig was, nl. 513½ K. M. (waarin begrepen eene rectificatie van 10½ K. M. van de opgave in het vorige verslag) een totaal geeft van 616½ K. M., waarvan 525½ K. M. gelegd en 91 K. M. nog in voorraad was. Van de gelegde banen was 34 K. M. monorail.

Door de overname van particulieren (de Houthandel Maatschappij Oost-Java) kwam het boschdistrict Japara in het bezit van 6 K.M. rails. Het overige railmaterieel was geheel afkomstig van de Orenstein en Koppel- Arthur Koppel Maatschappij en voldeed blijkens het, zoowel in Europa als in Indië, op monsters verrichte chemische en physische onderzoek, ten volle aan de gestelde strenge eischen. Ook dit jaar werd de aankoop door het Hoofdbureau op grond van eene gehouden inschrijving geregeld.

Ook het rollend materieel werd voor het grootste gedeelte van de reeds genoemde firma betrokken, hoewel voor kleinere aanvullingen van plaatselijke leveranciers gebruik werd gemaakt.

Van het boschdistrict Semarang c.a. ging een belangrijk gedeelte der railbanen in beheer over aan de houtvesterijen Tanggoeng, Gedangan en Karanggede. Het boschdistrict Zuid-Randoeblatoeng stond 1 K.M. railbaan aan het boschdistrict Kedewan af (waarvan echter de voorraad door onderhandschen verkoop, ingevolge machtiging van den Directeur van Landbouw ddo. 2 December 1910 no. 1179/B, in totaal met 2½ K.M. verminderde) en 2 K.M. aan het boschdistrict Padangan. De geheele voorraad van Zuid-Soerabaja (6 K. M.) werd overgedaan aan de boschdistricten Madioen en Kediri.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 18.

OVERZICHT van de uitgaven voor aanleg en onderhoud van railbanen door den dienst van het Boschwezen in het jaar 1911.

BOSCHDISTRICTEN EN HOUTVESTERIJN.	AANLEG RAILBANEN.							ONDERHOUD RAILBANEN.			
	Uitzetten, rooien en bouwen van de railbaan, inclusief grondverzet en grondinkoop	Kap en vervoer van dwarsliggers.	Bouw van bruggen, waterleidingen, duikers en schutmuren	Inkoop en vervoer van materialen	Personeel.	Diversen.	Totaal.	Onderhoud van de baan.	Onderhoud der kunstwerken.	Onderhoud van het materieel.	Totaal.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Oost-Preanger	828	211	—	283	—	—	1322	415	—	342	757
Pekalongan-Kendal	285	167	—	11029	468	192	12141	—	—	—	—
Grobogan	9204	2047	2125	21010	523	1582	36491	4335	200	22	4457
Semarang-West-Srk.	165	31	—	141	—	—	337	381	7	33	421
Japara-Regaloh	156	15	535	9321	116	222	10365	—	—	—	—
Zuid-Ramdoeblatoeng	766	19	—	2290	22	—	3097	6859[1]	—	—	6859[1]
Kedewan	180	—	—	1341	34	1	1556	249	—	36	385
Toeban	919	195	—	601	—	40	1755	231	—	—	231
Padangan	6234	280	3356	15370	513	410	26123	2962	—	518	3480
Bodjonegoro	171	19	—	123	24	7	344	229	20	—	249
Noord-Soerabaja	258	203	5	5169	45	71	5751	1936	—	379	2315
Ngawi-Oost-Soerakarta	264	37	—	5660	18	7	5986	863	12	189	1064
Madioen	2274	771	—	595	420	1750	5813	2132	47	1047	3226
Kediri	120	6	18	224	—	—	368	—	—	—	—
Totaal.	21824	4004	6039	73117	2183	4282	111449	20592	286	2566	23444
Noord-Kradenan	220	5	71	63	20	7	386	1739	38	545	2322
Noord-West-Wirosari	4062	281	157	13992	38	59	18589	1436	29	26	1491
Margasari	387	—	13	1069	64	1	1534	269	8	93	370
Ngarengan	266	12	—	828	—	—	1106	1701	21	214	1939
Oost-Tegal	379	—	43	—	—	23	445	83	—	130	213
Grobogan-Oendakan	2254	37	974	9263	359	254	13141	1353	29	81	1463
Oost-Soelang	5684	—	1401	42320	—	2076	51481	—	—	—	—
Manggar	1799	53	326	3733	59	117	6087	792	133	90	1015
Telawa	344	29	—	153	10	59	595	892	41	6	939
Tjabak	281	—	—	30	30	20	361	1802	1069	—	2871
Bandjaran	2316	80	14	963	215	7	3595	289	22	7	318
Bloengoen	822	20	22	—	—	—	864	1399	434	—	1833
Nanas	581	—	625	3	15	9	1233	3 160	—	387	3547
Tanggoeng	7557	489	481	209	676	247	9659	510	175	7	692
Tempoeran	1244	—	—	303	-	—	1547	125	—	—	125
Gedangan	968	179	16	8159	30	521	10173	880	—	—	880
Karanggede	1	41	—	30	4	—	76	—	—	—	—
Totaal Houtvesterijen	29165	1226	4143	81418	1520	3400	120872	16433	1999	1586	20018
„ Boschdistricten	21821	4004	6039	73117	2183	4282	111449	20592	286	2566	23441
Wildhoutbosch Kapadoeng	—	—	—	—	—	160	160	—	—	—	Begrepen in de in kolom 8 vermelde som.
Stambanen-Tjepoe	65661	1273	17714	129390	3029	7212	224279	—	—	—	—
Totaal generaal	116650	6503	27896	283925	6732	15054	456760	37025	2285	1152	43162

[1]) Ongeveer met een bedrag van f 450, abusievelijk gevonden uit de begrootingspost voor voorloopige inrichting (zie noot bij tabel 17)

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 19.

OVERZICHT van de lowrybanen bij den dienst van het Boschwezen in gebruik op ultimo 1911.

BEHEERSEENHEDEN.	Voorraad ultimo 1910 K.M. railbaan.	Bijgekomen gedurende 1911 K.M. railbaan.	Voorraad eind 1911 K.M. railbaan.					Djatiboschoppervlakte H. A.	1 K.M. railbaan op ..... H.A.	*Toelichtingen.*
			Waarvan reeds gelegd			Nog niet gelegd.	Totaal.			
			Vaste banen.	Semi-permanente banen.	Tijdelijke banen.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1 Oost-Preanger . .	8½	½	7	—	2	—	9	4452	495	
6 Pekalongan-Kendal.	—	6	—	—	—	6	6	19097	3183	
7 Grobogan. . . .	14	16[4])	14	2½	6[4])	7½	30[4])	29998	1000	[1]) Hieronder 6 K.M. monorail.
8 Semarang-W-Srk. .	27	(-)22½[2])	—	4½	—	—	4½	17527	3895	[2]) De voorraad railbaan verminderde met dit aantal K.M.
9 Japara-Regaloh. .	—	6	4	—	—	2	6	14735	2456	[3]) Verbeterde opgave.
11 Z.-Randoeblatoeng.	62[3])	(-) 3[2])	—	46	10	3	59	23989	407	[4]) Hieronder 7½ K.M. monorail.
15 Kedewan	14	(-) 2½[2])	9½	—	2	—	11½	18667	162[4]	[5]) Alles monorail.
16 Toeban.	9½[3])	—	—	7	—	2½	9½	45208	4759	[6]) De in het vorig jaar abusievelijk onder N.-Soerabaja vermelde, 7½ K.M. lange monorailbaan Reboeloeh-Modjoredjo is thans begrepen in het onder Bodjonegoro vermeld aantal K. M.
17 Padangan. . . .	60[3])	8	6	54	8	—	68	35403	521	[7]) Overgenomen van het boschdistrictSemarang c.a.
18 Bodjonegoro. . .	20½[5])[6])	—	3½	—	7½[4])	9½	20½[4])	41252	2012	[8]) Deze oppervlakte is begrepen in die sub 7.
19 N.-Soerabaja c. a.	20½[5])[6])	—	6[5])	—	7[5])	7½[5])	20½[5])[6])	29780	1453	[9]) Hierin zijn o.m. begrepen de oppervlakten sub 41, 43 en 44.
20 Zuid-Soerabaja .	6	(-) 6[2])	—	—	—	—	—	24043	—	
21 Ngawi-Oost-Srk. .	13	3½	—	7	7½	2	16½	41765	2531	
23 Madioen	37	2	—	23	14½	1½	39	38931	998	
24 Kediri	—	4	—	—	—	4	4	46723	11681	
29 Noord-Kradenan .	21	—	15	4	2	—	21	4040	192	
30 Noord-W-Wirosari.	15	6½	14½	1½	3	2½	21½	5989	279	
33 Margasari. . . .	11½[3])	—	5½	—	6	—	11½	6748	587	
34 Ngarengan . . .	23½[3])	—	19	—	3	1½	23½	3194	149	
35 Oost-Tegal . . .	5	—	—	—	5	—	5	5305	1061	
37 Grobogan-Oend. .	13	4	9	4	3	1	17	7347	432	
38 Oost-Soelang . .	—	21	11	—	—	10	21	5403	257	
39 Manggar	17½[3])	2	15	—	2	2½	19½	4462	229	
40 Telawa	17[3])	—	17	—	—	—	17	4178	246	
41 Tjabak.	14	—	10	—	4	—	14	4027	288	
42 Bandjaran. . . .	13	—	9	—	3	1	13	5038	388	
43 Bloengoen . . .	11	—	—	—	7	4	11	5100	464	
44 Nanas	20	10	21	—	2	7	30	4924	164	
45 Tanggoeng . . .	13	5½	11	5	—	2	18	3944	219	
47 Tempoeran . . .	—	½	½	—	—	—	½	6997	13994	
48 Gedangan. . . .	17[3])	5½	2½	15	3½	1½	22½	4093	182	
49 Karanggede . . .	—	7	5	—	2	—	7	4230	604	
Segorogoenoeng .	10	—	8	—	—	2	10	±5000[8])	500	
Stambanen Tjepoe.	—	29½	19	—	—	10½	29½	28257[9])	958	
Beheerseenheden waarin nog geen railbanen zijn.								149250	—	
Totaal. . . .	513[1]/[2]	103	242	173½	110	91	616½	709396	1136	

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Nopens de in de hierboven geplaatste tabellen 18 en 19, die een gedetailleerd overzicht geven van de uitgaven voor het railbaanmet en de verdeeling daarvan over de verschillende beheerseenheden, voorkomende post „Stambanen Tjepoe" wordt het volgende opgemerkt.

Zooals reeds werd medegedeeld in het verslag over 1910 moest voor de houtvesterijen, waarin het boschdistrict Blora uiteen valt, een net van railbanen worden aangelegd met een gecentraliseerden afvoer naar Tjepoe. Van de bedoelde houtvesterijen waren op ultimo 1911 in werking Tjabak, Bloengoen, Nanas en Pajaman, terwijl voorts Ledok in de eerste dagen van 1912 als houtvesterij werd afgescheiden. De aanleg van boven bedoelde stambanen is dus in de eerste plaats ten behoeve van genoemde vijf houtvesterijen geschied benevens van de toekomstige houtvesterij Kedinding, die uit het nog overblijvende gedeelte van het boschdistrict Blora gevormd zal worden.

Inmiddels zal waarschijnlijk eerlang ook voor afvoer uit een gedeelte van het boschdistrict Kedewan van de stambanen in deze houtvesterijen gebruik gemaakt worden terwijl de stapelplaats te Tjepoe ook als verkoopplaats van hout uit het boschdistrict Zuid Randoeblatoeng diensten zal bewijzen.

Vermits in het tegenwoordig stadium der werkzaamheden voor de railbanen en de centrale stapelplaats eene rationeele verdeeling der aanleg- en bouw-kosten over de betrokken beheerseenheden niet wel mogelijk bleek, is er de voorkeur aan gegeven, deze kosten gezamenlijk als een afzonderlijke post op te brengen.

Omtrent de hier bedoelde stambanen wordt nog aangeteekend, dat zij berekend zijn op het gebruik van mechanische trekkracht. De eerste voor gebruik op deze stambanen bestemde locomotief werd in den loop van 1911 bij de Climax Manufacturing Cy. Lim. te Settle U. S. A. ingekocht en in gebruik genomen. Eene afbeelding daarvan is aan dit verslag toegevoegd.

Het door den Houtvester H. J. L. Beck ingevoerde systeem van monorailbanen, dat in vroegere jaren reeds met voordeel in de boschdistricten Noord- Soerabaja en Bodjonegoro toegepast werd, is in het verslagjaar ook elders toegepast. In het boschdistrict Grobogan werden 6 K.M. railbaan op deze wijze aangelegd, terwijl in meerdere beheerseenheden de aanleg van afvoerbanen volgens dit systeem werd voorbereid.

Het hoofdvoordeel van de monorailbanen is gelegen in hare goedkoopte, doordien aan materieel ongeveer de helft wordt bespaard en mede de aanlegkosten geringer zijn dan voor een gewone smalspoorbaan. Hiernaast staat het voordeel, dat terreinmoeilijkheden gemakkelijker overwonnen kunnen worden; hellingen in het te volgen tracee kunnen tot 8 % toegelaten worden, terwijl bochten met zeer kleine stralen (tot 15 Meter) geen beletsel zijn.

Het monorailsysteem is zeker aan te bevelen voor exploitaties, waar een betrekkelijk licht vervoer moet plaats vinden, hoewel in Grobogan proefondervindelijk werd aangetoond, dat ook houtwerken van groote lengteafmetingen langs die banen vervoerd kunnen worden. Door het geringe laadvermogen der lowrys, dat in het gunstigste geval op 1½ S. M. brandhout of 1 M^3 timmerhout gesteld kan worden, zullen de transportkosten per eenheid in den regel hooger zijn, terwijl het geheele transport langzamer verloopt dan bij gewone banen.

Aan dit verslag is een fotografie toegevoegd van een gedeelte eener in Noord Soerabaja aanwezige monorailbaan.

Verder begint ook het aanleggen van smalspoorbanen voor de ontsluiting der wildhoutbosschen op Java de aandacht te trekken, in welk verband gewezen moge worden op eene korte verhandeling van den Houtvester Kunst in Tectona Deel IV blz. 573 e. v., terwijl mede door verschillende beheerders van wildhoutboschdistricten aan het zooeven besproken monorailbaansysteem volle opmerkzaamheid wordt geschonken. Tot uitvoering van plannen in dien geest werd echter nog niet over gegaan.

Uit hooger staande tabel 19 blijkt verder, dat het reeds in het vorige jaarverslag genoemde cijfer van 1 K.M. railbaan op elke 400 H.A. van het djatiboschareaal een vrij juist gemiddelde geacht mag worden voor de doorvoering van een subvaksgewijze exploitatie als in de houtvesterijen (zie de beheerseenheden onder de nummers 29 t/m 49) gevolgd wordt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

De uitgaven in 1911 voor aanleg en onderhoud van wegen enz, voor zoover de boschdistricten en de houtvesterijen betreft, zijn gespecificeerd in de tabellen 15, 16 en 17 hiervoor; hieronder volgt eene vergelijking met de overeenkomstige uitgaven in guldens in het vorige jaar:

	AANLEG.		ONDERHOUD.	
	1911	1910	1911	1910
In de boschdistricten:				
(*a*) voorloopige inrichting	37421	25710	26310	18820
(*b*) exploitatie in eigen beheer . . .	23340	18525	14756	11143
In de houtvesterijen:	14424	20279	20898	26186
Door de Inrichtingsbrigade	21552	35197	2158	3032
TOTAAL.	96737	99711	64122	59181

In de boschdistricten werd nitsdien iets meer aan de uitvoering van de bedoelde werkzaamheden ten koste gelegd dan in bet voorafgaande jaar, in de houtvesterijen iets minder.

GEBOUWEN.

Aan bouw en onderhoud van woningen en verblijfplaatsen werd in 1911 en 1910 besteed (in guldens):

	BOUW.		ONDERHOUD.	
	1911	1910	1911	1910
In de boschdistricten:				
(*a*) voorloopige inrichting.	66450	56869	18260	16644
(*b*) exploitatie in eigen beheer. . .	2469	3688	1908	3039
In de houtvesterijen	73145	75171	12280	7359
Door de inrichtingsbrigade	18358	Nihil	1351	7321
TOTAAL.	160422	135728	33799	34363

Gereed kwamen 7 houtvesters woningen, 18 hoofdopzieners- en opzienerswoningen, 18 mantriwoningen, 44 boschwachterswoningen, 6 schrijverswoningen en 1 keet, terwijl op ultimo van het verslagjaar nog in aanbouw waren 2 houtvesterswoningen, 10 opzienerswoningen, 13 mantriwoningen, 16 boscbwachterswoningen, 3 schrijverswoningen en 8 keeten en tijdelijke verblijfplaatsen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Met ultimo 1911 waren:

	Gehuisvest in Gouvernements-woningen.	Niet gehuisvest in Gouverne-mentswoningen.
Houtvesters en Beheerders van boschdistricten en houtvesterijen, geen houtvester zijnde	26	18
Aspirant-Houtvester.	1	2
Adjunct-Houtvesters, geen Beheerder zijnde van een boschdistrict of houtvesterij	5	—
Hoofdopzieners en Opzieners (Europeesche en Inlandsche)	83	32
Europeesche Leerling-Opzieners	24	20
Inlandsche Leerling-Opzieners	2	4
Mantri's boschpolitie	214	71
Boschwachters	336	116
Schrijvers	23	26

Buiten beschouwing is gelaten het bij de Inrichtingsbrigade werkzame personeel, waarvan de Houtvesters allen in een Gouvernements-woning zijn gehuisvest. Een gedeelte van de in de laatste kolom van bovenstaanden staat bedoelde ambtenaren en beambten vond een tijdelijk onderkomen in bosch- en werkkeeten. In dit geval verkeerden 1 Houtvester, 4 Opzieners, 1 Europeesche en 1 Inlandsche Leerling-Opziener.

In deze rubriek is voorts begrepen het personeel, waarvoor het beschikbaar stellen van een dienstwoning niet urgent is op grond van bijzondere motieven, zooals b.v. het gevestigd zijn op een groote plaats, wanneer daar zonder bijzondere moeite of zeer hooge kosten een passende, particuliere woongelegenheid gevonden kan worden.

Stapelplaatsen en verzamelplaatsen.

Aan bouw en onderhoud hiervan, inclusief inhuur en aanleg van zijsporen c.a. werd in totaal uitgegeven f. 35861,—, waarvan f. 21538,— in de boschdistricten en f. 14323 in de houtvesterijen.

Ringen enz.

De uitgaven voor het ringen bedroegen:

In de boschdistricten, ten laste van:		
(*a*) voorloopige inrichting	f.	3519,—
(*b*) exploitatie in eigen beheer	„	4527,—
In de houtvesterijen	„	3297,—
Totaal. . . .	f.	11343.

Voor schatting van houtmassa en geldswaarde der boomen op uit te geven boschperceelen werd f 605,— uitgegeven, voor wildhouttaxatie op erfpachtsperceelen f 1285,— voor extra-toezicht f 8896 en aan diverse uitgaven in het belang van de exploitatie f 145081,— hieronder niet begrepen het bovengemeld bedrag van f 3297,— in de houtvesterijen uitgegeven voor ringen (Verg. de noot aan den voet van tabel 17.)

In verband met de voortdurende toename van het aantal bouwwerken, dat in de boschdistricten en de houtvesterijen uitgevoerd moet worden ter voorziening in de behoefte aan woongelegenheid voor het personeel, bij den aanleg van afvoerwegen en railbanen, de oprichting van stapelplaatsen enz., werd in het verslagjaar als tijdelijke maatregel overgegaan tot de aanstelling van een technicus voor den dienst.

Behalve het ontwerpen van projecten voor bouwwerken als hier bedoeld en van het uitoefenen van deskundig toezicht op de uitvoering daarvan bleek de aanstelling van een zoodanig ambtenaar ook hoogst gewenscht met het oog op de regelmatige inspectie van machinerieen, railbanen en andere inventarisgoederen, waarvan de waarde allengs tot een zeer aanzienlijk bedrag is gestegen en waarvan het gewone onderhoud eene bijzondere voorziening eischte.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 21.

OVERZICHT van de in 1911 gekapte hoeveelheid djatihout (zonder uitdunningshout) en de opbrengst per H. A. djatibosch.

BOSCHDISTRICTEN EN HOUTVESTERIJEN.	Oppervlakte der djatibosschen in H. A.	Totaal door geregelde en ongeregelde exploitatie verkregen.		Dat is per H. A. djatibosch.	
		M3 timmerhout	S.M. brandhout.	M3.	S.M.
1	2	3	4	5	6
1 West-Preanger	338	45	—	0.1	—
2 Oost-Preanger	4452	4370	18075	1.0	4.1
3 West-Cheribon-Smd.	17865	2520	7122	0.1	0.4
4 Oost-Cheribon-Tegal	9653	582	1072	0.1	0.1
5 Banjoemas.	5230	1330	660	0.3	0.1
6 Pekalongan-Kendal	19097	8484	21201	0.4	1.1
7 Grobogan	29998	5262	22736	0.2	0.8
8 Semarang-W-Srk	17527	3267	14407	0.2	0.8
9 Japara-Regaloh	14735	1315	1920	0.1	0.1
10 N.-Randoeblatoeng	20115	24950	111199	1.2	5.4
11 Z.-Randoeblatoeng	23989	6688	38950	0.3	1.6
12 Blora	10085	13793	17295	1.4	1.7
13 Todanan	15732	10786	17891	0.7	1.1
14 Rembang	3250	2257	1874	0.7	0.5
15 Kedewan	18667	15564	22368	0.8	1.2
16 Toeban	45208	16766	25308	0.4	0 6
17 Padangan	35103	17801	69907	0.5	2.0
18 Bodjonegoro	41252	13393	52656	0.3	1.3
19 N.-Soerabaja-Madoera.	29780	7434	69907	0.2	2.3
20 Zuid-Soerabaja	24043	4615	52855	0.2	2.2
21 Ngawi O-Srk.	41765	14181	67404	0.3	1.6
22 Ponorogo	20800	1656	9139	0.1	0.4
23 Madioen	38931	11151	115257	0.3	2.9
24 Kediri	46723	14195	43750	0.3	0.9
25 Pasoeroean	9390	414	6764	0.4	0.7
26 Besoeki.	16977	2581	11258	0.2	0.7
27 Kedoe-Djokja.	13397	933	981	0.1	0.1
28 Bagelen.	1481	75	136	0.1	0.1
Totaal der boschdistricten.	576183	206408	822092	0.36	1.42
1 Noord-Kradenan.	4010	2696	6030	0.7	1.5
2 N.-W.-Wirosari	5989	3101	2198	0.5	0.4
3 Toeder	4063	2397	2758	0.6	0.7
4 Balo.	4926	3776	1328	0.8	0.3
5 Margasari	6748	4489	17852	0.7	2.6
6 Ngarengan.	3494	3017	4012	0.9	1.1
7 Oost-Tegal	5305	2482	4462	0.5	0.8
8 West-Soelang.	5745	1876	713	0.3	0.1
9 Grobogan-Oendakan	7347	4842	13012	0.7	1.8
10 Oost-Soelang.	5403	2045	1546	0.4	0.3
11 Manggar	4462	2566	11006	0.6	2.5
12 Telawa.	4178	2318	11001	0.6	2.6
13 Tjabak	4027	5853	6366	1.5	1.6
14 Bandjaran.	5038	4790	4538	0.9	0.9
15 Bloengoen.	5100	7186	4385	1.4	0.9
16 Nanas	4924	5800	2141	1.2	0.4
17 Tanggoeng	3944	1547	10193	0.4	2.6
18 Pajaman	4115	8823	15907	2.1	3.8
19 Tempoeran	6997	934	8098	0.1	1.2
20 Gedangan.	4093	1892	4347	0.5	1.1
21 Karanggede	4230	—	—	—	—
Totaal houtvesterijen	104168	72430	131893	0.69	1.26
Totaal boschdistricten	576183	206408	822092	0.36	1.42
Totaal generaal.	680351	278838	953985	0.41	1.40

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Het rondhoutprocent bedroeg voor de geheele, door eigen exploitatie verkregen houtmassa 44 % tegen 54 % in 1910 en wel 36 % (48 % in 1910) bij de exploitaties in de boschdistricten en 51 % (60 % in 1910) in de houtvesterijen.

Zooals hierachter in tabel 27 is aangegeven, was dit cijfer plaatselijk vooral gunstig in de boschdistricten Oost-Preanger (99 % zoowel in 1911, als in 1910) en West-Cheribon-Soemedang (99 % in 1911 tegen 97 % in 1910) en in de houtvesterijen Gedangan (83 % in 1911), Ngarengan (76 % in 1911 tegen 77 % in 1910), Margasari (70 % in 1911 tegen 30 % in 1910) en Oost-Tegal (69 % in 1911 tegen 40 % in 1910). Buiten beschouwing zijn gelaten de op zich zelf zeer gunstige percentages in de boschdistricten Banjoemas en Pasoeroean (beide 100 % in 1911), omdat de djati-exploitatie in eigen beheer aldaar van slechts zeer weinig beteekenis was.

In het verslagjaar werden weder zeer hooge prijzen voor het hout gemaakt, zooals o. a. kan blijken uit de tabellen 22 en 23 respectievelijk aangevende de door de Staatsspoorwegen aangekochte dwarsliggers en het door verschillende takken van 's Lands Dienst gekocht balkenhout met de daarvoor bestede prijzen.

TABEL 22.

OVERZICHT van de gedurende 1911 gekochte dwarsliggers ten behoeve van de Staatsspoorwegen op Java en Sumatra.

Aantal	Inhoud in M³.	In het geheel betaald	Per stuk.	Gemiddeld per M³.	AANMERKINGEN.
Ten behoeve van de Exploitatie der Oosterlijnen op Java.					
A. Dwarsliggers van 2,20 M. × 22 × 12 c. M, dus met 58 d. M³. inhoud.					
10.000	580	f 21.000	f 2.10	f 36.—	Geleverd op verschillende stations en halten van de O.L.
30.000	1740	„ 58.500	„ 1.95	„ 34.—	Idem.
B. Dwarsliggers van 2 M. × 22 × 12 c. M, dus met 53 d. M³. inhoud.					
43.000	2279	f 76.540	f 1.78	f 34.—	Geleverd op verschillende stations en halten van de O.L.
10.908	578	„ 19.089	„ 1.75	„ 33.—	Idem.
C. Brugliggers van 1,80 M. × 22 × 16 c. M, dus met 63 d. M³. inhoud.					
2.000	126	f 4.540	f 2.27	f 36.—	Geleverd op verschillende stations en halten van de O.L
Ten behoeve van den Aanleg der lijn Krian-Gemolkerep.					
A. Dwarsliggers van 2 M. × 22 × 12 c.M, dus met 53 d. M³. inhoud.					
6.686	354	f 12.369	f 1.85	f 35.—	Geleverd op verschillende stations of halten van de O.L.
2.938	156	„ 5.119	„ 1.30	„ 33.—	fdem.
B. Dwarsliggers van 2,20 M. × 22 × 12 c.M, dus met 58 d. M³. inhoud					
83	5	f 145	f 1.75	f 29.—	Geleverd op verschillende stations of halten van de O.L.
C. Brugliggers van 1,80 M. × 18 × 20 c. M, dus met 65 d. M³. inhoud.					
410	27	f 1.058	f 2.58	f 39.—	Geleverd op verschillende stations of halten van de O.L.
Ten behoeve van den Aanleg der lijn Rambipoedji-Poeger.					
A. Djati houten dwarsliggers van 1,20 M. × 10 × 20 c. M, dus met 24 d. M³. inhoud.					
1.400	34	f 1.396	f 1.—	f 41.—	Geleverd te Banjoewangi.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Aantal	Inhoud in M³.	In het geheel betaald	Per stuk	Gemiddeld per M³.	AANMERKINGEN.
B. Ketangihouten dwarsliggers van 1,20 M. × 10 × 20 c. M, dus met 24 d. M³. inhoud.					
602	14	f 325	f 0.54	f 24.—	Geleverd te Balong.
Ten behoeve van de Exploitatie der Westerlijnen op Java.					
A. Dwarsliggers van 2,20 M. × 22 × 12 c. M, dus met 58 d. M³. inhoud.					
50.000	2900	f 97.500	f 1.95	f 34.—	Geleverd op verschillende stations of halten van de O.L.
16.250	943	„ 34.125	„ 2.10	„ 36.—	
B Dwarsliggers van 2 M. × 22 × 12 c. M, dus met 53 d. M³. inhoud.					
54.967	2913	f 104.437	f 1.90	f 36.—	Geleverd op verschillende stations of halten van de O.L.
2.478	131	„ 3.717	„ 1.50	„ 28.—	
C. Brugliggers van 1,80 M. × 22 × 16 c. M, dus met 63 d. M³. inhoud.					
3.000	189	f 7.200	f 2.40	f 38.—	Geleverd op verschillende stations of halten van de O.L.
D. Brugliggers van 1,80 M. × 22 × 12 c. M, dus met 48 d. M³. inhoud.					
750	36	f 1800	f 2.40	f 50.—	Geleverd op verschillende stations of halten van de O.L.
Ten behoeve van den Aanleg der lijn Tjikampek-Cheribon.					
A. Dwarsliggers van 2 M. × 22 × 12 c. M, dus met 53 d. M³. inhoud.					
22.348	1184	f 55.870	f 2.50	f 47.—	Geleverd te Tandjong-Prioek en Cheribon.
8.451	449	„ 19.437	„ 2.30	„ 43.—	Idem.
3.029	161	„ 6.664	„ 2.20	„ 41.—	Geleverd te Pegaden.
16	1	„ 32	„ 2.—	„ —.32	„ te Pegadenbaroe.
10.000	530	„ 19.500	„ 1.95	„ 37.—	„ te Soerabaja.
44.532	2360	„ 84.611	„ 1.90	„ 32.—	„ op verschillende halten van de O.L.
1.435	76	„ 2.368	„ 1.65	„ 31.—	„ te Pegadenbaroe.
1.647	87	„ 2.471	„ 1.50	„ 28.—	„ te Pegaden.
B. Brugliggers van 1,80 M. × 23 × 16 c. M, dus met 66 d. M³. inhoud.					
50	3	f 170	f 3.40	f 57.—	Geleverd te Tandjong-Priok.
1.220	81	„ 4.088	„ 3.35	„ 50.—	„ te Cheribon.
C. Brugliggers van 1,80 M. × 23 × 18 c. M, dus met 75 d. M³. inhoud.					
50	4	f 198	f 3.95	f 50.—	Geleverd te Tandjong-Priok.
200	15	„ 780	„ 3.90	„ 52.—	„ te Cheribon.
Ten behoeve van den Aanleg der lijn Bandjar-Parigi.					
Dwarsliggers van 2 M. × 22 × 12 c. M, dus met 53 d. M³. inhoud.					
10.000	530	f 15.700	f 1.75	f 30.—	Geleverd op verschillende halten der lijn Tjikampek-Cheribon.
Ten behoeve van de Exploitatie van den Sumatra-Staatsspoorweg.					
A. Brugliggers van 2,40 M. × 24 × 24 c. M, dus met 138 d. M³. inhoud.					
119	16	f 1.428	f 12	f 89.—	Leveringsplaats niet aangegeven.
B. Brugliggers van 1,80 M. × 24 × 16 c. M, dus met 69 d. M³. inhoud.					
305	21	f 1.830	f 6.—	f 87.—	Leveringsplaats niet aangegeven.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

TABEL 23.

OVERZICHT van gedurende 1911 door verschillende takken van 's Lands dienst ingekocht balkenhout en de daarvoor bestede prijzen.

Korter dan 2 meter aantal M³.	Prijzen in guldens.	Gemiddeld 2½ meter aantal M³.	Prijzen in guldens.	Gemiddeld 3½ meter aantal M³.	Prijzen in guldens.	Gemiddeld 4½ meter aantal M³.	Prijzen in guldens.	Gemiddeld 5½ meter aantal M³.	Prijzen in guldens.	Gemiddeld 6½ meter aantal M³.	Prijzen in guldens.	Gemiddeld 7½ meter aantal M³.	Prijzen in guldens.	Lang 8 meter en meer aantal M³.	Prijzen in guldens.	Diverse afmetingen aantal M³.	Prijzen in guldens.
A. In de Residentie Batavia.																	
73	2341	50	1810	104	5129	74	4241	18	1514	12	1009	—	—	—	—	82	4903
Dus gemiddelde prijzen:																	
—	32	—	37	—	49	—	58	—	85	—	86	—	—	—	—	—	60
B. In de Residentie Preanger-Regentschappen.																	
42	1663	345	14982	274	13684	95	5602	42	2747	10	768	3	265	—	—	4	227
Dus gemiddelde prijzen:																	
—	40	—	43	—	49	—	59	—	66	—	78	—	83	—	—	—	57
C. In de Residentien Cheribon en Pekalongan.																	
84	3085	137	6566	123	6636	73	4267	45	2775	21	1780	7	655	—	—	—	—
Dus gemiddelde prijzen:																	
—	37	—	48	—	54	—	59	—	62	—	86	—	90	—	—	—	—
D. In de Residentien Banjoemas en Kedoe.																	
72	3597	113	5956	172	10108	173	11148	44	3180	41	3522	11	1119	1	127	—	—
Dus gemiddelde prijzen:																	
—	50	—	53	—	59	—	64	—	72	—	86	—	98	—	127	—	—
E. In de Residentien Pasoeroean en Besoeki.																	
67	2471	226	9537	145	7287	97	6081	14	1012	12	851	12	880	—	—	78	4017
Dus gemiddelde prijzen:																	
—	37	—	42	—	50	—	62	—	70	—	74	—	75	—	—	—	52
F. In de overige Residentien van Midden-Java, incl. Soerabaja en Madoera.																	
409	14349	1038	43874	1364	79069	1209	70898	561	41341	254	20838	92	8393	77	9238	294	12911
Dus gemiddelde prijzen:																	
—	35	—	42	—	58	—	59	—	74	—	82	—	91	—	120	—	44

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

De export van djatihout bedroeg 53884 M³ (vergelijk tabel 24) in 1911 tegen 64828 M³ in 1910.

De teruggang van den export meent men geheel te moeten toeschrijven aan de zeer levendige vraag naar djatihout op Java en Madoera en is bij de hooge prijzen die op de binnenlandsche markt worden behaald, allerminst een onrustbarend verschijnsel.

TABEL 24.

Hoeveelheid djatihout, uitgevoerd naar plaatsen buiten Nederlandsch-Indië gedurende 1911.

BESTEMMING.	1e Semester.		2e Semester.		Totaal.		*Aanmerkingen.*
	M³.	Totaal.	M³.	Totaal.	M³.	Totaal.	
EUROPA.							
Nederland	7241		6637		13878		
Duitschland	2308		3198		5506		
Frankrijk	3094		2058		5152		
Engeland	3661		4364		8025		
België	106		80		186		
Italie	3929		2684		6613		
Spanje	51		338		389		
Oostenrijk-Hongarije	—	20390	10	19369	10	39759	
AZIË.							
Britsch-Indië	3302		6065		9367		
Cocos-eilanden	4		—		4		
China	180		—		180		
Singapore	—		112		112		
Japan	—	3486	5	6182	5	9668	
AFRIKA	1651	1651	2396	2396	4047	4047	
AMERIKA	303	303	25	25	328	328	
AUSTRALIE	39	39	43	43	82	82	
		25869		28015		53884	

a. Exploitatie in eigen beheer.

Tabel 25 bevat een overzicht van de in het verslagjaar door exploitatie in eigen beheer verkregen hoeveelheid djatihout, waarbij het rondhout en het vierkant beslagen hout afzonderlijk zijn vermeld.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 25.

OVERZICHT van den aankap van djatihout in eigen beheer.

BOSCHDISTRICTEN EN HOUTVESTERIJEN.	TIMMERHOUT IN M³. □	TIMMERHOUT IN M³. ○	TIMMERHOUT IN M³. Totaal.	Brandhout in S. M.	RONDHOUT PROCENTEN. 1911.	1910.	1909.	1908.	*Aanmerkingen.*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1 West-Preanger. . . .	—	—	—	—	—	—			[1]) (Pekalongan-Kendal) Benevens 6415 sirappen
2 Oost-Preanger. . . .	7	2347	2354	12723	99	99			
3 West-Cheribon-Soem .	8	1248	1256	6828	99	97			
4 Oost-Cheribon-Tegal. .	196	—	196	1072	—	19			[1a]) Zuid-Randoeblatoeng
5 Banjoemas	—	457	457	660	100	100			Ongerekend eene vermin-
6 Pekalongan-Kendal . .	2004	23	223	—	10	—			dering van 1946 M³ rond-
7 Grobogan	2978	2249	5227	22668	43	17			hout dooroverkapping, be-
8 Semarang-W.-Soerak .	76	16	92	2027	17	13			zaging, rectificatie enz. van
9 Japara met Regaloh. .	944	304	1248	1912	24	84			de totaal gekapte en bij het
10 N.-Randoeblatoeng . .	204	—	204	2771	—	—			begin van het jaar aan-
11 Z.-Randoeblatoeng . .	2662	739[1a])	3401	12620	22	93			wezige houtmassa.
12 Blora.	293	—	293	108	—	—			
13 Todanan.	1403	50	1453	—	3	—			[2]) (Kedoe-Djokjakarta)
14 Rembang	—	—	—	—	—	—			Van de gekapte en de bij
15 Kedewan	3196	856	4052	8487	21	37			het begin van het jaar aan-
16 Tjeban	6532	2585	9117	2528.[2]b	28	24			wezige voorraden brand-
17 Padangan	6549	3183	9732	20118	33	62			hout gingen 2630 S. M
18 Bodjonegoro	2994	565	3559	12022	16	28			door bandjir verloren.
19 N.-Soerabaja-Madoera .	2755	386	3141	33860	12	9			
20 Zuid-Soerabaja . . .	88	30	118	3816	25	18			[3]) (West-Soelang). De
21 Ngawi-O.-Soerakarta .	1258	798	2056	8502	39	38			totaal-massa rondhout, bij
22 Ponorogo	544	—	544	8334	—	3			het begin van 1911 aan-
23 Madioen.	2133	2849	4982	45637	57	53			wezig en in dat jaar ge-
24 Kediri	741	420	1161	6487	37	22			kapt, verminderde met
25 Pasoeroean.	—	338	338	6764	100	99			2939 M³ door overkapping
26 Besoeki	198	875	1073	5855	82	80			en bezagen.
27 Kedoe-Djokjakarta . .	686	136	822	2108[3])	17	66			
28 Bagelen	—	—	—	136	—	—			[4]) (Oost-Soelang). De
Totaal boschdistricten.	36645	20454	57099	250808	36	48	46	33	vermindering door over-
1 Noord-Kradenan . . .	1303	1324	2627	6025	50	81	90	80	kapping en bezaging van
2 N.-W.-Wirosari . . .	1508	1495	3003	2198	50	61	58	33	rondhout bedroeg in deze
3 Toeder	1050	1347	2397	2758	56	75	43	33	houtvesterij 721 M³.
4 Balo	1260	2516	3776	1328	67	72	75	40	
5 Margasari	1319	3168	4487	17856	70	30	9	1	
6 Ngarengan	718	2273	2986	3992	76	77	72	31	
7 Oost-Tegal	773	1710	2483	4503	69	40	16	7	
8 West-Soelang	2067	5283	3595	713	43	92	76	24	
9 Grobogan—Oendakan .	2977	1672	4649	13026	36	32	61	23	
10 Oost-Soelang	2027	5294	2556	1541	21	40	37	53	
11 Manggar.	1482	1677	3159	12655	53	55	41	26	
12 Telawa	989	1312	2301	11064	57	62	65	25	
13 Tjabak	3143	2348	5791	6374	41	66	61	83	
14 Bandjaran	1272	1566	2838	3578	55	72	63	—	
15 Bloengoen	3226	3939	7165	4384	55	44	54	—	
16 Nanas	2444	802	3246	2141	25	57	4	—	
17 Tanggoeng.	1111	436	1547	10193	28	70	—	—	
18 Pajaman.	388	43	431	—	10	2	—	—	
19 Tempoeran.	610	318	958	8003	33	—	—	—	
20 Gedangan	326	1565	1891	4357	83	—	—	—	
21 Karanggede.	—	—	—	—	—	—	—	—	
Totaal houtvesterijen .	30318	31568	61886	116689	51	60	59	35	
Totaal boschdistricten .	36645	20454	57099	250800	36	48	46	33	
Totaal generaal . . .	66963	52022	118985	367489	44	54	52	34	

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bij vergelijking met het staatje aan het begin van dit hoofdstuk zal blijken dat de aldaar als opbrengst van het eigen beheer vermelde totalen aan timmer- en brandhout, respectievelijk in de boschdistricten en in de houtvesterijen, iets verschillen van hetgeen in de kolommen 4 en 5 van tabel 25 is aangeduid als „Totaal boschdistricten" en „Totaal houtvesterijen". De reden hiervan is, dat bij de laatstbedoelde getallen niet in mindering zijn gebracht de verliezen door diefstal, brand, wegspoeling, overkapping, bezaging enz. en de veranderingen door rectificaties; terwijl in het hoogerbedoeld staatje de netto hout-opbrengst die ten verkoop kon worden aangeboden, is opgebracht.

Hetgeen in 1911 is uitgegeven aan de exploitatie in engeren zin, is gespecificeerd in tabel 26, waarin volledigheidshalve ook zijn vermeld de kosten der exploitatie van wildhout en caoutchouc, die strict genomen, onder dit overigens uitsluitend op de exploitatie der djatibosschen betrekking hebbende hoofd onvermeld hadden kunnen zijn gelaten in verband met de behandeling dier beide onderwerpen onder afzonderlijke hoofden (respectievelijk sub B van deze paragraaf § 12).

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

OVERZICHT van de uitgaven voor de exploitatie in engeren zin van hout, caoutchouc, houtskool, basten en andere boschproducten.

BOSCHDISTRICTEN EN HOUTVESTERIJEN.	Kaploonen voor djatihout.	Sleeploonen voor djatihout.	Verder transport van djatihout.	Vervoer en verwerken van aangehaald classificatie gekapt hout.	Totaal kap-sleep- en transportkosten djatihout.	Kap- sleep- en transport kosten van wildhout.	Exploitatie van caoutchouc.	Exploitatie van houtskool, basten en andere boschproducten.	Personeel in tijdelijken dienst (administrateurs, klerken, mandoers enz.)	TOTAAL.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1 West-Preanger	—	—	—	—	—	55367	10833	116	3628	69944
2 Oost-Preanger	21738	1701	4419	—	27858	32477	1597	—	7415	69347
3 West-Cheribon-Soemedang	3882	670	—	—	4552	—	593	—	1254	6399
4 Oost-Cheribon-Tegal	1275	476	1216	16	2983	23471a)	3018	3661b)	1941c)	8909 1d)
5 Banjoemas	2257	—	—	561	2818	5773	4925	964	—	14480
6 Pekalongan-Kendal	1861	404	621	104	2990	—	43352	—	515	46857
7 Grobogan	21629	14943	9754	317	46643	—	—	—	6009	52652
8 Semarang-West-Soerakarta	2032	p. m.	2560	306	4898	—	—	238	1084	6220
9 Japara met Regaloh	4602	1181	1658	1	7442	—	11539	—	824	19805 2)
10 Noord-Randoeblatoeng	1551	184	49	34	1818	—	744	358	104	3024
11 Zuid-Randoeblatoeng	22229	2573	21556	—	46358	—	—	—	7023	53381
12 Blora	1881	158	15	4	2058	—	—	175	209	2442
13 Todanan	5067	1741	2413	9	9230	—	185	—	1096	10511
14 Rembang	—	—	—	25	25	—	—	—	—	25
15 Kedewan	17080	3756	9034	—	29870	—	—	731	3429	34030
16 Toeban	33815	9846	28262	13	71936	—	134	—	13359	85429
17 Padangan	35935	10834	20090	—	66859	—	—	64	14622	81545
18 Bodjonegoro	19649	6781	12737	7	39174	—	510	3512	6697	49893
19 Noord-Soerabaja-Madoera	28010	805	17168	410	46393	—	—	146	12782	59321
20 Zuid-Soerabaja	2128	384	305	10	2827	53	9261	310	833	13284
21 Ngawi-Oost-Soerakarta	10738	1864	9267	743	22612	—	8796	488	3922	55818
22 Ponorogo	5811	491	7375	—	13677	—	—	5086	2549	21312
23 Madioen	35230	6325	24384	—	65939	—	—	1340	19752	87031
24 Kediri	4879	259	4201	312	9651	—	2840	300	1095	13886
25 Pasoeroean	1677	196	443	127	2443	5975	—	—	1280	9698
26 Besoeki	5466	1006	13740	7	20219	48800	1413	1944	9245	81621
27 Kedoe-Djokjakarta	2237	3459	6493	1	12190	—	696	—	2287	15173
28 Bagelen	—	—	—	12	12	—	9151	1614	—	10777
Totaal	292659	70037	197760	3019	563475	150792	109587	17752	121207	962813
1 Noord-Kradenan	9367	979	4477	—	14823	—	—	—	3320	18143
2 Noord-West-Wirosari	7804	3067	6349	—	17220	—	—	—	2128	19348
3 Toeder	4574	27	4532	—	9133	—	—	—	867	10000
4 Balo	5923	7520	295	—	13738	—	—	—	1229	14967
5 Margasari	15889	—	5694	—	21583	—	2124	278	2944	26929
6 Ngarengan	5828	2474	4119	—	12421	—	17550	—	2111	32082
7 Oost-Tegal	8042	1228	6312	—	15582	1688	385	56	1114	18825
8 West-Soelang	9480	5185	12967	—	27632	—	—	—	2206	29838
9 Grobogan-Oendakan	18080	9286	13349	—	40715	—	—	755	4443	45913
10 Oost-Soelang	8619	2604	6222	—	17445	—	—	—	3082	20527
11 Manggar	12713	2930	5411	—	21054	—	—	141	3288	24483
12 Telawa	12178	1872	7446	—	21496	—	—	—	3326	24822
13 Tjabak	18485	8474	5417	—	32376	—	1497	143	2440	36456
14 Bandjaran	7808	1518	10045	—	19371	—	16745	—	2750	38866
15 Bloengoen	21265	5477	11682	—	38424	—	1629	632	2627	43312
16 Nanas	12971	2329	3713	6	19019	—	—	27	1905	20951
17 Tanggoeng	9928	2597	3854	—	16379	—	—	—	3098	19477
18 Pajaman	3778	Begrepen in het in kolom 2 vermelde bedrag.	—	—	3778	—	—	—	—	3778
19 Tempoeran	8984	2308	1073	—	12365	—	—	—	1980	14345
20 Gedangan	5204	1238	2627	—	9069	—	—	—	1491	10560
21 Karanggede	—	—	—	—	—	—	—	—	10	10
Totaal houtvesterijen	206920	61113	115584	6	383623	1688	39930	2032	46359	473632
Totaal boschdistricten	292659	70037	197760	3019	563475	150792	109587	17752	121207	962813
Totaal generaal	499579	131150	313344	3025	947098	152480	149517	19784	167566	1436445

1) Hierin zijn begrepen de volgende bedragen, uitgegeven voor het wildhoutbosch Kalipadoeng: *a.* Exploitatie van wildhout f 2347; *b.* idem van houtskool f 337, *c.* personeel f 194 *d* totaal f 2878.

2) Waarvan f 4311 voor het definitief ingericht djatibosch complex Regaloh.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Van de financieele resultaten van het beheer der houtvesterijen zijn de achtervolgende tabellen 27 en 28 opgesteld. Hieruit is af te leiden, dat bedoelde resultaten alleszins bevredigend zijn geweest. In de eerste plaats steekt het gemiddeld per H. A. behaalde saldo van f 6.39 guustig af bij dat van het vorige jaar (f 4.92) doch bovendien blijken de vijftien oudste houtvesterijen met uitzondering van Oost-en West-Soelang alle voordeelige sloten te hebben opgeleverd. Voor de houtvesterij Oost-Soelang is het nadeelige saldo terug te voeren op den inkoop van eene groote hoeveelheid railbaan materieel.

De tweede staat, die de bedoeling heeft een overzicht te geven over de resultaten van alle houtvesterijen die meer dan een jaar in werking zijn over het geheele tijdvak. waarin de betrekkelijke complexen definitief werden beheerd, vertoont uitteraard ook eindcijfers, die iets gunstiger zijn dan die van het vorige jaar. Het saldo per jaar en H. A. voor alle houtvesterijen te samen steeg van f 5,16 aan het einde van 1910 tot f 5.51 aan het einde van het verslagjaar, op welke stijging echter ook de verkleining van enkele houtvesterijen door de afscheiding van caoutchouc ondernemingen eenigen invloed heeft gehad.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

OVERZICHT van de rechtstreeksche geldelijke uitkomsten over het jaar 1911 van het beheer der houtvesterijen op Java, die een jaar of meer in werking zijn geweest.

	HOUTVESTERIJEN.	Oppervlakte in H. A.	VERKREGEN HOEVEELHEID HOUT. IN HET GEHEEL. Timmerhout vierkant en rond in M³.	Rondhout procent.	Brandhout in S. M.	PER H.A. Timmerhout in M³.	BATEN. In specie.	Door regularisatie.	Wegens meerrestantwaarde.	Totaal.	LASTEN. Cultuur.	Kappen en sleepen.	Personeel.	Wegens minderrestantwaarde.	Totaal.	SALDO. Totaal.	Per H. A.	In 1910 was het saldo per H. A.
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	Noord-Kradenan. . .	4040	2627	50	6025	0,650	131040	—	—	131040	4325	23602	13079	44768	85774	45266	11,20	28,48
2	Noord-West-Wirosari	5989	3003	50	2198	0,501	115877	232	—	116109	7770	47860	12578	16892	85100	31009	5,18	—3,08
3	Toeder.	4063	2397	66	2758	0,590	59812	1107	—	60919	3900	15731	11486	4800	35920	24999	6,15	11,17
4	Balo.	4926	3776	57	1328	0,766	94615	7316	626	102617	3823	24867	12489	—	41179	61138	12,47	10,57
5	Margasari . . .	6748	4487	70	17856	0,665	161151	2329	—	163480	6320	39252	15318	167	61057	102423	15,18	9,98
6	Ngarengan . . .	3194	2986	76	3882	0,855	85917	567	3213	89727	22895	42028	15527	—	80450	9277	2,66	4,01
7	Oost-Tegal . . .	5305	2483	69	4503	0,468	84185	400	2662	87547	4555	25652	11220	—	41427	46120	8,69	5,39
8	West-Soelang . .	5745	3595	43	713	0,626	102234	—	—	102234	9702	38460	11258	63697	123117	-20883	—3,63	—1,09
9	Grobogan-Oendakan	7347	4619	36	13026	0,633	159324	1896	—	161220	7739	71240	16422	18135	113536	47684	6,49	—5,89
10	Oost-Soelang . .	5401	2556	21	1511	0,473	65398	1092	—	66490	7881	81114	12496	14650	116141	-49651	—9,19	—0,72
11	Manggar	4462	3159	53	12655	0,708	77184	992	—	78176	10914	45340	12202	3220	71676	6500	1,46	-11,10
12	Telawa	4178	2301	57	11064	0,551	91084	782	—	91866	10310	33464	13760	9030	66564	25302	6,06	0,31
13	Tjabak	4027	5791	41	6374	1,438	164403	7704	—	172107	3969	48596	13802	7159	73526	98581	24,48	42,93
14	Bandjaran . . .	5038	[1] 4233	55	[1] 4036	0,840	80300	5182	5780	91502	13149	58428	10885	—	82462	9100	1,81	—3,23
15	Bloengoen . . .	5100	7165	55	4381	1,405	230766	7552	—	238318	4555	82746	14570	13828	115699	122619	24,04	16,63
16	Nanas	4924	[2] 6772	25	2141	1,172	63799	1498	—	65297	4077	55830	12165	6090	78162	-12865	—2,61	—0,16
17	Tanggoeng . . .	3914	1547	28	10103	0,392	85171	566	—	85740	4601	50603	12361	3542	71107	14633	3,71	—5,52
18	Pajaman	4115	[3] 8823	10	[3] 15679	2,144	99721	—	—	99724	3176	31287	12798	—	47261	52463	12,75	—
19	Tempoeran . . .	6997	958	33	8003	0,137	24900	—	14525	39425	2011	29571	9666	—	41248	1823	—0,26	—
		95845	72308	50	128469	0,754	1977247	39545	26806	2043598	135672	845074	244082	205978	1431406	612192	6,39	4,92

[1] Inclusief het hier door perceelen gekapt hout 1395 M³ en 458 S.M.
[2] Idem 2526 M³
[3] Idem 8392 M³ en 15679 S.M.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 28.

RECAPITULATIE van de rechtstreeksche geldelijke uitkomsten van het beheer der negentien oudste houtvesterijen op Java sedert hunne oprichting tot ultimo 1911.

NAAM.	Uitgestrektheid in H. A.	JAREN.	Product van uitgestrektheid en aantal jaren.	Verkregen hoeveelheid timmerhout in M³.		INKOMSTEN IN GULDENS				Gezamelijke uitgaven in guldens.	Saldo guldens.	
				In het geheel.	Per H. A. en per jaar.	In specie.	Geregulariseerde waarde van aan vreemde Departementen verkocht hout.	Waarde van het restant ultimo 1911.	Totaal.		In het geheel.	Per jaar en per H. A.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1 Noord-Kradenan	4040	1897 t/m. 1911	60600	39321	0,649	1169068	4751	12189	1186008	589135	596873	9,85
2 Noord-West-Wirosari	5989	1901 „ 1911	65879	26774	0,406	629216	8619	11129	648964	441526	207438	3,15
3 Toeder	4063	1902 „ 1911	40660	19139	0,471	519431	1107	75	520613	238012	282601	6,96
4 Balo	4926	1903 „ 1911	44334	24649	0,556	667253	11886	8425	687564	245057	442507	9,98
5 Margasari	6748	1904 „ 1911	53984	22037	0,408	826563	3129	685	830377	376043	454334	8,42
6 Ngarengan	3494	1905 „ 1911	24458	23956	0,979	588531	6621	6529	601681	473033	128648	5,26
7 Oost-Tegal	5305	1905 „ 1911	37135	13505	0,364	582331	2400	4954	489685	271409	218276	5,88
8 West-Soelang	5745	1906 „ 1911	34470	16151	0,469	322377	1274	5017	328668	245870	82798	2,40
9 Grobogan-Oendakan	7317	1907 „ 1911	36735	16650	0,453	371073	6154	35349	412576	379037	33539	0,91
10 Oost-Soelang	5403	1908 „ 1911	21612	12523	0,579	260901	7405	11133	279439	250970	28469	1,33
11 Manggar	4462	1908 „ 1911	17848	7157	0,401	159883	4848	11680	176411	230670	—54259	— 3,04
12 Telawa	4178	1908 „ 1911	16712	6121	0,366	162858	3444	6630	172932	175325	— 2393	— 0,14
13 Tjabak	4027	1908 „ 1911	16108	16640	1,033	441701	14354	26946	483001	256354	226647	14,07
14 Bandjaran	5038	1909 „ 1911	15114	10516	0,698	157519	5482	29804	192835	196888	— 4053	— 0,27
15 Bloengoen	5100	1909 „ 1911	15300	17150	1,121	437734	20872	39941	498547	281739	216808	14,17
16 Nanas	4924	1910 „ 1911	9848	13089	1,329	156709	5578	25170	187457	211878	—24421	— 2,48
17 Tanggoeng	3944	1910 „ 1911	7888	3667	0,465	94098	1446	31330	126874	132745	— 5871	— 0,74
18 Pajaman	4115	1911	4115	14169	3,443	166902	—	—	166902	70321	96581	23,47
19 Tempoeran	6997	1911	6997	958	0,137	24900	—	14525	39425	42385	— 2960	— 0,42
	95845	—	529767	304205	0,574	7639078	109370	281511	8029959	5108397	2921562	5,51

PERPUSTAKAAN NASIONAL

b. Exploitatie door tusschenkomst van aannemers.

Bijlage 1 geeft een overzicht van de op contract met het Gouvernement werkende ondernemingen voor den aankap van hout in 's Lands bosschen op Java en Madoera gedurende 1911. Onder verwijzing daarnaar kan het volgende worden medegedeeld.

De gesloten exploitatie contracten werden getrouw nagekomen.

Een overzicht van de houtmassa, die in het afgeloopen jaar in de verschillende boschdistricten en enkele houtvesterijen door den particulieren aankap werd verkregen, is opgenomen in tabel (29) terwijl tabel (30) een beeld geeft van het aandeel dat de vijf voornaamste contractanten in de laatste tien jaren in deze exploitatie hadden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 29.

OVERZICHT van den aankap door particulieren op Java en Madoera over het jaar 1911.

BOSCHDISTRICTEN EN HOUTVESTERIJEN.	Javasche Bosch-Expl. Mij. vh. P. Buwalda & Co.		Nederlandsch-Indische Houtaankap Mij.		San Liem Kongsie.		Houthandel Mij. Oost-Java.		Njoo Kie Siong.		Overige contractanten.		Totaal.	
	M³.	S. M.	M³.	S. M.	M³.	S. M.	M³.	S. M.	M³.	S. M.	M³.	S. M.	M³.	S. M.
Oost-Preanger	—	3759	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3759
West-Cheribon-Soemedang	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	960	315	960	315
Pekalongan-Kendal	3824	15202	4413	5478	—	—	—	—	—	—	—	—	8242	20675
Semarang-West-Soerakarta	3142	12239	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3142	12239
Japara	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—
Noord-Randoeblatoeng	8670	20507	16067	87921	—	—	—	—	—	—	—	—	24737	108428
Zuid-Randoeblatoeng	—	—	—	—	3132	26260	—	—	168	—	—	—	3300	26260
Blora	4912	2691	—	—	—	—	4435	12801	—	—	4099	1800	13476	17295
Todanan	5152	12638	4199	5253	—	—	—	—	—	—	—	—	9331	17891
Rembang	2257	1874	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2257	1874
Kedewan	11517	13953	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11517	13953
Toeban	2401	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5039	—	7440	—
Padangan	2104	14652	5076	29682	—	—	—	—	—	—	936	6148	8116	50482
Bodjonegoro	—	—	9661	40465	—	—	—	—	—	—	—	—	9661	40465
Noord-Soerabaja	—	—	—	—	2110	21851	—	—	—	—	2706	13839	4816	35690
Zuid-Soerabaja	—	—	—	—	1715	16495	—	—	1107	16753	639	15791	3461	49039
Ngawi-Oost-Soerakarta	3784	23277	442	132	—	—	—	—	4879	23991	2747	9389	11852	56789
Ponorogo	881	730	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	881	730
Madioen	1730	8127	—	—	—	—	—	—	3291	43510	1081	16182	6102	68119
Kediri	65	1209	—	—	2900	15126	—	—	3395	11137	6129	9783	12489	37255
Besoeki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	752	5403	752	5403
Bandjaran (houtvesterij)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1395	458	1395	458
Nanas „	—	—	—	—	—	—	2559	—	—	—	—	—	2559	—
Pajaman „	—	—	—	—	—	—	8392	15907	—	—	—	—	8392	15907
1911 Totaal	50149	130858	39863	168926	9857	79732	15386	28711	12840	95391	26486	79438	154881	583056
1910 „	50783	116146	44645	127903	19528	22299	11556	93406	16860	104564	23377	65782	166749	580100

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

TABEL 30.

OVERZICHT van de in 1910 en voorafgaande jaren door de vijf belangrijkste boschcontractanten gekapte hoeveelheid timmerhout.

JAAR.	GEKAPTE HOEVEELHEID TIMMERHOUT IN M³. DOOR						Gekapte hoeveelheid in procenten van den geheelen aankap door alle aannemers.
	Javasche Bosch Exploitatie Maatschappij voorheen P. Bawalda & Co.	Nederlandsch-Indische Houtaankap Maatschappij.	San Liem Kong Sie.	Houthandel-Maatschappij Oost-Java.	Njoo Kie Siong.	Totaal.	
1902	39.892	31.232	17.923	5.645	8.254	102.946	73
1903	23.928	18.964	10.470	10.096	6 577	70.035	68
1904	41.978	35.220	19.080	12.401	9.389	118.068	79
1905	50.730	32.170	22.112	16.011	11.374	132.397	79
1906	44.964	37.813	22.181	15.370	11.886	132.214	82
1907	45.405	35.144	23.138	33.123	14.602	151.412	84
1908	39.871	34.577	14.892	19.569	12.911	121.820	82
1909	39.196	37.907	9.950	20.886	14.598	122.537	86
1910	50.783	44.645	11.556	19.528	16.860	143.372	86
1911	50.449	39.863	9.857	15.386	12.840	128.395	83

Uit de genoemde staten blijkt in de eerste plaats, dat de totale aankap van timmerhout door aannemers in het verslagjaar 154.881 M³ heeft bedragen, tegen 166.749 M³ in het voorafgaande jaar. Deze teruggang moet zooals hooger reeds werd gereleveerd geheel toegeschreven worden aan de uitbreiding, die geleidelijk aan het definitief ingericht boschareaal wordt gegeven.

Tegenover de afname der opbrengsten aan timmerhout staat een niet onbelangrijke verhooging van de opbrengst aan brandhout (530.100 S.M. in 1910 en 583.056 in 1911), welk hoog cijfer wel geheel mag worden toegeschreven aan de doorvoering van een zuiniger exploitatie op verschillende perceelen, welke rendabel was geworden door de sterke prijsstijging van het djatibrandhout op Java, waarvan de laatste jaren getuige zijn.

Aan de hooge brandhout-opbrengsten is het voor een deel toe te schrijven, dat de geldelijke inkomsten uit de perceelen tegenover het vorige jaar nog eene kleine toename vertoonen (1910 pachtschatten f 1.125.128 retributies f 1.187 850
1911 „ „ 1.320.443 „ „ 1.032.970)
samen respectievelijk voor 1910 f 2,312.978, voor 1911 f 2,353.413) doch voor een belangrijker gedeelte is dit toe te schrijven aan de zeer gunstige resultaten, die in de laatste jaren bij de aanbestedingen werden behaald, en waarover lager staande tabel (32) voor zoover het jaar 1911 betreft, opheldering geeft.

Bij tabel (30) moge nog aangeteekend worden, dat in het verslagjaar alle groote aankapmaatschappijen in productie achteruit gingen, waardoor het gedeelte van de totale particuliere exploitatie, dat voor hun gezamelijke rekening komt, van 86% in de jaren 1909 en 1910 in 1911 tot 83% daalde. De kleinere contractanten, die slechts een tot drie perceelen in exploitatie hadden, wisten hun oogst van 23377 M³ en 65782 S.M. in 1910 tot 26486 M³ en 79438 S.M. in het verslagjaar op te voeren.

De oorzaak van dit verschijnsel is te vinden in de omstandigheid, dat bij de aanbestedingen in 1910 en 1911 enkele der nieuwe perceelen aan kleinere exploitanten toevielen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bij het begin van het jaar waren 41 pachtschatperceelen (alle leegkapperceelen) in exploitatie. Gedurende het verslagjaar liepen daarvan 5 af, terwijl 8 nieuwe in de plaats kwamen. Op ultimo van het verslagjaar waren dus in werking 44 pachtschatperceelen (alle leegkapperceelen).

Aan retributieperceelen waren bij het begin van het jaar aanwezig 12 leegkapperceelen, 27 zuiveringsperceelen en 2 afbakeningsperceelen. Hiervan liepen 6 zuiveringsperceelen en 1 afbakeningsperceel af, terwijl 4 zuiveringsperceelen in werking kwamen. Op ultimo van het verslagjaar waren dus in werking 38 retributie perceelen, waarvan 12 leegkapperceelen, 25 zuiveringsperceelen en 1 afbakeningsperceel.

Enkele bijzonderheden van perceelen, die in het verslagjaar expireerden, zijn in onderstaand overzicht vereenigd.

TABEL 31.

OVERZICHT van de resultaten van boschperceelen die in 1911 expireerden.

Naam en datum van aanvang van het contract.	Boschdistrict.	Exploitant.	Getaxeerde.		Verkregen.		Totaal betaald aan		
			houtmassa.				Pacht-schat.	Retri-butie.	Boete.
			M³.	S.M.	M³.	S.M.			
PACHTSCHATPERCEELEN.									
Manggahang - Goenoengleutik 1 Febr. 1907.	Oost-Preanger c. a.	Javasche bosch. expl. Mij v. h. P. Buwalda & co.	1000	27000	837	23752	26207	—	126
Modjoremhoen 1 Oct. 1906.	Noord-Soerabaia-Madoera.	Handel Mij. San-Liem-Kongsie.	6137	35420	10096	91360	125224 259*)	—	—
Kedoengdawoeng II. 1 Aug. 1905.	Madioen.	Njoo-Kie-Siong.	6992	42000	9085	57741	140245	—	—
Tritik II. 15 Maart 1905.	Kediri	Handel Mij. San-Liem-Kongsie.	8235	—	10329	74157	82000	33.694	82.50
RETRIBUTIE PERCEELEN.									
Karangsono 21 Febr. 1905.	Semarang-West-Soerakarta.	Jav. boschexpl. Mij. v.h. P. Buwalda & Co.	11750	—	11771	68615	—	152.764	—
Panggang 24 Jan. 1907.	Japara.	F. Berendsen.	1400	—	3484	—	—	61.351	795
Wonotjolo 16 Dec. 1905 no. 8.	Kedewan.	Jav. boschexpl. Mij. v.h. P. Buwalda & Co.	11200	—	16872	470	—	182.219	—
Pandean 1 Dec. 1903.	Ngawi c. a.	Jav. boschexpl. Mij. v.h. P. Buwalda & Co.	—	—	14301	18149	—	120.880	67
Ngrantjang 25 Jan. 1907 no. 3.	Ngawi c. a.	Jav. boschexpl. Mij. v.h. P. Buwalda & Co.	1657	22000	2618	19999	—	33.231	—
Karanganjar 12 Mei. 1903 nn. 3.	Ngawi-Oost-Soerakarta.	F. R. W. Wettstein.	11000	1	7908	21772	—	68.694	775
Widodaren 26 Jan. 1909 no. 13.	Ngawi c. a.	Th. de Roy van Zuijdewijn.	—	—	2019	12021	—	21.044	2633

*) Kosten van het ringen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Van de in het verslagjaar in werking gekomen perceelen geeft tabel 33 een overzicht. De meeste nieuwe perceelen konden in het openbaar aanbesteed worden en bleek bij de inschrijvingen, waarvoor veel belangstelling bestond, de door den Dienst van het Boschwezen vastgestelde minimum inschrijvingssom voor de geheele houtmassa of per eenheid belangrijk overschreden te worden.

In gevolge vroegere Regeeringsbeslissingen moesten de perceelen Gondoewoe en Kloeweh Grogol onderhands respectievelijk aan de Javasche Boschexploitatie Maatschappij en de Nederlandsch-Indische Houtaankap Maatschappij afgestaan worden. De onbeteekenende exploitatie van het djatituintje Ngesong, dat van het boschareaal was afgeschreven, werd eveneens onderhands aan den eenigen gegadigde gegund.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 32.

OVERZICHT van de in 1911 in werking gekomen boschperceelen.

Perceel	Boschdistrict.	Toegewezen aan.	Geraamde houtmassa.		Minimum inschrijvingssom.			Afgestaan voor.			Procent waarmede de vastgestelde of berekende minimum waarde overschreden werd.
			M³ timmerhout.	S. M. brandhout.	Voorden pachtschat.	Voor de retributie. per M³.	Voor de retributie. per S. M.	Pachtschat.	Retributie. per M³.	Retributie. per S. M.	
A. In het openbaar uitbestede perceelen.											
Wedagan	Kediri.	Djie Tjaij Hien . . .	4850	43000	102000	—	—	156200	—	—	53%
Telogo.	Z. Randoeblatoeng.	San Liem Kongsie . .	13800	61000	—	27.62	0.40	—	41.60	0.40	48%
Tegalredjo.	Ponorogo.	Javabosch	2980	26400	47523	—	—	87888	—	—	85%
Gading	Ngawi c. a.	Javabosch	1030	7300	16573	—	—	16888	—	—	2%
Walikoekoen	idem.	Ned. Ind. Houtaankap.	1800	16200	—	28.25	0.90	—	36.70	0.90	23%
Pajak.	idem.	idem.	5960	38400	—	23.88	0.70	—	31.54	0.70	38%
Kepoh	Z. Randoeblatoeng.	Njoo Kie Siong. . . .	6200	30000	—	16.63	0.24	—	34.40	0.34	100%
Watoebelah	Pekalongan c. a.	Ned. Ind. Houtaankap.	6600	20000	151828	—	—	268000	—	—	73%
Banjoeasin.	Kediri.	Javabosch	3068	46150	96049	—	—	116000	—	—	21%
B. Onderhands afgestane perceelen.											
Kloeweh Grogol . . .	N. Randoeblatoeng.	Ned. Ind. Houtaankap.	2108	19960	30260	—	—	30260	—	—	—
Ngesong	Kediri.	Njo Ing Tjiang	12800	13000	157275	—	—	157275	—	—	—
Gondoewoe	Todanan.	Javabosch	41	500	1076	—	—	1076	—	—	—

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

TABEL 33.

OVERZICHT van de wildhoutexploitatie op Java en Madoera over het jaar 1911.

BEHEERSEENHEDEN.	VERKREGEN HOUTMASSA.									
	Uit exploitatie in eigen beheer.		Exploitatie door tusschenkomst van aannemers.		Door aankap op last ten behoeve van 's Lands en gemeente werken.		Door aankap krachtens vergunning.		TOTAAL.	
	M³.	S. M.	M³.	S. M.	M³.	S. M.	M³.	S. M.	M³.	S. M.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. West-Preanger	2513	19866	—	—	118	—	221	2834	2855	22700
2. Oost-Preanger	2402	3303	—	—	1288	—	850	3687	4540	6999
3. West-Cheribon-Soemedang	—	—	—	—	31	60	86	—	117	60
4. Oost-Cheribon-Tegal	3095)	5673)	—	—	77	—	172	—	558	5673
5. Banjoemas	111	5734	—	—	441	—	1252	478	1807	6212
6. Pekalongan	—	—	—	—	—	—	14	—	14	—
9. Japara-Regaloh	—	—	—	—	—	—	35	—	35	—
20. Zuid-Soerabaja	8	—	—	—	—	—	—	—	8	—
24. Kediri	2	—	772	1544	—	—	13	—	787	1544
25. Pasoeroean	130000[4])	164[5])	—	—	—	—	65	—	654)	164[5])
26. Besoeki	127165[6])	3751	—	—	43	—	312	4062	13131	7813
28. Bagelen	—	95	—	—	—	—	—	—	—	95
Totaal	18094	38586	772	1544	1998	60	3053	11061	23917	51251

[1]) Uit het wildhoutbosch Kalipadoeng.
[2]) Aantal stuks bamboe.
[3]) Bovendien 26 pikol houtskool.
[4]) Bovendien 130000 stuks bamboe.
[5]) Hiervan 44 M³. diverse wildhoutsoorten, 8635 M³. bamboe en 3960 M³. sadengpalmen.

B. Wildhouthosschen. Tabel 33 geeft van de exploitatie der wildhoutbosschen op Java en Madoera een overzicht. Hier zijn om een sluitend geheel te verkrijgen, de uitkomsten van den aankap op last en die krachtens vergunning, mede vermeld.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Uit eigen exploitatie werden in totaal verkregen 18094 M³ timmerhout (benevens 130.000 stuks bamboe) en 38586 S.M. brandhout (bovendien 26 pikols houtskool). In 1910 waren deze cijfers 16483 M³ timmer- en 33642 S.M. brandhout.

Aankap door tusschenkomst van aannemers vond alleen plaats in het sonokling boschje Poeroetgading in Kediri, waar in het verslagjaar 772 M³ timmer- en 1544 S.M. brandhout werd verkregen.

De volgende bijzonderheden werden nog overgenomen uit de verschillende boschverslagen.

West-Preanger. Gekapt werd grootendeels om te voldoen aan plaatselijke behoefte aan timmer- en brandhout. het laatste vooral voor de in de omgeving der bosschen gelegen theeondernemingen. Ook werd een gedeelte der opbrengst regelmatig maandelijks te Soekaboemi in openbare veiling gebracht.

Oost-Preanger. De aankap had plaats op afgeschreven koffieterreinen en terreinen kortelings voor deze cultuur in gebruik genomen. In de boschreserve vindt mede zuiveringsgewijze exploitatie plaats. Het timmerhout vond gereede koopers te Bandoeng en omstreken, terwijl het brandhout door de theeondernemingen werd opgekocht.

Oost-Cheribon-Tegal. Het hier gekapte hout was uitsluitend afkomstig uit het in de vlakte gelegen en voor uitbreiding van bouwvelden der bevolking bestemde bosch Kalipadoeng, en het is opmerkelijk hoezeer de exploitatie van het hier aangetroffen betrekkelijk minderwaardige wildhout gunstige financieele resultaten afwerpt. De stijgende djatihoutprijzen maken dat deze houtsoorten voortdurend van meer belang voor de houtvoorziening van Java worden.

Banjoemas. Ook dit jaar bepaalde zich de wildhoutexploitatie tot de vloedbosschen bij Tjilatjap. Het hiervan afkomstige rizophoren-brandhout werd voor een groot deel aan den Dienst van de Staatsspoorwegen van de hand gedaan.

Reeds in het vorige verslag werd aangeteekend dat het brandhout uit de vloedbosschen voor gebruik bij spoor- en tramwegen ontschorst moet worden.

In het verslagjaar bleek het niet mogelijk de verkregen schors te gelde te maken en waar het verwijderen daarvan betrekkelijk kostbaar is, wordt door de onverkoopbaarheid der schors eene verdere ontwikkeling van den aankap van bakoe-bakoc brandhout ernstig belemmerd.

Zuid-Socrabaja. Een kleine hoeveelheid wildhout werd ten behoeve van 's Lands gevangenis te Soerabaja op aanvraag gekapt.

Kediri. De wildhoutexploitatie in eigen beheer bepaalde zich hier tot den onderhandschen verkoop van een nog aanwezig restant soeren- en sengon-hout aanvankelijk bestemd voor den aanmaak van kisten voor de verzending van caoutchouc, doch overcompleet geworden toen ter voorziening in de behoefte aan dergelijk kistenhout eene andere regeling werd getroffen.

Pasoeroean. In eigen beheer bepaalde zich de wildhoutexploitatie hier tot den aankap van bamboe en brandhout.

Besoeki Van bijzonder belang is de bamboe exploitatie ten behoeve van de tabakscultuur in dit gewest te achten. Daarnaast worden, mede hoofdzakelijk ten dienste van die cultuur, in belangrijke hoeveelheid sadengpalmen gekapt.

Het opwerken van hout op in ontginning gegeven gronden, waarbij in de eerste plaats Ketangi (Lagerstroemia speciosa Pers) wordt gekapt, vond mede op groote schaal plaats. Inmiddels zijn de geldelijke resultaten van deze belangrijke exploitaties nog niet in elk opzicht bevredigend te achten.

Bagelen. Van een afgeschreven Eucalyptusboschje werden de nog overgebleven boomen verkapt tot brandhout, dat ondershands werd verkocht, blijvende het opwerken van het hout voor rekening van den kooper.

C. Uitdunning der djatibosschen.

Tabel 34 geeft een overzicht van de in het verslagjaar verrichte uitdunningen in de djatibosschen. In tabel 35 is gespecificeerd hoedanig de gedunde oppervlakten waren verdeeld over de culturen van 0 — 10 jaren, die van 11 — 20 jaren, die van 21 — 30 jaren en de oudere culturen en secondaire bosschen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 34.

STAAT aangevende de uitkomst van de uitdunningen op Java en Madoera in 1911.

BOSCHDISTRICTEN EN HOUTVESTERIJEN.	Uitgestrektheid der djativerjongingen op ultimo 1910.	Gedund aantal H. A. in 1911.	Opbrengst in guldens in 1911.	Kosten in guldens in 1911.	Netto-opbrengst in guldens in 1911.	
					+	—
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1. West-Preanger	338	—	—	—	—	—
2. Oost-Preanger	2022	3	75	24	51	—
3. West-Cheribon-Soemedang	708	P. M.	—	5	—	5
4. Oost-Cheribon-Tegal	1886	—	—	—	—	—
5. Banjoemas	4706	112	2113	1153	960	—
6. Pekalongan-Kendal	3153	1209	18997	8791	10206	—
7. Grobogan	10644	—	—	—	—	—
8. Semarang-West-Soerakarta	4930	77	—	223	—	223
9. Japara en Regaloh	4446	420	4023	1178	2845	—
10. Noord-Randoeblatoeng	4071	46	—	44	—	44
11. Zuid-Randoeblatoeng	1854	367	13380	6166	7214	—
12. Blora	1379	—	—	—	—	—
13. Todanan	4349	177	702	412	290	—
14. Rembang	665	66	—	4	—	4
15. Kedewan	6030	537	4508	5053	—	545
16. Toeban	10436	589	4170	4425	45	—
17. Padangan	4183	602	11987	4542	7445	—
18. Bodjonegoro	6470	490	100	966	—	866
19. Noord Soerabaja-Madoera	6369	86	345	58	287	—
20. Zuid-Soerabaja	5802	346	6317	1951	4366	—
21. Ngawi-Oost-Soerakarta	11588	292	3941	1804	2137	—
22. Ponorogo	3344	371	1878	963	915	—
23. Madioen	6566	742	803	1956	—	1153
24. Kediri	9069	400	6663	2478	4185	—
25. Pasoeroean	5609	338	24745	3453	21292	—
26. Besoeki	1883	157	6087	3317	2770	—
27. Kedoe-Djokjakarta	1362	60	402	23	379	—
28. Bagelen	1259	75	6271	2286	3985	—
Totaal boschdistricten	125121	7562	117807	51275	69372	2840
1. Noord-Kradenan	2228	428	1617	197	1420	—
2. Noord-West-Wirosari	1591	158	478	425	53	—
3. Toeder	1874	98	1349	322	1027	—
4. Balo	878	95	274	399	—	125
5. Margasari	3286	278	12180	3075	9105	—
6. Ngarengan	1783	58	223	99	124	—
7. Oost-Tegal	1114	247	3288	994	2294	
8. West-Soelang	860	232	21	803	—	782
9. Grobogan-Oendakan	549	—	12	—	12	—
10. Oost-Soelang	320	P. M.	282	3	279	—
11. Manggar	640	43	769	384	385	—
12. Telawa	898	209	3192	1301	1891	—
13. Tjabak	376	66	—	7	—	7
14. Bandjaran	1595	6	69	28	41	—
15. Bloengoen	930	126	555	331	224	—
16. Nanas	1028	P. M.	—	57	—	57
17. Tanggoeng	1856	50	430	679	—	249
18. Pajaman	1547	407	523	811	—	288
19. Tempoeran	3993	49	—	19	—	19
20. Gedangan	1655	238	893	268	125	—
21. Karanggede	1180	—	—	—	—	—
Totaal houtvesterijen	30181	2788	25655	10202	16980	1527
Totaal boschdistricten	125121	7562	117807	51275	69372	2840
Totaal Generaal	155302	10350	143462	61477	86352	4367

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 35.

OPPERVLAKTE der in 1911 plaats gehad hebbende uitdunningen der djatibosschen gespecificeerd naar ouderdom der cultures.

BOSCHDISTRICTEN EN HOUTVESTERIJEN.	UITDUNNINGEN IN				TOTAAL.
	Culturen van 0—10 jaar	Culturen van 11—20 jaar	Culturen van 21—30 jaar	Oudere culturen en secondaire bosschen	
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1. West-Preanger	—	—	—	—	—
2. Oost-Preanger	—	—		3	3
3. West-Cheribon-Soemedang	—	—	—	—	—
4. Oost-Cheribon-Tegal	—	—	—	—	—
5. Banjoemas	5	97	—	10	112
6. Pekalongan-Kendal	413	372	290	134	1209
7. Grobogan	—	—	—	—	—
8. Semarang-West-Soerakarta.	—	77	—	—	77
9. Japara-Regaloh	—	123	257	40	420
10. Noord-Randoeblatoeng	—	46	—	—	46
11. Zuid-Randoeblatoeng	—	318	—	49	367
12. Blora	—	—	—	—	—
13. Todanan	58	117	2	—	177
14. Rembang	66	—	—	—	66
15. Kedewan	356	39	112	30	537
16. Toeban	135	249	5	200	589
17. Padangan	282	150	70	100	602
18. Bodjonegoro	404	86	—	—	490
19. Noord-Soerabaja-Madoera	49	37	—	—	86
20. Zuid-Soerabaja.	134	144	68	—	346
21. Ngawi-Oost-Soerakarta	63	41	38	150	292
22. Ponorogo	321	50	—	—	371
23. Madioen	591	151	—	—	742
24. Kediri	298	59	30	13	400
25. Pasoeroean	86	—	36	216	338
26. Besoeki	55	—	15	87	157
27. Kedoe-Djokjakarta	—	60	—	—	60
28. Bagelen	—	—	75	—	75
Totaal	3316	2216	998	1032	7562
1. Noord-Kradenan	1	340	87	—	428
2. Noord-West-Wirosari	136	22	—	—	158
3. Toeder	42	—	33	23	98
4. Balo	42	18	30	5	95
5. Margasari	11	142	69	56	278
6 Ngarengan	30	16	12	—	58
7. Oost-Tegal	150	73	2	22	247
8. West-Soelang	30	—	—	202	232
9. Grobogan-Oendakan.	—	—	—	—	—
10. Oost-Soelang	—	—	—	—	—
11. Manggar	—	6	—	37	43
12. Telawa	97	92	—	20	209
13. Tjabak	Niet afzonderlijk opgegeven.				66
14. Bandjaran	5	1	—	—	6
15. Bloengoen	—	4	107	15	126
16. Nanas.	—	—	—	—	—
17. Tanggoeng	—	—	50	—	50
18. Pajaman	—	407	—	—	407
19. Tempoeran	—	—	—	49	49
20. Gedangan	—	—	238	—	238
21. Karanggede	—	—	—	—	—
Totaal houtvesterijen	544[1])	1121[1])	628[1])	429[1])	2788
Totaal boschdistricten	3316	2216	998	1032	7562
Totaal generaal	3860[1])	3337[1])	1626[1])	1461[1])	10350

[1]) Uitgezonderd Tjabak.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Er werd dus in het verslagjaar eene iets belangrijker uitgestrektheid uitgedund, dan in het jaar 1910, zonder dat daarvan eene stijging der geldopbrengsten uit de dunningen het gevolg was. Dit laatste moet vermoedelijk grootendeels toegeschreven worden aan de omstandigheid, dat door vele beheerders eene betrekkelijk zwakke dunning wordt voorgestaan.

Volgens de afzonderlijke verslagen is men in nagenoeg alle beheerseenheden zoover, dat de plantsoenen, die blijkens hunne ontwikkeling voor eene uitdunning in aanmerking komen, ook in bewerking genomen zijn.

De hooge geldopbrengsten uit Pasoeroean zijn voor een gedeelte daaraan toe schrijven, dat een belangrijk deel van de bamboeexploitatie in dit boschdistrict als uitdunning beschouwd werd, op grond van de overweging, dat het oogsten van slechts enkele halmen van elke stoet inderdaad boschtechnisch als dunning beschouwd kan worden.

In Tabel 36 is slotte eene vergelijking gemaakt tusschen de resultaten der uitdunning in het verslagjaar en enkele voorafgaande jaren.

TABEL 36.

OVERZICHT van de uitdunningen der djatiplantsoenen van 1902 af.

JAAR. 1	Gedund areaal in H.A. 2	Opbrengst in guldens. 3	Uitgaven in guldens. 4	Saldo in guldens. 5	Opbrengst per H. A. gedunde oppervlakte in guldens. 6
1911	10350	143462	61477	81985	7,92
1910	9404	161691	73646	91045	9,68
1909	10531	136236	63807	72429	6,88
1908	11377	171757	73382	98375	8,65
1907	11403	137657	60918	76739	6,73
1906	11963	126461	58946	67515	5,64
1905	11614	103119	53313	49806	4,29
1904	11422	93020	50372	42648	3,73
1903	8821	75835	45026	30809	3,49
1902	10089	57299	42610	14689	1,45

§ 10. Ongeregelde exploitatie.

De ongeregelde exploitatie, nader te verdeelen in aankappen op last ten behoeve van Lands- en dessawerken en aankappen op vergunning, leverde in het verslagjaar 12145 M³. timmer- en 13176 S.M. brandhout op; waarvan respectievelijk 7094 M³. en 2055 S.M. djati en 5051 M³. en 11121 S.M. wildhout.

Eene specificatie van deze opbrengsten is in de tabellen 37 en 38 vervat.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 37.

OVERZICHT van de hoeveelheden en de geldswaarde van het door aankap op last verkregen hout.

BOSCHDISTRICT.	DJATIHOUT, GEBEZIGD TOT						WILDHOUT, GEBEZIGD TOT					
	Landswerken. (inclusief gewestelijke werken).			Dessawerken.			Landswerken. (inclusief gewestelijke werken).			Dessawerken.		
	M³. timmerhout.	S. M. brandhout.	geregulariseerd bedrag in guldens.	M³. timmerhout.	S. M. brandhout.	geldswaardig bedrag in guldens.	M³. timmerhout.	S. M. brandhout.	geregulariseerd bedrag in guldens.	M³. timmerhout.	S. M. brandhout.	geldswaardig bedrag in guldens.
West-Preanger	1	—	14	44	—	694	59	—	682	59	—	716
Oost-Preanger	274	—	3596	1684	—	31566	200	—	2162	1088	—	16482
West-Cheribon-Soemedang	—	—	—	301	—	3149	31	60	418	—	—	—
Oost-Cheribon-Tegal	41	—	181	317	—	3389	—	—	—	77	—	421
Banjoemas	—	—	—	869	—	9268	—	—	—	141	—	2117
Pekalongan c. a.	—	60	—	10	—	139	—	—	—	—	—	—
Grobogan	—	—	—	61	—	1179	—	—	—	—	—	—
Semarang-West-Soerakarta	—	—	—	19	—	368	—	—	—	—	—	—
Japara	—	—	—	41	—	615	—	—	—	—	—	—
Noord-Randoeblatoeng	—	—	—	7	—	165	—	—	—	—	—	—
Blora	—	—	—	24	—	400	—	—	—	—	—	—
Todanan	—	—	—	13	—	168	—	—	—	—	—	—
Kedewan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Toeban	120	—	1861	69	—	818	—	—	—	—	—	—
Padangan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bodjonegoro	56	—	—[1])	69	—	939	—	—	—	—	—	—
Zuid-Soerabaja	—	—	—	823	—	6702	—	—	—	—	—	—
Ngawi-Oost-Soerakarta	65	—	—[1])	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ponorogo	18	—	273	204	—	5277	—	—	—	—	—	—
Kediri	164	—	3044	392	—	6577	—	—	—	—	—	—
Pasoeroean	—	—	—	7	—	94	—	—	—	—	—	—
Besoeki	347	—	3522	374	—	5077	—	—	—	43	—	427
Kedoe-Djogjakarta	—	—	—	218	—	3822	—	—	—	—	—	—
Bagelen	—	—	—	75	—	626	—	—	—	—	—	—
Totaal	1086	60	13391	5621	—	81032	290	60	3262	1708	—	20163

[1]) Uitsluitend voor den Dienst van het Boschwezen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

TABEL 38.

OVERZICHT van de hoeveelheden van het krachtens vergunning gekapt hout en de daarvoor bedongen retributieën.

BOSCHDISTRICT.	DJATIHOUT (UITSLUITEND INLANDERS)			WILDHOUT UIT											
				IN STAND TE HOUDEN BOSSCHEN.						NIET IN STAND TE HOUDEN BOSSCHEN.					
				EUROPEANEN.			INLANDERS.			EUROPEANEN.			INLANDERS.		
	M³. timmerhout.	S. M. brandhout.	retributie f.	M³. timmerhout.	S. M. brandhout.	retributie. f.	M³. timmerhout.	S. M. brandhout.	retributie. f.	M³. timmerhout.	S. M. brandhout.	retributie. f.	M³. timmerhout.	S. M. brandhout.	retributie. f.
West-Preanger	—	—	—	25	2000	1261	—	—	—	—	—	—	199	854	536
Oost-Preanger	55	1529	1141	182	—	146	—	—	—	20	1860	346	648	1827	1668
West-Cheribon-Soemedang	8	—	50	19	—	222	—	—	—	—	—	—	67	—	392
Oost-Cheribon-Tegal	26	—	256	—	—	—	—	—	—	—	—	—	172	—	620
Banjoemas	4	—	49	—	—	—	1033	363	418	—	—	—	219	115	310
Pekalongan c. a.	6	466	71	—	—	—	—	—	—	14	—	25	—	—	—
Japara	—	—	—	—	—	—	35	—	64	—	—	—	—	—	—
Toeban	10	—	203	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zuid-Soerabaja	210	—	2124	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kediri	—	—	—	—	—	—	13	—	38	—	—	—	—	—	—
Pasoeroean	68	—	406	—	—	—	—	—	—	7	—	84	58	—	76
Besoeki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	31	332	4062	1550
TOTAAL	387	1995	4300	226	2000	1629	1081	363	520	51	1860	486	1695	6838	5152

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Geheel in overeenstemming met de gestadige toename van de intensiteit van het boschbeheer, is ook in het verslagjaar de hoeveelheid timmerhout die op deze wijze werd geoogst, geredneerd kunnen worden.

Wat de aankap op vergunning betreft is het tijdstip niet ver meer, dat deze wijze van houtverkrijging geheel afgeschaft zal kunnen worden, hetgeen slechts aan de gesteldheid der bosschen ten goede kan komen.

§ 11. Verkoop en vervreemding van het hout.

In tabel 39 is aangegeven, welke koopsommen in de verschillende beheerseenheden zijn verkregen voor het op venduties verkocht hout, waarvan de hoeveelheden zijn vermeld in tabel 40. In tabel 41 is het resultaat opgenomen van de onderhandsche verkoopingen van door eigen exploitatie verkregen hout.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 39.

ZUIVERE opbrengst van het in 1911 op vendutie verkochte hout, afkomstig van exploitatie in eigen beheer, uitdunning en achterhaling van gestolen houtwerken op Java en Madoera.

BOSCHDISTRICTEN EN HOUTVESTERIJEN.	Djatihout	Wildhout	Uitdunningshout	Totaal	AANMERKINGEN.
	Guldens.	Guldens.	Guldens.	Guldens.	
1	2	3	4	5	6
1. West-Preanger	—	36591	—	36591	[1]) Voor hout afkomstig uit het bosch Kalipadoeng.
2. Oost-Preanger	77229	68198	—	145427	
3. West-Cheribon-Soemedang	27014	—	—	27014	
4. Oost-Cheribon-Tegal	—	2546[1])	—	2546	
5. Banjoemas	2354	—	914	3268	
6. Pekalongan-Kendal	—	—	14680	14680	
7. Grobogan	76636	—	—	76636	
8. Semarang-W.-Soerakarta	3673	—	—	3673	
9. Japara en Regaloh	16998	—	827	17825	
10. Noord-Randoeblatoeng	—	—	—	—	
11. Zuid-Randoeblatoeng	127669	—	7175	134844	
12. Blora	1734	—	—	1734	
13. Todanan	—	—	—	—	
14. Rembang	—	—	—	—	
15. Kedewan	5165	—	420	5585	
16. Toeban	188479	—	—	188479	
17. Padangan	91692	—	5126	96818	
18. Bodjonegoro	65726	—	—	65726	
19. N.-Soerabaja-Madoera	111851	—	—	111851	
20. Zuid-Soerabaja	—	—	—	—	
21. Ngawi-Oost-Soerakarta	35299	—	—	35299	
22. Ponorogo	12283	—	—	12283	
23. Madioen	81608	—	—	81608	
24. Kediri	24861	4	2049	26917	
25. Pasoeroean	15351	—	18770	34121	
26. Besoeki	24770	1360	1492	27622	
27. Kedoe-Djogja	21634	—	—	21634	
28. Bagelen	—	—	—	—	
Totaal	1012029	108699	51453	1172181	
1. Noord-Kradenan	46347	—	15	46362	
2. Noord-West-Wirosari	51234	—	303	51537	
3. Toeder	8315	—	—	8315	
4. Balo	77873	—	—	77873	
5. Margasari	98747	3106	3957	105810	
6. Ngarengan	56924	—	223	57147	
7. Oost-Tegal	65505	2250	694	68449	
8. West-Soelang	38992	—	—	38992	
9. Grobogan-Oendakan	39552	—	—	39552	
10. Oost-Soelang	52871	—	—	52871	
11. Manggar	44998	128	319	45445	
12. Telawa	57846	—	713	58559	
13. Tjabak	140842	—	—	140842	
14. Bandjaran	43176	—	—	43176	
15. Bloengoen	186203	—	—	186203	
16. Nanas	43222	—	—	43222	
17. Tanggoeng	44976	—	—	44976	
18. Pajaman	—	—	—	—	
19. Tempoeran	8124	—	—	8124	
20. Gedangan	25452	—	166	25618	
21. Karanggede	—	—	—	—	
Totaal Houtvesterijen	1131199	5484	6390	1143073	
„ Boschdistricten	1012029	108699	51453	1172181	
Totaal Generaal	2143228	114183	57843	2315254	

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

TABEL 40.

IN 1911 op vendutie verkochte hoeveelheid hout.

BOSCHDISTRICTEN EN HOUTVESTERIJEN.	M³. TIMMERHOUT.			S. M. BRANDHOUT.			AANMERKINGEN.
	Djatihout exclusief uitdunningshout.	Wildhout.	Uitdunningshout.	Djatihout exclusief uitdunningshout.	Wildhout	Uitdunningshout.	
1	2	3	4	5	6	7	8
1 West-Preanger	—	1094	—	—	9	—	[1]) Van de opbrengst van het wildhoutbosch Kalipadoeng werden totaal verkocht 109 M³ timmerhout en 434 pikols houtskool, niet afzonderlijk is vermeld welk gedeelte daarvan in het openbaar geveild is en hoeveel ondershands is afgestaan. [2]) Pikols kesambihoutskool.
2 Oost-Preanger	2836	1616	—	1100	—	—	
3 West-Cheribon c. a.	1227	—	—	3631	—	—	
4 Oost-Cheribon-Tegal	—	— [1])	—	—	— [1])	—	
5 Banjoemas	100	—	—	15	—	719	
6 Pakalongan-Kendal	—	—	502	—	—	5343	
7 Grobogan	2865	—	—	200	—	—	
8 Semarang-West-Soerakarta	200	—	—	3673	—	—	
9 Japara-Regaloh	589	—	138	1150	—	—	
10 N.-Randoeblatoeng	—	—	—	—	—	—	
11 Z.-Randoeblatoeng	4539	—	145	10279	—	3700	
12 Blora	57	—	—	—	—	—	
13 Todanan	—	—	—	—	—	—	
14 Rembang	—	—	—	—	—	—	
15 Kedewan	—	—	—	3488	—	200	
16 Toeban	6141	—		2479	—	—	
17 Padangan	3964	—	305	1000	—	—	
18 Bodjonegoro	1975	—	—	5825	2557[2])	—	
19 N.-Soerabaja c. a.	2722	—	—	11601	—	—	
20 Z.-Soerabaja	—	—	—	—	—	—	
21 Ngawi-Oost-Soerakarta	1401	—	—	30	—	—	
22 Ponorogo	437	—	—	—	—	—	
23 Madioen	2742	—	—	—	—	—	
24 Kediri	711	—	181	3023	—	—	
25 Pasoeroean	360	—	628	6273	—	4514	
26 Besoeki	937	76	147	400	—	67	
27 Kedoe-Djokjakarta	1208	—	—	229	—	—	
28 Bagelen	—	—	—	—	—	—	
Totaal	35011	2786	2046	54396	9 2557[2])	14543	
1 Noord-Kradenan	1970	—	1	2016	—	—	
2 N.-W.-Wirosari	1967	—	18	2899	—	—	
3 Toeder	354	—	—	—	—	—	
4 Balo	2675	—	—	—	—	—	
5 Margasari	3522	3655	268	2017	—	—	
6 Ngarengan	2218	—	25		—	—	
7 Oost-Tegal	2075	—	—	665	—	—	
8 West-Soelang	1471	—	—	1258	—	—	
9 Grobogan-Oendaken	1422	—	—	4573	—	—	
10 Oost-Soelang	1394	—	—	3300	—	—	
11 Manggar	1940	—	18	—	102[2])	—	
12 Telawa	2503	—	51	—	—	—	
13 Tjabak	4216	—	—	1950	—	—	
14 Bandjaran	1759	—	—	—	—	—	
15 Bloengoen	5764	—	—	6150	—	—	
16 Nanas	1319	—	—	—	—	—	
17 Tanggoeng	1414	—	—	1000	—	—	
18 Pajaman	—	—	—	—	—	—	
19 Tempoeran	350	—	—	—	—	—	
20 Gedangan	848	—	6	—	—	—	
21 Karanggede	—	—	—	—	—	—	
Totaal houtvesterijen	39161	3655	387	25858	102[2]) 9	14543	
Totaal boschdistricten	35011	2786	2046	54396	2557[2])		
SAMEN	74172	6441	2433	80254	9 2659[2])	14543	

TABEL 41.

OVERZICHT van de plaats gevonden onderhandsche verkoopingen van djatihout, wildhout en andere boschproducten over het jaar 1911.

BOSCHDISTRICTEN EN HOUTVESTERIJEN.	AANTAL PROCESSEN-VERBAAL.			VERKOCHT AAN									
				Europeanen en Maatschappijen.	Chinezen en andere Vr.-Oosterl.	Inlanders.	De bevolking en bloc.	Djatihout uit exploitatie in eigen beheer.	Wildhout uit exploitatie in eigen beheer.	Hout uit uitdunningen.	Hout door de politie achterhaald.	Houtskool, basten en andere boschproducten	TOTAAL.
	Djati.	Wildhout.	Andere boschproducten.	Aantal.				Bedrag in guldens.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1. West-Preanger. . .	—	216	9	222	9	7	—	—	62833	—	—	197	63030
2. Oost-Preanger. . .	24	18	—	39	1	2	—	5023	8977	75	—	—	14075
3. W.-Cherib.-Soemed .	70	—	—	12	17	42	—	11545	—	—	—	—	11545
4. O.-Cherib.-Tegal. .	121	3	3	5	24	409	—	7038	59574)	—	—	635	136304)
5. Banjoemas	15	48	—	29	18	17	—	253	7616	1199	—	—	9068
6. Pek.-Kendal. . . .	147	—	—	7	100	40	—	1623	—	4283	—	16	5922
7. Grobogan	51	—	28	42	25	12	—	64679	—	—	—	1065	65744
8. Semarang-W.-Srk. .	15	2	—	13	—	2	2	14218	12	—	14	4	14248
9. Japara-Regaloh . .	167	1	2	2	17	447	—	10810	158	3196	—	73	13737
10. Noord-Randoebl. .	20	—	4	19	—	5	—	5157	—	—	—	863	6020
11. Zuid-Randoebl. . .	472	—	—	60	126	286	—	30087	—	6205	—	—	36292
12. Blora	9	—	2	11	—	—	—	319	—	—	—	127	446
13. Todanan.	10	1	—	8	4	4	1	51	—	702	—	—	753
14. Rembang.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15. Kedewan	100	—	15	33	11	57	14	14008	—	4388	—	1273	19669
16. Toeban	282	—	1	13	24	140	32	32191	—	4470	441	7	37109
17. Padangan	104	—	—	44	38	33	—	47623	—	6861	—	—	54484
18. Bodjonegoro . . .	23	—	2	10	5	23	—	6880	—	100	—	15	5995
19. Noord-Srb.-Mad . .	245	—	8	51	11	206	—	65331	—	345	—	88	65764
20. Zuid-Soerabaja . .	94	—	—	5	14	—	52	6612	—	5256	—	—	11868
21. Ngawi-Oost-Srk . .	99	—	1	27	4	72	—	11012	—	3941	708	680	16371
22. Ponorogo	177	—	—	71	50	706	—	10749	15	1350	—	5964	18078
23. Madioen.	86	1	13	73	37	32	36	16574	168	803	—	805	18350
24. Kediri.	120	2	3	40	59	223	—	8897	112	4241	341	120	13711
25. Pasoeroean. . . .	87	41	—	57	20	82	—	3026	8841	5976	287	56	18186
26. Besoeki	128	273	38	69	26	220	—	10158	82790	4595	110	3248	100901
27. Kedoe-Djokjakarta .	99	20	—	12	14	393	—	7738	—	402	—	—	8140
28. Bagelen	50	10	—	53	9	185	—	63	378	5885	—	—	6331
TOTAAL . . .	2815	636	129	1013	663	3645	137	390200	177857	61273	1901	15236	649467
1. Noord-Kradenan . .	289	—	—	45	34	210	—	31434	—	1602	—	—	33036
2. N.-W.-Wirosari . .	151	—	13	32	10	110	12	12990	—	175	—	496	13661
3. Toeder	86	—	—	9	—	247	—	13263	—	1349	—	—	14612
4. Balo	113	—	—	22	—	152	—	15900	3054	274	—	—	16174
5. Margasari	383	98	49	143	358	1166	1667	32149	—	8223	—	678	44104
6. Ngarengan	28	—	—	12	—	—	16	15392	1687	—	—	—	15392
7. Oost-Tegal. . . .	175	24	—	12	109	175	—	11002	—	2593	—	—	15282
8. West-Soelang . . .	15	—	—	3	5	7	—	4735	—	21	—	—	4756
9. Grobogan-Oendak. .	70	—	—	18	7	17	28	23111	—	12	—	—	23123
10. Oost-Soelang . . .	34	—	—	14	2	18	—	9059	134	282	—	—	9341
11. Manggar.	51	2	2	32	1	31	—	28067	22	450	414	119	29184
12. Telawa	89	28	—	33	—	84	—	24225	—	2157	158	1215	27777
13. Tjabak	27	—	—	25	1	1	—	20942	8	—	—	290	21232
14. Bandjaran	149	12	—	8	26	227	—	5967	—	69	—	716	6760
15. Bloengoen	81	—	6	65	22	—	—	41944	—	555	—	724	43223
16. Nanas.	6	—	—	6	—	—	—	3347	—	—	—	—	3347
17. Tanggoeng. . . .	33	—	—	33	—	—	—	17933	—	430	—	—	18363
18. Pajaman.	3	—	—	3	—	—	—	17	—	523	—	—	540
19. Tempoeran	14	—	—	3	—	—	—	16244	—	—	—	—	16244
20. Gedangan	14	6	—	12	1	7	—	6335	—	227	—	315	6877
21. Karanggede. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal Houtvesterijen	1811	170	70	530	576	2452	1723	334056	4905	18942	572	4553	363028
„ Boschdistricten	2815	636	129	1013	663	3645	137	390200	177857	64273	1901	15236	649467
TOTAAL GENERAAL. .	4626	806	199	1543	1239	6097	1860	724256	182762	83215	2473	19789	10124952)

1) Waarvan een bedrag van f 5933 verkregen voor hout uit het bosch Kalipadoeng.

2) Bovendien werd aan de Javasche Boschexploitatie Maatschappij uit het boschdistrict Semarang ca en de houtvesterijen Manggar en Telawa respectievelijk voor f 774.— f 1560.— en f 2522.— hout afgegeven.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Op vendutie is in 1911 voor f 2.143.228 aan djatihout afkomstig van eigen exploitaties, voor f 114183.— aan wildhout en voor f 57843.— aan uitdunningshout verkocht.

Bovendien werd in openbare veiling van djatihout uit Moena voor f 50398.— verkocht en voor f 4030.— aan boschproducten. Aangehaald hout uit de Buitenbezittingen bracht f 306.— op. Ten slotte moet er de aandacht op gevestigd worden dat in het openbaar verkochte caoutchouc f 246.764.— opbracht, waardoor totaal aan zuiver rendement van venduties f 2616752 geboekt kon worden. Dit bedrag is voor zoover hout en boschproducten betreft f 656392.— hooger, dan in het voorafgaand jaar, ongetwijfeld een zeer bevredigend resultaat.

Dat de opbrengst der onderhandsche verkoopingen van hout en boschproducten, afgezien van de verkoopingen van hout op bepaalde stapelplaatsen en massa, vergeleken bij die van het vorig jaar f 188021 minder was (f 1017351.— tegen f 1205372 in 1910), was het gevolg van de opzettelijke beperking van deze wijze van vervreemding, waarvan reeds melding is gemaakt op blz. 58 van het verslag over 1910.

Naar meerdere beperking van de onderhandsche verkoopingen wordt ook verder gestreefd, waarvoor in het verslagjaar voorstellen werden gedaan om de gelegenheid tot het houden van kleine openbare verkoopingen door de boschbeheerders zonder tusschenkomst van vendukantoren te openen.

Hoewel voor de verzilvering van producten en voor bepaalde leveringen, als die van brandhout aan spoor- en tramwegen het systeem van onderhandschen verkoop niet gemist kan worden, mag verwacht worden, dat de bedoelde voorstellen, die sedert bekrachtigd werden, het mogelijk zullen maken den onderhandschen verkoop zoover te beperken als om boschpolitieke en administratieve redenen noodzakelijk is.

Het contract met de „Borneo Company Limited" betreffende den afstand van het op de stapelplaats Ngandang (Zuid-Randoeblatoeng) aangebracht hout was in het verslagjaar niet meer van kracht; alle andere met bovengemelde en andere maatschappijen en houthandelaren gesloten contracten van gelijksoortige strekking liepen nog door; nieuwe overeenkomsten werden niet aangegaan. Met verwijzing overigens naar tabel 42 moge hier worden aangestipt, dat de op deze wijze aan een vijftal contractanten afgestane houtmassa in totaal 21566 bedroeg, opbrengend f 605080 d.i. 2069 M³. en f 97856 meer dan in 1910.

Bovendien werd in opvolging van het G. B. van 23 Juli 1910 No. 46 j.o. 29 Juli 1911 No. 51 aan de Javasche Boschexploitatie Maatschappij uit het Boschdistrict Semarang c.a. en de houtvesterijen Manggar, Telawa, Tanggoeng en Gedangan ondershands eene hoeveelheid van 221,537 M³. timmerhout tegen een restitutie van f 4856.— afgestaan als vergoeding voor vroeger in een harer perceelen gekapt hout voor den bouw van woningen voor het Boschwezen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 42.

OVERZICHT van de ingevolge gesloten contracten in 1911 plaats gevonden verstrekkingen van de geheele houtmassa uit eenige exploitatie afkomstig.

NAAM DER VERZAMEL- EN STAPELPLAATSEN.	NAAM VAN DEN CONTRACTANT.	Geheele houtmassa.			Verschuldigd bedrag.		Rondhoutprocent.
		Kantrecht beslagen.	Rondhout.	Totaal.	Totaal in guldens.	eenheidsprijs.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Noord-Kradenan	Th. L. Kan.	284	1232	1516	51347	57	81
Noord-West-Wirosari. . . .	„ „ „	138	978	1416	49647	54	69
Nglambangan (Padangan) . .	Borneo Comp. Ld.	1022	385	1407	45205	37	27
Ngidoeng (Padangan). . . .	„ „ „	1400	427	1827	65794	41	23
Kapas (Bodjonegoro). . . .	„ „ „	765	597	1362	41182	39	44
Korgan (Padangan)	„ „ „	1365	223	1588	51296	35	14
Sentoel (Toeder)	„ „ „	429	939	1368	36211	40	68
Todanan	Java Bosch. Exp. Mij.	1506	24	1590	41453	26	1½
Pakel (Kedewan)	„ „ „ „	60	53	113	1465	17	47
Kanten „	„ „ „ „	168	540	708	8446	20	76
Petak „	„ „ „ „	386	129	515	11238	25	25
Bettet „	„ „ „ „	727	102	829	12510	15	10
Merong „	„ „ „ „	159	29	188	4283	25	15
Oelotopo „	„ „ „ „	971	368	1339	26457	23	27
Kendori „	„ „ „ „	177	43	220	5315	27	20
Grobogan-Oendakan	Ned. Ind. Houtaankap Mij.	1981	1422	3406	96070	36	42
West-Soelang	San Liem Kongsie.	1378	796	2174	58161	33	37
	Totaal. . . .	13279	8287	21566	606080	37	38

N. B. De eenheidsprijzen in kolom 7 zijn verkregen door de bedragen, in kolom 6 vermeld, te deelen door het getal, gevonden door bij de in kolom 3 genoemde houtmassa de helft van de in kolom 4 vermelde hoeveelheid op te tellen.

Het verschaffen van bedrijfszekerheid aan den groothandel.

In het vorige jaarverslag werd onder dit hoofd medegedeeld, dat 't wenschelijk voorkwam den groothouthandel in den overgangstoestand waarin het Boschwezen zich thans bevindt eenige bedrijfszekerheid te geven in verband met de voortschrijdende omzetting van exploitatie (aankap) door tusschenkomst der particuliere industrie in staatsexploitatie. Deze bedrijfszekerheid zou bestaan in 't ondershands afstaan van een zekere hoeveelheid hout, welke den groothandelaren, die tevens meerendeels behooren tot degenen die tot nu toe de perceelsgewijze aankappen voor 't Gouvernement bewerkstelligden, in de gelegenheid zou stellen ten allen tijde de beschikking te hebben over een vasten houtvoorraad, ter dekking van contractueele leveringen, wanneer zich 't geval voordeed, dat 't op de openbare veilingen verkregen hout daartoe ontoereikend zou zijn. Door die onderhandsche leveringen te baseeren op een

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

telken jare opnieuw vast te stellen leveringsprijs waarborgt 't Gouvernement zich een rationeele winst, terwijl aan 't bedrijf der groothouthandelaren de stabiliteit verzekerd wordt, welke 't behoeft. De realiseering van het product van 's Lands' hosschen is in de hoogste mate gebaat bij 't bestaan vau een bloeienden groothouthandel, niet echter bij een toestand van tijdelijke verkrijging van exhorbitante prijzen, welke gegelegenheidskoopers, die eens een kansje in den houthandel willen wagen, aanleggen op de Gouvernements houtveilingen en bij de aanbesteding der exploitatie van boschperceelen. Dergelijke door leeken toegejuichte manipulaties kunnen slechts leiden tot teleurstellingen, welke door de tijdelijke hooge ontvangsten niet worden goedgemaakt. De ervaren houthandelaar kan tegen die somtijds bestede fancyprijzen niet koopen, omdat die geen winstmarge laten, welke 't hedrijf loonend maakt; hij zou dus, zonder 't uitzicht op een hem gegarandeerden voorraad, tijdelijk in ongelegenheid geraken door niet te kunnen voldoen aan de leveringen, welke in den regel geruimen tijd vooraf moeten worden gecontracteerd. Bestond de zekerheid, dat de hooge prijzen zich op den duur konden handhaven, en degenen, die thans onverklaarbaar hooge prijzen bij de houtveilingen besteden de plaats zouden kunnen innemen van de lichamen die tot nu toe het grootste gedeelte van 't Gouvernements hout realiseerden, dan zouden buitengewone maatregelen niet noodig zijn; maar die zekerheid bestaat allerminst, integendeel is de veronderstelling niet gewaagd, dat velen zich de vingers zullen branden en zich zullen terugtrekken; dat de houtprijzen weer, zij 't ook niet tot 't vroegere niveau, zullen dalen en dat de gelegenheidskoopers niet in de plaats zullen kunnen treden van den thans nog bestaanden groothouthandel.

De onderhandsche afgifte van hout, is in bovenstaand verhand heschouwd, als tijdelijke maatregel dan ook op hare plaats te achten en evengoed te motiveeren als een andere maatregel, welke eveneens 't handhaven van een gezonden houthandel beoogt, n. m. l. de consequente bestrijding der timmerhoutverstrekkingen aan Landswerken, waarbij de houtvoorziening even goed kan plaats hebben door inkoop bij den handel; de fogische opvatting om den houthandel, dien 't Gouvernement niet ontberen kan, geene concurrentie aan te doen, door de aanzienlijke houtmassa's, ter voorziening in eigen behoefte, uit eigen voorraad te putten, is thans als principe aangenomen, en alleen als onvermijdelijke uitzonderingsmaatregel wordt de houtverstrekking toegepast.

In 1911 werd aan twee groothandelaren in hout door de Regeering de onderhandsche levering van 5000 M³. timmerhout gedurende 1912 toegezegd.

§ 12. Caoutchoucbedrijf van het Boschwezen.

In het algemeen:

In het jaarverslag over 1910 werd vermeld, dat een houtvester speciaal belast werd met de leiding van en de contrôle op het caoutchoucbedrijf van het boschwezen, die een intensiever beheer had voor te hereiden en in te voeren. Met de invoering van dat intensiever bedrijf is in het verslagjaar voortgegaan door aanstelling van tijdelijk personeel, verbetering van de tapmethode en de bereiding van het product, intensiever onderhoud van de bestaande aanplanten en betere regeling van den verkoop. Verder werden de meest daarvoor in aanmerking komende complexen afgescheiden van de beheerseenheden waartoe ze behoorden en samengevoegd tot Gouvernements caoutchouconderneming van het Boschwezen, waarvan het beheer werd toevertrouwd aan administrateurs onder direct toezicht van den Leider van het caoutchoucbedrijf.

Bij de Gouvernements Besluiten van 5 April en 26 Augustus 1911 Nos. 25 en 4 (Staatsbladen Nos. 276 en 489) werden de navolgende vijf ondernemingen genoemd:

Tjikoempaj-Tjipinang
Merboeh
Kalitelo
Balong en
Banjoemanis.

Het ligt in de bedoeling met de vorming van ondernemingen uit de bestaande complexen voort te gaan, als de resultaten van de reeds gevormde daartoe aanleiding geven.

Ten einde een juist inzicht in het bedrijf te verkrijgen zijn de noodige stappen reeds gedaan om eene commereieele boekhouding bij het caoutchouchedrijf in te voeren. Zonder tegenspoed kan die boekhouding ultimo 1912 ingevoerd zijn.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Uitgestrektheid.

Op ultimo 1910 bedroeg de uitgestrektheid van de complexen met duurzaam bedrijf:

Ficus elastica	4957.50 H.A.
Hevea brasiliensis	737.— „
Castilloa elastica.	29.— „
Manihot soorten	8.— „
Totaal . .	5731.50 H.A.

In tabel 43 is aangegeven welke veranderingen in het verslagjaar zijn tot stand gekomen.

De uitbreidingen bedroegen:

Ficus elastica.	21.50 H.A.
Hevea brasiliensis	457.50 „
Totaal . .	479.— H.A.

De complexen in de boschdistricten Oost-Cheribon-Tegal, Bodjonegoro en Kedoe c. a. met eene uitgestrektheid van 208 H.A. zijn van deze complexen afgevoerd en gevoegd bij de kulturen zonder duurzaam bedrijf, omdat door de verbeterde inzichten en de verkregen resultaten gebleken is, dat die complexen voor een duurzaam bedrijf niet geschikt zijn.

Op ultimo 1911 was dus de uitgestrektheid.

Ficus etastica.	4771.— H.A.
Hevea brasiliensis	1194.50 „
Castilloa elastica.	29.— „
Manihot soorten	8.— „
Totaal . .	6002.50 H.A.

In de uitgestrektheid der kulturen zonder duurzaam bedrijf kwam alleen in zooverre verandering, dat deze met 208 H.A. vermeerderde. door overgang van de bovengenoemde complexen.

In tabel 44 vindt men de uitgestrektheden dier culturen vermeld.

Op ultimo 1911 bedroegen deze:

Ficus elastica.	1237.— H.A.
Hevea brasiliensis	140.— „
Totaal . .	1377.— H.A.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 43.

STAAT van complexen met duurzaam bedrijf.

NAMEN DER BOSCHDISTRICTEN EN HOUTVESTERIJEN.	NAMEN DER ONDERNEMINGEN EN COMPLEXEN.	Uitgestrektheid in H. A. op ultimo 1910.				Uitbreiding 1911 in H. A.			Uitgestrektheid in H. A. op ult°. 1911	TOELICHTINGEN	
		Ficus elastica	Hevea brasiliensis	Castilloa elastica	Totaal	Ficus elastica	Hevea brasiliensis	Totaal			
	ONDERNEMINGEN										
	Tjikoeroepaj-Tjipinang	220	56	—	276	—	150	150	426	Oost-Preanger	Voorheen gelegen in het boschdistrict of de houtvesterij
	Merboeh	25	108	21	154	—	126	126	280	Pekalongan c. a.	
	Kalitelo	486	280	—	766	—	20	20	786	Ngarengan	
	Balong	594	—	—	594	—	40	40	634	Japara en	
	Banjoemanis	441	—	—	441	—	—	—	441	Bandjaran	
	COMPLEXEN										
West-Preanger	Goenoeng Toegoe	110	82	—	192	—	35	35	227		
Pekalongan c. a.	Boewaran	148	—	—	148	—	36	36	184		
id	Blimbing	—	202	—	202	—	15	15	217		
id	Soebah	471	4	—	475	—	—	—	475		
id	Redjosari-Tempoeran	187	6	8	201	—	—	—	201		
Ngawi c. a.	Begal Banjoebiroe	622⅝	—	—	622⅝	—	10⅝	10⅝	633		
Banjoemas	Goenoeng Boentoe selok	195	—	—	195	—	18	18	213		
id	„ Djampang c. a.	209	—	—	209	—	—	—	209		
Zuid-Soerabaja	Djaboeng	149⅝	—	—	149⅝	—	—	—	149⅝		
Kediri	Pare	250	7	—	257	—	7	7	264		
Besoeki	Menampoe	175	—	—	175	—	—	—	175		
Bagelen	Ngalian	378	—	—	378	—	—	—	378		
Margasari	—	88⅝	—	—	88⅝	21⅝	—	21⅝	110		
Oost-Cheribon-Tegal	Moga	83	—	—	83	—	—	—	—		
Bodjonegoro	—	42	—	—	42	—	—	—	—		
Kedoe c. a.	—	83	—	—	83	—	—	—	—		
	TOTAAL	4957⅝	715	29	5731⅝	21⅝	457	479	6002⅝		
									t. w. 4771.—		Ficus
									1194,50		Hevea
									29.—		Castilloa
									8.—		Manihot

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 44.

STAAT van de kulturen zonder duurzaam bedrijf.

BOSCHDISTRICTEN EN HOUTVESTERIJEN.	Uitgestrektheid in H. A. op ultimo 1910.			Uitgestrektheid in H. A. op ultimo 1911.		
	Ficus elastica	Hevea brasiliensis	Totaal	Ficus elastica	Hevea brasiliensis	Totaal
Oost-Preanger	23	—	23	23	—	23
West-Cheribon-Soemedang	86	—	86	86	—	86
Oost-Cheribon-Tegal	35	—	35	118	—	118
Semarang c. a.	47	—	47	47	—	47
Japara	194	—	194	194	—	194
Noord-Randoeblatoeng	99	—	99	99	—	99
Bodjonegoro	—	—	—	42	—	42
Ngawi c. a	29	—	29	29	—	29
Ponorogo	64	—	64	64	—	64
Madioen	33	—	33	33	—	33
Pasoeroean	16	—	16	16	—	16
Besoeki	50	—	50	50	—	50
Kedoe c. a.	—	—	—	83	—	83
Bagelen	174	—	174	174	—	174
Toeder	6	—	6	6	—	6
Oost-Tegal	17	—	17	17	—	17
Tjabak	31	—	31	31	—	31
Bloengoen	55	—	55	55	—	55
Bandjaran	70	140	210	70	140	210
TOTAAL	1029	140	1169	1237	140	1377

Kultuur.

1. Aanleg en Onderhoud.

Zooals boven reeds vermeld, werden in het verslagjaar de ondernemingen en complexen uitgebreid met:

Ondernemingen.

Hevea brasiliensis . . . . . 336.— H.A.

Complexen.

Hevea brasiliensis. . . . . 121.50 „

Ficus elastica . . . . . 21.50 „

Totaal . . 479.— H.A.

De grootste uitbreiding vond plaats bij de reeds bestaande ondernemingen met het doel die eene exploiteerbare grootte te geven.

De uitbreidingen kwamen in hoofdzaak met Hevea tot stand, alleen in Margasari werd nog 21.50 H.A. Ficus bijgeplant, omdat de voor het caoutchoucbedrijf beschikbare terreinen aldaar ongeschikt zijn voor Heven.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Ook in het vervolg zal, zoolang de zekerheid van het Ficusbedrijf in de toekomst nog onvoldoende vaststaat, uitsluitend met Hevea worden uitgebreid. Castilloa en Manihot werden niet bijgeplant. De bestaande kulturen van beide soorten moeten aantoonen of de exploitatie ervan op den duur rendabel is.

De nieuwe Ficus culturen werden aangelegd met marcotten in een plantverband van 5 op 5 Meter.

De nieuwe Heveaculturen kwamen tot stand deels met stumps, deels met plantjes in mandjes gekweekt uit zaad van eigen aanplanten en uit de Federated Malay States. Vreemd zaad zal in den vervolge niet meer noodig zijn, omdat de onderneming Merhoeh voldoende zaad van zeer goede kwaliteit voortbrengt.

Het Merboehzaad is kiemkrachtiger en levert veel krachtiger planten dan het ontvangen zaad uit de Federated Malay States of van de andere eigen aanplanten.

Dientengevolge is besloten alle verdere uitbreidingen met dit zaad uit te voeren, en werden in verband daarmede groote kweekerijen aangelegd om in den Westmoeson van 1912 voldoende plantmateriaal beschikbaar te hebben. De zaadoogst op Java valt in de eerste maanden van het jaar, waardoor men overal waar in 't begin van den Westmoeson geplant moet worden, aangewezen is op stumps. De uitgaven voor de kweekerijen bedroegen:

Ondernemingen.	f	11007.—
Andere complex culturen	„	6769.—
Totaal	f	17776.—

Voor alle Heveaculturen werd een plantverband van 5 op 5 Meter gekozen, omdat daarbij de eerste uitdunning moet plaats vinden, nadat de boomen 1 à 2 jaren getapt zijn, waardoor eene goede selectie mogelijk is en op die wijze een aanplant kan verkregen worden van de krachtigste en meest produceerende boomen. Een verder voordeel van dit plantverband in tegenstelling met het dikwijls aanbevolen grooter plantverband is dat bij boomsgewijze afsterving of beschadiging door ziekte, plagen, wind of anderszins geen groote hiaten ontstaan.

De grondontginning der nieuwe kulturen werd, met uitzondering van die in het complex Goenoeng Toegoe, ten uitvoer gebracht in contract met de bevolking met vergunning tot tijdelijken verbouw van veldgewassen deels zonder deels met betaling. Doordat het uitplanten en het onderhoud van de jonge planten geheel in eigen beheer geschiedde en de contractanten slechts eenmaal veldgewassen mochten tusschenplanten, werd geen nadeel van deze wijze van kultuur aanleg ondervonden, terwijl aan de andere zijde de ontginnmgskosten tot een minimum werden teruggebracht. Ook in het vervolg zal overal waar de aanplant in de plaats van bosch moet komen, deze met behulp van contractanten worden aangelegd, terwijl slechts op kale terreinen zooals in het complex Goenoeng Toegge, de aanplant geheel in eigen beheer zal geschieden.

Na de oogst van de veldgewassen werden de kulturen verder door „cleanweeding" onderhouden.

De stand der nieuwe kulturen is zeer gunstig.

De oudere nog niet tapbare kulturen werden regelmatig onderhouden, de Ficusculturen als omschreven in het vorige jaarverslag en de Heveakulturen door cleanweeding.

Voor nieuwe aanleg en voltooiing aanleg werd uitgeven:

ondernemingen.	f	39.940
andere complexen en culturen	„	43.840
Totaal	f	83.780

Op de onderneming Tjikoempaj-Tjipinang werd een begin gemaakt met het tusschenplanten van de nieuw aangelegde Heveaculturen met Robustakoffie met het doel uit de koffieopbrengsten de Heveacultuurkosten geheel of gedeeltelijk terug te ontvangen. In den Westmoeson 1911 konden reeds 100 H.A. op die wijze worden tusschengeplant. De kosten daarvan zijn begrepen in de hoofden voltooiing, aanleg en kweekerijen van bedoelde onderneming.

Waar de Hevea kulturen op hellende terreinen zijn gelegen, werd een aanvang gemaakt met den aanleg van afvoer en vanggoten om de bouwkruin tegen afspoeling te beschermen. In de Ficusculturen is dit niet noodig omdat daar reeds zeer spoedig de bouwkruin voldoende wordt vastgehouden door het vlakke wortelsysteem van de Fieus.

2. Onderhoud tapbare cultuur.

De tapbare culturen eischen nog veel aan onderhoud, omdat die nog vele plekken bevatten, die niet tapbaar zijn en daarom als niet tapbare kulturen onderhouden moeten worden. Op verschillende plaatsen werd nog ingeboet.

De kosten bedroegen:

Ondernemingen	f	17881.—
Andere complexen en culturen	„	36762.—
Totaal	f	54643.—

3. Brandbescherming.

Waar noodig en voornamelijk in de kulturen zonder duurzaam bedrijf, werden de noodige maatregeten tegen brand genomen. In de comptexen met duurzaam bedrijf en op de ondernemingen werden slechts zeer geringe uitgaven voor brandbeschermijng gedaan, omdat het regelmatige onderhoud zulks in de meeste gevallen overbodig deed zijn. Op de ondernemingen werd niets door brand beschadigd; van de complexen brandden evenwel enkele minder goede gedeelten af, waarbij de boomen zwaar beschadigd werden.

De uitgaven voor brandbescherming bedroegen:

Ondernemingen	f	1257.—
Andere complexen	„	6226.—
Totaal	f	7483.—
d. i. per H.A. van de		
ondernemingen	f	0.49.—
andere complexen en culturen	„	1.29.—

4. Onderhoud tapoppervlak.

In de tapbare Ficusculturen werden alle luchtwortels, takken en waterloten, die hinderlijk waren bij het tappen of het bastoppervlak beschadigden, weggenomen, terwijl in de nog niet tapbare culturen daarmede een begin werd gemaakt. De uit zaad voortgekomen culturen eischen het meeste onderhoud, in vele zaadculturen moet het zelfs onmogelijk worden geacht een gunstig tapoppervlak te verkrijgen.

De gemaakte wonden werden geteerd.

Zoowel bij Hevea als bij Ficus werden eventueele bastbeschadigingen bijgewerkt en geteerd, om op die plaatsen een regelmatige bast te verkrijgen, die na verloop van eenigen tijd wederom getapt kan worden.

De voor het onderhoud van het tapoppervlak gedane uitgaven bedroegen.

ondernemingen	f	4985.—	per H.A. f	1.94
andere complexen en culturen.	„	5519.—	„ „ „	1.15
Totaal	f	10504.—		

De hoogere kosten per H.A. van de ondernemingen vinden hun oorzaak in het intensievere beheer, waardoor dat onderhoud aldaar beter kon geschieden.

5. Ziekte bestrijding.

In de Ficus cutturen werd steeds meer last ondervonden van de boorderptaag. Ondanks de intensievere bestrijding getukte het niet de plaag te doen verminderen, in 1912 zal door de Afdeeling Plantenziekte van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel een uitgebreid onderzoek worden ingesteld. De resultaten van dat onderzoek zullen in het volgend verslag worden medegedeeld.

Hoewel het niet mogelijk was het aantal boorders te doen verminderen, had de intensieve bestrijding toch ten gevolge, dat de bastbeschadiging tot een minimum kon worden beperkt.

Zeer ptaatselijk werd nog at schade aangericht door witte mieren; in de meeste gevallen traden ze secundair op bij boomen, die door andere oorzaken, zooats brandbeschadiging, boordervreterij e. a. in minder gunstige omstandigheden waren gekomen.

In enkele culturen trad eene ernstige rupsenplaag op. Groote oppervlakten werden kaalgevreten; op krachtige wijze werd deze plaag bestreden; deels hierdoor deels door natuurlijke oorzaken verdwenen de rupsen weder. Na enkele maanden hadden de beschadigde culturen zich geheel hersteld. Om de herstelling te bevorderen werden de kaalgevreten culturen met den tap eenmaat overgeslagen.

In de Hevea culturen kwam alleen zeer sporadisch djamoer oepas en wortelrot voor, welke ziekten met succes bestreden konden worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Alleen de varkens en apen richtten in de Hevea culturen groote schade aan, waardoor het noodzakelijk werd op meerdere plaatsen beroepsjagers in dienst te nemen en zware premies uit te loven voor het dooden van varkens en apen.

De uitgaven voor ziekte bestrijding bedroegen:

ondernemingen	f 4143.	per H.A.	f 1.15
andere complexen en culturen	f 1662.	per H.A.	f 0.35
Totaal . .	f 5805.		

Ook hier blijkt, dat op de ondernemingen de ziekte bestrijding veel intensiever geschiedde, wat op den duur eene kostenbesparing moet medebrengen en direct reeds de hoedanigheid van den aanplant ten goede moet komen.

6. Uitdunning.

Hoewel reeds eenige culturen voor uitdunning in aanmerking kwamen, kon daarmede in het verslagjaar nog niet begonnen worden, omdat het personeel door de vele andere werkzaamheden geen tijd daarvoor kon vinden. In den aanvang van 1912 zal evenwel met de uitdunning een begin gemaakt worden, er zal in het verslag over dat jaar nader daarover bericht worden.

Exploitatie.

1. Ficus.

In het vorige jaarverslag werd reeds vermeld dat belangrijke proeven werden genomen ter verbetering van de aftapwijze van Ficus. Deze proeven zijn met de resultaten ervan door den Houtvester van Gelder gepubliceerd in het Boschbouwkundig Tijdschrift Tectona deel IV afl. 6 en kan kortheidshalve daarnaar verwezen worden.

De met deze nieuwe tapmethode verkregen resultaten zijn zoo gunstig geweest, dat die in alle culturen van het Boschwezen is ingevoerd.

Wat de bereiding betreft werd de methode Weys ingevoerd, die bestaat uit coagulatie door roeren zonder toevoeging van eenig coagulatiemiddel.

Daar eerst in den loop van het jaar tot de invoering van de niewe tapmethode werd overgegaan, hebben productiecijfers over 1911 nog weinig waarde. Er zal daarom met het publiceeren van gespecificeerde productiecijfers gewacht worden op de resultaten van 1912.

Wel kan medegedeetd worden, dat goed aangelegde Ficus culturen op jeugdiger leeftijd tapbaar worden, dan vroeger werd aangenomen. Het is namelijk gebleken dat Ficus op 4 jarigen leeltijd reeds tapbaar is. Verder heeft de nieuwe tapmethode aangetoond, dat Ficus culturen gemiddeld minstens 50 K. G. droog product per H.A. en per jaar kunnen opbrengen. Er zijn zelfs reeds opbrengsten van 100 K. G. en meer per H.A. en per jaar verkregen.

In het verslagjaar geschiedde de bereiding van het product nog met de hand. De groote nadeelen van die bereiding traden duidelijk aan 't licht. In de eerste plaats was het zelfs met de meest mogelijke zorg niet mogelijk een gelijkmatig product op de markt te brengen, waardoor herhaaldelijk klachten werden geuit door de koopers; maar in de tweede plaats kon bij groote producties door de groote hoeveelheid arbeid, aan de bereiding van het best beoordeelde en betaalde handproduct (ballen) verbonden, niet meer daarmede voortgegaan worden en werd het noodzakelijk tot de bereiding van een product (blokken) over te gaan, dat minder arbeid eischt, niettegenstaande dat product slechter beoordeeld en betaald werd.

Het spreekt van zelf, dat die toestand niet kon worden bestendigd.

In het verslagjaar werd daarom op de onderneming Tjikoempaj-Tjipinang eene machinale bereiding ingevoerd. De gunstige resultaten daarmede verkregen waren aanleiding, dat de eerste stappen werden gedaan tot de invoering van die machinale bereiding bij het geheele bedrijf. De hooge kosten, die daaraan zijn verbonden, verplichten evenwel de invoering over eenige jaren te verdeelen.

Door aftap werd verkregen:

53201 K. G.

Hierbij komt het restant ultimo 1910 t. w.

restant ruw product	476 K. G.
restant bereid product	3101 K. G.
terugontvangen monsters	25 K. G.
Totaal . .	3602 K. G.

vormende met de door aftap verkregen hoeveelheid een totaal van 56803 K. G.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Van deze hoeveelheid werd:

Verzonden naar Europa ten verkoop	48286	K. G.
„ naar de Londensche tentoonstelling .	272	„
„ als monsters	36	„
Afgeschreven	20	„
Restant ultimo 1911.	8189	„
Totaal . .	56803	K. G.

2. Hevea.

In het verslagjaar werd een aanvang gemaakt met den tap van de oudste Heveatuinen. Aftap en bereiding geschiedde volgens de algemeen gebruikelijke methode.

Er werd totaal verkregen:

3144 K. G.

waarvan 2011 K. G. ten verkoop naar Europa werd verzonden, terwijl het restant op ultimo 1911 bedroeg

1133 K. G.

De totale productie bedroeg dus:

Ficus	53201	K. G.
Hevea	3144	„
Totaal	56345	K. G. makende met het restant ultimo:
1910	3602	„ een totaal
van	58947	K. G. waarover als volgt werd beschikt

Verzending naar Europa ten verkoop.	50297	K. G.
„ naar de Londensche tentoonstelling .	272	K. G.
„ als monsters	36	K. G.
Afschrijving.	20	K. G.
Restant	9322	K. G.
Totaal . .	59947	K. G.

Tegenover eene productie van 32472 K. G. in de jaren 1901 t/m 1910 staat eene productie van 56345 K. G. in het jaar 1911 alleen.

De totale exploitatiekosten bedroegen f 105.487 of f 1.87 per K. G. droog product. In tabel 45 zijn deze kosten nader gespecificeerd voor de ondernemingen en de complexen en culturen. Daaruit blijkt, dat de kosten der ondernemingen f 1.58 en die van de complexen en culturen f 2.22 hebben bedragen. Het op de ondernemingen ingevoerde intensieve beheer heeft dus gelgid tot eene besparing van f 0.64 per K. G. op de exploitatie alleen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 45.

Gespecificeerde opgave van de exploitatiekosten.

HOOFDEN VAN UITGAVEN	Tjikoempaj-Tjipinang.		Merboch.		Kalitelo.		Balong.		Banjoemanis.		Totaal der ondernemingen.		Totaal der Complexen en Culturen.		Totaal generaal.	
	Totaal.	per K.G.	Totaal.	per K.G.	Totaal.	per K.G.	Totaal.	per K.G.	Totaal.	per K.G.	Totaal.	per K.G.	Totaal.	per K.G.	Totaal.	per K.G.
Tappen en verzamelen incl. toezicht	10.125	0.99	2.572	1.40	4.156	1.18	8.088	0.91	5.103	0.92	30.744	1.—	37.328	1.46	68.072	1.21
Inkoop tap utensilien	613	0.14	3.338	2.18	1.076	0.46	931	0.12	517	0.32	6.535	0.35	5.439	0.39	11.974	0.36
„ bereidings utensilien	805		1.307		536		113		1.310		4.101		4.428		8.529	
Onderhond tap utensilien	40	0.005	65	0.03	5	0,01	—	0.002	35	0.01	145	0.01	63	0.01	208	0.01
„ bereidings utensilien	4		1		19		24		20		68		89		157	
Transportkosten	200	0.02	37	0.02	57	0.02	212	0.02	75	0.01	581	0.02	1.086	0.04	1.667	0.03
Bereiding incl: toezicht	1.163	0.11	812	0.38	612	0.17	989	0.11	562	0.10	4.138	0.13	6.134	0.21	10.272	0.18
Waakloon	85	0.01	179	0.08	27	0.01	49	0.005	—	—	340	0.01	12	—	352	0.01
Verpakking	523	0.05	482	0.23	180	0.05	443	0.05	347	0.06	1.975	0.06	2.281	0.09	4.256	0.08
Totale exploitatiekosten	13.588	1.33	9.193	4.32	6.668	1.89	10.849	1.22	8.329	1.41	48.627	1.58	56.860	2.22	105.487	1.87

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

De exploitatiekosten van de onderneming Merboeh zijn abnormaal hoog, omdat de exploitatie eerst in den aanvang was en dan altijd duurder is en omdat het beheer dier onderneming in 1911 veel te wenschen overliet. Met de onderneming Kalitelo is dat, hoewel in mindere mate, ook het geval geweest. In 1912 zal op beide ondernemingen in een beter beheer worden voorzien, zoodat over dat jaar normale cijfers verwacht mogen worden en thans (op het oogenblik van het opstellen van dit verslag) reeds verkregen zijn. Ter verklaring van bovengenoemd verschijnsel dient vermeld te worden, dat Tjikoempaj-Tjipinang 9 maanden en de 4 andere ondernemingen slechts 3 maanden van het verslagjaar als onderneming hebben bestaan. Op 3 ondernemingen is het direct gelukt een goed beheer in te voeren, op de 2 andere eerst eenige maanden na de afscheiding.

Indien beide bedoelde ondernemingen normale cijfers hadden vertoond, dan hadden de gemiddelde exploitatie kosten der ondernemingen slechts ± f 1.35 per K. G. bedragen.

Voor het geheele bedrijf hebben de tap, inzamelings en bereidingskosten incl. toezicht f 1.21 + f 0.18 = f 1.39 bedragen, hetzelfde bedrag als in het vorige jaarverslag vermeld, maar daar excl. toezicht.

Het product werd met uitzondering van eene kleine partij, die nog in consignatie naar Antwerpen werd gezonden, door tusschenkomst van de Nederlandsche Handelmaatschappij op de veilingen in Amsterdam en Rotterdam verkocht.

Er hadden in 1911 10 verzendingen plaats tot een totaal bedrag van 50297 K G. De bizonderheden dezer verzendingen met de opbrengst zijn neergelegd in tabel 46.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 46.

OPGAVE van de hoeveelheid in het jaar 1911 verzonden caoutchouc en de opbrengst daarvan.

DATUM VAN VERKOOP.	Nummer der verzendingen.	PLAATS VAN VERKOOP.	HOEVEELHEID. Verzonden. (Product in K. G.)	HOEVEELHEID. Verkocht. (Product in K. G.)	GEWICHTS VERMINDERING. in K. G.	GEWICHTS VERMINDERING. in %	NETTO OPBRENGST. Totaal.	NETTO OPBRENGST. Per K. G. Verkocht. (Product.)	NETTO OPBRENGST. Per K. G. Verzonden. (Product.)
3/5, 6/6, 7/8 '11 en 14/3 '12	I	Amsterdam en Antwerpen	3,402	3,332	70	2,06	f 17,456	5,24	5,13
16/5 '11	II	Amsterdam	3,132	3,013	119	3,80	„ 14,333	4,76	4,58
29/5 '11	III, IV en V	„	11,443	11,148	295	2,58	„ 59,356	5,32	5,19
30/10 '11	VI	„	4,467	4,324	143	3,20	„ 21,264	4,92	4,76
15/12 '11	VII	„	7,129	6,956	173	2,43	„ 36,945	5,31	5,18
19/1 '12	VIII	„	8,417	8,211	206	2,45	„ 45,183	5,50	5,37
2/2 '12	IX	Rotterdam	5,329	5,235	94	1,76	„ 29,690	5,67	5,57
15/3 '12	X	Amsterdam	6,978	6,821	157	2,25	„ 41,835	6,12	6,—
			50,297	49,040	1,257	2,50	f 266,062	5.42	5,29

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

De netto opbrengst is het bedrag van den verkoop, verminderd met de kosten volgens verkooprekening en de vracht van Batavia naar Europa. Deze kosten hebben van alle verzendingen tezamen f 11064 bedragen of f 0.22 per K. G. verzonden product, d. i. 4% van de opbrengst.

De netto opbrengst bedroeg

f 266,062 of f 5,29 per K. G.

verzonden product en f 5,42 „ „

verkocht product.

Het indrogingsprocent was 2,5%, hetgeen te hoog is en veroorzaakt werd door eene te natte verzending van het product.

De bruto opbrengst per K. G. verkocht product oogst 1911 is f 5,42 + f 0,22 = f 5,64.

Op de Londensche tentoonstelling werd 272 K. G. product ingezonden, dat voor f 1423 werd gerealiseerd.

Het restant oogst 1910 ad 3602 K. G. is bij de eerste verzending in 1911 verscheept en verkocht voor f 5,13 of totaal f 18478.—

Het restant oogst 1911 ad 9322 K. G. is bij de eerste verzending in 1912 verscheept en verkocht voor f 5.89 per K. G. of totaal f 54907.

Oogst 1911 ad 56345 K. G. heeft dus netto opgebracht:

Verzendingen 1911	f	266062.—
Verkoop tentoonstellingsproduct	„	1423.—
Verkoop restant oogst 1911 (in 1912)	„	54907.—
	f	322392.—
Af verkoop restant oogst 1910	„	18478.—
Totaal	f	303914.—

d. i. f 5.39 per K. G.

Oogst 1910 heeft netto opgebracht:

Verzendingen 1910	f	61186.—
(zie vorig jaarverslag)		
Verkoop restant oogst 1910	f	18478.—
Totaal	f	79664.—

In 1911 is in 's Lands kas gestort

oogst 1908 t/m 1910 (incl. f 1187 transport)	f	98147.—
(zie vorig jaarverslag)		
oogst 1911	„	148617.—
Totaal	f	246764.—

terwijl van oogst 1911 en 1912 is gestort:

Verzending 1911	f	117.445.—
Verzending 1912	„	54.907.—
Verkoop tentoonstellings product	„	1423.—
Totaal	f	173775.—

Voor een juist overzicht moeten tegenover de uitgaven in een bepaald jaar gesteld worden de inkomsten van de in dat jaar verkregen producten en niet het bedrag, dat toevalligerwijze in dat jaar in 's Lands kas gestort is. Volledigheidshalve zal laatst genoemd bedrag ook steeds vermeld worden.

Bouw en onderhoud van woningen enz.

Om het personeel goede huisvesting te verschaffen werd met spoed overal begonnen woningen te bouwen voor de administrateurs, de geemployeerden en het inlandsche personeel. Slechts een enkele woning kwam voor het einde van het jaar gereed, zoodat de opgave van het aantal woningen thans nog van weinig waarde kan worden geacht.

Tevens werd een begin gemaakt met het bouwen van ondernemingskampongs voor de vestiging van vast werkvolk op de ondernemingen.

Op de onderneming Tjikoempaj-Tjipinang werd een fabriek voor de machinale bereiding, en een drooghuis opgericht. Voor de ondernemingen Merhoeh en Balong werden reeds eenige machinerieën ingekocht voor de in 1912 op te richten fabrieken.

De uitgaven bedroegen voor:

De ondernemingen	f	62.575.—
Andere complexen en culturen	„	11.888.—
Totaal	f	74.463.—

Van het boschbeheer werden eenige woningen overgenomen, die onderhouden werden. De kosten waren:

ondernemingen	f	582.—
andere complexen en culturen	„	620.—
Totaal	f	1202.—

Aanleg en onderhoud wegen en bruggen.

Met de indeeling van de caoutchoucculturen middels wegen en paden in perken werd in het verslagjaar voortgegaan.

Verder werden de noodzakelijkste verbindingswegen tusschen- en afvoerwegen van de complexen aangelegd.

De kosten bedroegen voor:

de ondernemingen	f	1827.—
andere complexen en culturen	„	6855.—
Totaal	f	8682.—

De bestaande wegen en bruggen werden regelmatig onderhouden tegen de navolgende kosten:

ondernemingen	f	1113.—
andere complexen en culturen	„	2760.—
Totaal	f	3873.—

Diversen.

Onder diversen werd uitgegeven:

ondernemingen	f	2858.—
andere complexen en culturen	„	2663.—
Totaal	f	5521.—

Onder diversen zijn begrepen alle kosten voor agentschappen, postloopers, schrijfbehoeften, porti, telegrammen, bodeloonen, geldwisselen enz.

Werven van koelies.

Hoewel in het algemeen de caoutchouccomplexen gunstig zijn gelegen wat betreft de voorziening in de behoefte aan werkkrachten en uit de naaste omgeving zich meestal voldoende werkvolk beschikbaar stelde, is het toch noodig gebleken de noodige stappen te doen voor het verkrijgen van vast werkvolk op de ondernemingen, omdat het niet mogelijk bleek tengevolge van het verloop van werkvolk tijdens het planten en de oogst van de inlandsche gewassen het heele jaar door regelmatig het benoodigde aantal werkkrachten te verkrijgen.

Door het bouwen van ondernemingskampongs en het zoeken van werkvolk, dat genegen is zich op de ondernemingen te vestigen, zal getracht worden voldoend eigen werkvolk te verkrijgen.

In het verslagjaar werd voor het zoeken van werkvolk een bedrag van f 747.— uitgegeven.

Personeel.

De leiding van het geheele bedrijf was opgedragen aan een houtvester die in zijne werkzaamheden werd ter zijde gestaan door een tweeden houtvester. Eerstgenoemde was te Buitenzorg en laatstgenoemde te Semarang gevestigd. Op de kantoren van beide ambtenaren waren werkzaam twee Europeesche klerken en twee Inlandsche schrijvers.

De ondernemingen en complexen werden beheerd door administrateurs daarin bijgestaan door geemployeerden en als overgangsmaatregel door zelfstandige geemployeerden, die evenwel tot administrateurs worden benoemd, zoodra ze hebben bewezen de geschiktheid daartoe te bezitten.

Op ultimo 1911 waren werkzaam:

6 administrateurs
5 zelfstandige geemployeerden
17 geemployeerden
5 opzieners en leerling opzieners van het Boschwezen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

De opzieners en leerling opzieners zijn slechts tijdelijk bij het caoutchoucbedrijf gedetacheerd, in 1912 zullen ze allen weder bij het boschbeheer teruggeplaatst worden.

Het bovengenoemde personeel, met uitzondering van de opzieners en leerling opzieners is in tijdelijken dienst en tewerk gesteld op voorwaarden, zooals in de particuliere cultures gebruikelijk is.

Het Inlandsche personeel bestaat uit hoofd-mandoers, schrijvers en gecommitteerden, de laatst genoemden met politiebevoegdheid overeenkomstig Staatsblad 1896 No. 104. De mandoers worden verantwoord op de werkzaamheden, waarmede ze belast zijn en naar behoefte aangenomen en ontslagen.

De uitgaven voor personeel bedroegen:

ondernemingen	f	34787.—
complexen en culturen	„	30518.—
Totaal .	f	65305.—

Financieele resultaten.

Tabel 47 geeft aan wat in het verslagjaar voor het caoutchoucbedrijf is uitgegeven volgens de verschillende hoofden en afzonderlijk voor de vijf ondernemingen en de andere complexen en culturen, terwijl de hoofden van kapitaal en bedrijfkosten gescheiden zijn. Voor de personeelsuitgaven is aangenomen, dat 50 % ervan tot het kapitaal en 50 % tot de bedrijfkosten behooren. Het is de bedoeling deze verdeeling te doen plaats vinden in de verbinding der oppervlakte van de tapbare en niet tapbare culturen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 47.

OPGAVE van de uitgaven van het caoutchouc bedrijf.

HOOFDEN DER UITGAVEN.	Tjikoempaj-Tjipinang.	Banjoemanis.	Balong.	Kalitelo.	Merboch.	Totaal der ondernemingen.	Totaal der Complexen en Culturen.	Totaal generaal.
Nieuwe aanleg.	654	—	94	275	198	1.221	3.448	4 669
Voltooiing aanleg.	3.145	2.866	11.908	16.582	4.218	38.719	40.392	79.111
Kweekerijen.	6.614	44	518	810	3.021	11 007	6 769	17.776
Bouw woningen enz.	15.198	3.318	19.186	8.518	16.355	62575	11.888	74.463
Aanleg wegen en bruggen. . . .	1.031	1	574	—	221	1.827	6.855	8.682
Personeel (50%)	4.234	2.006	3.635	4 418	3.100	17.393	15.259	32.652
Kapitaal.	30.876	8.235	35 915	30 603	27 113	132.742	84 611	217.353
Brandbescherming.	27	91	349	708	82	1.257	6.226	7.483
Onderhoud tapbare cultuur. . . .	3.409	4.393	1.868	4 266	3.915	17.881	36762	54.643
„ tapoppervlak	707	1.258	1.554	1 261	205	4 985	5.519	10.504
Ziektebestrijding	1.501	51	176	2.371	44	4.143	1.662	5.805
Uitdunnen	—	—	—	—	—	—	7	7
Exploitatie	13.588	8.329	10.849	6.668	9.193	48 627	56.860	105.487
Onderhoud woningen enz. . . .	72	201	48	241	20	582	620	1 202
„ wegen en bruggen. . .	683	96	224	—	110	1.113	2.760	3.873
Diversen	594	451	781	566	460	2 858	2.663	5 521
Werven van koelies	—	20	1	713	—	734	13	747
Personeel (50%)	4.235	2.006	3.635	4.419	3 099	17.394	15.259	32.653
Bedrijfskosten.	24 816	16.896	19.485	21.213	17.164	99.574	128.351	227.925
TOTAAL.	55.692	25.131	55.400	51.816	44.277	232.316	212.962	445.278
Productie.	10.231	5 900	8.922	3.533	2.129	30.715	25.630	56.345
Bedrijfskosten per K. G. . . .	2.42	2.86	2.18	6.—	8.06	3.24	5.01	4.04
Exploitatiekosten per K. G. . .	1.33	1.41	1.22	1.89	4.32	1.58	2.22	1.87
Bruto winst per K. G.	2.97	2.53	3.21	— 0.61	— 2.67	2.15	0.38	1.35

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Aan het slot zijn aangegeven de producties, de bedrijfs- en exploitatiekosten per K. G. en de bruto winst per K. G.

De totale uitgaven voor het caoutchoucbedrijf hebben bedragen:

f 445.278.
waarvan „ 217.353. kapitaaluitgaven en
„ 227.925. bedrijfskosten.

Daar de kapitaaluitgaven op het kapitaal geboekt moeten worden en de bedrijfskosten direct bij de inkomsten in mindering moeten worden gebracht, bedraagt de bruto-winst oogst 1911:

f 303914 — f 227.925 = f 75.989

Doordat de commercieele boekhouding nog niet gereed is, kan de netto winst niet berekend worden.

De bruto winst per K. G. heeft dus bedragen f 1.35.

De bedrijfskosten per K. G. zijn nog f 4.04, een bedrag dat te hoog is om het bedrijf in de toekomst bij lagere prijzen rendabel te doen zijn.

Met het vormen van ondernemingen is men op den goeden weg deze bedrijfskosten tot een normaal bedrag terug te brengen. De gemiddelde bedrijfskosten van de 5 ondernemingen bedroegen f 3.24 per K. G.; voor de 3 ondernemingen, die onder normale omstandigheden hebben gewerkt, is het gemiddelde zelfs f 2.44. Zooals boven reeds vermeld, is op de ondernemingen Merboeh en Kalitelo eerst in den aanvang van 1912 een goed normaal beheer ingevoerd kunnen worden, de bedrijfskosten van f 8.06 en f 6.— moeten om de hoogervermelde redenen als zeer abnormaal beschouwd worden. Thans reeds is met zekerheid te zeggen, dat die kosten over 1912 normaal zullen zijn. Verwacht mag daarom worden, dat de bedrijfskosten der ondernemingen in den vervolge niet meer zullen bedragen dan f 2.50 per K. G.

De bedrijfskosten der complexen en culturen bedroegen f 5.01 per K. G.

Een beter bewijs voor de noodzakelijkheid van de vorming van ondernemingen kan moeilijk geleverd worden.

Aannemende, dat de gemiddelde netto opbrengst per K. G. van de oogst 1911 ad f 5.39 ook is verkregen in alle ondernemingen, complexen en culturen dan heeft de bruto winst per K. G. van de ondernemingen f 2.15 en de complexen en culturen f 0.38 bedragen. Eene geringe prijsdaling zou het bedrijf in de complexen en culturen niet meer rendabel doen zijn en dient daarom met de afscheiding van ondernemingen zoo spoedig mogelijk te worden voortgegaan.

5. BESCHERMING EN BEWAKING DER BOSSCHEN.

§ 13. Bescherming tegen brand.

Zooals reeds werd aangeteekend in de § § 2 en 3 kwamen in 1911 boschbranden veelvuldig voor, waartoe in de eerste plaats de zeer droge Oostmoesson medewerkte. De branden ontstonden evenals in vorige jaren, deels accidenteel, deels ten gevolge van kwaad opzet. Tegen het laatste euvel, verreweg de voornaamste oorzaak der branden, is slechts op te treden door intensief politietoezicht, dat echter, gegeven de geringe getalsterkte van het beschikbare personeel, dikwijls tot de vrome wenschen bleef behooren. Een krachtig politioneel optreden tegen veehoeders, alang-alangsnijders dan wel overtreders van bosch-politie bepalingen was zelfs meermalen oorzaak van brandstichting bij wijze van wraak, een gemakkelijk te plegen delict in verband met de, door de omstandigheden geboden, weinig afdoende bewaking daartegen. Waar voldoende bewakingspersoneel aanwezig was, bleven de branden tot kleine oppervlakten beperkt.

Brandsleuven gaven op zich zelf in vele gevallen geen afdoende beveiliging, vermits, door hevig optredende winden, brandende bladeren enz. daaroverheen werden gevoerd en aldus het vuur voortplantten. Slechts de Beheerder der houtvesterij Pajaman verklaarde uitdrukkelijk, dat het optreden van brand met succes beteugeld werd door een uitgebreid brandsleuvennet, doch bet ging samen met de aanwezigheid van een groot aantal wakers, die deze wijze van bescherming zeer kostbaar maakten.

Van het totaal voor brandbescherming uitgegeven bedrag ad f 49971.— werd

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

gevonden uit de fondsen voor aanleg van culturen f 47201.— en uit andere fondsen f 2770.— speciaal voor de bescherming van oudere opstanden in de houtvesterijen werd het veelal regelmatiger geacht, om de kosten voor brandbescherming ten laste van het artikel exploitatie te brengen.

Hoezeer overigens eene systematische werkwijze bij het beramen en doorvoeren van maatregelen tegen brand, ondanks ongunstige weersomstandigheden, goede resultaten oplevert, is ook dit jaar bewezen in het boschdistrict Madioen, waar de, in den tweeden jaargang van het boschhouwkundig tijdschrift „Tectona", door den Houtvester H. ten Oever uitvoerig beschreven methoden van brandbescherming ook door zijn opvolger werden toegepast met het gevolg, dat in dit voorheen zoo zwaar geteisterde gebied slechts 1 % van het beschermde areaal afbrandde.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 48.

Vergelijkend overzicht tusschen de in 1911 tegen brandgevaar beschermde vlakten en de uitgestrektheden waarop brand voorkwam met aanwijzing der daaraan bestede bedragen.

BOSCHDISTRICTEN EN HOUTVESTERIJEN.	Totaal oppervlakte der Djatibosschen.	Tegen brand beschermd djatibosch-areaal.	Daarvan afgebrand.	Afgebrand percentage van het beschermd areaal.	Kosten voor Brandbescherming		Aanmerkingen
					besteed	dus per	
	HECTAREN.				guldens.	H.A.	
1	2	3	4	5	6	7	8
1. West-Preanger	338	—	—	—	—		
2. Oost-Preanger	4452	498	88	18	362	0,73	
3. West-Cheribon-Soemedang	17865	85	29	34	102	1,20	
4. Oost-Cheribon-Tegal	9653	? [1]	950	? [1]	—		[1] Van Oost-Cheribon-Tegal geen opgave ontvangen.
5. Banjoemas	5230	80	8	10	13		
6. Pekalongan-Kendal	19097	1800	180	10	1590	0,16	
7. Grobogan	29998	1281	165	13	2761	0,88	
8. Semarang-West-Soerakarta	17527	3480	394	11	3766	2,16	
9. Japara-Regaloh	14735	884	52	6	645	1,08	
10. Noord-Randoeblatoeng	20415	888	750	84	668	0,73	
11. Zuid-Randoeblatoeng	23989	1854	664	36	573	0,75	
12. Blora	10085	446	169	38	286	0,31	
13. Todanan	15732	3747	883	24	2942	0,64	
14. Rembang	3250	881	100	11	309	0 79	
15. Kedewan	18667	5400	700	13	3595	0,35	
16. Toeban	45208	8000	102	1 ½	3014	0,67	
17. Padangan	35403	2585	445	17	1190	0,38	
18. Bodjonegoro	41252	1362	457	34	1744	0,46	
19. Noord-Soerabaja-Madoera	29780	2183	1357	62	1132	1,28	
20. Zuid-Soerabaja	24043	1300	360	28	— [2]	0,52	[2] Zie noot 1 van tabel 9.
21. Ngawi-Oost-Soerakarta	41765	3200	158	5	2777	—	
22. Ponorogo	20800	1179	400	34	136	0.87	
23. Madioen	38931	6178	46	1	3576	0,37	
24. Kediri	46723	400	300	75	159	0,58	
25. Pasoeroean	9390	128	43	34	141	0,40	
26. Besoeki	16977	154	—	—	159	1,10	
27. Kedoe-Djokjakarta	13397	5800	182	3	301	1.03	
28. Bagelen	1481	—	—	—	—	0,05	
Totaal Boschdistricten	576183	53793 [1]	8032 [1]	15 [1]	32241	0,60	
1. Noord-Kradenan	4040	4040	327	8	1328	0,33	
2. Noord-West-Wirosari	5989	5989	886	15	906	0,15	
3. Toeder	4063	825	86	10	251	0.30	
4. Balo	4926	678	97	14	487	0,72	
5. Margasari	6748	1800	350	19	716	0.40	
6. Ngarengan	3494	1800	30	2	699	0,38	
7. Oost-Tegal	5305	232	11	5	1	0 004	
8. West-Soelang	5745	629	67	11	1540	2,45	
9. Grobogan-Oendakan	7347	7347	1173	16	973	0,13	
10. Oost-Soelang	5403	346	19	5	1216	3,51	
11. Manggar	4462	4462	17	½	599	0,13	
12. Telawa	4178	4178	285	7	1014	0,24	
13. Tjabak	4027	342	—	—	1336	3,91	
14. Bandjaran	5038	638	73	11	208	0,33	
15. Bloengoen	5100	634	53	8	1533	2,42	
16. Nanas	4924	754	92	12	486	0,64	
17. Tanggoeng	3944	324	28	9	942	2,91	
18. Pajaman	4115	693	—	—	1339	1,93	
19. Tempoeran	6997	308	5	2	1057	3,43	
20. Gedangan	4093	1506	3	—	1056	0,71	
21. Karanggede	4230	—	—	—	43	—	
Totaal Houtvesterijen	104168	37525	3602	9	17730	0,47	
Totaal Boschdistricten	576183	53793 [1]	8032	15	32241	0,60	
Totaal Generaal	680351	91318 [1]	11634	13	49971	0,55	

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Voor het overige moge, wat dit onderwerp betreft, verwezen worden naar tabel 48 waarin voor elke beheerseenheid afzonderlijk zijn opgegeven de tegen brand beschermde oppervlakte, de daarvoor uitgegeven sommen en de in het verslagjaar afgebrande oppervlakte.

Ook binnen de instand te houden wildhoutbosschen braken veelvuldig ernstige branden uit. Speciaal worden vermeld groote branden in de boschreserve op het Kromong gebergte (boschdistrict West-Cheribon-Soemedang), op den Goenoeng Tjerimaj (boschdistrict Oost-Cheribon c. a.), op den Goenoeng Wilis (boschdistricten Madioen, Ponorogo en Kediri), op den Tengger en op den Ardjoeno in het boschdistrict Pasoeroean, op de Idjen- en Jangplateaux, den Goenoeng Merapi, benevens op den Kendeng en Krintjing-Sahing in het boschdistrict Besoeki. Hoewel de kunstmatige aanplantingen in het gebergte voor beschadiging door vuur gespaard bleven, werd door deze branden aan de natuurlijke reboisatie aanzienlijke schade berokkend en veelal het werk der natuur van jaren vernield.

In het algemeen wordt bij de bestrijding van branden in het gebergte door de bevolking, die zeer wel gevoelt dat ook hare belangen in hooge mate bij het in stand houden van eene natuurlijke bebossching der hoogere berghellingen betrokken is, in den regel veel medewerking ondervonden, maar het is maar al te bekend dat men tegen een daar uitgebroken brand vrijwel machteloos staat.

Aan de bestrijding van dit kwaad zal meer nog dan tot nu toe gewerkt worden.

§ 14. Bescherming tegen andere gevaren.

Zooals ook reeds werd aangestipt in § 3 werd hier en daar nog veel nadeel ondervonden door veeweiding in culturen of jonge natuurlijke opslagen. Daarnaast moesten de bosschen ook beschermd worden tegen andere oorzaken van achteruitgang, zooals houtdiefstal, clandestiene grondontginning, enz.

Ziekten en schade door insecten en door andere dieren veroorzaakt kwamen hier en daar, hoewel niet op groote schaal, voor.

§ 15. Boschpolitie.

Tabel 49 is een overzicht van de in het verslagjaar geconstateerde boschdelicten. Waar de hier opgegeven cijfers hooger zijn dan die in de overeenkomstige tabel van het vorige Jaarverslag, is dit veelal toe te schrijven, niet aan vermeerdering der criminaliteit, doch aan een actiever optreden der politie.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL. 49.

OVERZICHT van de in 1911 op Java en Madoera geconstateerde boschdelicten.

BEHEERSEENHEDEN.	Diefstal van hout.	Branden van houtskool.	Clandestiene grondontginning.	Boschbeschadiging.	Veeweiding in culturen.	Vervoer van hout zonder pas.	Kleine overtredingen.	TOTAAL.	AANMERKINGEN.
1 West-Preanger	33	4	4	1	—	—	—	42	[1]) Deze cijfers hebben uitsluitend betrekking op het Cheribonsch gedeelte van het boschdistrict, van Soemedang werden geen gegevens ontvangen.
2 Oost-Preanger	110	14	28	2	8	—	48	210	
3 West-Cheribon-Smd. [1])	249	4	4	1	—	—	1	259	
4 Oost-Cheribon-Tegal	604	26	88	25	24	4	21	792	
5 Banjoemas	495	11	66	24	19	18	46	679	
6 Pekalongan-Kendal	265	14	54	23	13	28	14	411	
7 Grobogan	706	19	44	24	17	62	30	902	
8 Semarang-W-Srk.[2])	264	14	6	189	8	28	32	541	[2]) Van de afdeelingen Semarang en Demak werden geen opgaven ontvangen van het aantal door de desa- en districtspolitie geconstateerde gevallen.
9 Japara-Regaloh	496	16	28	28	11	31	50	660	
10 N.-Randoeblatoeng	171	3	38	42	27	3	3	287	
11 Z.-Randoeblatoeng	106	13	52	16	4	9	23	223	
12 Blora	111	42	19	46	33	—	38	289	
13 Todanan	366	3	14	44	28	19	—	474	
14 Rembang	62	5	4	7	9	—	2	89	
15 Kedewan	351	1	22	29	80	4	57	544	
16 Toeban	1042	21	133	75	56	8	80	1415	
17 Padangan	522	88	75	84	40	19	138	966	
18 Bodjonegoro[3])	206	22	42	33	22	13	13	351	[3]) Van de in dit boschdistrict, resp. deze houtvesterij door de desa- en districtspolitie geconstateerde gevallen, werden geen opgaven ontvangen.
19 N.-Soerabaja-Madoera	520	22	5	20	11	3	2	583	
20 Zuid-Soerabaja	422	—	3	23	3	117	—	568	
21 Ngawi-O-Srk.	832	42	141	18	1	42	7	1083	
22 Ponorogo	520	480	16	—	34	5	148	1203	
23 Madioen	284	2	73	38	36	22	48	503	
24 Kediri	676	88	125	18	27	8	43	985	
25 Pasoeroean	301	—	17	—	—	2	—	320	
26 Besoeki	123	6	250	22	12	10	378	801	
27 Kedoe-Djokjakarta	839	29	91	54	6	—	151	1170	
28 Bagelen	847	2	68	3	12	6	45	983	
Totaal	11523	991	1510	889	541	461	1418	17333	
1 Noord-Kradenan	121	2	6	7	6	25	38	205	
2 N.-W.-Wirosari	83	18	5	2	12	9	23	152	
3 Toeder	69	1	—	6	8	1	7	92	
4 Balo	45	2	—	50	13	3	60	173	
5 Margasari	189	5	3	12	61	1	5	276	
6 Ngarengan	13	3	—	7	4	1	—	28	
7 Oost-Tegal	91	7	—	—	27	—	1	126	
8 West-Soelang	114	5	6	2	2	—	38	167	
9 Grobogan-Oendakan	131	1	25	12	7	6	24	206	
10 Oost-Soelang	115	12	3	14	8	—	—	152	
11 Manggar	50	2	—	—	5	—	2	59	
12 Telawa [3])	49	—	1	2	15	16	70	153	
13 Tjabak	37	4	5	—	6	—	7	59	
14 Bandjaran	53	—	—	22	—	3	—	78	
15 Bloengoen	24	10	10	3	10	—	11	68	
16 Nanas	76	10	12	4	20	—	21	143	
17 Tanggoeng	27	1	1	8	4	3	16	60	
18 Pajaman	77	4	12	3	17	—	14	127	
19 Tempoeran	48	3	—	6	—	1	3	61	
20 Gedangan	45	—	—	4	3	1	—	53	
21 Karanggede	24	4	—	—	1	—	1	30	
Totaal houtvesterijen	1481	94	89	164	229	70	341	2468	
Totaal boschdistricten	11523	991	1510	889	541	461	1418	17333	
Totaal generaal	13001	1085	1599	1053	770	531	1759	19801	

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

De in sommige beheerseenheden plaats gehad hebbende uitbreiding der boschpolitie had merkbaar gunstige gevolgen. Ook van de ambtenaren bij het Binnenlandsch Bestuur werd in het algemeen voldoende medewerking ondervonden. Daarentegen was een vrij algemeene klacht, dat de desapolitie in haar taak te kort schoot en enkele malen zelfs met de kwaadwilligen één lijn trok.

De volgende opmerkingen en bijzonderheden zijn voorts nog geput uit de verslagen der betrokken Beheerders.

In West-Cheribon-Soemedang en Oost-Cherihon-Tegal nam het aantal houtdiefstallen toe, als waarschijnlijke oorzaak waarvan genoemd werd de stijging der houtprijzen.

In Japara had dezelfde oorzaak hetzelfde gevolg, voor zoover de afdeeling Pati betreft. De politioneele toestand in de afdeeling Japara ging daarentegen vooruit door het krachtiger optreden van het Bestuur.

In Zuid-Soerabaja ging de toestand niet vooruit. Een mantri-politie bij het Boschwezen werd betrapt op medeplichtigheid aan sedert langen tijd plaats gehad hebbende knoeierijen, waarbij een makelaar ter hoofdplaats Soerabaja ook zijne medewerking verleende. Het nog niet beëindigd onderzoek dezer zaak schijnt bemoeitijkt te worden door het feit, dat vermoedelijk ook een hooggeplaatst Inlandsch bestuursambtenaar er bij betrokken is.

In de houtvesterijen was de politioneele toestand over het algemeen tamelijk goed, waartoe de in het vorige Verslag reeds genoemde redenen medewerkten. Een uitzondering op dezen regel vormden de houtvesterijen Telawa, waar diefstal van hout in de hand gewerkt werd door een gunstige gelegenheid tot vervoer daarvan en de aanwezigheid van Europeesche helers, en Pajaman, alwaar groote diefstallen plaats konden hebben als waarschijnlijk gevolg van onvoldoende medewerking van het Bestuur en ten gevolge van het feit, dat een desahoofd daar optrad als handlanger van Chineesche opkoopers van op clandestiene wijze verkregen hout.

II. BOSCHBEHEER IN DE BUITENBEZITTINGEN.

§ 16. Boschbeheer door ambtenaren van het Boschwezen.

Het uitgestrekte boschgebied op de eilanden van Insulinde, met uitzondering van Java en Madoera, bleef evenals vorige jaren, voor het overgroote deel verstoken van deskundig beheer. Waar eenig profijt uit die bosschen getrokken werd, of waar aanvragen gedaan werden om hiertoe t. z. t. te geraken bleef het toezicht en het beschikken daarop, overgelaten aan het algemeene Bestuur, in sommige gevallen na advies van de afdeeling Boschwezen te Buitenzorg. Vele van die exploitatiën voorat waar zij door de inheemsche bevolking gedreven worden, 't zij van oudsher, 't zij tengevolge van nieuw ontstane marktverhoudingen, bleven geheel zonder toezicht.

In het ondervolgende zal een kort overzicht worden gegeven van hetgeen gebeurde, en dat zich zal moeten bepalen tot het mededeelen van enkele cijfers en teiten, voor zoover ze hier bekend werden.

In een, voor den dienst gedrukte nota ddo. 30 Aprit 1911, [1]) werd een schematisch werkplan ten behoeve van een in te voeren boschbeheer in de Buitenbezittingen gegeven, waaraan de Regeering Hare goedkeuring hechtte.

Deze nota is te beschouwen als een eerste grondslag waarop kan worden voortgebouwd, en geeft tevens de richting aan, welke we voorloopig zullen hebben te volgen. Daaromtrent wordt 't ondervolgende aan die nota ontleend:

„Waar we in breede trekken, daartoe in staat gesteld door de mededeelingen der bestuursambtenaren en de resultaten der plaatselijke onderzoekingen van de ambtenaren van het Boschwezen, bekend zijn met de bebossching en de gesteldheid der bosschen van Sumatra en uit 't daardoor verkregen overzicht de overtuiging kunnen putten, dat in twee gewesten, tengevolge van ontwouding de hydrologische toestand zoo onvoldoende is geworden, dat 't bestaan van een intensief gevoerd landbouwbedrijf daardoor ernstig wordt bedreigd, moet 't zwaartepunt der bemoeienissen van het Boschwezen dus in geenen deele gezocht worden in 't zoo spoedig mogelijk behalen van winst door „exploitatie na voorafgaande exploratie door Amerikanen" maar in 't verbeteren van den hydrologischen toestand, in die streken, waar daarvan

[1]) Gepubliceerd in deel 4 afl. 8 blz 667 e. v. van het Tijdschrift Tectona, uitgave van de Vereeniging van ambtenaren bij het Boschwezen in Nederlandsch Oost-Indië.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

de dringende urgentie gebleken is, te weten in 't gouvernement Sumatra's Westkust en in de residentie Sumatra's Oostkust, en wel wat 't laatste gewest betreft, speciaal in 't cultuurgebied, de afdeelingen Deli en Serdang met hare omgeving.

Een inleidend onderzoek daartoe heeft in 't einde van het jaar 1910 in beide gewesten reeds plaats gevonden, en wel in 't gouvernement Sumatra's Westkust door den Inspecteur voor de Buitenbezittingen S. P. Ham en in de residentie Oostkust van Sumatra door den houtvester Dr. L. A. G. Hissink.

Deze onderzoekingen behooren thans stelselmatig te worden voortgezet en zoo spoedig mogelijk te worden beëindigd, opdat kunne worden overgegaan tot 't vaststellen der, voor die gebieden noodig geachte, boschreserve,'t vastleggen der grenzen daarvan, en 't zoo noodig reboiseeren van binnen die grenzen gelegen kale terreinen; waarna door aanstelling van bewakingspersoneel 't noodige dient te worden verricht tot behoud van de vastgelegde in stand te houden bosschen.

Daar hiermede voorloopig wel 't grootste gedeelte van den tijd der, voor de Buitenbezittingen aan te wijzen ambtenaren van het Boschwezen, in beslag zal worden genomen, zal de verdere bemoeienis met den gang van zaken op Sumatra zich vooralsnog moeten bepalen tot 't geven van adviezen aan de bestuurshoofden betreffende de meest rationeele methode om te voorkomen, dat verdere ontwouding plaats vinde in gebieden, welke, met 't oog op hunne belangrijke rol bij de watervoorziening van lager gelegen streken, daartegen beschermd moeten worden.

Al vrij spoedig zullen echter, nadat met gebruikmaking der bestaande kartographische gegevens in hoofdlijnen zal zijn aangegeven wat tot de boschreserve gebracht moet worden, behoudens 't noodige toezicht, de verdere werkzaamheden, aan de verkrijging der gronden, aan de afbakening der grenzen, aan de opmeting en kaarteering verbonden, kunnen overgelaten worden aan de, in dienst te stellen hoofdopzieners, daarin bijgestaan door inlandsch personeel, waarna door de, in de Buitenbezittingen te detacheeren houtvesters, met behulp van nieuw ondergeschikt personeel, een begin gemaakt kan worden met exploratie van eenige boschgebieden, welke daarvoor door hunne ligging en houtrijkdom in de eerste plaats in aanmerking komen, ten einde te trachten uit 't boschbezit van Sumatra eenig direct voordeel te behalen.

Bij deze exploratie zullen onderstaande punten als richtsnoer kunnen dienen:

1. ze moet worden aangevangen in een uitgestrekt boschgebied, waarin nog geen roofbouw of aankappen op al te verwoestende wijze hebben plaats gevonden; overigens moet niet speciaal getracht worden complexen van uitsluitend harde en betere houtsoorten te vinden, want die bestaan niet;

2. behoort rekening te worden gehouden bij de keuze van een te exploreeren boschterrein, met eene gunstige ligging ten opzichte van handels- en cultuur-centra; is 't toch in de eerste plaats van belang, zoo mogelijk in de nabijheid eener exploitatie een afzetgebied te hebben, aan de andere zijde behoort rekening te worden gehouden met de houtbehoefte in streken, welke nagenoeg geheel in cultuur zijn gebracht, zooals Deli b. v. b., waar nagenoeg al 't bosch heeft plaats gemaakt voor bouwvelden en waar 't zeer bezwaarlijk is om 't hoogstnoodige bouw- en brandhout te krijgen schijnt eene exploitatie in de nabijheid van dergelijke handels- en cultuur-centra om afdoende redenen na een plaatselijk onderzoek niet uitvoerbaar, dan is 't uit den aard der zaak ongewenscht de exploratie daar verder voort te zetten, en komen dan in de tweede plaats in aanmerking voor intensieve exploratie de boschgebieden, welke gunstig gelegen zijn ten opzichte van 't wereldverkeer, b. v. b. nabij een haven, welke in de groote scheepvaartverbindingen is aangesloten;

3. de terreingesteldheid moet van dien aard zijn, dat gebruik gemaakt kan worden van de moderne middelen, welke bij eene groot-exploitatie onontbeerlijk moeten geacht worden, waartoe in de eerste plaats railbanen gerekend behooren te worden en c. q. sleepmachines; niet zoozeer de terreinoneffenheden moeten hierbij gewicht in de schaal leggen; 't grootste terreinbezwaar is moerassigheid, een euvel waaraan zeer veel boschgebieden in Sumatra lijden en dat werkelijk een groot-bedrijf vrijwel onmogelijk maakt. Blijkt bij een voorloopig onderzoek, dat een boschgebied zeer moerassig is, dan kan ook daar de verdere exploratie gestaakt worden, want niet alleen is 't in zulke terreinen niet mogelijk met zware machines te werken, maar bovendien stellen ze zulke enorme eischen aan de gezondheid van de arbeiders, dat à priori eene mislukking vastgesteld kan worden,

4. de afvoer mag niet al te bezwaarlijk zijn, want 't product, dat grootendeels zal bestaan uit minder waardevolle houtsoorten kan geen hooge afvoerkosten verdragen. Behoort dus acht te worden geslagen in de eerste plaats op de bestaande gelegenheid van afvoer langs spoor- en tramlijnen, rivieren en wegen, niet minder moet worden rekening gehouden met de voor Sumatra bestaande nieuwe spoorwegplannen;

5. zoals in het tweede hoofdstuk werd aangetoond, behoort ook de rechtstoestand waarin eenig boschgebied verkeert, een gewichtige factor uit te maken bij de overweging, waar eene exploratie moet worden begonnen, en dient nauwkeurig vooraf te worden nagegaan in hoeverre de vrije beschikking over terrein en opstand mogelijk is, dan wel welke offers gebracht zouden moeten worden om die te verwerven. Van zeer groote winsten zal toch bij eene exploitatie der gemengde bosschen in de Buitenbezittingen nooit sprake kunnen zijn, zoodat met eventueele kosten voor afkoop van rechten enz. ter dege rekening dient te worden gehouden;

6. bij de exploratie zal 't doel voor oogen moeten worden gehouden, dat bij eene eventueele exploitatie, waarbij de particuliere hulp niet zal kunnen worden ontbeerd, niet uitsluitend de harde en zeer duurzame houtsoorten zullen worden geëxploiteerd, maar ook de minder waardevolle, zelfs zoo mogelijk alle houtsoorten."

In het verslagjaar werd geen uitbreiding gegeven aan het rechtstreeksche boschbeheer (door ambtenaren van het boschwezen). Op de eilanden Moena en Biliton werd dit voortgezet.

Moena: Ten einde tot meer nauwkeurige cijfers omtrent de uitgestrektheid en de waarde van de hier voorkomende djatibosschen te geraken, werd in medio 1911, op dit eiland een adjunct-houtvester met een mantri-opnemer te werk gesteld voor de samenstelling van een boschtechnische kaart op grond van globale metingen. Dit werk kwam in 1911 nog niet gereed.

Te Raha werd een tijdelijke verblijfplaats gebouwd, te Lambiko een opzienerswoning. In aanbouw waren te Raha eenige tijdelijke woningen voor het inlandsche personeel en een koelieverblijf; te Lambiko een woning voor den adjunct-houtvester en woningen voor eenig minder personeel.

Met den aanleg van wegen werd begonnen.

Eenige proeven met de cultuur van djati werden genomen; zoo ook van bamboe.

Gekapt werd in 1911 een djatihouthoeveelheid van 844 M³ grootendeels te Lambiko, Tolimbo en Masara. Het verkrijgen van werkvolk had veel bezwaren. Inwoners van Moena werken nog niet veel en onder de aangevoerde werklieden heerschte zeer veel ziekte, vooral in de eerste en in de laatste maanden van het verslagjaar. Geworven werden Keij-eilanders en Amboneezen; de laatsten voldeden het best, wegens geringe overvoerkosten, doch ook wegens betere handelbaarheid en geschiktheid.

Door het bij stormweder uiteenslaan van eene stapelplaats aan het strand sloeg c. a. 250 M³ djatihout weg; ongeveer 200 M³ kwam daarvan weer terecht: het overige ging verloren.

In het geheel ging 94 M³ djatihout verloren, daar bovendien 40 M³ verbrande en wegraakte in het bosch. Dit laatste vooral schijnt een gevolg van de ondervonden moeite, verbonden aan het uitsleepen van het hout waarvoor een groote veestapel noodig is, die wederom veel toezicht en kosten vergt.

In het geheel werd van Moena verzonden in 1911 een hoeveelheid van 1005 M³.

Verbruikt voor den eigen dienst werd 46 M³.

Verkocht werd te Batavia, in drie openbare vendutiën, 640 M³ en te Makassar in twee vendutiën 243 M³, met een opbrengst van totaal f 50398.—.

De opgehouden hoeveelheid op de laatste vendutiën te Batavia bedroeg 54 M³ en te Makassar 80 M³, samen 134 M³.

Met de wildhoutexploitatie werd nog niet aangevangen, wel werden voorbereidingen getroffen, tot latere productie van hei- en telefoonpalen van bakoe-hout, en van bouw- en meubelhout van ipi (bajan) en tjendana dat te Makassar geregeld gebruikt wordt en waaraan aldaar behoefte bestaat.

Door den dienst der S.S. voor den aanleg der spoorlijn Tjikampek — Cheribon werd een proef genomen met dwarsliggers uit Moena van kolakka-hout gedurende September 1910 — Mei 1912. Deze houtsoort wordt in Makassar veel gebruikt en het oordeel van den dienst der B. O. W. hierover luidde gunstig. Na nog geen twee jaar in de baan gelegen te hebben, moesten alle 48 stuks dwarsliggers echter verwijderd worden,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

wegens sterke vermolming. Al heel spoedig kreeg dit hout scheuren tengevolge van de blootstelling aan regen en zon en na nog geen jaar vestigden zwammen zich daarop, die de snelle vermolming bewerkten.

Met het ontstaan van geregelde bestuurstoestanden in Moena, breidt zich de bevolking meer over het geheele eiland uit en worden meer ladangs aangelegd wat niet bevorderlijk is aan den toestand der wildhoutbosschen. De instandhouding van het djatiboschareaal is met de invoering van het voorloopige boschbeheer zoo goed als verzekerd.

Er waren einde 1911 op Moena werkzaam 1 houtvester, 1 adjunct-houtvester, 1 leerling-opziener, 3 maandgelders, 1 Europeesche werkbaas, en 1 mantriopnemer.

Dit personeel heeft onder zeer moeilijke omstandigheden gewerkt; vooral ziekte bedreigde en teisterde hen herhaaldelijk terwijl groote moeilijkheden moesten worden overwonnen bij het verkrijgen en houden van werkvolk, het aanbrengen van materialen, enz. en in het algemeen ook tot het opdoen van die ervaringen welke aan de toekomst ten goede moeten komen. Dat deze pioniersarbeid in dit jaar dan ook nog niet zulke resultaten heeft gegeven, als noodig waren om de toekomst ten volle te overzien is dan ook waarlijk niet te verwonderen. Veel medewerking werd van het Civiel bestuur ondervonden.

De uitgaven voor Moena hebben in 1911 bedragen: incl. tractementen en vergoeding van reis- en verblijfkosten f 70048.— de inkomsten f 50.398. Aan niet geregeld terugkomende uitgaven is daarvan f.16829 besteed. Deze uitgaven moeten dus over meerdere jaren worden verdeeld. De waarde van het houtrestant te Batavia en Makassar wordt op f 5500 geraamd, terwijl de voorraad te Moena einde 1911 bedroeg 350 M^3 waarvan de houtwaarde wordt geschat op gemiddeld f 30.— per M^3 d. i. dus f 10500.— Deze waarden bij het werkelijk ontvangen bedrag tellende komt men op een nadeelig saldo van bijna f 4000 De uitgaven, die niet geregeld terugkomen niet medegerekend, zoude nu reeds een voordeelig saldo zijn bereikt. Evenwel hebben de gewone uitgaven over 1910 bedragen f 14389 en daarmede is een gedeelte van het hier in rekening gebrachte hout geproduceerd.

Bij eene houtproduetie van een eenigszins grootere hoeveelheid zal dus in Moena een voorloopig gunstig resultaat kunnen worden verkregen.

Biliton: De begroeiingskaart, waarover in het vorige verslag gesproken wordt, kwam gereed en beslaat 25 bladen van 64 c. M in het vierkant, zoodat hier c. a. 700 d. M^2 kaarteeringswerk werd geleverd.

Het werk van den hier geplaatsten Hoofdopziener bestond voornamelijk in het houden van toezicht op de aankappen der bevolking èn op die van de Biliton Maatschappij, waartoe 1 tijdelijk mantri boschpolitie en 4 tijdelijke boschwachters aan hem toegevoegd waren, evenals het vorige jaar.

In en om de verspreide boelian-boschjes werden de jonge planten in den strijd om het bestaan gesteund door het personeel van het boschwezen van welke maatregelen thans reeds blijkt, dat succes mag worden verwacht.

Een reglement op het kappen van boomen is in voorbereiding.

Ook hier valt melding te maken van de bizondere medewerking van het Gewestelijk Bestuur ondervonden.

Diverse reizen: Door den Inspecteur bij het Boschwezen S. P. Ham werden eenige reizen naar Sumatra ondernomen, op grond waarvan rapporten werden samengesteld die als richtsnoer bij vele plaatselijke onderzoekingen en werkzaamheden zullen dienst kunnen doen.

§ 17. Boschbeheer door ambtenaren van het Binnenlandsch Bestuur.

Wat betreft het beheer der bosschen in die gedeelten der Buitenbezittingen, waar geen boschpersoneel gevestigd is, en dus door de ambtenaren bij het Civiel Bestuur zoo goed mogelijk in 't boschbeheer wordt voorzien, 't volgende:

1. Sumatra's Westkust:

Het kappen van hout is hier niet beperkt door geschreven recht, maar slechts door de adat, het gevolg is een roekeloos kappen van goede houtsoorten, vooral ook ten behoeve van de Ombilinmijnen. Deze laatste dienst plant eenig djati- en djoharhout aan.

Inzameling van boschproducten is in verschillende deelen van het gewest hier meer, daar minder een belangrijke nevenbron van inkomsten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

2. Tapanoeli: De gewestelijke keur op het branden van alang-alang enz. werd gehandhaafd.

3. Benkoelen: De in het vorige verslag genoemde maatregelen zijn vermeerderd met de bevordering van reboisatie met Ficus elastica en andere boomsoorten.

In hoofdzaak worden ingezameld de boschproducten rotan, damar en getah, en wel voornamelijk in de Zuidelijke afdeelingen van dit gewest zoomede uit de onderafdeelingen Redjang en Moko-Moko.

Uitgevoerd werd: 799197 KG. rotan, 468424 KG. damar, 18347 KG. getah, w. o. ook de productie van aanplantingen.

De prijzen weken niet veel af van die in het vorige jaar.

Er kwamen 5 hout concessie-aanvragen in Moko-Moko en Lebong, welke einde 1911 nog in behandeling waren.

4. Lampongsche districten. Boschexploitatie, door de Regeering toegestaan komt niet voor.

Ladangbouw was nog steeds regel, sawah-aanleg uitzondering.

Voorstellen zijn gedaan, in verhand met de groote uitgestrektheden in erfpacht aangevraagd, om te komen tot reserveering van bosch ten behoeve van den hydrologischen en klimatologischen toestand, zoomede tot reserveering van waardevolle houtsoorten.

De tembesoe keur werd gehandhaafd.

De djeloetoeng keur werd nog niet bekrachtigd.

De boschreserveering en deze keuren zullen den Lamponger wellicht aan den sawahbouw zetten.

Eerst wanneer de topografische dienst zijn werkzaamheden zal hebben voltooid zal de uitgestrektheid bosch bij benadering kunnen worden opgegeven.

De Lamponger verzamelt slechts noodgedrongen boschproducten, als het hem aan andere bestaansmiddelen ontbreekt, en wel hoofdzakelijk rotan, damar, getah en djeloetoeng. De grootste uitvoer had plaats uit de onderafdeelingen Toelangbawang en Sekampoeng en wel naar Batavia, Palembang en Singapore. De wijze van winning mist alle systeem en contrôle. In Toelangbawang geschiedt echter in de Masoedji-streek en langs de Toelangbawang-rivier de djeloetoeng winning door de bevolking op gezette tijden, waardoor aan de boomen een rustperiode gegeven wordt, terwijl velling daarvan zoo goed als niet voorkomt. Een vijftal aanvragen tot djeloetoeng winning door partikulieren ongeveer het geheele gewest beslaande, werd afgewezen.

Hout van goede boomsoorten werd naar Batavia uitgevoerd uit Toelangbawang en Sepoetih zoomede van het eiland Seboekoe. Aan de in het verslagjaar uitgegeven erfpachtsperceelen was de voorwaarde verbonden dat bij uitvoer dan wel plaatselijken verkoop van het daarop voorkomende houtgewas en andere natuurlijke producten een retributie betaald zal moeten worden. Ter regeling hiervan werd eene verordening vastgesteld die echter nog niet goedgekeurd werd.

5. Palembang: Op de particuliere hout-aankap onderneming Mambang groot 600 H. A. was slechts een Europeesch employé met een ploeg vrije koelies werkzaam. Het verzamelde hout werd naar Palembang afgevoerd, waar eenige zagerijen gevestigd zijn.

Nieuwe houtconcessies werden niet verleend.

6. Djambi: Geen nieuwe houtconcessies werden verleend.

Van de 4 aanvragen tot djeloetoeng winning in 1910, vermeerderd met 1 van den Heer K.T.W. Hischo in 1911 gedaan. welke voorloopig nog in beraad gehouden moesten worden, zijn er twee, n.l. van den Heer A. J. van Oostveen ingetrokken.

De winning van boschproducten w.o. voornamelijk rotan en getah door de bevolking, vormde ook in het afgeloopen jaar het hoofbestanddeel van den uitvoerhandel.

Deze uitvoer bedroeg in de afgeloopen drie jaar:

	1909	1910	1911
		KG.	
Draken bloed (Getah djernang).	3763	2791	2307
Getah pertja (balam).	250267	210473	83194
Andere getahsoorten.	145475	1475966	2320488
Gomelastiek (karetramboeng)	203960	347765	169109
Rotan.	2650798	3213359	3821942
Gomdamar.	38325	24866	19423
Was.	5290	7510	2330

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

7. Oostkust van Sumatra.

In het panglonggebied worden aangetroffen 96 balkenkapperijen met 2150 koelies (96 in 1910); 14 plankenzagerijen met 268 koelies (14 in 1910) 53 kolenbranderijen met 298 koelies (48 in 1910) en 30 brandhoutkapperijen met 491 koelies (48 in 1910). Deze geheele industrie is in handen van Chineezen en leverde aan cijns f 100.095 op (100.385 in 1910).

Het aantal door het Inlandsche zelfbestuur verleende en door het Gewestelijk Bestuurs-hoofd goedgekeurde houtaankap concessies vermeerderde in 1911 niet.

De landbouwondernemingen bezigden het door haar gekapte hout voor eigen gebruik, waartoe zij ingevolge de concessie voorwaarden gerechtigd zijn.

De inzameling van boschproducten is alleen in de afdeeling Bengkalis van beteekenis. De aandacht van het Europeesche kapitaal is tegenwoordig ook op den handel in balam- en soentei-vruchten gevallen.

De uitgevoerde hoeveelheid balam en soenteivet bedroeg voor Bengkalis respectievelijk 19252 KG. en 3596 KG. voor Selat pandjang respectievelijk 18900 KG. en 63000 KG.

Overigens werd uitgevoerd:

Koelit bakau & tengar	2370026	KG.
Drakenbloed	31433	„
Gomdamar	22907	„
Getah Pertja	43826	„
Rotan	2538684	„
Andere getah	601355	„
Was	15582	„
Levende planten	526	Gld. waarde
Nilambladen	42445	„ „
Kajoe laka	64889	

8. Atjeh & Onderhoorigheden.

Afd. Oostkust. Uitgegeven zijn hier voor den aankap van zeehout de navolgende concessies: Deli-Atjeh Maatschappij 6, P. Sandel te Tandjong Poera 2, A. T. Scheuer 2, Firma Guntzel en Schumacher 1. In de onderafdeeling Idi werd concessie verleend tot het kappen van bruikbare houtsoorten aan de heeren Goethals en aan de Firma Guntzel & Schumacher. Het in deze concessieterreinen gekapte hout werd grootendeels vervoerd naar de Residentie Sumatra's Oostkust ten behoeve van tabaks ondernemingen, een kleiner gedeelte werd in het Gewest zelf verwerkt. Gedurende het verslagjaar werd voor een waarde van f 363.50 aan zeehout naar streken buiten Nederlandsch-Indië vervoerd, in 1910 was de waarde van dien uitvoer f 550.—

De looistof houdende basten van een deel der vloedbosschen-vegetatie werden gewonnen en naar Penang verscheept. Van de geheele afdeeling bedroeg die uitvoer 47615 pic. (46984 in 1910).

De Atjeh stoomtram en de ijsfabrieken te Kota Radja en Segli betrokken eveneens het henoodigde hout uit deze bosschen. De Deli-Atjeh Handel Maatschappij heeft het recht om in een gedeelte der onderafdeeling Langsa nipahbladeren, niboeng en bamban te doen inzamelen. De concessionaris is hiervoor een vast jaarlijksch recht van f 31.35 en een cijns van 10% van de plaatselijke marktwaarde der atap verschuldigd. De productie in 1911 bedroeg 485620 stuks.

In de onderafdeeling Tamiang is aan eene firma concessie verleend voor het inzamelen van nipahbladeren, rotan, niboeng enz. De concessionaris betaalt een vast recht van f 500 per jaar en een cijns van f 2.50 per 1000 stuks uitgevoerde atap Deze cijns beliep f 4000 in 1911. In deze onderafdeeling wordt ook door de firma Guntzel & Schumacher door de bevolking vervaardigde atap opgekocht waarvoor in de onderafdeelingskas een hacil van f 3.30 per 1000 ataps moet worden gestort. In het verslagjaar werden 750.000 stuks atap opgekocht en naar Sumatra's Oostkust uitgevoerd. Hier bestaan 5 houtzagerijen van Chineezen. De retributie bedraagt hiervoor f 25—40 's maands. Voorts werden in de onderafdeeling Langsa 4 kolenbranderijen geexploiteerd.

Afd: Gajoe Loeöes en Alaslanden. Hier wordt uitsluitend voor eigen gebruik gekapt, in eerstgenoemd gebied voornamelijk Oejom (Pinus merkusi).

Afd: Noordkust. Hier ontbreken goede afvoerwegen zoodat de exploitatie van de vele houtsoorten voorloopig uitgesloten is. Alleen in de onderafdeeling Lho

Soekoen waar groote bevaarbare rivieren worden aangetroffen heeft uitvoer van balken en planken plaats.

Afd: Westkust. Deze is over het algemeen zeer boschrijk. In geregelde exploitatie zijn alleen de bosschen van het eiland Simeuloe, hetwelk bijna geheel is uitgegeven in houtconcessie deels aan de Javasche Boschexploitatie Maatschappij deels aan den heer Goethals in Loegoe Sibigoe. Alleen laatstgenoemde concessionaris voerde vrij veel resakhout uit.

De Javasche Boschexploitatie Maatschappij nam krachtige maatregelen tot voorbereiding van een op meer modernen voet geschoeide groot-houtexploitatie. Machinale sleepinrichtingen werden aangevoerd en een begin werd gemaakt met den aanleg van Decauville-spoor.

In sommige afdeelingen vermindert de uitvoer van boschproducten doordat de bevolking zich meer gaat bezighouden met cultures als die van peper en klapper. In andere afdeelingen zooals in Meulaboh nam die tengevolge van verbetering in den politieken toestand niet onbelangrijk toe.

De uitvoer van boschproducten is aangegeven in onderstaande opgave.

Afd. en Onderafd:	Artikelen.	1909.	1910.	1911.
Langsa, Idie & Sereowaj . . .	Getah (KG.)	10061	9105	2989
	Rotan „	107018	133005	163390
	Damar pic.	3460	7539	3059
Noordkust van Atjeh.	Getah f	357	3173	9088
	Rotan „	„ 6030	9410	24400
	Damar „	„ 1056	1343	670
Poeloe Raja:	Getah KG.	5865	12619	8808
	Rotan „	109190	75913	86611
Meulaboh:	Getah „	24987	31572	68396
	Rotan „	287800	33674	68005
Tapa toean:	Getah „	71056	38117	28644
	Rotan „	?	f 481	469
	Damar „	75978	97514	98710
	Kamfer „	287	328	562
Singkil:	Getah „	15322	8769	7761
	Rotan „	117515	171824	222801
	Damar „	12662	21232	25507
Groot Atjeh.	Rotan „	1435	4560	—
	Getah „	370	3538	675

9. Riouw & Onderhoorigheden.

De uitvoer van hout uit het landschap Kateman beliep een waarde van f 28500 tegen f 17660 in 1910. Van overige streken werden geen cijfers ontvangen.

Gedurende het verslagjaar werden totaal afgestaan 13 landbouwconcessies voor den aanplant van rubber.

Uit de afdeeling Indragiri werd van de aldaar voorkomende en ingezamelde getahpertja en getah djeloetoeng uitgevoerd respectievelijk 4197 K.G. (6735 K.G. in 1910) en 1210868 K. G. (574987 K.G. in 1910).

Uit de afdeeling Lingga werd uitgevoerd 168875 K.G. Palaquium-oblongifoliumblad tegen 449928 K.G. in 1910.

Uit de afdeeling Indragiri werd uitgevoerd rotan: 2018762 K.G. tegen 1968868 K.G. in 1910. Damar: 6495 K.G. tegen 6943 K.G. in 1910. Was: 4779 KG. tegen 10398 K.G. in 1910. Nipah: voor een waarde van f 19658 tegen f 10670 in 1910.

In de afdeeling Lingga komt de kamferhout boom voor. De olie wordt sporadisch gewonnen. De kamfer zelf is bij de bevolking zeer gezocht.

10. Banka en Onderhoorigheden.

Het van den fd. Resident van Banka ontvangen verslag levert geen gegevens, betrekking hebbende op den dienst van het Boschwezen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

11. Billiton:

De retributie van buiten de oude mijnterreinen gekapt hout bedroeg: f 19686 tegen f 8968 in 1910 en 4865 in 1909.

Aan boschproducten werd uitgevoerd:

Damar:	516231	KG.	uitvoer	naar	Singapore
	10296	„	„	„	Cheribon
Andere Getah:	2157	„	„	„	Singapore
Gomelastiek:	1857	„	„	„	„
Wortelhout	695	„	„	„	Semarang
Gahroehout	120	„	„	„	Singapore
Koelit bakau & tengar:	1860	„	„	„	Batavia
Rotan:	158872	„	„	„	Singapore
„	4400	„	„	„	Cheribon

12. Westerafdeeling van Borneo.

Niettegenstaande de rijkdom der bosschen gestadig afneemt, vindt nog een groot deel der bevolking een voldoend middel van bestaan in de inzameling van boschproducten.

De uitvoer der voornaamste boschproducten bedroeg:

	1911	1910	
Getah:	75517	87548	pik.
Gomcopal:	10089	6582	„
Gomdamar	25889	20674	„
Gomelastiek	2005	2287	„
Gahroehout	60	2623	„
Sokkahout.	889	99	„
Rotan	44729	25571	„
Rotan stokken	f. 23401	f. 20481	waarde
Was:	619	70	pik.
Tengkawangvet	385	530	„
Tengkawangpitten	12098	5713	„

In de afdeeling Sambas wordt hier en daar rottan, vooral de rottan segah aangeplant. Ook in de afdeeling Pontianak en Ommelanden begint men zich op de rottancultuur toe te leggen, daar deze in de bosschen weinig meer wordt aangetroffen.

13. Zuider & Oosterafdeeling van Borneo.

Over den boschtoestand wordt verwezen waar de vorige jaarverslagen. Over de boschproducten zegt de Resident het navolgende:

In het rechtstreeks bestuurd gebied werd geen enkele houtconcessie verleend.

In Beraoe en Boeloengan werden door de Zelfbesturen concessies tot houtaankap en boschexploitatie verleend aan:

a. V. A. Carls 2 conc. in het landschap Goenoeng Taboer.

b. F. A. Speltie 3 conc. in het landschap Boeloengan.

c. Commanditaire Cultuur & Mijnbouw Maatschappij „Manghapadi" te 's Gravenhage, 3 concessies in het landschap Boeloengan.

De sub *b* en *c* genoemde concessiën zijn sedert overgedragen op de te 's Gravenhage gevestigde naamlooze vennootschap Oost-Borneo-Cultuur Handel en Mijnbouw Maatschappij.

Behalve bovengenoemde houtconcessies zijn hier in het geheel dus van kracht de volgende:

1. J. M. Cameron in Boeloengan.
2. Dewald & Schadd, overgedragen aan de te 's Gravenhage gevestigde N. V. Exploitatie Maatschappij Noenoekan in de bosscher. van Seboekoe Simanggaris en Sebetik.
3. het houtcontract „Taboekoes" en
4. „ „ „Sapinang" beide gelegen in het landschap Sambelioeng.
5. „ „ op Seboekoe.

Het meest gewilde der in dit gewest verzamelde boschproducten is in de laatste jaren de djeloetoeng, die in de afdeelingen Sampit, beneden Dajak Marabahan in aanzienlijke hoeveelheden wordt gewonnen; in mindere mate in de afdeelingen Boven Dajak, Amoentai, Koetei, en de Noordoostkust van Borneo.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Het inzamelen van djeloetoeng is vooral in Sampit en Kota Waringin voor velen een belangrijk middel van bestaan. De wijze echter waarop die inzameling tot voor korten tijd geschiedde waarbij ter verkrijging van veel product dikwijls de boomen eenvoudig werden omgekapt, is oorzaak dat bedoeld boschproduct niet alleen schaarscher wordt, doch ook moeilijker te verkrijgen is. Contrôle op het inzamelen is wegens de groote uitgestrektheid der terreinen nagenoeg ondoenlijk, zoodat niet altijd kan worden zorggedragen. dat de voorschriften, in acht te nemen bij het inzamelen, stipt worden opgevolgd. Daar waar contrôle eenigszins mogelijk was, werd aan de djeloetoengkeur de hand gehouden en werden eventueele overtredingen van de daarbij gegeven bepalingen gestraft.

Op het aanplanten van rotan legde de bevolking zich meer en meer toe, eensdeels een gevolg van het schaarscher worden van de in het wild groeiende rotansoorten, als ook door de mindere prijzen van djeloetoeng.

Van de, aan de te Amsterdam gevestigde Nederlandsch-Indische Boschproducten Maatschappij verleende concessiën tot inzameling van geta-djeloetoeng op 9 in de afdeeling Sampit gelegen terreinen zijn er tot dusver 3 aanvaard n. l. „Tjempaka", „Sampit" en „Toealang".

Voorts kwamen in het verslagjaar aanvragen in tot het verkrijgen van concessies voor het winnen van djeloetoeng in de afdeelingen Koetei, Pasir en Tanahboemboe welke nog in behandeling zijn.

Uitgevoerde boschproducten:

Getah	1923431	KG. (1)
Gomdamar	491662	„
Gomelastiek	329109	„
Gahroehout	8454	„
Koelit bakau en tengar	246017	„
Rotan	7492143	„
Rotan stokken	771952	„
Vogelnestjes	f. 47978	—
Was	31396	

14. Menado: Geen bijzonderheden.

15. Celebes & Onderhoorighaden. Om de bevolking wat meer voor den aanplant van djatiboomen te doen gevoelen en tot reboisatie te doen overgaan werd in Boni-ri-attang (afd. Boni) bepaald dat in de 7 Bila's en de 10 Wanoea (Lapa ri adja) elke kampong voor het haar aangewezen weggedeelte, aan den kant van den weg djatiboomen moest planten. Van elke 100 goed opgekomen djatiboompjes zal na verloop van één jaar f 1.— premie worden uitbetaald.

In het Palopo'sche begint men zich thans toe te leggen op de winning van getah soesoe.

De uitvoer van boschproducten was als volgt:

		1909	1910	1911
Getah pertja	KG.	72034	66521	43979
Gomdamar	„	584649	359156	496979
Gomkopal	„	223367	171696	107005
Gomelastiek	„	136604	228719	167369
Koelit bakau	„	114289	903152	207090
Rotan	„	2594728	2230693	4512167

16. Amboina: Gedurende het jaar 1911 werden tien concessiën verleend, waarvan 5 aan de N. V. Crediet- en Handelsvereeniging Banda en 5 aan den met Europeanen gelijkgestelden Chinees Njio Poang Been op gronden gelegen op Ceram. Voorts is op een 10 tal aanvragen nog niet beschikt.

Alleen uit de Kei-eilanden wordt hout naar buiten het gewest uitgevoerd. Er bestaan over het quantum geen gegevens.

---

(1) Hoofdzakelijk djeloetoeng; uit Sampit worden hoofdzakelijk meerwaardige andere Getahsoorten uitgevoerd.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Daar waar mogelijk worden maatregelen genomen tegen het vernielen van houtbosschen.

Alleen op Boeroe en West-Ceram worden uitgestrekte kajoepoetih bosschen aangetroffen. Te Kajeli was de uitvoer minder dan vorige jaren en zulks tengevolge van de vervalsching door Chineezen van kajoepoetiholie. Van West-Ceram werden 4688 L. uitgevoerd.

Onder de boschproducten neemt Gomcopal de voornaamste plaats in. Hier en daar wordt rotan, op het eiland Wetter en de Lettigroep bijenwas, op de Tenimbar eilanden binkoedoeng, geelhout en sagoe schillen ingezameld.

De uitvoer van Gomcopal bedroeg 543.954 KG., van geelhout 161580 KG., hertehoorn 8530 KG. en hertehuiden 17328 KG.

17. Ternate en Onderhoorigheden. Geen bijzonderheden.

18. Zuid-Nieuw Guinea. Voor huizenbouw wordt het benoodigde hout uit de Kei-eilanden ingevoerd. De vele bosschen hier komen voor een exploitatie — hoe primitief ook — niet in aanmerking.

19. Timor en Onderhoorigheden. Uit de afdeeling Soembawa werd verscheept aan was 30299 KG., geelhout 15478 pikol, kemirie 7478 pikol, kaneel 685 pikol. De beide laatste producten zijn voornamelijk afkomstig van Bima; rotan voornamelijk uit Taliwang, werd uitgevoerd tot eene hoeveelheid van 8492 KG.

Aan goed timmerhout, thans hoofdzakelijk voor plaatselijke consumptie, is geen gebrek; in de bosschen komt o.m. djati voor. Het sandelhout van Soemba is nog slechts in beperkte hoeveelheid aanwezig. In overleg met de landschapshoofden is sedert Juli 1910 de uitvoer daarvan verboden. Geelhout is van uit West-Soemba uitgevoerd tot een hoeveelheid van 1000 pikol, dat f 6.— te Waingapoe doet.

Het eigenlijke land van sandelhout is Timor, waar het in Midden-Timor nog in voldoende hoeveelheid voorkomt hoewel er op roekelooze wijze gekapt wordt. In het Portugeesche Oeikoesi schijnt de boom vrijwel uitgeroeid.

Een deskundige exploratie van de bosschen in dit gewest ware ten zeerste gewenscht.

20. Bali en Lombok. Zie het vorige verslag.

III. MEDEDEELINGEN VAN ALGEMEENEN AARD.

§ 18. Personeel. Tabel 50 geeft een overzicht van het personeel bij den Dienst van het Boschwezen in Nederlandsch Indië op ultimo 1911 en de vijf daaraan voorafgaande jaren; voor 1911 verdeeld naar de verschillende werkzaamheden, waarmede dat personeel was belast.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 50.

OVERZICHT van het personeel bij den dienst van het Boschwezen in Nederlandsch-Indië op ultimo 1911 en voorgaande jaren.

BETREKKING.	Hoofdbureau.	Beheer op Java en Madoera.	Inrichting.	Botanisch onderzoek.	Caoutchouc-aangelegenheden	Buitenbezittingen.	Verlof: wachtgeld en non-activiteit.	Totaal 1911.	Totaal 1910.	Totaal 1909.	Totaal 1908.	Totaal 1907.	Totaal 1906.	Aanmerkingen.
Hoofdinspecteur	1	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1	De opgaven over de jaren 1906 t/m 1910 zijn ontleend aan de Regeeringsalmanakken en gecontroleerd met de betrekkelijke jaarverslagen van het Boschwezen. Verlofgangers zijn medegerekend.
Inspecteurs	—	3	1	—	—	1	—	5	5	4	5[1]	4	3	
Totaal Hoofdbureau en Inspectiepersoneel	1	3	1	—	—	1	—	6	6	5	6	5	4	
Houtvesters	2	37	5	1	2	1	10	58	55	45	38	37	34	
Aspirant-Houtvesters	—	4	1	—	—	—	—	5	7	6	2	3	7	
Adjunct-Houtvesters 1e kl.	—	9	—	—	—	—	6	15	12	15	14	12	9	
Totaal beheerspersoneel	2	50	6	1	2	1	16	78	74	66	54	52	50	
Adjunct-Houtvesters 2e kl.	—	3	1	—	—	1	2	7	12	16	19	22	20	[1]) 1 Inspecteur met verlof.
Hoofdopzieners	—	12	—	—	—	1	—	13	10	7	—	—	—	
Europeesche Opzieners	—	96	4	—	—	—	6	106	86[2])	77	83	75	75	[2]) 1 Opziener ter beschikking gesteld van den Res. van Cheribon.
„ leerling Opzieners	—	47	1	—	—	—	3	51	51	46	24	27	22	
Inlandsche Opzieners	—	7	—	—	—	—	—	7	6	3	3	—	—	
„ leerling Opzieners	—	5	—	—	—	—	—	5	3	6	5	8	4	
Totaal opzienerspersoneel	—	170	6	—	—	2	11	189	168	155	134	132	121	
Chef-Opnemers	—	—	2	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	
Europeesche Opnemers	—	—	9	—	—	—	—	9	8	8	10	11	11	
„ leerling-Opnemers	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	
Inlandsche-Opnemers	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
„ leerling-Opnemers	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Mantri's Opnemers	—	—	24	—	—	1	—	25	24	24	21	21	21	
Totaal Opnemerspersoneel	—	—	35	—	—	1	—	36	34	35	32	32	32	
Mantri's politie	—	285	—	—	—	1	—	286	268	260	247	227	227	
Boschwachters	—	452	—	—	—	4	—	456	424	403	385	345	345	
Totaal Boschpolitie	—	737	—	—	—	5	—	742	692	663	632	572	572	

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Het aantal Houtvesters bedroeg op ultimo van het verslagjaar 58, waarvan 10 met verlof, dus 48 in actieven dienst. Hierin waren begrepen de 10 tijdelijke Duitsche Houtvesters, waarvan in het vorige Jaarverslag reeds gewag is gemaakt.

Het aantal Aspirant-Houtvesters bedroeg totaal 5, dat der Adjunct-Houtvesters Iste klasse 15, de laatstbedoelden met inbegrip van 6 met verlof buitenslands vertoevenden, die na eventueele voltooiing hunner studiën in Duitschland, eerlang in aanmerking kunnen knmen voor benoeming tot Houtvester.

Het aantal Adjunct-Houtvesters 2de klasse verminderde ook in het afgeloopen jaar wegens benoeming van enkelen hunner tot Adjunct-Houtvesters Iste klasse en het in verband met Staatsblad 1909 No. 204 onvervuld laten der daardoor ontstane vacatures.

Het aantal Hoofdopzieners vermeerderde met 3, zoodat op ultimo 1911 totaal 13 ambtenaren van dien rang bij het Boschwezen dienden.

Het korps Europeesche Opzieners breidde zich uit tot 106, waarvan 100 in actieven dienst, dat der Europeesche Leerling-Opzieners bleef een sterkte behouden van 51, waarvan 3 op wachtgeld, dus in actieven dienst 48. Het aantal Inlandsche Opzieners nam met 1 toe en kwam dus op 7, dat der Inlandsche Leerling-Opzieners vermeerderde met 2 en werd dus 5.

Het bosch politiepersoneel onderging voorts regelmatige uitbreiding.

Ook in het verslagjaar bleven 2 Houtvesters op het Hoofdbureau werkzaam.

Het bureaupersoneel onderging geen noemenswaardige verandering.

Bij de begrooting voor 1912 en de ontwerp-begrooting voor 1913 is rekening gehouden met eene geleidelijke uitbreiding van het Opzieners- en politie-personeel bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië; de voor die jaren vastgestelde, respectievelijk ontworpen, formatiën van dat personeel zijn:

	1912.	1913.
Hoofdopzieners.	21	28
Europeesche Opzieners	140	161
Eur. Leerling-Opzieners	50	43
Inlandsche Opzieners.	8	11
Inl. Leerling Opzieners	7	29
Mantri's politie	318	356
Boschwachters	488	558

Hieruit blijkt, dat voor het laatstgenoemde jaar gerekend is op eene sterke uitbreiding van het aantal Inlandsche Leerling-Opzieners, waartoe de met deze categorie opgedane, gunstige ervaring aanleiding heeft gegeven.

Bijzondere vermelding verdienen nog de volgende punten:

Van het personeel der Nederlandsche Heide-Maatschappij ging de Heer A. ten Oever bij den Dienst van het Boschwezen in Nederlandsch-Indië over als Hoofdopziener.

Een achttal Europeesche en twee Inlandsche leerlingen van den thans opgeheven Opleidingscursus voor Land- en Tuinbouw werden na het volemdigen hunner studie aldaar en het volgen van een driemaandschen vervolgcursus voor boschbouwkundige vakken, tot Leerling-Opziener bij het Boschwezen benoemd.

Sedert is ter verzekering van een regelmatige aanvulling van het Opzienerspersoneel bij het Boschwezen een meer blijvende regeling getroffen door de oprichting te Buitenzorg van een cultuurschool, waaromtrent in het Bataviaasch Nieuwsblad van 29 Mei 1911 (overgenomen in den 4de jaargang van „Tectona") uitvoerige bijzonderheden zijn vermeld.

Aan het slot dezer § wordt opgenomen tabel 51, aangevende het personeel van het Boschwezen, op ultimo 1911 werkzaam in de verschillende beheerseenheden op Java en Madoera.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 51.

OVERZICHT van het beheerspersoneel in de verschillende boschdistricten en houtvesterijen op Java en Madoera op ultimo 1911.

BOSCHDISTRICTEN EN HOUTVESTERIJEN.	Houtvesters.	Aspirant Houtvesters.	Adjunct Houtvesters 1e kl.	Adjunct Houtvesters 2e kl.	Hoofdopzieners.	Europeesche Opzieners.	Europeesche leerling-opzien.	Inlandsche Opzieners	Inlandsche leerling-opzieners.	Mantri's.	Boschwachters	Aanmerkingen.
1. West-Preanger	1	—	—	—	—	2	1	—	—	7	6	[1]) Tijdelijk houtvester.
2. Oost-Preanger	1	1	—	1	1	1	2	—	1	8	7	
3. West-Cheribon-Soemedang.	1	—	—	—	—	3	—	—	—	9	17	
4. Oost-Cheribon-Tegal	1	1	—	—	—	2	2	—	—	9	14	[2]) Waarvan 1 tijdelijk houtvester.
5. Banjoemas	1	—	—	—	—	4	2	1	—	10	16	
6. Pekalongan-Kendal	1	—	—	—	1	2	3	—	—	12	21	
7. Grobogan	1	—	—	1	—	2	1	1	—	10	15	[3]) Waarvan 1 leerling opziener voor het toezicht op de sleepmachines en de locomotief, ten gebruike bij de houtvesterijen Tjabak, Noord-Pajaman en Bloengoen.
8. Semarang-West-Soerakarta.	1	—	—	—	—	2	—	—	—	8	8	
9. Japara-Regaloh	1[1])	—	—	—	—	3	2	—	—	7	11	
10. Noord-Randoeblatoeng	—	—	1	—	—	4	—	—	—	5	10	
11. Zuid-Randoeblatoeng	1[1])	—	—	—	—	4	—	—	—	6	10	
12. Blora	1	—	—	—	1	1	1	—	—	3	5	
13. Todanan	1	—	—	—	—	3	—	—	—	5	7	
14. Rembang	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	3	
15. Kedewan	1	—	—			3	—	—	1	6	9	
16. Toeban	1	—	—	1	—	3	2	—	—	10	17	
17. Padangan	1	—	1	—	—	2	2	—	—	6	13	
18. Bodjonegoro	1	—	—	—	—	2	2	—	—	8	12	
19. Noord-Soerabaja c. a.	1	—	—	—	—	3	1	—	—	7	11	
20. Zuid-Soerabaja	1	—	—	—	—	1	1	—	—	7	10	
21. Ngawi-Oost-Soerakarta	1	—	—	—	—	4	2	—	—	11	16	
22. Ponorogo	1	—	—	—	—	2	—	1	—	7	8	
23. Madioen	1	1	—	—	—	3	2	—	—	9	11	
24. Kediri	2[2])	—	1	—	—	2	3	1	—	11	18	
25. Pasoeroean	2	—	—	—	—	2	2	—	—	10	16	
26. Besoeki	2[3])	—	—	—	1	2	—	—	—	12	22	
27. Kedoe-Djokjakarta	1	—	—	—	1	3	—	1	—	5	11	
28. Bagelen	—	—	1	—		1	—	1	—	9	8	
1. Noord-Kradenan	1[1])	—	—	—	—	2	1	—	—	2	5	
2. Noord-West-Wirosari	—	—	1	—	—	2	—		—	4	6	
3. Toeder	—	—	—	—	1	1	—	—	—	4	8	
4. Balo	1[1])	—	—	—	—	1	—	—	—	4	8	
5. Margasari	—	—	1	—	—	1	1	1	2	4	6	
6. Ngarengan	—	—	1	—	—	3	1	—	—	3	6	
7. Oost-Tegal	—	—	1	—	—	2	—	—	—	2	5	
8. West-Soelang	—	—	—	—	1	1	1	—	—	3	7	
9. Grobogan-Oendakan.	—	—	1	—	—	2	1	—	—	5	9	
10. Oost-Soelang	1	—	—	—	—	—	2	—	—	3	5	
11. Manggar	1	—	—	—	—	1	1	—	—	3	4	
12. Telawa	—	—	—	—	1	2	—	—	—	3	5	
13. Tjabak	1	—	—	—	—	1	2[3])	—	—	3	5	
14. Bandjaran	1	—	—	—	—	2	—	—	—	4	7	
15. Bloengoen	—	—	—	—	1	2	—	—	—	3	6	
16. Nanas	—	—	—	—	1	1	1	—	—	3	6	
17. Tanggoeng	—	—	—	—	1	—	1	—	1	3	4	
18. Pajaman	1	1	—	—	—	2	—	—	—	3	6	
19. Tempoeran	1	—	—	—	—	2	—	—	—	3	5	
20. Gedangan	1[1])	—	—	—	—	1	1	—	—	4	3	
21. Karang-Gedé	—	—	—	—	1	—	2	—	—	1	4	
TOTAAL.	37	4	9	3	12	96	47	7	5	285	452	

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

§ 19. Voorschriften. Behalve de in § 1 reeds vermelde Gouvernements-besluiten, waarbij verandering werd gebracht in verschillende boschreserve-terreinen, kwamen in het verslagjaar nog de volgende voorschriften tot stand.

Gouvernements-besluiten van 5 April en 26 September 1911 Nos. 25 en 41 (Staatsbladen Nos. 276 en 489). Afscheiding der caoutchouc-ondernemingen Tjipinang-Tjikompaj, Merboeh, Kalitelo, Balong en Banjoemanis resp. van de boschdistricten Oost-Preanger, Pekalongan-Kendal, de houtvesterijen Ngarengan en Bandjaran en het boschdistrict Japara.

Gouvernements-besluit van 25 Augustus 1911 No. 27 (Staatsblad No. 478). Wijziging van de onderlinge grens der boschdistricten Ponorogo en Madioen.

Gouvernements-besluit van 28 Maart 1911 No. 37 (Bijblad op het Staatsblad van Nod. Indië No. 7358.) Wijziging der modellen van contracten voor exploitatie of zuivering van boschperceelen.

Ordonnantie van 3 April 1911 (Staatsblad No. 275). Wijziging der bepalingen omtrent slaghamers.

Gouvernements-besluit van 2 October 1911 No. 36 (Staatsblad No. 538). Wijziging van de regeling betreffende de bevordering van het personeel bij den Dienst van het Boschwezen.

Gouvernements-besluit van 15 Maart 1911 No. 5 (Staatsblad No. 224). Vaststelling van een costuum en ambtsonderscheidingsteekenen van Hoofdopzieners, Chef-Opnemers, Inlandsche Opzieners en Inlandsche Leerling-Opzieners bij het Boschwezen zoomede van de statie der laatstgenoemde twee categoriën.

Gouvernements-besluit van 30 September 1911 No. 13. Bepalingen nopens de berekening van huishuur bij gebruik van een Gouvernementswoning te betalen door Inlandsche Adjunct-Houtvesters, Hoofdopzieners, Chef-Opnemers, Inlandsche Opnemers, Inlandsche Opzieners, en Inlandsche Leerling-Opzieners.

Gouvernements-besluit van 12 October 1911 No. 23. Regeling der bevoegdheid van den Hoofdinspecteur, Chef van den Dienst van het Boschwezen, tot onderhandschen verkoop van hout op stapelplaatsen tegen de vastgestelde limieten, voor gebouwen ten dienste van liefdadige doeleinden, bouw van kerken en instellingen van algemeen nut.

Rondschrijven van den Hoofdinspecteur, Chef van den Dienst van het Boschwezen van 11 Juli 1911 No. 2912/H.I. Nieuwe bepalingen betreffende de financieele boekhouding van het ondergeschikt Europeesch personeel.

Rondschrijven van den Directeur van Landbouw, Nijverheid en Handel van 24 Juli 1911 No. 875/8. Vaststelling van nieuwe modellen met instructie voor de raming van het 2de volgend dienstjaar, de begrooting der voorloopige inrichting en het bouwen van woningen, de begrooting der exploitatie in eigen beheer, het cultuurplan en het cultuuroverzicht.

Voorts werd bij missive van den 1sten Gouvernements-Secretaris van 30 November 1911 No. 2736 de mededeeling ontvangen, dat desaloemboengs beschouwd moeten worden als een gemeenteinstelling en de oprichting daarvan dus valt onder

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

de in gemeentedienst uit te voeren werken, waarvoor krachtens artikel 44 van het Dienstreglement voor het Boschwezen op last van den Directeur van Landbouw, Nijverheid en Handel gekapt hout kan worden verstrekt.

§ 20. Proefnemingen, onderzoekingen enz.

In het jaarverslag over 1910 werd kort de gevoelde behoefte aan de oprichting van een Boschproefstation in het licht gesteld en de verwachting uitgesproken, dat zulk een instituut in 1911 zou worden opgericht.

Hoewel de opdracht waarover in genoemd verslag gesproken werd t.w. het verzamelen van de noodige gegevens en het bezoeken van de voornaamste boschonderzoekinstellingen in Europa en Amerika, door den hiervoor aangewezen Houtvester den Heer H. A. J. M. BEEKMAN, werd uitgevoerd en deze na terugkomst in Nederlandsch-Indië een ontwerp voor een boschproefstation met begrooting opstelde, kon in 1911 niet tot de oprichting van dit instituut worden overgegaan. Hiertoe moet afgewacht worden, hoe de begrootingswetgever zich omtrent het ontworpen plan uit zal spreken.

De Directeur van Landbouw, Nijverheid en Handel vond geen aanleiding stappen te doen, opdat het ontwerp bij de suppletoire begrooting 1912 zou kunnen worden behandeld, zoodat de behandeling van de begrooting 1913 zal moeten worden afgewacht.

Op de terugkomst van den hoogergenoemden Houtvester werd door den Directeur van Landbouw, Nijverheid en Handel mede gewacht teneinde met verschillende autoriteiten als den Directeur der Burgelijke Openbare Werken, den Hoofdinspecteur, Chef van den Dienst van het Boschwezen, den Directeur van het Koninklijk Magnetisch en Meteorologisch Observatorium, den Chef van Afdeeling E. van het Departement der Burgelijke Openbare Werken, den Inspecteur van het Boschwezen van de Buitenbezittingen en den Chef van de Afdeeling Geologische onderzoekingen van het Departement van Landbouw, eene vergadering te houden ter bespreking van de vraag of een onderzoek gewenscht zoude zijn naar den invloed van bosschen in Nederlandsch-Indië op den kringloop van het water.

Deze kwestie werd naar aanleiding van eenige door den Heer van Kol nopens Nederlandsch-Indië gemaakte opmerkingen in een artikel van zijn hand in de Ind. Gids van Juni 1911 getiteld „Het vraagstuk van het water in Tripolitanië, het land der woestijn" ook reeds door den Houtvester ten Oever besproken in een publicatie in het Juli-nummer van het genoemde periodiek onder den titel: „Invloed der bosschen op klimaat en waterverdeeling".

De bedoelde vergadering, welke in September 1911 plaats had, sprak als haar oordeel uit dat een onderzoek als bovenomschreven inderdaad gewenscht is en dat dit door langen tijd voorttezetten waarnemingen omtrent bewolking, neerslag, afstrooming en grondwater alsmede onderzoek van het afgevoerde water in te ontbosschen of te herbosschen streken, dan wel in ten opzichte van den bebosschingstoestand thans reeds blijvend van elkaar verschillende streken, zou moeten worden uitgevoerd. De leiding dezer onderzoekingen zou onder medewerking der verschillende betrokken diensttakken en instituten, opgedragen worden aan het op te richten boschproefstation.

De Houtvester, dien men zich voorstelt aan het op te richten proefstation te verbinden, stelde zich gedurende het verslagjaar op de hoogte van het sedert 1895 aangevangen bijgroeionderzoek der djatibosschen en van de talrijke verspreide, door verschillende boschbeheerders op eigen initiatief aangevangen, onderzoekingen en proeven, ten einde vast te stellen, in hoeverre op reeds verkregen cijfers en gegevens voortgebouwd kon worden.

Dit onderzoek deed de dringende noodzaak van de oprichting van een boschonderzoekinstituut meer dan ooit aan den dag komen.

Het boschbouwkundig onderzoek eischt nu eenmaal meer tijd en ruimte dan waarover de enkele onderzoeker kan beschikken, terwijl voor de aan het doeltreffende onderzoek te stellen eischen wat betreft systeem en continuïteit eveneens slechts door een speciaal te bestemmen instituut de noodige waarborgen kunnen worden geleverd.

Afgezien van personeele uitgaven, die direct ten laste van het Hoofdbureau van den Dienst zijn gebracht, werd in 1911 voor het proefwezen een bedrag van f 564.— uitgegeven.

§ 21. Galdalijka uitkomsten.

De inkomsten en de uitgaven gedurende 1909, 1910 en 1911, exclusief de waarden van het op last voor desawerken gekapte hout ten bedrage van respectievelijk f 179.813, f 164.900.— en f 114.724.— zijn ter vergelijking in het volgende staatje naast elkaar gesteld.

	1909.	1910.	1911.
Inkomsten	f 5.380.606	f 6.321.100	f 7.404.335
Uitgaven.	„ 3.482.190	„ 4.077.110	„ 4.719.940
Batig saldo.	f 1.898.416	f 2.243.990	f 2.684.395
De netto inkomsten waren geraamd op.	f 1.626.600	f 1.552.900	f 1.534.280
Er werd dus meer verkregen. .	f 271.816	f 691.090	f 1.150.115

Bij de beoordeeling van deze cijfers kan geheel verwezen worden naar hetgeen over de cijfers van het voorafgaand jaar in het daarover uitgebracht verslag werd aangeteekend. Ook 1911 toonde eene zeer belangrijke stijging der uitgaven, die rechtstreeks verband houdt met de krachtige ontwikkeling van het Boschwezen, eene ontwikkeling die parallel gaat aan de algemeene economische opleving van Nederlandsch Indië.

Een zeer groot gedeelte van de uitgaven van het Boschwezen is niet direct productief, zooals die voor maatregelen in verband met de verbetering der gesteldheid der bosschen in meest algemeenen zin, terwijl ook tal van werkzaamheden tot den werkkring van het Boschwezen behooren, waarvan de vruchten nimmer in den schoot van dien dienst vallen, doch de gemeenschap als geheel ten goede komen.

Wanneer dan ook tegenover de stijging der uitgaven een nog belangrijker toename der inkomsten staat, dan is dat voor een groot gedeelte toe te schrijven aan de zeer hooge djatihoutprijzen, die in Europa en in Indië betaald werden en die zoowel bij de openbare veilingen als bij de inschrijving op perceelen een — voor de financieele resultaten van den dienst zeer gunstigen — invloed uitoefenden.

Daar naast dient de aandacht gevestigd te worden op het geleidelijk productief worden der in den loop der jaren aangelegde caoutchoucplantsoenen, die — hoewel op zich zelf niet voldoende inkomsten gevende om alle uitgaven van het in nieuwe banen geleid bedrijf te dragen—, toch reeds een bron van inkomsten van groote beteekenis zijn geworden.

Overzichten van de verschillende hoofden van ontvangst en uitgaven zijn in de tabel 52 opgenomen, terwijl tabel 53 een overzicht geeft van de inkomsten en uitgaven der verschillenden beheerseenheden afzonderlijk.

Aan het einde van dit verslag wordt een overzicht van de baten en lasten over de laatst verloopen zestien jaren opgenomen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Geldelijk overzicht der uitkomsten

BATEN.

1e	Opbrengst van door tusschenkomst van aannemers geexploiteerde boschperceelen:			
	a. aan pachtpenningen	ƒ 1320443		
	b. aan retributies	„ 1032970		
			ƒ 2353413	
2e	Zuiver rendement van op vendutie verkocht hout, caoutchouc en andere boschproducten als:			
	a. hout, verkregen door exploitatie in eigen beheer	ƒ 2305998		
	b. hout,verkregen door uitdunning	„ 57843		
	c. hout door de politie aangehaald	„ 2117		
	d. caoutchouc	„ 246764		
	e. andere boschproducten	„ 4030		
			„ 2616752	
3e	Opbrengst van ondershands verkocht hout, caoutchouc en andere boschproducten, als:			
	a. hout, verkregen door exploitatie in eigen beheer:			
	1. op de gewone wijze ondershands verkocht	ƒ 907018		
	2. afgestaan ingevolge de overeenkomsten voor levering van het op verschillende stapelplaatsen aan te brengen hout	„ 606080		
	3. afgestaan ingevolge G. B. dd°. 23 Juli 1910 No. 46	„ 4856		
	b. hout, verkregen door uitdunning	„ 83215		
	c. hout door de politie aangehaald	„ 2473		
	d. caoutchouc	—		
	e. andere boschproducten	„ 19789		
			„ 1623431	
4e	Opbrengst van hout aan de bevolking verstrekt voor het oprichten van loemboengs	—	„ 14615	
5e	Retributie voor afstand van hout op erfpachtsperceelen, zoomede jaarlijksch recht en cijns verschuldigd voor op de bezittingen buiten Java en Madoera verleende concessies tot houtaankap:			
	a. retributie voor afstand van hout op erfpachtsperceelen	ƒ 98282		
	b. recht en cijns voor de op de Buitenbezittingen verleende concessies tot houtaankap	„ 29134		
			„ 127416	
6e	Geregulariseerde waarde van het ten behoeve van 's Landswerken verstrekt hout verkregen door aankap op last of op andere wijze:			
	a. gekapt verstrekt	ƒ 246196		
	b. op stam „	„ 5497		
			„ 251693	
7e	Tariefswaarde van het ten behoeve van het Departement van Binnenlandsch Bestuur op last gekapte doch niet geregulariseerde hout	—	„ 114724	
8e	Retributie van krachtens vergunning gekapt hout:			

	op Java en	buiten Madoera		
a. door niet Inlanders	ƒ 4502	ƒ 100059	ƒ 104561	
b. „ Inlanders	„ 8981	„ 20716	„ 29697	
				„ 134258

9e	Verdere ontvangsten als:			
	a. restitutie van door den dienst van het boschwezen gedane uitgaven voor het ringen der eerste jaarperceelen en voor de taxatie der houtmassa van boschperceelen	ƒ 3917		
	b. vergoeding ter zake van het niet schoon afleveren van de leeggekapte jaarperceelen	„ 9539		
	c. huur van de ten behoeve van het personeel bij den dienst van het boschwezen opgerichte woningen	„ 17094		
	d. andere diverse ontvangsten	„ 252207 [1]		
			„ 282757	
	TOTAAL DER BATEN	—		ƒ 7519059

[1] Hieronder is begrepen eene som van ƒ 211578, zijnde het ten bate van het boschdistrict Banjoemas te regulariseeren bedrag der uitgaven in gereed geld en de met het Departement van Justitie geregulariseerde bedragen voor de uitvoering van het cultuurplan nopens de caoutchoucculturen op Noesa-Kembangan tot ultimo 1910, vermeerderd met een te regulariseeren bedrag over 1911 voor de bemoeienis van den Houtvester en den boschopziener met de culturen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

van het boschbeheer over 1911.

LASTEN.

1e	Uitgaven voor cultuur:			
	a. djaticultuur	/	417923	
	b. wildhoutcultuur	„	23290	
	c. caoutchoucultuur.	„	158826	
				/ 600039
2e	Uitgaven voor inrichting der bossehen (zoowel definitieve als voorloopige inrichting):			
	a. grensregeling, afhakening, kaarteering enz. der djatibosschen en taxatie van nieuwe boschperceelen	/	142258	
	b. aanleg en onderhoud van wegen, paden, bruggen en indeelingssleuven, zoomede oprichting en onderhoud van woningen	„	166158	
				„ 308416
3e	Uitgaven van het in eigen beheer exploiteeren van hout [1]).		—	„ 2481738
4e	Uitgaven voor personeel [2]) en diversen:			
	a. traktementen van den Hoofdinspecteur, de Inspecteurs, en de houtvesters, de adspirant- en adjunct- houtvesters	/	381072	
	b. idem van de opzieners, opnemers, leerling- opzieners en leerling-opnemers.	„	260801	
	c. reis- verblijf- en transportkosten van het personeel.	„	297762	
	d. traktementen van het bureaupersoneel	„	43528	
	e. kosten der boschpolitie en van verder personeel (mantri's-opnemer) . . .	„	280962	
	f. instrumenten, teeken- en schrijfbehoeften.	„	19078	
				„ 1283203
5e	Reboisatie van kale bergstreken:			
	a. afbakening	/	31004	
	b. wildhoutcultuur	„	12821	
				„ 43825
6e	Opleiding van het ondergeschikt personeel voor den dienst van het Boschwezen.		—	„ 2719
	TOTAAL DER LASTEN.		—	/ 4719940
	TOTAAL DER BATEN.		—	„ 7519059
	VOORDEELIG VERSCHIL.		—	/ 2799119

[1]) Hieronder zijn begrepen de kosten van exploitatie in eigen beheer van caoutchouc.
[2]) Met pensioenen, verlof- en non-activiteitstraktementen, opleidings- en uitzendingskosten van personeel is geen rekening gehouden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TABEL 53.

Baten en lasten der beheerseenheden over 1911.

NAMEN DER BOSCHDISTRICTEN HOUTVESTERIJEN EN CAOUTCHOUC-ONDERNEMINGEN.	Baten.	Lasten.	REST Voordeelig Saldo.	REST Nadeelig Saldo.	*Toelichtingen*
West-Preanger	f 114590	f 129307	f —	f 14717	(*) Specificatie:
Oost-Preanger	» 354086	» 120419	» 233667	» —	Alg: dienst . f 65757.—
West-Cheribon-Soemedang	» 119270	» 29491	» 89779	» —	Inspectie West-,
Oost-Cheribon-Tegal	» 44720	» 48323	» —	» 3603	Midden- en
Banjoemas	» 251687	» 67743	» 183944	» —	Oost-Java . „ 41428.—
Pekalongan-Kendal	» 171979	» 187575	» —	» 15596	Def. boschin-
Grobogan	» 169381	» 151852	» 17529	» —	richting. „ 206725.—
Semarang-West-Soerakarta	» 71910	» 53329	» 18581	» —	Leiding caout-
Japara (incl: Regaloh)	» 44282	» 81597	» —	» 37315	choucbedrijf. „ 27597.—
Noord-Randoeblatoeng	» 297030	» 47570	» 249460	» —	Opleiding onder-
Zuid-Randoeblatoeng	» 229567	» 133351	» 96216	» —	geschikt per-
Blora	» 224443	» 52535	» 171908	» —	soneel . . „ 2719.—
Todanan	» 157043	» 42627	» 114416	» —	
Rembang	» 23467	» 6720	» 16747	» —	
Kedewan	» 227061	» 91796	» 135265	» —	
Toeban	» 286370	» 191857	» 94519	» —	
Padangan	» 446428	» 196811	» 249617	» —	
Bodjonegoro	» 274947	» 108432	» 166515	» —	Totaal. f 344226.—
Noord-Soerabaja-Madoera	» 254322	» 135429	» 118893	» —	
Zuid-Soerabaja	» 133126	» 65290	» 67836	» —	
Ngawi-Oost-Soerakarta	» 311656	» 117246	» 194410	» —	
Ponorogo	» 62040	» 62309	» —	» 269	
Madioen	» 370330	» 179119	» 191211	» —	
Kediri	» 284142	» 82006	» 202136	» —	
Pasoeroean	» 53905	» 58734	» —	» 4829	
Besoeki	» 151345	» 175970	» —	» 24625	
Kedoe-Djokjakarta	» 36515	» 70165	» —	» 33650	
Bagelen	» 16003	» 50243	» —	» 34240	
Totaal der boschdistricten.	f 5181651	f 2737846	f 2612649	f 168844	
Noord-Kradenan	f 131040	f 41006	f 90034	f —	
Noord-West-Wirosari	» 116109	» 68208	» 47901	» —	
Toeder	» 60919	» 31120	» 29799	» —	
Balo	» 101991	» 41179	» 60812	» —	
Margasari	» 162480	» 60890	» 102590	» —	
Ngarengan	» 86514	» 80450	» 6064	» —	
Oost-Tegal	» 84885	» 41427	» 43458	» —	
West-Soelang	» 102234	» 59420	» 42814	» —	
Grobogan-Oendakan	» 161220	» 95401	» 65819	» —	
Oost-Soelang	» 66490	» 101491	» —	» 35001	
Manggar	» 78176	» 68456	» 9720	» —	
Telawa	» 91866	» 57534	» 34332	» —	
Tjabak	» 172107	» 66367	» 105740	» —	
Bandjaran	» 85782	» 82462	» 3320	» —	
Bloengoen	» 238318	» 101871	» 136447	» —	
Tanggoeng	» 65297	» 67565	» —	» 2268	
Nanas	» 85740	» 72072	» 13668	» —	
Pajaman	» 99724	» 47261	» 52463	» —	
Tempoeran	» 24900	» 41248	» —	» 16348	
Gedangan	» 32587	» 52067	» —	» 19480	
Karanggede	» —	» 1036	» —	» 1036	
Kosten voor aanleg van stambanen voor den houtafvoer der Blorasche houtvesterijen en voor oprichting van een centrale houtstapelplaats te Tjepoe	» —	» 151589	» —	» 151589	
Totaal der houtvesterijen	f 2049379	f 1430120	f 844981	f 225722	
Tjikompaj-Tjipinang	f 26038	f 39265	f —	f 13227	
Merboeh	» 2528	» 15637	» —	» 13109	
Kalitelo	» 10134	» 24031	» —	» 13897	
Balong	» 29978	» 30067	» —	» 89	
Banjoemanis	» 18738	» 5641	» 13097	» —	
Totaal der Caoutchouc-ondernemingen	f 87416	f 114641	f 13097	f 40322	
Voor den Algemeenen dienst, voor inspectie en boschinrichting (*)	f —	f 344226	f —	f 344226	
Buitenbezittingen	f 200613	f 93107	f 107506	f —	
Totaal generaal.	f 7519059	f 4719940	f 3578233	f 779114	

TABEL 54.

OVERZICHT van de geldelijke resultaten van het Boschwezen op Java en Madoera.

JAREN.	INKOMSTEN IN GULDENS.						UITGAVEN IN GULDENS.						Saldo in guldens.
	Uit perceelen, die door aannemers worden geëxploiteerd.	Door verkoop van houtskool uit exploitatie in eigen beheer.	Geregulariseerde waarde van het hout van 's Lands werken.	Door verkoop van caoutchouc.	Andere inkomsten.	Totaal.	Culturen.	Inrichting.	Exploitatie in eigen beheer.	Personeel.	Andere uitgaven.	Totaal.	
Van 1896—1900 gemiddeld	1566384	161798	41175	Nihil	184163	1953520	244934	127010	84088	480199	7240	943471	1010049
„ 1901—1905 „	2103857	493037	34640	2538	333774	2967846	309903	225959	283319	705005	12106	1536292	1430539
1906	2337633	1462061	95326	9575	309241	4213836	401303	258233	693239	814157	11444	2178376	2035460
1907	2365104	1762924	118869	9711	338201	4594809	389829	241191	759062	875096	19666	2284844	2309785
1908	2294198	2302326	160020	9781	332004	5098329	448300	267437	1301738	920063	24702	2962240	2136089
1909	2030790	2957526	135707	7980	428116	5560419	454113	284630	1673742	1032646	37059	3482190	2078229
1910	2312978	3432486	257171	—	483365	6486000	559903	269972	2036664	1151135	59436	4077110	2408890
1911	2353413	3993419	251693	246764	673770	7519059	612860	339420	2481738	1283203	2719	4719940	2799119

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Overzicht van de op contract met het Gouvernemen
's Lands bosschen op Java e

LIGGING, NAAM EN AARD DER PERCEELEN.	Namen der contractanten.	Uitgestrektheid van het contracts-gebied in H. A.	Duur van het contract.	Verschuldigde pachtsom of retributie	In 191
					pachtsom
BOSCHDISTRICT OOST-PREANGER.					
Manggahan. Goenoeng lentik (leegkapperceel).	Javasche Bosch exploi-tatie Mij. voorheen P. Buwalda & Co.	139	1 Feb. 1907 t/m 31 Jan. 1909 nader verlengd tot 31 Oct. 1911.	21 achtereenvolgende maandelijksche termij-nen, waarvan de 1ste termijn groot f 1267 en de overige elk groot f 1247 te beginnen voor of op 1 Juni 1907.	Reeds af betaald
BOSCHDISTRICT WEST-CHERIBON-SOEMEDANG.					
Bantarwaroe (leegkapperceel).	Borneo Com-pany Limited.	—	1 Sept. 1910 tot 1 Sept. 1918.	44 achtereenvolgende maandelijksche termij-nen elk groot f 6000 te beginnen vóór of op 1 Oct. 1910.	f 72000
BOSCHDISTRICT PEKALONGAN-KENDAL.					
Merboeh (leegkapperceel).	Ned. Ind. Houtaankap Mij.	732	16 Juli 1900 tot 30 Sept 1911 verlengd tot 31 Mrt. 1912.	Eerste twee jaarperceelen tegen retributie van f 29.16 voor timmerhout en f 0,20 over brandhout en voor de overige jaarperceelen eene pachtsom van f 523.296 te betalen in 96 maandelijksche termijnen waarvan de eerste groot f 5627.64 en de overigen elk groot f 563682 te beginnen vóór of op 1 Aug. 1903.	f 22507
Djoewero (leegkapperceel).	Javasche Bosch exploi-tatie Mij. voorheen P. Buwalda & Co.	545	1 Aug. 1905 tot 31 Juli 1914.	f 12048,075 'sjaars.	f 12048
Tjiploek (leegkapperceel).	Idem.	315	1 Aug. 1906 tot 1 Aug. 1911 verlengd tot 1 Juni 1912.	57 achtereenvolgende maandelijksche termij-nen waarvan de 1ste groot f 1706 en de overigen elk groot f 1657 te beginnen vóór of op 1 Dec. 1906.	f 11599

---

a) Ten aanzien van de ondernemingen, welke retributie hebben te betalen, heeft de opgegeven retributie [illegible] bepaald.

b) Van de tweeërlei opgaven onder dit hoofd voorkomende heeft de eerste betrekking op timmerhout en [illegible]

c) De gegevens over de loonen in deze kolom werden ontleend aan opgaven van de betrokken onderneming[illegible] begrepen.

d) Bovendien werd in 1911 in 's Lands kas gestort f 600 als schadeloosstelling voor het niet schoon afleve[illegible]

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

verkende ondernemingen voor den aankap van hout in Madoera, gedurende 1911.

lestort aan / retributie	In 1911 gekapt timmerhout in M³ brandhout in S. M. (b)	VERDERE AANTEEKENINGEN.
—	— 3759	Wordt verwezen naar het vorig verslag. Het contract liep op 31 October 1911 ten einde.
—	Geen opgave ontvangen.	—
—	3298 56	Gekapt werd in het X^{e} jaarperceel. De kaptermijn werd verlengd tot 31 Maart 1912.
—	937 4021	Er werd gekapt in het VIIe en VIII^{ste} jaarperceel.
—	995 6104	Er werd gekapt in het IVe en V^{e} jaarperceel. De kaptermijn van het V^{e} jaarperceel werd verlengd tot 1 Juni 1912.

betrekking op hout van 5 M. lengte en daarboven. Voor hout van mindere lengte zijn lagere eenheidsprijzen

reede op brandhout.

aar een gemiddold kaploon wordt opgegeven is daaronder in vele gevallen ook kap- en draagloon van dwarsliggers

ern het X^{e} jaarperceel.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Overzicht van de op contract met het Gouvernemen
's Lands bosschen op Java e

LIGGING, NAAM EN AARD DER PERCEELEN.	Namen der contractanten	Uitgestrektheid van het contracts-gebied in H. A.	Duur van het contract.	Verschuldigde pachtsom of retributie	In 191 pachtsom
Gambilangoe (leegkapperceel).	Ned. Ind. Houtaankap Mij.	222	1 Aug. 1907 tot 1 Aug. 1911 verlengd tot 30 Juni 1912.	45 achtereenvolgende maandelijksche termijnen. waarvan de 1e groot f 1613 en de overigen elk groot f 1590 te beginnen voor of op 1 Dec.1907.	f 12720
Kedoeng soeren (leegkapperceel).	Javasche Bosch exploitatie Mij voorheen P Buwalda &Co	211	1 Juli 1910 tot 1 Juli 1914.	45 achtereenvolgeode maandelijksche termijnen elk groot f 5473 te begionen voor of op 1 Nov. 1910.	f 65676
Watoebelah (leegkapperceel).	Ned. Ind. Houtaankap Mij.	184	15 Oct. 1911 tot 15 Oct. 1916.	57 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1ste groot f 4744 en de overigen elk groot f 4701 te beginnen vóór of op 15 Feb: 1912	nog niet verschuldigd (e)
BOSCHDISTRICT SEMARANG-WEST-SOERAKARTA					
Karangsono (zuiveringsperceel).	Javasche Bosch exploitatie Mij. voorheen P. Buwalda & Co.	555S	16 Mrt. 1905 tot 16 Mrt. 1910 nader verlengd tot 2 Sept. 1911	f 18,70 per M³ timmerhout en f 0 30 per S. M brandhout.	—
Genoerit-Kawengan (zuiveringsperceel).	Idem.	369:1	27 Jan. 1905 tot 27 Jan. 1915.	f 22 87 per M³ timmerhout en f 0.30 per S. M. brandhout.	—
BOSCHDISTRICT JAPARA.					
Panggang (zuiveringsperceel).	P. Berendsen.	273	23 Jan. 1907 tot 23 Jan. 1910 verlengd tot 23 Jan. 1911.	f 23 per M³ timmerhout	—
Kidangpoenoek (leegkapperceel)	Tjia Ing Hwat.	409	1 Sept. 1904 tot 1 Sept. 1911 verlengd tot 1 Mei 1912.	f 20.57 per M³ timmerhout en f 0.21 per S. M. brandhout.	—

(e) In 1911 werd echter in 's Lands kas gestort f 235 tot restitutie der uitgaven van 's Landswege gedaan voor
(f) In 1911 werd in 's Lands kas te Semarang gestort f 150 wegens achterstallige pachtpenningen inzake de p

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

werkende ondernemingen voor den aankap van hout in Madoera, gedurende 1911.

gestort aan retributie	In 1911 gekapt timmerhout in M³, brandhout in S. M.	VERDERE AANTEEKENINGEN. (c)
—	1078 5417	Er werd gekapt in het IVe jaarperceel. De kaptermijn werd verlengd tot 30 Juni 1912.
—	1892 5077	Er werd gekapt in het Iste en IIe jaarperceel. De kaptermijn van het Iste jaarperceel werd verlengd tot 31 Maart 1912,
—	42 —	Er werd gekapt in het Iste jaarperceel
f 19672	1292 2881	In exploitatie waren het IVe en Ve jaarperceel. Het IVe jaar werd in Maart overgenomen en het Ve in September 1911 en hiermede liep het contract ten einde Een verzoek van de contractante om de zuiveringstermijnen der beide jaarperceelen nader te verlengen, werd van de hand gewezen. In 1911 werd aan contractante gerestitueerd f 1803 wegens te veel betaalde retributie voor dwarsliggers.
f 31593	1850 9358	In exploitatie waren het Ve, VIe en VIIe jaarperceel. Het Ve jaarperceel werd in Februari overgenomen en het VIIe jaarperceel geopend. Op een verzoek om gedurende den exploitatie termijn van het VIe jaarperceel het sleuvenhout in het VIIIe, IXe en Xe jaarperceel te exploiteeren werd gunstig beschikt. De zuiveringstermijn van het VIIe jaarperceel werd met een jaar verlengd. De bestaande railbaan werd met 1 K. M. verlengd. In 1911 werd aan de contractante gerestitueerd f 1521 wegens te veel betaalde retributie voor dwarsliggers.
f 1913	3 —	Het contract expireerde op 28 Januari 1911.
f 2547	—	In 1911 werd voor het hout afkomstig van het VIe jaarperceel aan retributie in 's Lands kas gestort f 5427. Zie verder Kidangpoenoek onder de houtvesterij Bandjaran in dezen staat.

hetgen der eerste jaarperceelen.
erslen Geng-geng, Brabo, Pokah en Sedadi.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Overzicht van de op contract met het Gouvernemen
's Lands bosschen op Java e

LIGGING, NAAM EN AARD DER PERCEELEN.	Namen der contractanten.	Uitgestrektheid van het contracts-gebied in H. A.	Duur van het contract.	Verschuldigde pachtsom of retributie (a)	In 1911 pachtsom
BOSCHDISTRICT NOORD-RANOEBLATOENG					
Goemeng (zuiveringsperceel).	Ned. Ind. Houtaankap Mij.	3674	27 Oct. 1903 tot 27 Oct. 1913.	f 17.65 per M^s timmerhout en f 0.20 per S. M. brandhout.	—
Balong (zuiverings- en leegkapperceel).	Javasche Bosch exploitatie Mij. voorheen P. Buwalda & Co.	4064	24 Jan. 1907 tot 24 Jan. 1913	f 18 per M^s timmerhout en f 0.20 per S. M. brandhout.	—
Tobo (zuiverings- en leegkapperceel).	Ned. Ind. Houtaankap Mij.	2396	24 Dec 1906 tot 24 Dec. 1911 verlengd tot 24 Dec. 1912.	f 17.76 per M^s timmerhout en f 0.20 per S. M. brandhout.	—
Temoeroen (leegkapperceel).	Idem	350	1 Aug. 1908 tot 1 Aug. 1913.	57 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de eerste groot f 1780 en de overigen elk groot f 1769, te beginnen voor of op 1 Dec. 1908.	f 21228
Delok (leegkapperceel).	Idem.	226	1 Jan. 1908 tot 1 Sept. 1913.	f 18 per M^s timmerhout en f 0.20 per S. M. brandhout.	—
Karennan (zuiverings- en leegkapperceel).	Idem.	1765	25 Juni 1908 tot 26 Juni 1913.	Oorspronkelijk f 18 per M^s timmerhout en f 0.20 per S. M. brandhout thans f 21 per M^s timmerhout en f 0.20 per S. M. brandhout.	—
Djoerangdjero c. a. (zuiverings- en leegkapperceel).	Javasche Bosch exploitatie Mij. voorheen P. Buwalda & Co	477	10 Jan 1909 tot 10 Jan. 1914.	f 17.70 per M^s timmerhout en f 0.20 per S. M. brandhout	—

(g) Bovendien werd in 1911 in 's Lands kas gestort f 612 als schadeloosstelling voor het niet schoon afleveren va
(h) » » » » » » » » f 10 als boete wegens contractsovertreding.

verkende ondernemingen voor den aankap van hout in Madoera, gedurende 1911.

estort aan retributie	In 1911 gekapt timmerhout in M³, brandhout in S. M.	VERDERE AANTEEKENINGEN. (c)
f 59116	5234 29206	In exploitatie waren de perceelen VII, III en VIII. De exploitatie termijn van perceel VIII werd verlengd tot 27 Oct. 1912 De kaploonen bedroegen gemiddeld per M³ voor de sorteeringen a, b en c resp: f 4 f 5 en f 6; voor zwalpen f 6; voor dwarsliggers f 6.50 en voor brandhout f 0.50 per S. M. Sleeploon ± 4 K. M. f 1, transportloon tot Randoeblatoeng gemiddeld 12 K. M. per M³ f 0.80 en voorbrandhout f 0 45. De perceelen III en IV liepen af. Aantal sleepbeesten 24. Opkomst werkvolk onvoldoende. In 1911 werd aan de contractante gerestitueerd f 5618 wegens te veel betaalde retributie voor dwarsliggers.
f 53765	5246 13368	In exploitatie waren perceel III, IV en V. De exploitatie termijnen van perceel IV en V werden verlengd resp tot 24 Juli 1912 en 24 Januari 1913. De kaploonen bedroegen gemiddeld voor de sorteeringen a, b en c resp: f 5,50, f 6.50 en f 7; voor zwalpen f 7 voor dwarsliggers f 7 per M³ en voor brandhout f 0,55 per S. M³ Sleeploon ± 2 K. M. f 1.75, transportloon ± 24 K. M. f 1.40 per M³ en f 0,65 per S. M. brandhout. Aantal sleepbeesten 70 stuks. Opkomst werkvolk goed. In 1911 werd aan de contractante gerestitueerd f 2480 wegens te veel betaalde retributie voor dwarsliggers.
f 33716	2521 19090	In exploitatie waren perceel IV en V. De exploitatie termijn van het V^e perceel werd verlengd tot 24 Dec. 1912. Het IVe jaarpereeel liep af. De kapkosten moehten door den Administrateur niet worden opgegeven. In 1911 werd aan de contractante gerestitueerd f 1790 wegens te veel betaalde retributie voor dwarsliggers.
—	408 12425	In exploitatie waren perceel III en IV. Perceel III liep gebeel af. De kaploonen bedroegen voor de sorteeringen a, b en c resp: f 2,50, f 2.50 en f 3.50; voor zwalpen f 4; voor dwarsliggers f 5.50 per M³ en voor brandhout f 036 per S. M. Sleeploon ± 1 K. M. f 1. Transportkosten ± 6 K. M. f 0 60 per M³ en f 0.30 per S. M.³ Aantal sleepbeesten 7 stuks. Opkomst werkvolk matig docb geregeld.
f 27217(g)	2107 10020	In exploitatie waren perceel III en IV. Perceel III liep af. De exploitatie termijn van perceel IV werd verlengd tot 30 April 1912. De kaploonen bedroegen voor de sorteeringen a. b. en c resp: f 4, f 5 f 6.; voor zwalpen f 6, voor dwarsliggers f 6.50 per M³. Sleeploon f 1 per M³ transportkosten ± 12 K. M. f 0 80 per M³ en f 0.45 per S. M³. Aantal sleepbeesten 12 stuks. Opkomst werkvolk onvoldoende. In 1911 werd aan de contractante gerestitueerd f 1509 wegens te veel betaalde retributie voor dwarsliggers.
f 68194(h)	5142 11890	In werking was volgens het oud contract het IIe jaarperceel tegen f 18 retributie per M³ timmerhout. Ingaande 26 Juni 1911 trad het nieuw contract in werking tegen f 21 per M³ timmerhout (vide jaarverslag 1910). De kaploonen bedroegen gemiddeld voor de sorteeringen a. b. en c. reps. f 3, f 3 en f 4,50; voor zwalpen f 5; voor dwarsliggers f 6 per M³ en voor brandhout f 0.45 per S. M. Sleeploou ± 2½ K. M. f 1.50; transportloon ± 15 K. M. balkenhout f 0 90, kleinhout f 0 75 en brandhout f 0.45. Het aantal sleepbeesten bedroeg 50 stuks. Tengevolge van een ongeluk stierven 4 beesten. De opkomst van het werkvolk was bevredigend. In 1911 werd aan de contractante gerestitueerd f 422·5 wegens te veel betaalde retributie voor dwarsliggers.
f 29928	2610 4652	In exploitatie waren perceelen II, III en IV. Het IIe perceel liep af. De kaploonen bedroegen gemiddeld voor de sorteeringen a, b. en c. resp: f 3,50, f 4 en f 5; voor zwalpen f 5,50 en voor dwarsliggers f 6.50 per M³ sleeploon ± 1½ K. M. f 1.25; transportloon ± 12 K. M. f 1.10 per M³ en f 060 per S. M. Het aantal sleepbeesten bedroeg 54 stuks. De opkomst van het werkvolk was goed. In 1911 werd aan de contractante gerestitueerd f 493 wegens te veel betaalde retributie voor dwarsliggers.

het IVe jaarperceel.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Overzicht van de op contract met het Gouverneme
's Lands bosschen op Java

LIGGING, NAAM EN AARD DER PERCEELEN.	Namen der contractanten.	Uitgestrektheid van het contracts-gebied in H. A.	Duur van het contract.	Verschuldigde pachtsom of retributie (a)	In 19
					pachtsc
Tandoeran (leegkapperceel).	Javasche Bosch exploi-tatie Mij. voorheen P. Buwalda & Co.	163	15 Jan. 1910 tot 15 Jan. 1914.	f 13 51 per M³ timmer-hout en f 0.20 per S. M. brandhout.	—
Kloeweh-Grogol (leegkapperceel).	Ned. Ind. Houtaankap Mij.	104	1 Jan. 1911 tot 1 Jan. 1915.	45 achtereenvolgende maandelijksche termij nen waarvan de 1ste groot f 692 en de overigen elk groot f 672 te beginnen voor of op 1 Mei 1911.	f 5396
BOSCHDISTRICT ZUID-RANDOEBLATOENG.					
Wonopolo-Kajangan (leegkapperceel).	Handel Mij. San Liem Kong Sie.	911	1 Juni 1904 tot 30 Sept. 1912.	f 17.40 per M³ tim-merhout en f 0.30 per S. M. brandhout.	—
Telogo (zuiveringsperceel).	Idem.	2183	20 April 1911 tot 20 April 1917.	f 41.60 per M³ tim-merhout en f 0.40 per S. M. brandhout.	—
Kepoh (zuiveringsperceel).	Njoo Kie Siong.	2100	28 Sept. 1911 tot 28 Sept. 1916	f 34.40 per M³ tim-merhout en f 0.24 per S. M. brandhout.	—
BOSCHDISTRICT BLORA.					
Ketringan c.a. (zuiverings- en leegkapperceel).	Javasche Bosch exploi-tatie Mij. voorheen P. Buwalda & Co.	2678	7 April 1904 tot 7 April 1913.	f 21 per M³ timmer-en f 0.20 per S. M. brandhout.	—
Ledok (zuiverings- en leegkapperceel).	Liem Siek Swan.	3588	8 Jan. 1908 tot 8 Jan. 1913.	f 20.10 per M³ tim-merhout en f 0.30 per S M. brandhout.	—
Alasmalang (zuiverings- en leegkapperceel).	Houthandel Mij. Oost-Java.	1322	31 Jan. 1909 tot 31 Jan. 1913.	f 20 per M³ timmer-hout en f 0.30 per S. M. brandhout.	—
Kedinding (zuiverings- en leegkapperceel).	Handel Mij. Oost-Java.	1058	22 Jan. 1909 tot 22 Jan. 1913.	f 20 per M³ timmer-hout en f 0 30 per S. M. brandhout.	—

(*i*) Bovendien werd in 1911 in 's Lands kas gestort f 165 tot restitutie der uitgaven als bedoeld in noot (*e*).
(*j*) » » » » » » » » f 2348 als schadeloosstelling voor het niet schoon afleveren
(*k*) » » » » » » » » f 450 tot restitutie der uitgaven als bedoeld in noot (*e*).
(*l*) In 1911 werd in 's Lands kas gestort f 337 » » » » » » » » »
(*m*) Bovendien werd in 's Lands kas gestort f 2553 als schadeloosstelling voor het niet schoonbranden van een
(*n*) Bovendien werd in 1911 in 's Lands kas gestort f 1123 als schadeloosstelling voor het niet schoon afleveren

verkende ondernemingen voor den aankap van hout in Madoera, gedurende 1911.

estort aan retributie	In 1911 gekapt timmerhout in M³, brandhout in S. M.	VERDERE AANTEEKENINGEN. (c)
288 (o)	—	Het perceel liep reeds in 1910 af, er werd in 1911 alleen nog f 288 aan retributie gestort. In 1911 werd aan de contractante gerestitueerd f 3412 wegens te veel betaalde retributie voor dwarsliggers.
—	2502 6920	In exploitatie waren het VI^de VII^de en VIII^ste jaarperceel; het VI^de nogalleen voor brandhout. Verguoning werd verleend reeds in October 1911 met de exploitatie van het VIII^ste (laatste) jaarperceel te beginneo Het gemiddeld kaploon per M³ bedroeg f 4,50, per S. M. brandhout f 0,72. Het sleeploon bedroeg f 0.63 over een gemiddelden afstand van 1 K. M. De transportkosten bedroegen f 0.65 per M³ over een afstand van 13 K. M. (lowrybaan naar stapelplaats Koendoeran) en f 0.35 per S M. brandhout. Op het perceel waren gemiddeld 56 sleepbeesten; ziekten kwamen onder het sleepvee niet voor. De opkomst van werkvolk was voldoende.
29905	2303 5253	In exploitatie waren het IVe en V^e jaarperceel. De exploitatie termijn van het IVe jaarperceel werd tweemaal verlengd. De kaploonen per M³ waren voor sortiment a f 3, sortiment b f 3.25, sortiment c f 3.75 zwalpen f 4.75, dolken f 2.25, dwarsliggers f 6, concessiehoutwerken f 5 en brandbout f 0 40 per S. M. Sleeploon over een gemiddelden afstand van 350 meter f 1.50. Lowry transport over een afstand van ± 14 K. M. f 1 per M³ en f 0.50 per S. M. Het aantal sleepbeesten bedroeg gemiddeld 26 stuks, waarvan 3 stuks aan mond- en klauwzeer stierven. De opkomst van het werkvolk was slecbt. Het bout werd vroeger per lowry naar de Noordkust gebracht. Deze baan werd afgebroken en in het verslagjaar aangesloten op de railbaan van het perceel West-Kaliklampok, afvoerende naar Ploso aan de lijn der S. J. S. Mij. Aan de contractante werd in 1911 gerestitueerd f 1327 wegens te veel betaalde retributie voor dwarsliggers.
29735	2238 5408	In exploitatie waren het IIIe en IVe jaarperceel. De contractueele opening van het IVe jaarperceel op 13 Aug. werd vervroegd en gesteld op 15 Juli, de exploitatie termijn van het IIIe jaarperceel werd met twee maanden verlengd. Het gemiddelde kaploon voor sortiment a bedroeg f 2.10, b f 5.50 c f 4.20; voor brandhout f 0.70 per S. M. Het sleeploon bedroeg f 0 50 per M³ over een gemiddelden afstand van 1 K. M. De transportkosten per lowry naar de halte Kembang bedroegen f 0.65 per M³ timmerbout en f 0.35 per S. M. brandhout. Op de onderneming waren 45 sleepbeesten: ziekten kwamen niet voor. De opkomst van het werkvolk was vrij goed. In 1911 werd aan de contractante gerestitueerd f 937, wegens te veel betaalde retributie voor dwarsliggers.
21403 (p)	1896 —	In exploitatie waren het I^ste en IIe jaarperceel. Het I^ste jaarperceel waarvan de exploitatie termijn tot ultimo Dec. werd verlengd, liep af. De railbaan naar Ploso over een lengte van 14 K. M. kwam gereed. Het gemiddelde kaploon voor sortiment a. en b. was f 3.50, voor sortiment c. f 4; zwalpen f 4.85, dwarsliggers f 7.— Het sleeploon varieerde van f 4.50 tot f 2.50, gemiddeld ± f 3 over een afstand van 5 K. M. Het transport per lowry bedroeg ± f 1 per M³, over een afstand van 14 K. M. Op het perceel waren gemiddeld 42 sleepbeesten, waarvan 33 aan draaiziekte stierven; 7 waren op het einde van het jaar onbruikbaar. Waarschijnlijk verloren de dieren in het zware terrein al hun weerstandsvermogen. De opkomst van werkvolk was zeer slecht.
—	392 310	De railbaan kwam nagenoeg gereed. Het kaploon bedroeg voor sortiment a f 2.50 sortiment b f 3.50, sortiment c f 4, zwalpen van f 5 tot f 7, voor dolken f 2, dwarsliggers f 5, voor brandhout f 0.25 per S. M. Sleeploon f 1 over een gemiddelden afstand van 1 K. M. De afstand van het perceel naar de stapelplaats Koendoeran is 22 K. M; er werd nog niet afgevoerd. Het aantal sleepbeesten bedroeg 26 span, ziekten kwamen niet voor. De opkomst van werkvolk was slecht.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Overzicht van de op contract met het Gouvernemge
's Lands bosschen op Java (

LIGGING, NAAM EN AARD DER PERCEELEN.	Namen der contractanteo.	Uitgestrektheid van het contracts-gebied in H. A.	Duur van het contract	Verschuldigde pachtsom of retributie (a)	In 191
					pachtso
BOSCHDISTRICT REMBANG.					
Ngadjaran (leegkapperceel).	Javasche Bosch exploi-tatie Mij. voorheen P. Buwalda & Co.	383	15 Juli 1907 tot 15 Juli 1912.	f 17.64 per M³ timmer-hout en f 0.20 per S. M. brandhout.	—
BOSCHDISTRICT KEDEWAN.					
Nglateng (zuiverings- en leegkapperceel).	Idem	2165	25 Mrt. 1905 tot 25 Mrt. 1915.	f 16.80 per M³ timmer-hout en f 0.20 per S. M. brandhout.	—
Kedewan (leegkapperceel).	Idem	629	1 April 1905 tot 1 April 1913.	93 achtereenvolgende maandelijksche termij-nen, waarvan de 1e termijn groot f 3526, en de overigen elk groot f 3450, te begin-nen vóór of op 1 Aug. 1905.	f 41503
Wonotjolo (zuiverings- en leegkapperceel).	Idem	1162	10 Jan. 1906 tot 10 Jan. 1911 verlengd tot 31 Oct. 1911.	f 16.70 per M³ tim-merhout en f 0.20 per S. M. brandhout.	—
Tambakromo (leegkapperceel).	Idem	291	1 Jan. 1908 tot 1 Jan. 1913.	f 16.70 per M³ tim-merhout en f 0.20 per S. M. brandhout.	—
Giwang (leegkapperceel).	Idem	307	1 Dec. 1910 tot 1 Dec 1915.	57 achtereenvolgende maandelijksche termij-nen, waarvan de 1ste termijn groot f 1676 en de overigen elk groot f 1654 te vol-doen voor of op 1 April 1911.	f 16562
BOSCHDISTRICT TOEBAN. (s)					
Kembang (leegkapperceel)	Borneo Com-pany Limited.	490	1 Juli 1908 tot 1 Juli 1913.	33 achtereenvolgende maandelijksche termij-nen waarvan de 1e. termijn groot f 3100 en de overigen elk groot f 3088, te begin-nen voor of op 1 Nov. 1910.	f 37056

(r) Bovendien werd in 1911 in 's Lands kas gestort f 230 tot restitutie der uitgaven als bedoeld in noot (e).
(s) In 1911 werden in 's Lands kas gestort f 500 en f 30 respectievelijk wegens achterstallige schadeloosstelling

werkende ondernemingen voor den aankap van hout in Madoera, gedurende 1911.

gestort aan retributio	In 1911 gekapt timmerhout in M³. brandhout in S. M.	VERDERE AANTEEKENINGEN.
f 7383	814 2487	In exploitatie waren perceelen I en II. De kaploonen bedroegen gemiddeld voor de sorteeringen a, b. en c. resp. f 5, f 6 en f 6, voor dwarsliggers f 5,75 per M³ Sleeploonen 1/1 K. M. f 0.75; transportkosten ± 10 K. M. f 0.70 per M³ en f 0,35 per S. M. Het aantal sleepbeesten bedroeg 8 stuks. De opkomst van het werkvolk was goed. In 1911 werd aan de contractante gerestitueerd f 320 wegens te veel betaalde retributie voor dwarsliggers.
—	655 5290	In exploitatie was het Iste jaarperceel. Gemiddeld lowrytransport bedroeg 5 K. M. Aantal sleepbeesten 2 stuks. De opkomst van het werkvolk was goed. Opgaven omtrent kaploonen, traosport, en sleeploonen mochten door den Administrateur niet verstrekt worden.
33747 (j)	2100 25644	In exploitatie waren het VIIe en VIIIste jaarperceel. Verdere bijzonderheden werden niet gemeld.
f 19159 (k)	1032 616	In exploitatie was het 1ste jaarperceel. Verdere bijzonderheden werden niet gemeld.
— (l)	168 —	Geen bijzonderheden gemeld.
89634(m)	4942 2191	In exploitatie waren perceelen VI, VII en VIII. De exploitatie termijnen van perceelen VII en VIII werden verlengd. Kaploon gemiddeld f 4.88 per M³ en f 0.51 per S. M³ Sleeploon f 1.38 per M³ over een sleepafstand van 2 K M. Lowyrtransport 12 K. M. f 2.04 per M³ en f 0 70 per S. M³ De opkomst van het werkvolk was bevredigend.
69762	4099 1800	In exploitatie waren perceelen III en IV waarvan de termijnen werden verleogd resp: tot 8 Juli 1911 en 30 Juni 1912. De gemiddelde kaploonen per M³ voor balkenhout van de soorteeringen a, b. en c bedroegen resp. f 3, f 3,50 en f 4: voor zwalpen f 5, f 6 en f 7. Sleeploon f 1.50 per M³ over een afstand van 50 tot 1500 meter. Gemiddeld lowrytransport was 15 K. M. de transportkosten daarvoor bedroegen f 2 per M³ De opkomst v/h werkvolk was bevredigend.
30085	1557 6079	In exploitatie waren perceelen II, III en IV. Verdere bijzonderheden werden niet gemeld.
28531 (n)	2878 6725	In exploitatie waren perceelen III en IV. De gemiddelde kaploonen voor balkenhout van de sorteeringen a, b, en c. bedroegen resp f 2, f 2,25 en f 2 50: voor zwalpen f 5: voor dolken f 0 75, voor dwarsliggers f 5.50 en voor watons f 5.50 per M³; voor brandhout werd f 0.50 per S. M. betaald. Gemiddeld sleeploon over een afstand van 1.5 K. M. f 1 per M³ Lowrytransport over een afstand van 7. K. M. f 1,15 per M³ en f 0 50 per S. M. De opkomst van werkvolk was redelijk.

t VIIe jaarperceel.

arperceelen.
t IIIe jaarperceel.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Overzicht van de op contract met het Gouvernemen
's Lands bosschen op Java en

LIGGING, NAAM EN AARD DER PERCEELEN.	Namen der contractanten.	Uitgestrektheid van het contracts-gebied in H. A.	Duur van het contract.	Verschuldigde pachtsom of retributie	In 191 pachtson
BOSCHDISTRICT TODANAN.					
Nieuw Derbogo-Teboe (zuiverings- en afbakenings perceel)	Ned. Ind. Houtaankap Mij.	3646	3 Juni 1904 tot 1 Juni 1910 verlengd tot 1 Oct. 1910.	f 20.26 per M³ timmerhout en f 0.20 per S. M. brandhout.	—
Zuid-Srigading c. a. (leegkapperceel).	Javasche Bosch exploitatie Mij voorheen P. Buwalda & Co.	858	1 Aug 1905 tot 1 Aug. 1913.	92 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1ste termijn groot f 3208 en de overigen elk groot f 3176, te beginnen voor of op 1 Dec. 1905.	f 34936
Gaplokan (leegkapperceel).	Ned. Ind. Houtaankap Mij.	384	1 Aug 1907 tot 1 Aug. 1913.	f 20.26 per M³ timmerhout en f 0.20 per S. M. brandhout.	—
Oost-Kaliklampok- Tegalombo c a. (zuiverings- en leegkapperceel).	Javasche Bosch exploitatie Mij. voorheen P. Buwalda & Co	912	13 Aug. 1908 tot 13 Aug. 1915.	17.40 per M³ timmerhout en f 0 30 per S. M. brandhout.	—
West-Kaliklampok (zuiveringsperceel).	Ned. Ind. Houtaankap Mij.	1301	10 Oct. 1910 tot 10 Oct. 1913.	f 20.26 per M³ timmerhout en f 0 20 per S. M. brandhout.	—
Gondo-Ewoe (leegkapperceel).	Javasche Bosch exploitatie Mij voorheen P. Buwalda & Co.	457	15 Sept. 1911 tot 15 Sept. 1917.	69 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1ste termijn groot f 2303 en de overigen elk groot f 2279 te beginnen op of voor 15 Jan. 1912.	f 2303

(o) Bovendien werd in 1911 in 's Lands kas gestort f 50 als boete wegens contractsovertreding.
(p) Bovendien werd in 1911 in 's Lands kas gestort f 20 als boete wegens contractsovertreding.
(q) In 1911 werd in 's Lands kas gestort f 616 tot restitutie der uitgaven als bedoeld in noot (e).

t'erkende ondernemingen voor den aankap van hout in nladoera, gedurende 1911.

estort aan retributie	In 1911 gekapt timmerhout in M³. brandhout in S M.	VERDERE AANTEEKENINGEN.
—	2401 —	Geen bijzonderheden gemeld.
—	5076 29682	De exploitatie verliep normaal. Verdere bijzonderheden worden niet gemeld.
—	936 6148	Geen bijzonderheden gemeld.
—	2104 14652	Idem
—	1871 12648	De exploitatie verliep normaal.
—	—	Maakt deel uit van het gecombineerde perceel Setren-Gopel-Tengger, waarvan de perceelen Setren-Gopel in het boschdistrict Padangan liggen. Zie aldaar.
—	2361 9353	De exploitatie termijn van het IVe jaarperceel werd verlengd. De exploitatie verliep normaal.
10036	1159 47	De exploitatie termijn van het VII^do jaarperceel werd verlengd. In 1911 werd aan de contractante gerestitueerd f 674 wegens te veel betaalde retributie voor dwarsliggers.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Overzicht van de op contract met het Gouvernem
's Lands bosschen op Java

LIGGING, NAAM EN AARD DER PERCEELEN.	Namen der contractanten.	Uitgestrektheid van het contracts-gebied in H. A.	Duur van het contract.	Verschuldigde pachtsom of retributie	In 19 pachts
Modjoredjo (leegkapperceel).	Ned. Ind. Houtaankap Mij.	1062	1 Mei 1905 tot 1 Mei 1913.	f 16.76 per M³ timmerhout en f 0.20 per S. M. brandhout.	—
Koentji Djono (leegkapperceel).	Idem	2515	1 Juli 1907 tot 1 Juli 1913.	f 19.40 per M³ timmerhout en f 0.30 per S. M. brandhout.	—
Gondang (zuiveriogs- en afbakeningsperceel).	Idem	2949	8 April 1909 tot 8 April 1917.	17. per M³ timmerhout en f 0.20 per S. M brandhout.	—
BOSCHDISTRICT NOORD-SOERABAJA c.a.					
Tjantjing (leegkapperceel).	Tan Djoe An.	367	1 Dec. 1905 tot 1 Dec. 1911 verlengd tot 30 Nov. 1912.	69 maandelijksche termijnen waarvan de 1e groot f 1618 en de overigen elk groot f 1594, te beginnen voor of op 1 April 1906.	f 1753
Kedoengkoempoel (leegkapperceel).	The Tjan Hoo.	117	1 Nov. 1909 tot 1 Nov. 1911 verlengd tot 30Sept. 1912	21 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1ste groot f 3161 en de overigen elk groot f 3147, te beginnen voor of op 1 Maart 1910.	f 3147
Modjoremboen (leegkapperceel).	Handel Mij. San Liem Kong Sie.	308	1 Oct. 1906 tot 30 Sept. 1911 verlengd tot 31 Dec. 1911.	57 achteerenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1ste termijn groot f 2248 en de overigen elk groot f 2196, te beginnen voor of op 1 Feb: 1907.	f 2196
BOSCHDISTRICT ZUID-SOERABAJA.					
Madee (leegkapperceel)	Djie Thaij Hieo.	338	1 Sept. 1906 tot 31 Aug 1912.	f 13350 's jaars.	f 1335
Bringin Ngapoes (leegkapperceel).	Njoo Kie Siong.	276½	1 Feb. 1909 tot 1 Feb. 1915.	69 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1ste termijn groot f 1916 en de overigen elk groot f 1913 te beginnen voor of op 1 Juni 1909.	f 2295

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

erkende ondernemingen voor den aankap van hout in adoera, gedurende 1911.

stort aan / etributie	In 1911 gekapt timmerhout in M³, brandhout in S. M.	VERDERE AANTEEKENINGEN. (c)
23467	2257 1874	In exploitatie waren het IV° en V° jaarperceel. De kaploonen bedroegen gemiddeld voor sortiment a f 3,50. b f 3.75 c f 4,75, zwalpen f 5.50, dwarsliggers f 5.50, dolken f 4.— Sleeploon over 600 M. f 1 per M³ Transportkosten per lowry tot Bantjar per M³ f 1.80 en f 0.90 per S. M. over 37½ K. M. Op het perceel waren 28 sleepbeesten, waarvan geen enkele gestorven. Per dag kwamen ± 50 kappers op.
33749 —	3405 —	Gekapt werd in het VI° en VII° jaarperceel. De opening van het VII° jaarperceel, werd met drie maanden vervroegd. Het VI° jaarperceel werd op tijd afgeleverd.
— —	4052 6392	In exploitatie waren het VI° en VII° jaarperceel. De exploitatie termijn van het VI° jaarperceel werd verlengd.
25392 —	1788 —	Het perceel liep na herhaaldelijke verlengingen in Nov. van het verslagjaar af.
10058 —	910 3554	In exploitatie waren het III^do, IV^do en V^do jaarperceel. De exploitatie termijn van het III° jaarperceel werd verlengd tot Juni van het verslagjaar, terwijl de opening van het V° jaarperceel met twee maanden vervroegd werd.
— —	1362 4007	In exploitatie waren het I^ste en II^de jaarperceel. De railbaan naar de Kali Solo (Kanten) kwam medio van het verslagjaar gereed. Het hout werd per lowry naar Kanten vervoerd, aldaar overgevlot naar Poempoengan, om per N. I. S. naar Soerabaja te worden overgevoerd.
—	5039 —	Geen bijzonderheden gemeld.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

niet schoonmaken inzake het boschperceel Pakah en wegens achterstallige pacht inzake het boschperceel Walerau.

Overzicht van de op contract met het Gouvernemee
's Lands bosschen op Java &

LIGGING, NAAM EN AARD DER PERCEELEN.	Namen der contractanten.	Uitgestrektheid van het contracts-gebied in H. A.	Duur van het contract.	Verschuldigde pachtsom of retributie (a)	In 191 pachtso
Bleber (leegkapperceel).	Borneo Company Limited.	173	1 Aug. 1908 tot 1 Aug. 1912.	45 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1e termijn groot f 1576 en de overigen elk groot f 1570 te beginnen voor of op 1 Dec 1908.	f 18840
BOSCHDISTRICT PADANGAN.					
Setren-Gopel-Tengger (leegkapperceel).	Ned Ind. Houtaankap Mij.	1643	1 Mei 1905 tot 1 Mei 1913.	93 achtereenvolgende maandelijksche termijnen waarvan de 1e termijn groot f 5824 en de overigen elk groot f 5828 te beginnen voor of op 1 Sept. 1905.	f 93248
Noord-Malingmati (leegkapperceel).	Lim Djoen Hwie.	317	1 Juli 1909 tot 1 Juli 1915.	69 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, elk groot f 1645, te beginnen voor of op 1 Nov. 1909.	f 1974(
Ngronan (leegkapperceel).	Javasche Bosch exploitatie Mij. voorheen P. Buwalda & Co.	478	16 Juli 1907 tot 16 Juli 1914	81 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1e. termijn groot f 3789 en de overigen elk groot f 3715 te beginnen voor of op 16 Nov. 1907.	f 44580
BOSCHDISTRICT BOOJONEGORO.					
Ngorogoenoeng II (leegkapperceel).	Ned. Ind. Houtaankap Mij.	639	1 April 1903 tot 1 April 1912.	105 achtereenvolgende maandelijksche termijoen, waarvan de 1e termijn groot f 2429.50 en de overigen elk groot f 2428.85 te beginnen voor of op 1 Aug. 1903.	f 29146
Tengger.	—	—	—	—	—
Maor (leegkapperceel).	Ned. Ind. Houtaankap Mij.	655	1 Juli 1907 tot 1 Juli 1915.	93 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1e groot f 1925 en de overigen elk groot 1898, beginnen voor of op 1 Nov. 1907.	f 22776
Drenges (leegkapperceel).	Idem	469	1 Mei 1904 tot 1 Mei 1912.	f 16.10 per M³ timmerhout en f 0.20 per S. M. brandhout.	—

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

neerkende ondernemingen voor den aankap van hout in
dadoera, gedurende 1911.

19	Stort aan		In 1911 gekapt timmerhout in M³, brandhout in S. M.	VERDERE AANTEEKENINGEN. (c)
tso	retributie			
840	8584		713 9246	Voor het VII^de jaarperceel werd de exploitatie termijn verlengd. De exploitatie verliep normaal. In 1911 werd aan de contractante gerestitueerd f 224. wegens te veel betaalde retributie voor dwarsliggers.
	13796		984 6152	De exploitatie termijn van het IVe jaarperceel werd verlengd. De exploitatie verliep normaal. In 1911 werd aan de contractante gerestitueerd f 498 wegens te veel betaalde retributie voor dwarsliggers.
	26976		2573 3019	Bij Gouvts. Besluit van 3 Maart 1911 No. 12 werd aan contractante toegestaan om de jaarperceelen II tot en met VIII in 8 jaar te exploiteeren gerekend van af 8 April 1911. De exploitatie termijn van het I^ste jaarperceel voor zoover de afgeschreven bosschen betreft werd verlengd tot ultimo Dec. 1911. De exploitatie verliep normaal; alleen had men door de omliggende perceelen en exploitaties in eigen beheer niet steeds voldoende kappers.
248				
	—		1136 9878	De exploitatie en afvoer hadden geregeld plaats doch langzaam wegens gebrek aan werkvolk. Vooral de brandbout afvoer ging langzaam en ging de contractant er toe over om in plaats van met de railbaan het brandhout met draagsappies af te voereo. De kaploonen wareo: sort. a f 3., b. f 3. 50, c. f 5 per M³; zwalpen f 4.50, dwarsliggers f 6.; braodhout f 0.40 per S. M³ Het vervoer heeft met 11 lowrys plaats over een railbaan van 6 K. M. lengte. Het IVe jaarperceel werd overgenomen. De exploitatie termijn van het V^e en VIe jaarperceel werd verlengd.
74(				
580	—		1570 3961	De aankap en afvoer had geregeld plaats. Aan kaploonen werd betaald voor sort: a, b. en c. f 3.50 per M³, voor dwarsliggers f 6 per M³ en voor brandhout f 0.40 per S. M³ De afvoer heeft per lowry langs de railbaan van het Boschwezen plaats naar de stapelplaats te Ploso en verder per prauw en vlot naar Soerabaja. De exploitatie termijn van het VIIe (laatste) jaarperceel werd verlengd.
	—		2110 21851	De aankap en afvoer had geregeld plaats. Aan kaploonen werd betaald per M³ sort. a f 2.50, sort. b. f 3, sort. c. f 3.50; zwalpen f 6; dwarsliggers f 5; brandhout f 0.45 per S. M³. De exploitatie termijn van het V^e (laatste) jaarperceel werd verlengd. Het contract liep op ult^o. Dec. van het verslagjaar af.
146				
—	—		639 15791	In exploitatie waren het V^e en VIe jaarperceel. De exploitatie termijn van het V^e jaarperceel werd verlengd.
776	—		508 8572	In exploitatie waren het IIe en IIIe jaarperceel.
—				

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Overzicht van de op contract met het Gouverneme
's Lands bosschen op Java

LIGGING, NAAM EN AARD DER PERCEELEN.	Namen der contractanten.	Uitgestrektheid van het contracts-gebied in H. A.	Duur van het contract.	Verschuldigde pachtsom of retributie (a)	In 19 pachtsom	
Soko-Rondokoening (leegkapperoeel).	Njoo Kie Siong.	305	1 Feb. 1909 tot 1 Feb. 1915.	69 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1ste groot f 2132 en de overigen elk groot f 2101 te beginnen voor of op 1 Juni 1909.	f 25212	
Mangir (leegkapperceel).	Handel Mij. San Liem Kong Sie.	391	1 Jan. 1910 tot 1 Jan. 1916.	69 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1ste termijn groot f 2469 en de overigen elk groot f 2456 te beginnen, voor of op 1 Mei 1910.	f 29472	
BOSCHDISTRICT NGAWI-OOST-SOERAKARTA (t)						
Pandean (zuiverings- en afbakeningsperceel).	Javasche Bosch exploitatie Mij. voorheen P. Buwalda & Co.	3206	1 Dec. 1903 tot 1 Dec. 1910 verlengd tot 1 Dec. 1911.	f 13.10 per M³ timmerhout en f 0.20 per S. M. brandhout.	—	f
Ngandjir (leegkapperceel).	Njoo Kie Siong.	488	15 Nov. 1910 tot 15 Nov. 1916.	69 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1ste termijn groot f 3950 en de overigen elk groot f 3937 te beginnen voor of op 15 Maart 1911.	f 39383	
Redjoeno (zuiverings- en afbakeningsperceel).	Idem	3421	25 Mei 1904 tot 25 Mei 1910 nader verlengd tot 1 Mei 1912.	f 12.35 per M³ timmerhout en f 0.20 per S. M. brandhout.	—	f
Kasreman (zuiverings- en afbakeningsperceel).	Idem	4872	1 Maart 1905 tot 1 Maart 1912.	f 12.35 per M³ timmerhout en f 0.20 per S. M. brandhout.	—	f
Ngrantjang (afbakeningsperceel).	Javasche Bosch exploitatie Mij. voorheen P. Buwalda & Co.	417	11 Feb. 1907 tot 11 Feb. 1911 nader verlengd tot 31 Oct. 1911.	f 16.20 per M³ timmerhout en f 0.30 per S. M. brandhout.	—	f

(t) In 1911 werd in 's Lands kas gestort f 500 wegens achterstallige pacht inzake het boschperceel Banjoebiro II.
(a) Bovendien werd in 1911 in 's Lands kas gestort f 281 tot restitutie der uitgaven als bedoeld in noot (e).

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

werkende ondernemingen voor den aankap van hout in Madoera, gedurende 1911.

gestort aan retributie	In 1911 gekapt timmerhout in M³. brandhout in S. M.	VERDERE AANTEEKENINGEN.
—	599 8181	In exploitatie waren het IIe en IIIe jaarperceel.
—	1715 16495	Geen bijzonderheden gemeld.
f 17260	1846 7634	Het contract expireerde. De taxatie werd gehaald, doch is er veel hout blijven liggen, dat in den tegenwoordigen tijd met voordeel te verwerken ware. In 1911 werd aan de contractante gerestitueerd f 1106 wegens te veel betaalde retributie voor dwarsliggers.
—	1578 7855	Er werd van administrateur gewisseld. Hier werd goed gewerkt, doch werkkrachten zijn niet genoegzaam beschikbaar.
f 15574	1677 5085	Geen bijzonderheden gemeld.
f 7672	765 14	Idem.
f 6824	326 6013	Het contract expireerde op ulto. Oct. 1911. De taxatie werd ruim gehaald. In 1911 werd aan de contractante gerestitueerd f 384 wegens te veel betaalde retributie voor dwarsliggers.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Overzicht van de op contract met het Gouvernem
's Lands bosschen op Java

LIGGING, NAAM EN AARD DER PERCEELEN.	Namen der contractanten.	Uitgestrektheid van het contracts-gebied in H. A.	Duur van het contract.	Verschuldigde pachtsom of retributie	In 19 pachtso
Pakoelan II (leegkapperceel).	Javasche Bosch exploitatie Mij. voorheen P. Buwalda & Co.	565	20 Juli 1908 tot 15 Sept 1916.	93 achtereenvolgende maandelijksche termijnen waarvan de 1e termijn groot f 2839 en de overigen elk groot f 2806, te beginnen voor of op 20 Nov. 1908.	f 33672
Karanganjar (nazuiveringsperceel)	F R. W. Wettstein.	2297	13 Mei 1909 tot 13 Mei 1911 verlengd tot 13 Juli 1911.	f 16.20 per M³ timmerhout en f 0.30 per S. M brandhout.	—
Widodaren c a. (nazuiveringsperceel).	Th. de Roy van Zuidewijn.	1913	1 Maart. 1909 tot 1 Maart 1911 nader verlengd tot 30 Sept. 1911	f 21.60 per M³ timmerhont en f 0.30 per S. M. brandhout.	—
Banjoebiroe IV (leegkapperceel)	Njoo Kie Siong.	492	15 Juni 1910 tot 15 Juni 1915.	57 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1e. termijn groot f 5850 en de overigen elk groot f 5836 te beginnen voor of op 1 Oct 1910.	f 70032
Gading (leegkapperceel).	Javasche Bosch exploitatie Mij. voorheen P. Buwalda & Co.	171	15 Mrt. 1911 tot 15 Mrt. 1913.	21 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1ste termijn groot f 808 en de overigen elk groot f 804 te beginnen voor of op 15 Juli 1911.	f 5632
Walikoekoen (zuiverings- en afbakeniogsperceel).	Ned. Ind. Hontaankap Mij.	621	26 Aug. 1911 tot 26 Aug. 1913.	f 36.70 per M³ timmerhout en f 0.90 per S. M. brandhout.	—
Pajak (zuiverings- en afbakeniogsperceel).	Idem	2952	9 Sept. 1911 tot 9 Sept. 1915.	f 34.54 per M³ timmerhout en f 0.70 per S. M. brandhout.	—

(*v*) Bovendien werd in 1911 in 's Lands kas gestort f 888 als schadeloosstelling wegens het niet schoonbranden v
(*w*) » » » » » » » » f 775 als boete wegens te late betaling van retributies.
(*x*) » » » » » » » » f 2633 » » » » » » » »
(*y*) » » » » » » » » f 207 tot restitutie der uitgaven als bedoeld in noot (*e*).
(*z*) In 1911 werd in 's Lands kas gestort f 245 tot restitutie der uitgaven als bedoeld in noot (*e*).
(*aa*) » » » » » » » f 700 » » » » » » » » »

werkende ondernemingen voor den aankap van hout in Madoera, gedurende 1911.

gestort aan retributie	In 1911 gekapt timmerhout in M³. brandhout in S. M.	VERDERE AANTEEKENINGEN.
—	1203 8754	Er werd hier tweemaal van administrateur gewisseld.
f 25061(w)	2177 6559	Het contract expireerde in Juli 1911. In 1911 werd aan den contractant gerestitueerd f 4573 wegens te veel betaalde retributie voor dwarsliggers.
f 8204 (x)	570 2830	Het contract expireerde op ultio. Sept. 1911. Door gebrek aan geld werd hier zeer onregelmatig gewerkt. De taxatie werd gehaald, doch zijn er nogal wat restanten. In 1911 werd aan den contractant gerestitueerd f 561 wegens te veel betaalde retributie voor dwarsliggers.
—	859 11037	Er werd van administrateur gewisseld. Het brandhout werd hier tot het laatste stukje opgewerkt. In verband met pachtschat is productie laag, doch de eerste twee jaarperceelen bestonden uit slecht bosch.
—	409 876	De werkkrachten waren hier schaars, terwijl het overjarige bout nogal werk eischte, door splijten enz. De afvoer geschiedde gedeeltelijk per rail, gedeeltelijk per kar.
— (≈)	174	Er zit hier weinig strevende kracht achter het werk en laat het toezicht nog al te wenschen over. Ook is er gebrek aan werkvolk.
—(aa)	268 132	Idem als boven. Werkvolk is hier meer te krijgen.

van III[e] jaarperceel.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Overzicht van de op contract met het Gouvernemer
's Lands bosschen op Java e

LIGGING, NAAM EN AARD DER PERCEELEN.	Namen der contractanten.	Uitgestrektheid van het contracts-gebied in H. A.	Duur van het contract.	Verschuldigde pachtsom of retributie	In 191 pachtsor
BOSCHDISTRICT PONOROGO.					
Tegalredjo (leegkapperceel).	Javasche Bosch exploitatie Mij. voorheen P. Buwalda & Co.	132	1 Maart 1911 tot 1 Maart 1915.	45 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1ste groot f 1956 en de overigen elk groot f 1953 te beginnen voor of op 1 Juli 1911.	f 13674(b
BOSCHDISTRICT MADIOEN					
Nampoe (leegkapperceel).	Njoo Kie Siong.	502	1 Juli 1909 tot 1 Juli 1917.	93 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1ste groot f 3608 en de overigen elk groot f 3629 te beginnen voor of op 1 Nov. 1909.	f 43548
Djatiketok B (leegkapperceel).	Tb. L. Kan.	301	1 Juli 1909 tot 1 Juli 1914.	57 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1ste groot f 3707 en de overigen elk groot f 3685 te beginnen voor of op 1 Nov. 1909.	f 44220
Kedoeogdawoeng II (leegkapperceel).	Njoo Kie Siong.	355	1 Aug. 1905, tot 31 Juli 1911 verlengd tot 31 Oct. 1911.	69 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1ste groot f 2010 en de overigen elk groot f 1974, te beginnen voor of op 1 Dec. 1905.	f 13818
Doenggong (leegkapperceel).	Idem	347	15 Aug. 1909 tot 15 Aug. 1915.	69 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1ste groot f 3574 en de overigen elk groot f 3521, te beginnen voor of op 15 Dec. 1909.	f 42252
Mroewak (leegkapperceel).	Javasche Bosch exploitatie Mij. voorheen P. Buwalda & Co.	468	1 Feb. 1906 tot 31 Jan. 1914.	93 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1ste groot f 2312 en de overigen elk groot f 2260 te beginnen voor of op 1 Juni 1906.	f 27120

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

(*bb*) Bovendien werd in 1911 in 's Lands kas gestort f 87 tot restitutie der uitgaven als bedoeld in noot (*c*).

verkende ondernemingen voor den aankap van hout in Madoera, gedurende 1911.

gestort aan retributie	In 1911 gekapt timmerhout in M³, brandhout in S. M.	VERDERE AANTEEKENINGEN. (c)
—	881 730	Geen bijzonderheden gemeld.
—	1855 24561	De exploitatie van het IIe jaarperceel werd op tijd beeindigd op blokken 3, 4 en 5 na, die ingevolge verkregen vergunning tot 1 Oct. 1911 in exploitatie gehouden moehten worden. Met de exploitatie van het IIIe jaarperceel werd begonnen. De exploitatie had een geregeld verloop, werkvolk en sleepvee was in voldoende aantal beschikbaar. De kaploonen voor balkenhout bedroegen f 3,50, f 4 en f 4.50 per M³. De sleeploonen gemiddeld f 2 per M³ en de lowry transportkosten f 0.50 per M³ en f 0.30 per S.M.
—	1081 16482	De exploitatie termijn van het IIe jaarperceel werd verlengd. De exploitatie had een geregeld verloop, werkvolk en sleepvee was in voldoende aantal beschikbaar. De kaploonen bedroegen voor balkenhout sort A f 3, sort. B f 3.50 en sort C f 4 per M³, voor zwalpen en watons f 1 per M³ meer. De kaploonen van brandhout waren per S.M. voor gewoon braodhout f 0.30, voor S.S. braudhout f 0.75 en voor kesambi brandhout f 0.70. Sleeploonen voor balken t/m 1½ M. bedroegen f 0.75, daarboven f 1, lowry-transportkosten voor balken f 0.57 per M³, en voor brandhout van de bovengenoemde drie categorieën resp: f 0.30, f 0.37½ en f 0.37½ per S.M.
—	556 11236	De exploitatie van het VIe jaarperceel, waarvan de termijn verlengd werd tot 31 Oct. 1911, werd beeiodigd, waarmede het perceel afgeloopen is. De laatste termijn der pachtschat werd den 31 Juli 1911 in 's Laods kas gestort.
—	880 7710	De exploitatie van het IIe jaarperceel werd beeindigd en die van het IIIe begoonen De exploitatie had een geregeld verloop: het aantal kappers was vergeleken met het jaar 1910 minder; sleepvee was in voldoend aantal aanwezig. De kaploooen bedroegen: voor balken f 2 tot f 5.50 per M³; zwalpen f 1 meer; brandhout f 0.25 tot f 0.70 per S. M.; sleeploon f 0.70 per M³; Lowry transportloonen: voor balken f 0.30 per M³ dwarsliggers f 0.25 per M³, brandhout f 0.12 per S. M.
—	1730 8127	Nadat de exploitatie van het VIe jaarperceel nagenoeg was beeindigd, werd aan de contractante toegestaan reeds den 1sten Oct. 1911 met de exploitatie v/h VIIe jaarperceel te beginnen. De exploitatie had een geregeld verloop; de opkomst van het werkvolk liet slechts gedurende den tijd van het padi planten en oogsten te wensehen over; sleepvee was in voldoende mate aanwezig. De kaploonen van het timmerhout bedroegen ± f 5 per M³; aan sleeploon naar de stapelplaats f 1; terwijl de transportkosten naar Madioen varieerden tusschen f 1.35 en f 1.85 voor timmerhout en tusschen f 0.60 en f 0.70 per S. M. brandhout.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Overzicht van de op contract met het Gouvernem
's Lands bosschen op Java

LIGGING, NAAM EN AARD DER PERCEELEN.	Namen der contractanten.	Uitgestrektheid van het contracts-gebied in H. A.	Duur van het contract.	Verschuldigde pachtsom of retributie (a)	In pach
BOSCHDISTRICT KEDIRI					
Siwalan II (leegkapperceel).	Handel Mij. San Liem Kong Sie.	961	1 Nov. 1904 tot 1 Nov 1912	93 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de eerste 12 elk groot f 1084 de 13e f 28.53 en de overigen elk f 2807 te beginnen voor of op 1 Maart 1905.	f 336
Tritik II leegkapperceel).	Idem	650	15 Mrt 1905 tot 15 Mrt. 1911 verlengd tot 15 Juni 1911.	f 18 per M³ timmerhout en f 0 30 per S. M. brandhout voor het 1ste en 2de jaarperceel. voor de overige jaarperceelen f 82000. te voldoen in 51 achtereenvolgende maandelijksche termijnen. waarvan de 1ste groot f 1650 en de overigen elk f 1067 te beginnen voor of op 13 Jan. 1907.	f 48
Ilik-Ilik-Oost Lodojo (afbakeningsperceel)	Njoo Kie Siong.	620	1 Feb. 1907 tot 1 Feb. 1911 nader verlengd tot 1 Juni 1912.	f 33 60 per M³ timmerhout en f 0 30 per S. M. brandhout.	—
Soembermiri (leegkapperceel).	Idem	370	1 Aug. 1607 tot 31 Juli 1913.	69 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1e. termijn groot f 2586 en de overigen elk groot f 2560 te beginnen voor of op 1 Dec. 1907.	f 307
Zuid-Berbet (leegkapperceel).	Erven The Yong Hoo.	286	15 Juni 1909 tot 15 Juni 1912.	33 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1e. termijn groot f 4573 en de overigen elk f 4555 te beginnen vóór of op 15 Oct. 1909.	f 455

(cc) Bovendien werd in 1911 in 's Lands kas gestort f 357 als boeten wegens te late betaling van pacht.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

erkende ondernemingen voor den aankap van hout in adoera, gedurende 1911.

stort aan etributie	In 1911 gekapt timmerhout in M³, brandhout in S. M.	VERDERE AANTEEKENINGEN. (c)
—	2800 11150	Ook in 1911 werden geen roudhouten aangemaakt. De kap van dwarsliggers steeg tot een kubieken inhoud van 1134 M³. De exploitatie termijn van het VII[e] jaarperceel werd verlengd tot 1 Mei 1912, doch dezelfde voorwaarde gesteld, als het vorige jaar werd vermeld, betreffende het niet meer branden van houtskool na afloop van den jaartermijn. Tot moeilijkheden gaf deze exploitatie geen aanleiding.
—	100 3676	Djatirondbouten werden niet gekapt. Het perceel Tritik II had 15 Maart 1911 moeten expireeren doch werd de exploitatie termijn tot 15 Juni 1911 verlengd. In April 1911 was de kap en uitsleep echter reeds beeindigd. In verband met de aanbesteding van een perceel Tritik III vroeg de contractante verguuning de railbaan, die door dat aanstaande perceel liep, te mogen laten liggen totdat omtrent de toewijzing van dat perceel beslist zon zijn, wat werd toegestaan.
39066	1422 2613	Het terrein aan de kali Brontas te Glondang, dat door het Boschwezen is gereserveerd doch tijdelijk als stapelplaats voor dit perceel was afgestaan, werd teruggegeven. Voor herstel van desabruggen werd 4 ¼ M³ dolkenhout kosteloos afgestaan ter waarde van f 71. De leegkap van het IIIe jaarperceel werd beeindigd. De exploitatie termijn van het IVe jaarperceel werd nader verlengd tot 1 Juni 1912. Aan den contractantwerd voor den afvoer van het hout uit het IVe jaarperceel vergunning verloend tot den aanleg van een railbaantje, alsmede tot de oprichting van eene nieuwe stapelplaats bij de halte Redjolangan. Moeilijkheden bij de exploitatie deden zich niet voor. Aanden contractant werd in 1911 gerestitueerd f 1085 wegens te veel betaalde retributie voor dwarsliggers.
—	1973 8524	Aan glondongs werden slechts 16 stuks met 1/3 M³ inhoud verkregen, daarentegen aan dwarsliggers 734 M³. De Administrateur werd vervangen. Ook deze vestigde zich evenals zijn voorganger te Sawaban, de meest nabij gelegen desa, terwijl de opziener bleef wonen op een daartoe in het IIe jaarperceel tijdelijk afgestaan terrein.
—	2473 4722	De dolkenkap was van meer belang dan in 1910 en bedroeg bijna 8½ % van de verkregen houtmassa. Voor den afvoer van het hout uit het IIe jaarperceel werd te Kebonagoeng (aan den weg Salamoedjo, Kloengean) eene stapelplaats toegestaan en ten behoeve van den verkoop eene houtstapelplaats te Toeloengagoeng. De exploitatie termijn van het IIe jaarperceel werd verlengd. Daar de contractant in gebreke bleef op tijd den 15en termijn van de pacht in zijn geheel te storten, werd de verdere leegkap van het IIe jaarperceel alleen toegestaan, op voorwaarde dat eerst de over dat jaarperceel verschuldigde pachtpenningen geheel moesten zijn afbetaald, alvorens met den afvoer van het hout naar elders dan naar de verzamelplaats in het bosch mocht worden begonnen. Dit was 18 Jan: 1912 het geval.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Overzicht van de op contract met het Gouvernem
's Lands bosschen op Java

LIGGING, NAAM EN AARD DER PERCEELEN.	Namen der contractanten.	Uitgestrektheid van het contracts-gebied in H. A.	Duur van het contract.	Verschuldigde pachtsom of retributie	In 19 pachts
Ngloeioe (leegkapperceel).	Djie Thaij Hien.	362	20 Dec. 1909 tot 20 Dec. 1915.	69 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1ste termijn groot f 3505 en de overigen elk groot f 3491 te beginnen voor of op 20 April 1910.	f 4189
Poeroet-Gading (sonokling tuintje) (leegkapperceel).	Njo Soen Tjiang	30	15 Oct. 1910 tot 15 April 1912.	15 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, elk groot f 620 te beginnen voor of op 15 Febr. 1911.	f 6820
Wedegan (leegkapperceel).	Djie Thaij Hien.	311	15 Feb. 1911 tot 15 Feb. 1916.	57 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1ste termijn groot f 2760 en de overigen elk groot f 2740 te beginnen voor of op 15 Juni 1911.	f 1920
Ngerong (leegkapperceel).	Njo Ing Tjiang.	—	—	f 1076, waarvan de helft ad f 538 te voldoen voor en de andere helft uiterlijk op den 45ste dag na den aanvang der exploitatie.	f 5
Banjoe-asin (leegkapperceel).	Javasche Bosch exploitatie Mij. voorheen P. Buwalda & Co.	330	15 Oct. 1911 tot 15 Oct. 1917.	69 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1ste termijn groot f 1074.09, de 2de t/m 24ste elk groot f 1074.07 en de overigen elk groot f 2004.94 te beginnen voor of op 15 Febr. 1912.	Nog vers di
BOSCHDISTRICT BESDEKI.					
Exploitatie der verspreid staande boomen in Poeger.	A. P. G. van den Poel.	—	26 Juni 1907 tot 26 Juni 1909 nader verlengd tot 26 Juni 1912.	f 14.13 per M³ timmerhout en f 0.20 per S. M. brandhout.	f
HOUTVESTERIJ BANDJARAN.					
Kidangpoenoek (leegkapperceel).	Tjia Ing Hwat.	409	1 Sept. 1904 tot 1 Sept. 1911 verlengd tot 1 Mei 1912.	f 20.57 per M³ timmerhout en f 0.21 per S. M. brandhout.	f 2

(*dd*) Bovendien werden in 1911 in 's Lands kas gestort f 78 tot restitutie der uitgaven als bedoeld in noot (*e*)
(*ee*) Bovendien werd in 1911 in 's Lands kas gestort f 286 tot restitutie der uitgaven als bedoeld in noot (*e*).
(*ff*) Bovendien werd in 1911 in 's Lands kas gestort f 50 en f 100 als boeten resp: wegens te late betaling van r

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

werkende ondernemingen voor den aankap van hout in Madoera, gedurende 1911.

gestort ann / retributie	In 1911 gekapt timmerhout in M³. brandhout in S. M.	VERDERE AANTEEKENINGEN.
—	2368 3926	Dolkenbout werd weinig gekapt. Totaal slechts 35 M³. Dwarsliggers daarentegen 545 M³, waarvan 276 M³ van 1.60 M en korter. Voor den afvoer van het hout werd te Ngandjoek op het stations-emplacement een terrein voor houtstapelplaats verkregen. De exploitatie termijn van het IIe jaarperceel werd verlengd met beperkende bepalingen echter voor die a. b. gedeelten, die voor grondruil noodig mochten zijn.
—	772 1514	Als rondhouten werden gekapt 43 stuks met 27 M³ inhoud. Vergunning werd verleend tot het oprichten van eene houtstapelplaats in de kota Kediri. In de kota is de afzet van timmerhout overigens gering hoewel zwaar hout voor chineesche doodkisten wordt gebruikt. Het meeste timmerhout wordt naar Soerabaja vervoerd en zouden ook 100 M³ balkenhout zijn doorgezonden naar Europa. Het brandhout schijnt goed verkoopbaar te zijn à f 0.40 per picol. Tot moeilijkheden gaf de exploitatie geen aanleiding.
—	1288 1135	Het 1ste jaarperceel werd op 19 Feb: 1911 geopend. Te Balonggebang, het eindpuot van de aan te leggen railbaan werd een houtstapelplaats toegestaan. Aan den contractant werd vergunning verleend de railbaan naar het Iste jaarperceel in gebruik te nemen. Van de gekapte 1288 M³ timmerhout was 191 M³ dolkenhout.
—	— —	Bij G. B. van 13 Oct 1911 No. 11 werd aan Njo Ing Tjiang ondershands afgestaan de exploitatie binnen den tijd van 3 maanden van het djatiboschje Ngesong en van de buiten de greos staande boomen van het boschje Kedoenggoedel, residentie Kediri, tegen betaling aan den Lande van eene som van f 1076 voor de geheele houtmassa, waarvan de helft ad f 538 te voldoen voor en de andere helft uiterlijk op den 45ste dag na den aanvang der exploitatie. Verdere bijzonderheden werden niet gemeld.
—	65 1209	Op 17 Oct. 1911 had de overgave van het perceel aan den Adjunct-superintendant der Maatschappij plaats, waarvan proces-verbaal werd opgemaakt. Voor den Administrateur wordt een woning te Loempang koewik gebouwd. Het IIIde jaarperceel werd geringd.
f 9491	752 5403	Geen bijzonderheden gemeld.
f 20365 (ff)	1395 158	Geen bijzonderheden gemeld.

(e) als boete wegens contractsovertreding.

an r. ties en wegens contractsovertreding.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Overzicht van de op contract met het Gouvernement
's Lands bosschen op Java en

LIGGING, NAAM EN AARD DER PERCEELEN.	Namen der contractanten.	Uitgestrektheid van het contracts-gebied in H. A.	Duur van het contract.	Verschuldigde pachtsom of retributie (a)	In 1911 pachtsom
HOUTVESTERIJ NANAS.					
Goewo (zuiveringsperceel).	Houthandel Mij. Oost-Java.	1326	11 Jan. 1908 tot 11 Jan. 1912 verlengd tot 11 April 1912	f 20 per M³ timmerhout en f 0.20 per S M. brandhout.	—
HOUTVESTERIJ PAJAMAN					
Semanggi (zuiverings- en leegkapperceel).	Idem	914	6 Jan. 1908 tot 6 Jan. 1912 verlengd tot 31 Jan. 1912.	f 20 per M³ timmerbout en f 0.20 per S M. brandhout voor het 1ste en 5e. jaarperceel. Voor het 2e. 3e. en 4e. jaarperceel f 156716 te voldoen in 32 achtereenvolgende maandelijksche termijnen, waarvan de 1ste groot f 9528 en de overigen elk groot f 4748 te beginnen voor of op 6 Juli 1909.	f 56976 (gg)
Pajaman (zuiveringsperceel).	Idem	1415	21 Sept. 1909 tot 21 Sept. 1912.	f 20 per M³ timmerhout en f 0.30 per S. M. brandhout.	—

(gg) Bovendien werd in 1911 in 's Lands kas gestort f 915 als schadeloosstelling van het niet schoon afleveren van h

werkende ondernemingen voor den aankap van hout in Madoera, gedurende 1911.

gestort aan retributie	In 1911 gekapt timmerhout in M³, brandhout in S. M.	VERDERE AANTEEKENINGEN. (c)
f 35007	2559 —	De exploitatie termijn van het III^de jaarperceel werd verlengd. Het leegkapgedeelte behoorende tot dat jaarperceel werd ultimo van het verslagjaar in bewerking genomen. Het IVe jaarperceel liep op den vastgestelden datum af.
f 3123	5128 8759	Het IIIe jaarperceel kwam in het verslagjaar gereed. Het IVe (laatste) jaarperceel kwam in exploitatie. De exploitatie termijn hiervan werd verlengd tot 31 Jan: 1912. De uitsleep geschiedde geheel meobanisch, het transport per lowry naar Kalitengah (S. J. S.).
f 36874	3261 7148	Het tweede jaarperceel kwam in het verslagjaar gereed. Een verzoek om verlenging van den exploitatie-termijn werd afgewezen. Toegestaan werd om met het IIIe jaarperceel een maand vroeger te beginnen. Vrijstelling werd verleend van het maken van sleuven. Het hout werd per lowry vervoerd naar Kalitengah (S. J. S.).

n het arperceel.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

BESCHRIJVING DER PLATEN

VAN HET

VERSLAG 1911.

I. Locomotief met beladen houtlowrys voor het houttransport langs het net van smalspoorbanen naar de centrale stapelplaats te Tjepoe.

II. Railbaanbrug in de banen voor het transport naar de stapelplaats te Tjepoe.

III. Monorailbaan in het Boschdistrict Noord-Soerabaja, met onheladen lowy's.

IV. Stapelplaats van het Boschwezen te Korgan, Loods met verhoogden laadstijger.

V. Natuurlijke verjonging der Sadangpalm (Livistona spec) in het boschdistrict Besoeki.

a. het oerbosch waarin slechts hier en daar een jonge opslag van Sadang te zien is.

b. opslag van Sadang enkele maanden na de verwijdering van den opstand.

VI. Negen jarige Ficusaanplant, onderneming Tjikoempaj-Tjipinang.

VII. Aftap van 9 jarige Ficusboomen op de onderneming Tjikoempaj-Tjipinang.

VIII. Heveaaanplant, oud 24 maanden, tusschengeplant met robustakoffie. onderneming Tjikoempaj-Tjipinang.

IX Heveaaanplant oud 14 maanden, tusschengeplant met robustakoffie onderneming Tjikoempaj-Tjipinang.

X. Etablissement van de onderneming Tjikoempaj-Tjipinang met administrateurswoning, droogloods, hereidingsloods en materialeuloods.

XI. Bereidingsloods met motorhuisje en watervoorziening van de onderneming Tjikoempaj-Tjipinang.

XII. Bereidingsloods als XI. van binnen gezien.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

I.

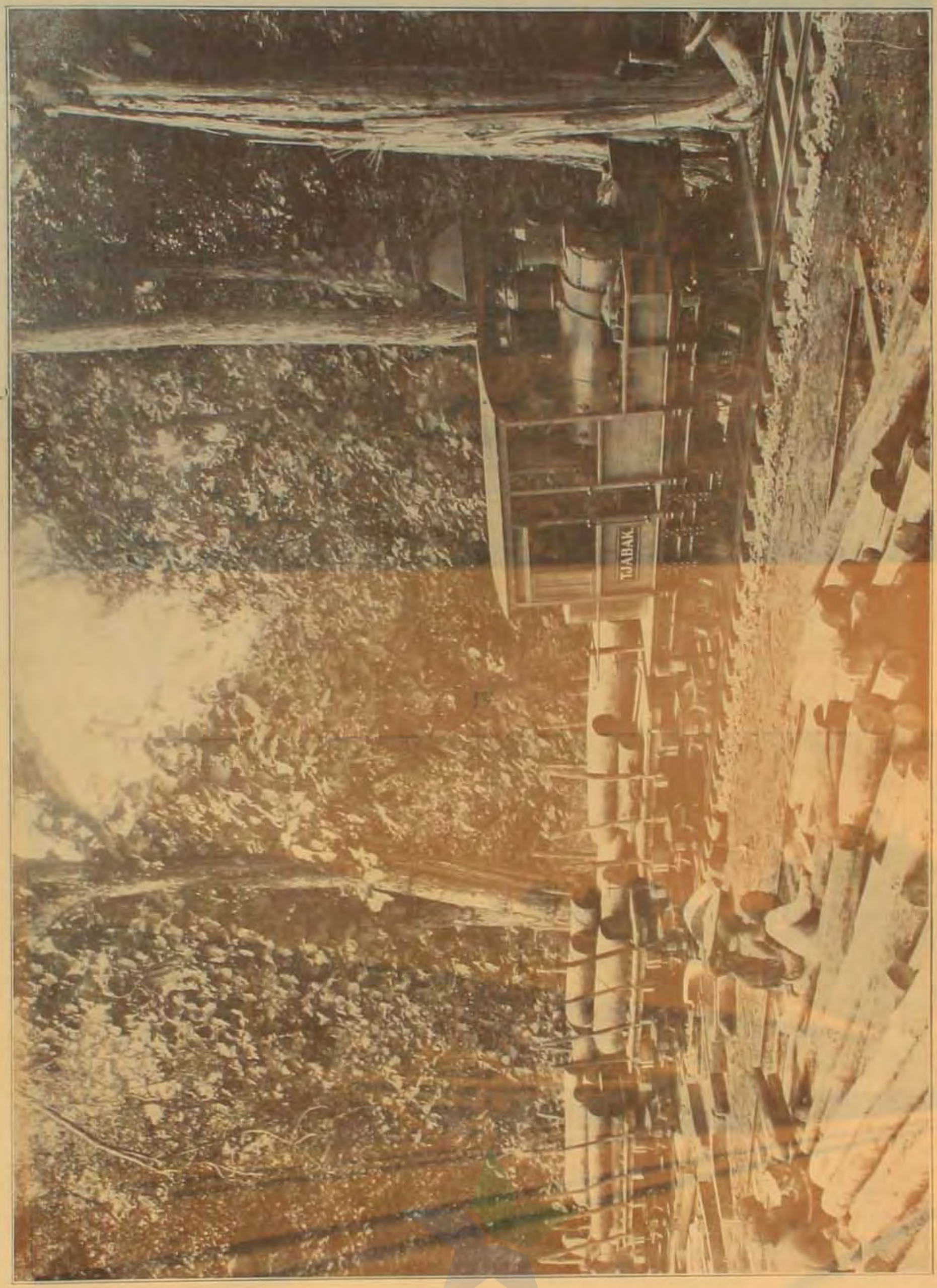

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

III.

IV.

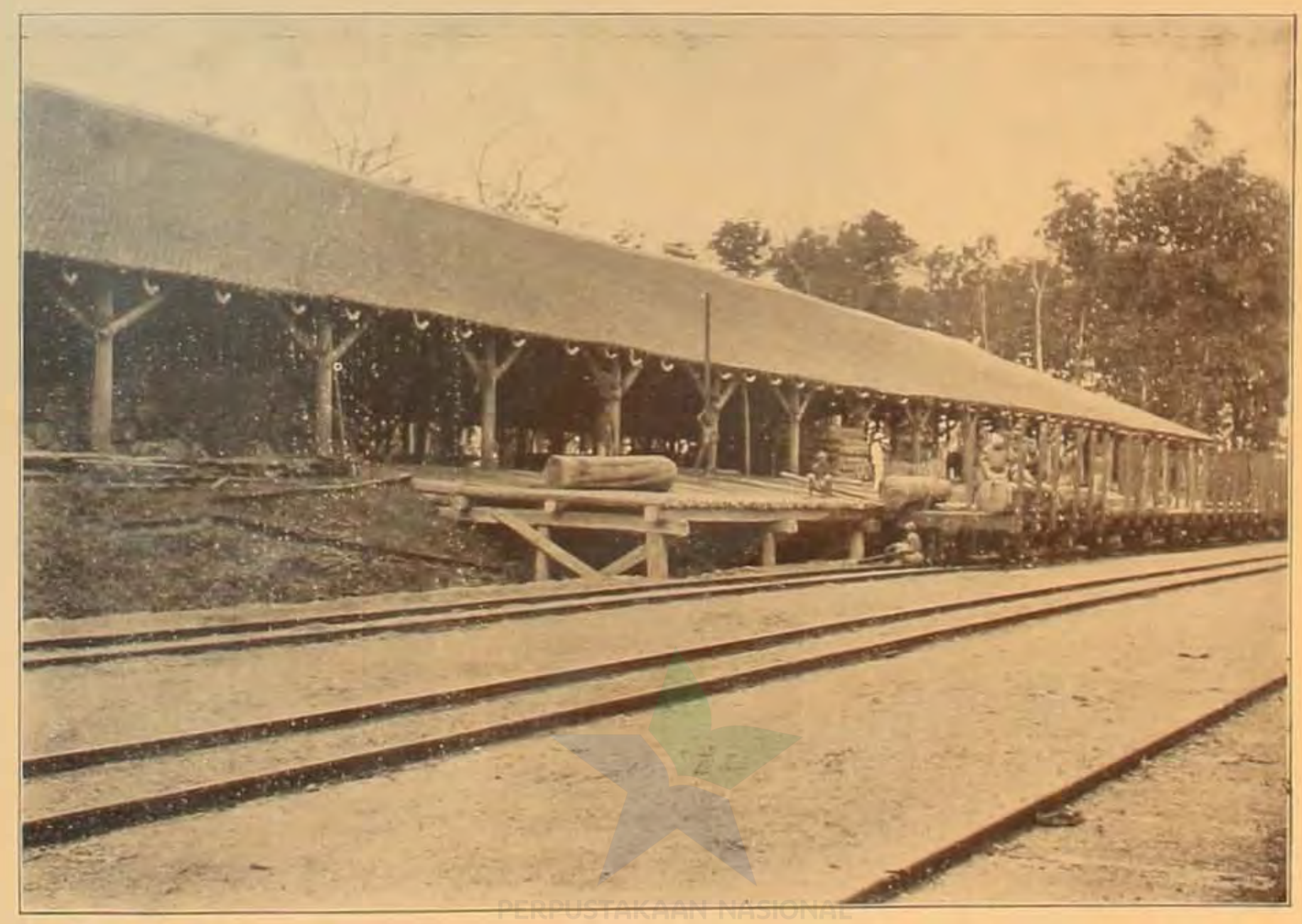

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Va.

Vb

REPUBLIK INDONESIA

VI.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

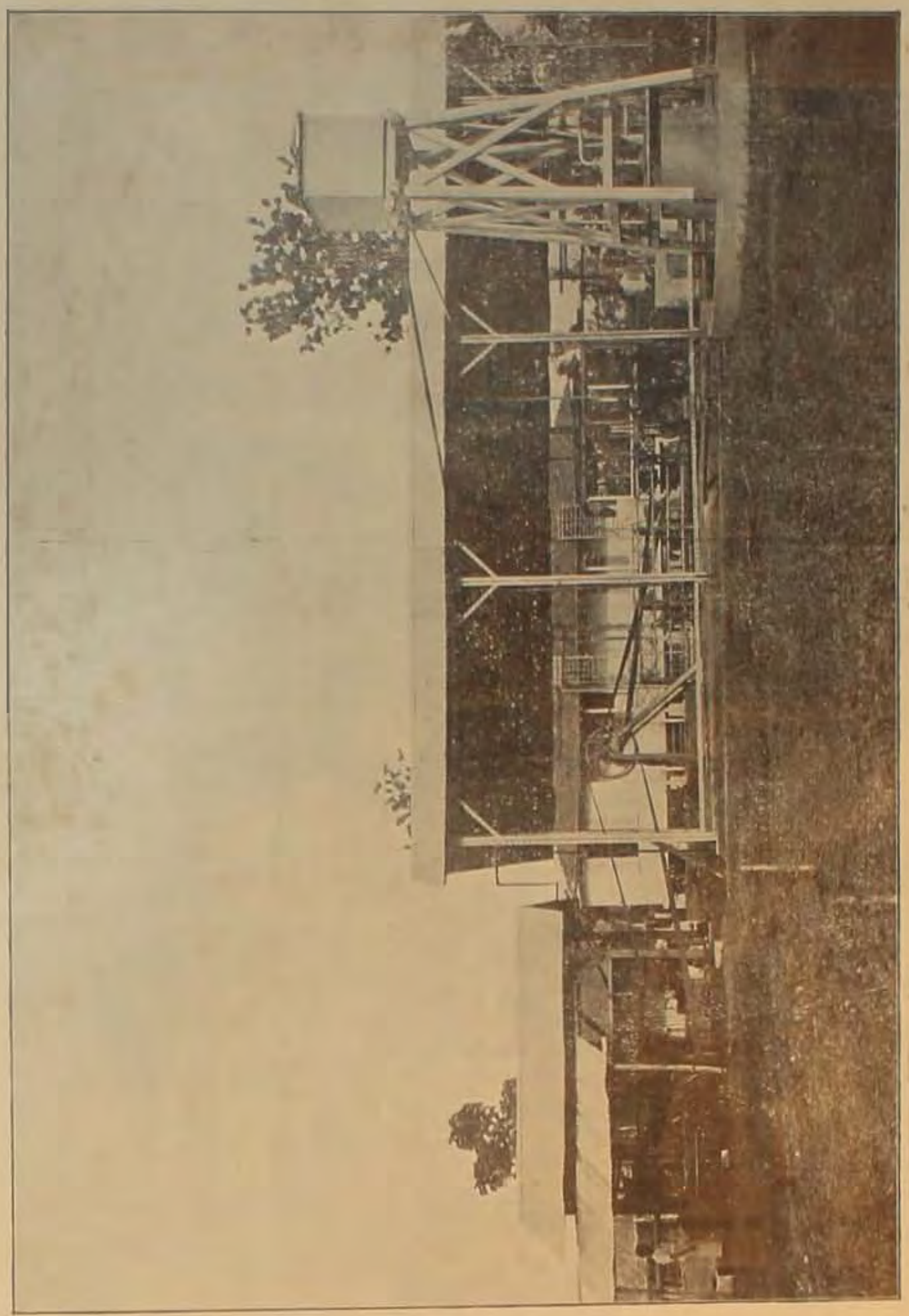

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

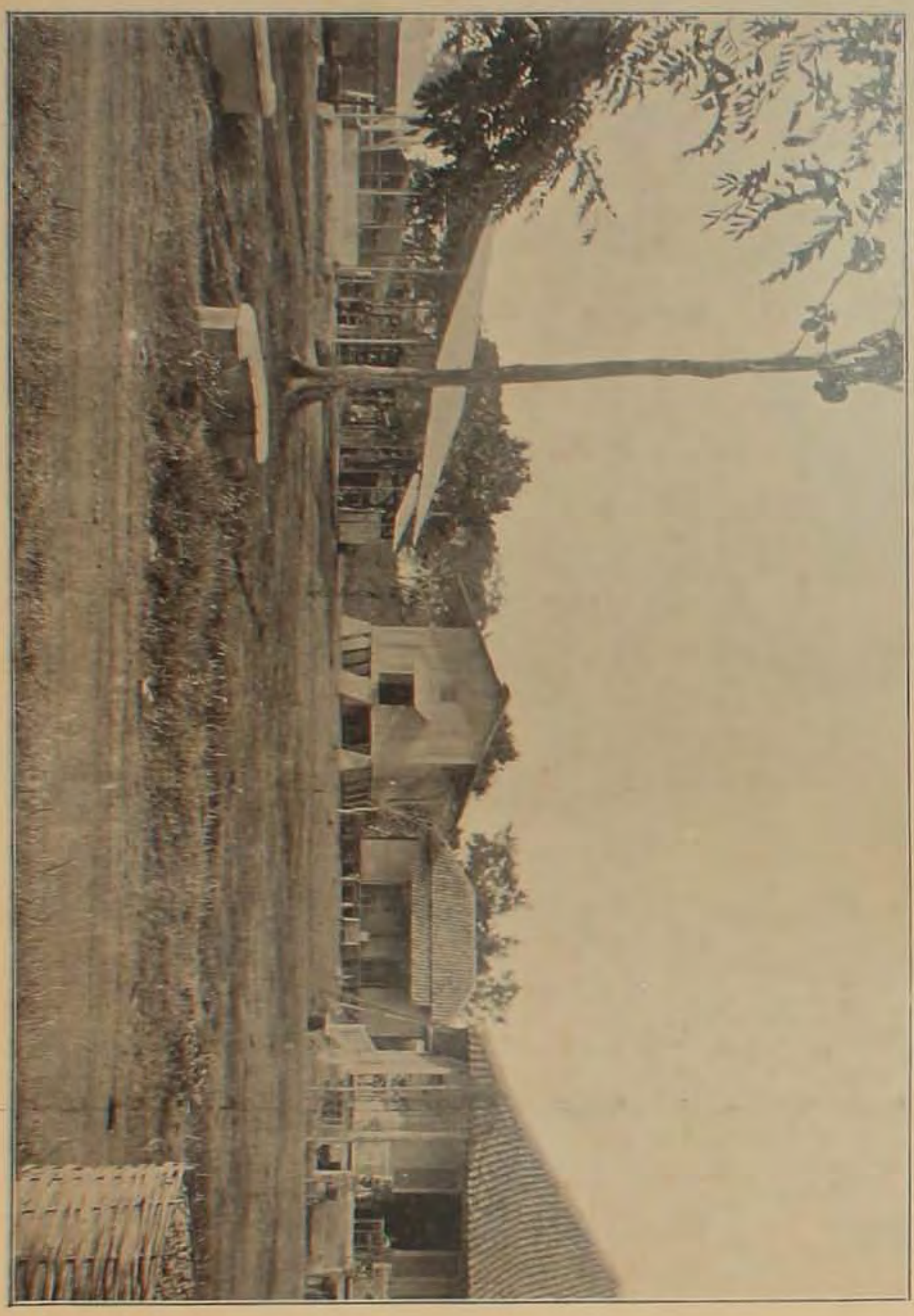

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

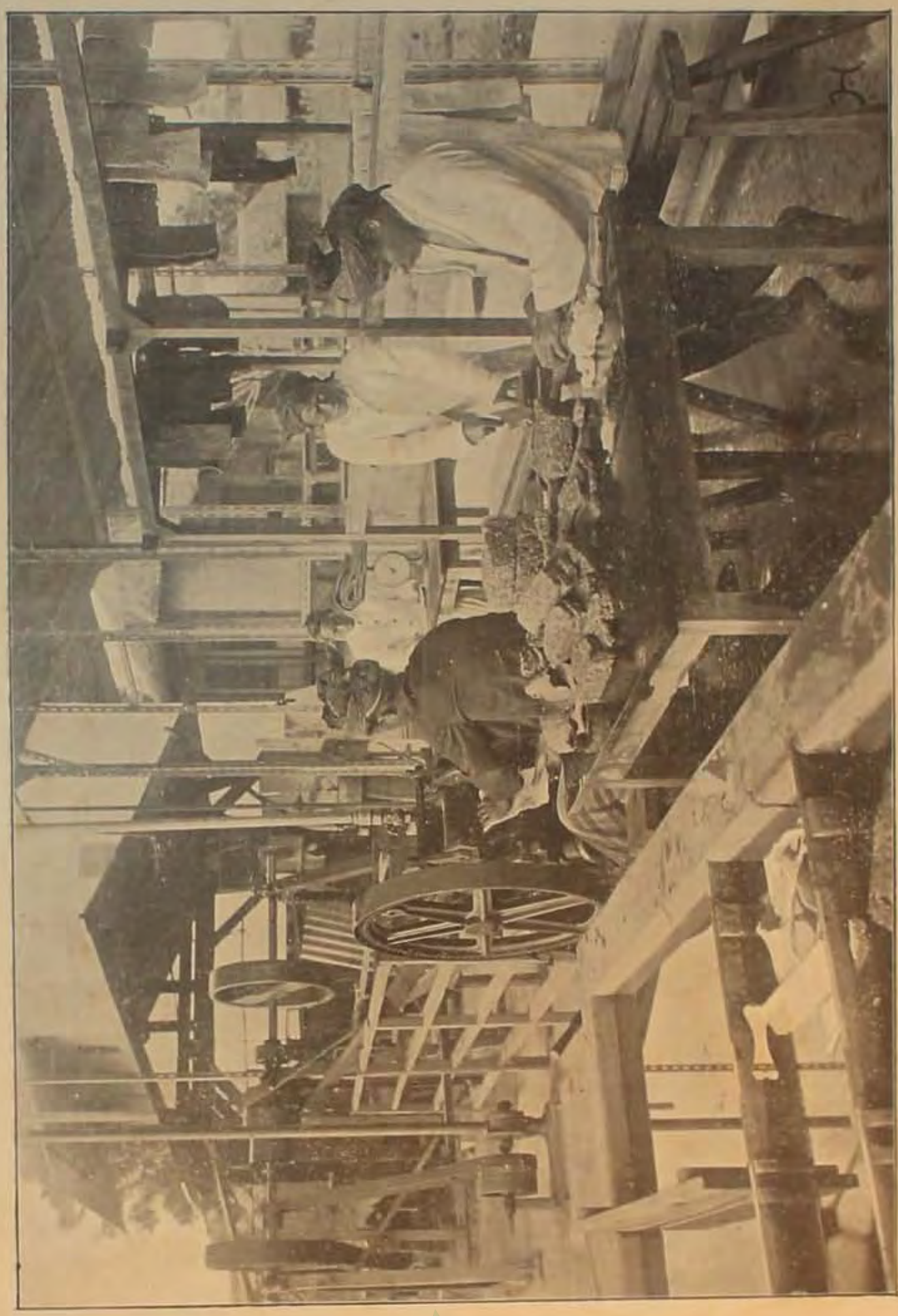

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL